

Za 250 ljudi je zmanjkalo dela

Ukinitev poslovne enote PAPIRLESA iz Ljubljane, ki je bila vključena v tovarno DJURO SALAJ je letos povzročila, da je bilo v CELU-LOZI naenkrat 100 zaposlenih preveč. Število zaposlenih se je zmanjšalo še za 150 tudi s prenehanjem gradbene operative pri podjetju SAVA Krško. Vsak tak ukrep torej prinaša s seboj niz nerešenih vprašanj v zvezi z zaposlovanjem.

Jutri o zaposlovanju

Občinska konferenca SZDL in občinski sindikalni svet Krško sklicujeta za jutri, 8. decembra, ob 8. uri plenarno sejo, na kateri bodo razpravljali o zaposlovanju. Udeleženci so dobili obširno gradivo, v katerem so težave v zvezi z zaposlovanjem obdelane z več plati.

Kdo je zadel 10 milijonov?!

Srečka Jugoslovanske loterije št. 0762198 je v 7. kolu zadela premijo 10 milijonov starih dinarjev. Srečko je prodal v Novem mestu zastopnik Jugoslovanske loterije Ivo Trautman. Srečni dobitnik (morda sta tudi dva, če je bila srečka prodana po polovici) se doslej še ni javil. Kot vedno ob takšnih priložnostih je med ljudmi mnogo ugibanj, kdo bi utegnil biti novi milijonar, in po Novem mestu gre vsake toliko časa novo ime srečnika, ki pa je seveda le plod domišljije... Doslej se resnični lastnik srečke še ni javil!

Šahovsko prvenstvo v Čateških Toplicah

V dneh od 26. novembra do 4. decembra je bilo v Čateških Toplicah ekipno šahovsko državno prvenstvo. Udeležilo se ga je 8 ekip. Med tekmovalci so bili znani vele mojstri Janošević, Trifunović in Udovčić, svetovni mladinski prvak Kurajica in mednarodni mojstri Burić, Puc in drugi.

Pokrovitelj prvenstva je bilo združenje Čateških Toplic, organizator pa šahovski klub iz Brečice. Vse ekipe so v Toplicah zelo zadovoljne in hvalijo dobro organizacijo tekmovanja.

Končni vrstni red tekmovanja: 1. Crvena zvezda (Beograd) 43,5 točk; 2. Partizan Beograd 42,5; 3. Mladost (Zagreb) 40,5; 4. PTT Zagreb 35 točk; 5. Nikica Pavlič (Banja Luka) 32,5 točk; 6. Maribor 32 točk; 7. Mladost (Smederevska Palanka) 31 točk; 8. Slavija (Beograd) 23 točk.

28. NOVEMBER NA AVTOMOBILSKI CESTI

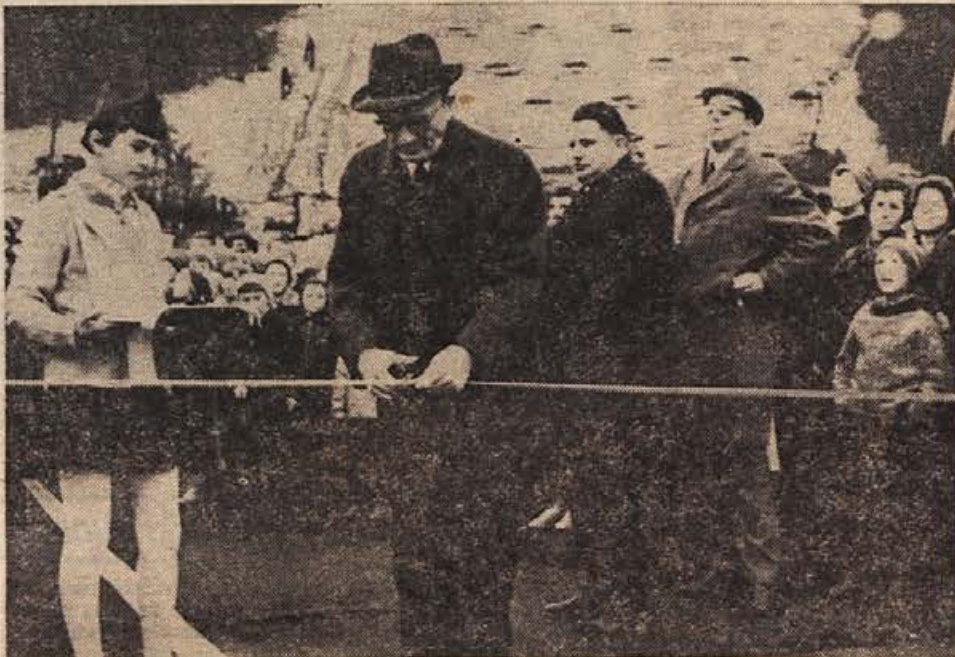
Črn dan na belem snegu

V enem dnevu enajst nesreč, ki so terjale za več kot 30.000 Ndin škode

Zagrebčan Ljubomir Marković je okoli 10. ure z osebnim avtom potoval proti Ljubljani. Pri Ponikvah ga je zaneslo in zasukalo. Ko je za njim pripeljal Franc Ovelbar iz Brečic z avtobusom SAP, je zavrl, da ga je zaneslo na levo stran ceste. Slavko Vranarič iz Dubrave pri Zagrebu, ki se je z osebnim

avtom pripeljal naproti, se ni mogel ustaviti in se je zaletel v avtobus. Vranarič in štiri sopotnice so bili ranjeni. Škoda so ocenili na 5000 novih dinarjev.

Znatno se je poškodoval tudi osebni avto Milana Tiliča iz Lukovca, s katerim je lastnik 28. novembra zjutraj (Nadaljevanje na 16. str.)

SLAVNOSTNI TRENUTEK — 28. novembra popoldne: podpredsednik skupščine SRS tovariš dr. Jože Brilej je v tej sekundi prerezal rdeči trak čez novi, 270 m dolgi železobetonski most čez Savo — desetletja stara želja prebivalcev krške občine in sosednjih krajev je bila uresničena! Novi most je odprt za ves promet: Spodnje Posavje, širše Dolenjsko in Stajersko so še tesneje združeni in povezani z velikim, ki je ponos naše pokrajine. (Foto: Tone Gošnik)

Veliko slavlje na novem mostu

Več tisoč ljudi je počastilo letošnji praznik republike na otvoritvi novega velikega železobetonskega mostu čez Savo v Krškem — Največji gradbeni objekt v naši pokrajini je vreden milijardo in 30 milijonov Sdin, treba pa bo zgraditi še krak mostu čez železniško progo na levem bregu Save — Poslej hiter in varen promet čez Savo v Krškem

Desetletja stara želja prebivalcev Krškega in krške občine je bila za letošnji dan republike uresničena. V torek, 28. novembra popoldne, so novi most slovesno izročili v promet. Kljub slabemu vremenu se je zbrala na ploščadi novega mostu na desnem bregu Save množica domačinov in gostov z vseh strani, domača godba na pihala pa je kljub prvemu snegu skrbela za dobro razpoloženje. Novi velikan, ki je upravičeno ponos Spodnjega Posavja in širše Dolenjske, je ta dan odprl zanesljivo in sodobno zvezo med obema bregovima Save in s tem povečal možnosti za sodoben promet v naši pokrajini.

Ob navzočnosti zares številnih domačinov in predstavnikov občinske skupščine je malo pred 15.30 začel proslavo predsednik občinske skupščine Stane Nunčič. Pri srčno je pozdravil zbrano množico ljudi, med gosti posebej še dr. Jožeta Brileja, podpredsednika skupščine SRS, Alojza Zekalja, predsednika cestnega sklada SRS, Leopolda Kreseta, predsednika gospodarske zbornice SRS, predsednika sosednjih občin, predstavnike številnih delovnih organizacij, polkovnika Franca Jordana, komandanta garnizije JLA v Cerkljah, predstavnike projektantov, izvajalcev gradbenih del ter vse druge goste.

Tovariš Nunčič se je z uvodnimi besedami spomnil letošnjega 29. novembra in med drugim dejal, da sta gospodarska in družbena reforma dve sestavini enotnega in globokega procesa, ki je pre-

(Nadaljevanje na 5. str.)

Golob miru gre v svet

Za zaključek akcije miru bo v nedeljo na Vinici pomembna slovesnost

Akcija miru, ki so jo lani viniški pionirji začeli in tudi izpeljali, bo v nedeljo, 10. decembra, svečano zaključena. Ob tej priložnosti bodo najbolj pretresljiva otroška pisma proti vojni izšla v posebni knjigi »Poslušajte nas!«
V nedeljo dopoldne ob 10.30 bo v prostorih viniške osnovne šole slovesnost, na kateri bo govoril predsednik republiškega centra klubov OZN Ignac Crnič, v izbranem kulturnem programu pa bo poleg domačih izvajalcev nastopil tudi kvartet »Beli črnezi«
iz Maribora. Viničani so na slovesnost povabili 28 predstavnikov raznih zveznih in republiških organov ter 32 predstavnikov družbeno-poli-

tičnega, javnega in kulturnega življenja iz domače občine. Pričakujejo, da se bo prireditve polnoštevilno udeležilo tudi domače prebivalstvo.

REŠEVALCI NAGRADNE KRIŽANKE!

Jutri je zadnji dan, ko se sprejemamo rešitve nagradne križanke, objavljene 23. novembra 1967! Preberite še posebno obvestilo na zadnji strani današnje številke!

UREDNIŠTVO

Za šolarje ali podjetja?

Predstavniki šol na po-deželju, kjer nimajo železnic, niso zadovoljni s sklepom republiških organov, da bo dajala republika regres le za šolo-obvezne otroke, ki se vozijo v šolo z vlakom. Tako so namreč prizadeti otroci, ki se vozijo v šolo z avtobusi. Za prevoz z avtobusi je namreč treba plačati 100-odstotno ceno prevoza, če ne celo višjo (200-, 300- ali celo 500-odstotno ceno). Ker se prevoz otrok na krajših razdaljah ne splača, avtobusna podjetja zaračunajo šoli 2, 3 ali celo 5-krat več prevoženih kilometrov, kot jih v resnici prevozijo.

Prosvetni delavci tudi

menijo, da sedanji republiški regres v resnici ni namenjen šoloobveznim otrokom, ampak železnici. Prav zato nekateri tudi predlagajo, naj se sklep o regresu glasi kot »regres železnice in ne regres šoloobveznim otrokom«. Če bi namreč to bil res regres šolarjem, potem bi ga morali dobiti tudi šolarji, ki se vozijo z avtobusi.

Republiški sklep je najbolj prizadel prav učence in šole v nerazvitih območjih, saj običajno prav tam ni železnic. Seveda pa bi prav učenci teh krajev regres najbolj potrebovali.

JOZE PRIMC

Kam s 100 delavci GRADBENIKA?

Ribniški GRADBENIK gre v likvidacijo, okoli 100 gradbincev pa bo na zimo, ob koncu sezone, kot vse kaže, ostalo brez zaposlitve

Posveta o problematiki zaposlovanja so se 14. novem-

bra v Ribnici udeležili predstavniki zavoda za zaposlova-

nje Novo mesto, podružnice iz Ribnice, predstavniki obč. SS, stanovanjsko-komunalnega podjetja, GRADBENIKA, INLESA ter načelnik za gospodarstvo Obs Franc Lapajne in predsednik Obs Ribnica Bogo Abrahamson. Predsednik občinske skupščine je uvodoma prikazal problematiko posameznih podjetij, s katero se ubadajo. Govoril je tudi o varokih, ki so privleli do tega, da gre GRADBENIK v likvidacijo. Prisilna uprava, ki jo je imenovala za omenjeno podjetje Obs Ribnica, ni mogla v pol leta (Nadaljevanje na 4. str.)

1. decembra dopoldne sta se Vera Kralj (32) in njena hči Sonja (10) z osebnim avtom vračali iz Ljubljane v Zagreb. Pri Otočcu je voznica prehitevala tovornjak v trenutku, ko je naproti prihitel tovornjak varaždinskega AUTOTRANSPORTA, ki ga je vozil Mijo Ostrički. Kraljeva je zavila na desno in zavrla, pri tem pa je osebni avto zaneslo v varaždinski tovornjak. Voznica in sopotnica sta bili takoj mrtvi. (Foto: Mirko Vesel)

VREME

OD 7. DO 17. DEC.

Nekako do 10. decembra suho, nato nestalno s pogostimi manjšimi padavinami. Sredi decembra sprva otoplitev, nato okoli 17. decembra močnejše padavine z ohladitvijo, sneg do nižin in po 17. decembru razdobje mraza.

Dr. V. M.

29.010 izvodov

DOLENJSKEGA LISTA smo tiskali danes — od tega so dobili stalni naročniki in kolportarja 28.590 izvodov, 420 izvodov pa je namenjenih za novo naročniško akcijo »30.000«.

DOLENJSKI LIST

tedenski mozaik

Orakelj de Gaulle je spet spregovoril na svoji šestnajsti tiskovni konferenci, odkar je pred osmimi leti prišel na oblast. To pot so ga snemali za barvno televizijo. Za Britance spet ni imel dobre besede, čeprav so razvrednotili funt sterling. Spet poplava karikaturne na račun de Gaulle in Wilsona. Karikaturni vsi sveta bi res morali izvoliti francoskega predsednika za svojega častnega člana in mu podeliti kolajno, kakaj pri de Gaulle jim nikoli ne zmanjka snovi.

De Gaulle v Parizu je sicer lahko govoril kot orakelj, toda britanski premier Wilson je dejal, da je bilo zadnjih štirinajst dni zanj in za njegovega finančnega ministra spekle. Mislil je na razvrednotenje funta sterlinga.

Ameriški vojak Lee Pace, ki služi v vojsko v Zahodni Nemčiji, je dejal, da njegova nacistična organizacija dobro napreduje. Doslej je organiziral že deset esesovcev. Morda ga je k temu spodbudila zahodnonemška neonacistična stranka von Thaden, ki se pridruša, da bo na prihodnjih volitvah postala tretja najmočnejša stranka v državi.

Vietnamska vojna je stopila v novo obdobje — je dejal ameriški poveljnik v Saigonu general Westmoreland — in konec je že na vidiku.

Konec je na vidiku že pet let... Zaradi pogostih neredov po ameriških mestih je neki institut v Ameriki predlagal policiji, da bi izstreljevala lepše trakove, ki bi sprijeli demonstrante. Institut ima še druge ideje. Na demonstrante bi spuščali velike mreže (kakor nekoč v gladiatorskih spopadih), trosili plastične konfete, da bi ljudem drselo, brižgali peno ali prašek, ki povzroča srbenje, ali celo streljali puščice, ki bi uspalale demonstrante... Neki britanski bralec »Bristol Evening Post« za ima drugačen predlog za boj proti pretepom na nogometnih igriščih. Kadar se začno igralci in gledalci med tekmo pretepati — predlagal omenjeni bralec — naj bi po zvočnikih zaigrali državno himno. Pretepati bi se nehali pretepati in bi obstali v pozoru. Bralec ne pove, kaj bo potem, ko bo himne konec...

Alkohol ni kriv

ampak človek, ki se ne zaveda, kaj je alkoholizem

Bolj tiho in neopazno je minil november, tradicionalni mesec boja proti alkoholizmu, gibanje, ki vodi boj proti temu družbenemu zlu, pa je prav zadnje dni novembra veliko pridobilo z jugoslovansko konferenco v Banji Koviljači. Vidni strokovnjaki s področja medicine, prava, sociologije in ekonomskih ved so z novim statutom in novoizvoljenim organom zveze zagotovili sodobnejše metode in oblike, ki naj bi prinesle večje uspehe, kot smo jih lahko beležili doslej.

Navajeni smo bili, da so kampanjske akcije sicer odmevale z glasnim zvenom, potem pa je leto dni minilo, ne da bi se miselnost ljudi kaj dosti preokrenila v odnosu do takega vprašanja, kot je alkoholizem. Prav napotila vsejugoslovanske konference v Banji Koviljači pa gradijo celotno zasnovo boja proti alkoholizmu na tem spreminjanju miselnosti ljudi, na oblikovanju njihovega odnosa do alkoholizma in njegovih neizmerno kvarnih posledic.

Med dvema skrajnostima je bilo treba iskati pot. Nobena skrajnost in prenapetost, ki ne sloni na realni oceni položaja, namreč ni ljudem privlačna in ne prinese bistvenih uspehov. Prav tako je tudi z bojem proti alkoholizmu. Izpred mnogih let so znane trezvenjaške parole, abstinentna združenja, ki so razglašala popolno in absolutno odpoved alkoholu — pa pritegnila razmeroma malo ljudi. Ze pred leti smo v Sloveniji, zlasti po zaslugi pokojnega dr. Jožeta Potrča, uvideli, da ne kaže graditi boja proti alkoholizmu na taki ozki zasnovi. Temu se sedaj pridružujejo po konferenci v Banji Koviljači tudi druge republike, kjer so abstinentna združenja zadržala dalj časa svojo tradicijo. Ker pa različni podatki in analize kažejo, da je alkoholizem med našimi ljudmi zavzel širše obsege in pognal globle korenine kot bi lahko presojali tako na splošno, ne da bi imeli pred seboj dejanske podatke, ni čudno, da

je imela sprva precej podporo druga skrajnostna misel: da se bomo alkoholizmu in njegovim posledicam najuspešneje uprli z odločnimi, številnimi omejitvenimi ukrepi, prepovedmi in kaznimi.

Nekateri taki ukrepi so res potrebni v primerih, ko bi zaradi premajhne zavesti ljudi samih alkoholizem prizadel širši krog občanov, na primer pri nesrečah, ki jih lahko povzroči vinjen voznik motornega vozila. Gibanje, ki bi v vsakem primeru slo-nelo zgolj na represaljskih omejitvah, pa bi v celoti ne prineslo željenih uspehov. Če odnos do alkohola, do zlih posledic alkoholizma, ne temelji na osveščanju ljudi, na njihovi lastni zavzetosti, da omejijo pojav in se uprejo njegovim posledicam, potem predpis in kazen ne moreta biti učinkovita. Tisoč prilžnosti je za kršenje predpisov in tisočkrat premalo organov javne varnosti imamo, da bi lovili krivce in pisali kazni.

Pri nas so razmere take, da moramo na prisotnost alkohola vsekakor računati. Vina in žganih pijač pridelujemo veliko, cene pa so v primerjavi s cenami v drugih državah nizke in če hočemo omejevati pojav alkoholizma ne gre, da s temi dejstvi ne bi računali. Izključiti alkohol z omejitvenimi ukrepi iz dnevnega življenja ne bi vodilo nikamor, dalj pa lahko pripelje prizadevanje za to, da bi čimbolj osveščali našega človeka, da bi sam našel pravilno mero in se zavestno upiral temu, da sodeluje kot činitelj v širjenju alkoholizma. Tako je stvar šole, da pri oblikovanju in vzgoji mladega človeka uravnava svoje vzgojno delo tudi v tej smeri, da izoblikuje

Gnusna zločina

28. nov. poneči je Benito Loggio, bolničar iz Trsta, gnusno umoril petnajstletno Iris Semenič iz Ankarane. Ko se je vračala s plesa, ga je ustavila in prosila, da bi se z njim peljala do Ankarane. Ko jo je hotel zlorabiti, se mu je upirala, narkar jo je umoril in zloraba mlrtvo. Našla in Italijanska policija sta kmalu izsledili morilca.

Zločin se je zgodil tudi v Strenskem pri Rimskih Toplicah. Milan Selč je umoril svojo zaročenko in njenega očeta. Morilca so že prijeli, vendar še niso mogli ugotoviti, kaj se je zgodilo.

»MORILEC Z OTROSKIH IGRISČ«, 21-letni mesar JURGEN BARTSCH (levo), proti kateremu se bo začel v ponedeljek, 11. decembra sodni proces v WUPPERTALU v Zahodni Nemčiji. Obdolžen je umora 4 dečkov iz seksualnih motivov.

osebno, ki bo pravilno ocenjevala odnos do alkoholizma. Več kot prepoved točenja alkohola pijač mladini bo prinesla zavest vsakega prodajalca alkohola, ki bo sam po sebi, iz človeškega čuta do sočloveka, odklonil prodajo alkoholnih pijač otrokom, mladini ali že vrnjenim osebam.

In prav za to gre, da se v gibanju za boj proti alkoholizmu združijo organizmi in institucije in da sleherni v svojem svojstvu deluje, da bi se postopoma spremenila miselnost ljudi. Če so na jugoslovanski konferenci ugotovljali, da so analize iz posameznih podjetij pokazale, da povzroči alkohol več kot 40 odst. obratnih nesreč, da je alkohol eden od pogostih vzrokov prometnih nesreč itd., potem je varoka dovolj, da zlasti sindikati vključijo v prizadevanja za delovno disciplino tudi oblike in načine delovanja za to, da prihajajo ljudje na delo trezni.

Republiški koordinacijski odbor gibanja za boj proti alkoholizmu pričakuje, da bodo občinski koordinacijski odbori v tem letu še okrepiili svojo dejavnost, kajti na njih je odgovornost, kako bodo znali pritegniti vse družbene činitelje za to, da bi nam stalna akcija boja proti alkoholizmu prinesla uspehe.

MARIJA NAMORS

tedenski zunanjepolitični pregled

Odstop ameriškega obrambnega ministra Roberta McNamare je vzbudil izredno pozornost ne samo v ZDA, ampak po vsem svetu. Za to pozornost in vznemirjenje so utemeljeni razlogi. Z njegovim odhodom se bo verjetno še bolj zaostрил položaj v Vietnamu in nekateri komentatorji in poznavalci ameriških razmer napovedujejo celo vdor ameriške armade v Severni Vietnam.

Ameriški in svetovni tisk že dolgo piše o »golobih« in »jastrebi« v ZDA. Prvi so vplivni ljudje, ki zagovarjajo pomirljivejšo politiko v Vietnamu, drugi pa ljudje, ki pritiskajo na vlado in predsednika Johnsona naj še stopnjuje vojno v Vietnamu. Ta »živalska« razdelitev politikov kakor v basni je seveda preveč poenostavljena, da bi lahko izrazila vse dvome, zmedo in negotovost, ki tarejo ZDA v teh dneh prav zaradi Vietnamu. McNamara ni bil »golob«, ker je tudi sam podprl vietnamsko vojno in je bil na čelu organizacije — Pentagona, to je obrambnega ministrstva, ki to vojno vodi.

Toda že pred poldrugim letom je začel McNamara ubirati nekoliko drugačne strune. Začel je s številskimi treznimi dokazovanji, da bombardiranje Severnega Vietnamu ni bistveno vplivalo ne na moralo ne na moč sovražnika. To je povedal tako predsedniku Johnsonu kakor senatnemu odboru za vojaške zadeve letos poleti. Dejal je tudi, da »vojna ne povzroča komunizma, ampak lakota in revščina po svetu«. To je bilo seveda v nasprotju z uradnimi trditvami, da se Amerika v Vietnamu bori za svobodo in demokracijo in da ščiti neobgljene azijske režime in narode pred totalitarnim komunizmom.

Z McNamarovim odstopom — svoj položaj bo zapustil verjetno konec leta, ko bo prevzel predsedstvo svetovne

banke — se čedalje vztrajneje širijo glasovi, da bodo Američani vdrli ne samo v Severni Vietnam, ampak tudi v sosednjo Kambodžo. Nekateri celo trdijo, da je sedanji obrambni minister odstopil, ker ni mogel soglašati s takim načrtom predsednika Johnsona. Ta pa bi rad — če ima res tak namen — končal vojno, ki so jo Američani do grla siti, čim hitreje, vsekakor do prihodnjih predsedniških volitev, ki bodo prihodnje leto novembra. Če ima

Nov sunek Vietnamu?

res tak načrt, bo spravil svetovni mir v še hušjo nevarnost, ne da bi si pri tem povečal možnosti, da bi ga ameriško ljudstvo spet izvolilo za predsednika.

Neposredna nevarnost, da bi prišlo do spopada med Turčijo in Grčijo zaradi Cipra, je minila, toda krize še daleč niso prebrodili. Zdaj se je zataknilo pri ciprskem predsedniku nadškofu Makariosu, ki ni hotel sprejeti v celoti načrt grško-turškega sporazuma o Cipru. Ta med drugim določa, da se morajo v 45 dneh umakniti z otoka vse tuje čete, Grki jih imajo kakih 10.000, da je treba pobrati civilistom orožje, da je treba odstaviti generala Grivas kot poveljnika grških enot na Cipru in da mora otok ostati neodvisen. S tem bi torej odpadla možnost priključitve Cipra h Grčiji oziroma enosilje.

Grki, ki sestavljajo 80 odstotkov prebivalstva na otoku, so se dolgo borili pod tem geslom. Zanje bi bila velika žrtev, če bi se odpovedali enosilju. Toda sprčo sedanjega polkovniškega režima v Atenah, ki je pokopal demokracijo, se je tudi to navdušenje pri številnih ciprskih Grkih ohladilo.

Kolikor je znano, Makarios vztraja predvsem pri tem, da morajo velesile zajamčiti nedotakljivost Cipra, ker se boji, da ne bi Turki zasedli vsaj del otoka.

U Tant je poslal že drugi poziv Grčiji, Turčiji in Cipru, naj se vzdržijo vseh akcij in ohranijo mir. Posebni odposlanec predsednika Johnsona pa še vedno skače iz Nikozije na Cipru v Atene in verjetno bo moral še nekajkrat tudi v turško glavno mesto Ankara, preden se bo polegel brez hujših posledic.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

■ RAZPETI SOTORI V DEBRU. Katastrofa se je zgodila v četrtek ob 8.15: hud potresni sunek je pretresel velik prostor — vso Makedonijo, Kosovo in Metohijo, del Bosne in Hercegovine, Albanije in Grčije. Najhuje je bilo v Debru, mestecu ob albanski meji, 90 km jugozahodno od Skopja. Iz ruševin so izkopal osem trupel, več deset ljudi je bilo huje ali lažje ranjenih. Materialna škoda je ogromna, saj večina poslopij ni primerna za prebivanje. Ljudje so se naenkrat znašli pod milim nebom, dokler niso razpeli šotorov, kjer so našli prvo zavetje. Bilo bi več smrtnih žrtev, če ne bi bile hiše iz lahkega materiala.

Takoj, že nekaj ur po potresu, je začela prihajati pomoč. Prvi so bili vojaki. Približno 1000 mater, otrok in starčkov so evakuirali v Ohrid, Strugo in Gostivar. Posebne ekipe so hitele na pomoč tudi okoliškim vasem, ki jih je potres prav tako hudo prizadel. Zvezni izvršni svet je odobril prvo pomoč Debru v znesku 150 milijonov Sdin za ure-ditev najbolj perečih težav. Tudi v Makedoniji in že zlasti v Debru se trudijo, da bi čim hitreje normalizirali življenje in priskrbeli ljudem streho nad glavo.

■ DEVETI KONGRES ZKJ BO DECEMBRA 1968. Na osmi seji CK ZKJ so sklenili, da bo IX. kongres ZKJ decembra 1968. Na njem

bodo zažrtali perspektive prihodnjega razvoja družbe. Plenum je izvolil komisije za pripravo gradiva in dokumentov.

Na seji so razpravljali o aktualnih idejnopoličnih problemih reforme. Sprejeli so obširne sklepe, ki so bili objavljeni tudi v slovenskem dnevniku »Delo« 26. novembra.

■ TITOV INTERVJU UREDNIŠTVU »POLITIKE«. Ob prazniku dneva republike je predsednik Tito govoril predvsem o pomenu I. za-

Potres v Debru

sedanja AVNOJ v Bihaču. Dejal je, da to zasedanje ni bilo nič manj pomembno kot ono v Jajcu, le da na njem iz zunanjepolitičnih razlogov še niso mogli izvoliti nacionalnega komiteja oziroma vlade. Dotaknil se je tudi reforme in poudaril, da ga ni strah, da se reforma ne bi posrečila. Zavzel se je za to, da moramo biti v enakopravnem sodelovanju s tujino aktivnejši. Govoril je tudi o vlogi tiska in obso-dil škodljivo plažo, nekritično ponatiskovanje senzacij iz tujega tiska.

■ PRAZNIK V ZNAMENJU NO-

VIH USPEHOV. Po vsej državi so delovni ljudje počastili praznik z novimi delovnimi uspehi: odpirali so nove tovarniške obrate, šole, mostove, ceste, trgovine in spomenike. V Ljubljani so postavili smrečico na streho nove bolnišnice. V Zidani most je pripeljal električni vlak. V Veržuju so odprli most čez Muro. V Trbovljah je bila osrednja proslava, ki jo je prenašala tudi televizija: koncert mednarodnih revolucionarnih in delavskih pesmi. Predsednik republike je zvečer pred praznikom priredil v Beogradu sprejem za domače in tuje goste. Na tisoče pionirjev je dalo slovesno zaobljubo. Najzaslužnejši tehnokulturni delavci in športniki so prejeli Bloudkova priznanja. V Bihaču je bila slovesna akademija v počastitev I. zasedanja AVNOJ; govoril je predsednik zvezne skupščine Milentije Popović.

■ URADNO SPOROČILO O »PRIMERU RAJAKOWITSCHA«. Zvezni sekretariat za notranje zadeve je obvestil javnost, da je šlo v tem primeru (pobeg vojnega zločinca) le za neodgovorno ravnanje nekaterih odgovornih ljudi, nikakor pa ne za zlorabe. Proti nekaterim odgovornim delavcem v zveznem in republiškem sekretariatu, v upravi javne varnosti v Kopru in na postaji milice v Piranu bodo uvedli disciplinske postopek; nekatere bodo po potrebi celo odstranili iz službe.

TELEGRAMI

TORONTO — Kirurg za srčne bolezni dr. William Mustard je izrekel priznanje južnoafriškemu kirurgom, ki so prosadili srce mlade ženske na možgano. Dvomi pa, ali se bo to srce obdržalo, če kot dva do tri mesece zaradi odpora organov proti tujim telesom.

RIO DE JANEIRO — Več organizacij, v katerih je vključenih kakšna dva milijona Portugalcev, ki živijo na ameriški celini, je pozvalo varnostni svet, naj zahteva takojšen umik portugalskih čet iz afriških kolonij.

CANBERRA — Na nedavnih volitvah v avstralski senat je laburistična stranka dosegla zmeren uspeh, ko je sicer obdržala prejšnjo številno sedežev v senatu (28), a je zanj glasovalo skoraj deset odstotkov več volilcev. Glavno vprašanje na volitvah je bila vojna v Vietnamu.

Katere ceste bodo uredili prihodnje leto?

Iz programa republiškega cestnega sklada za 1968

Upravni odbor republiškega cestnega sklada se je letošnji potrdil in pripravil finančni načrt za prihodnje leto še pred novim letom, vtem ko ga je prejšnja leta

ZAGOTOVLJENE CENE ZA PŠENICO V 1968

Prejšnji mesec so zvezni organi sprejeli odlok o zadržanju cenah za pšenico in koruzo, s čimer so pridolovalec za leto 1968 zagotovili: za pšenico A in B kvalitete 100 Sdin, za pšenico C kvalitete 90 Sdin in za koruzo 63 Sdin. Po odloku bodo proizvajalci dobili povrnjene tudi stroške za shranjevanje žita: 1 Sdin za kg uskladiščenega blaga mesečno do nove žetve.

Vnaprej zagotovljene cene so nova spodbuda, da bodo pridelovalci zasejali kar največ zemljišč s pšenico in koruzo. Če bodo segali pri tem predvsem po visokorodnih sortah, bo korist še večja — zanje in za skupnost, ki se želi dokončno osamosvojiti glede pridelovanja žitaric.

Oktober malo višje cene na drobno

V Sloveniji so se po podatkih Zavoda SRS za statistiko cene na drobno povečale za 0,4% v primerjavi s septembrom. Hkrati pa so bile za 4,2% višje kot oktobra lani ter za 6,1% nad povprečjem cen v lanskem letu.

Živila so se v preteklem mesecu podražila za 0,4%, tekstilni izdelki za 0,7%, obutev za 1,7%, pohištvo za 2,3%, aparati za gospodinjstvo za 1%, umetna gnojila za 3,5%, poljedelsko orodje za 2,1%, medtem ko so bile obrtne storitve za 0,2% višje kot prejšnji mesec. Na podražitev je vplivala višja cena sezonskih vrtnin — za 4,5%, jajc za 18,4% in maslo za 5,4%. Druga živila so se pocenila ali pa so obdržala septembrske cene. Kurlvo se je pocenilo za 0,4%.

Ceneje kot lani v oktobru je bilo tokrat presno meso, jabolka in izdelki iz vrtnin

Dekorativni laminati

MELAPAN

za obloge sten, stropov, sobnega in kuhinjskega pohištva, vrat in polic

MELAMIN Kočevje

po navadi predlagal republiški skupščini na soglasje šele spomladi. Poglavitni razlog za tako odločitev upravnega odbora je v tem, da bi lahko upravni odbor že zdaj sklepal pogodbe za dela v prihodnjem letu. Če je finančni načrt in s tem tudi program del sprejet šele spomladi, ko je treba začeti že delati, se začetek del zavleče ali pa je treba improvizirati, kar se je poznalo potem pri ceni in kvaliteti cestnih del.

Težava je seveda v tem, da sklepnega računa sklada za letošnje leto še ni in se bo verjetno zgodilo, da bo treba sprejeti rebalans. Ko so poslanci razpravljali o tem, so dejali, da je bolje sprejeti rebalans, kot pa čakati z deli. Letos pa je še drug moment, ker je bil namreč načrt sestavljen, preden je bila znana podražitev benzina za 20 Sdin in bo tudi ta denar dobil cestni sklad. V skupščini so se odločili, da bodo o teh sredstvih posebej razpravljali in sklepali, da ne bi sprejetja plana cestnih del zavlekli.

Dela, ki so predvidena za prihodnje leto, so vsa v

ni Gorici, na odseku Bič-Otočec in Trebnje-Jezero, pri Otočcu bodo uredili odstavne pasove za zimsko službo in tovarnjake. Čez 730 milijonov bodo porabili za popravila na cesti Sentilj-Ljubljana-Sežana, na cesti Dolga vas-Mursko Središče pa bodo rekonstruirali pet mostov. Predvideno je asfaltiranje ceste od Črnomlja do Vinice in bo tako v tem delu Slovenija povezana s Hrvaško. Na cesti od Celja do Drnovega bodo modernizirali ceste Radeče-Vrhnovo-Sevnica, tamkajšnji poslanec pa je predlagal, naj bi asfaltirali tudi cesto od Sevnice do Kostanjevice, o čemer bo razpravljala upravni odbor sklada naknadno. Predvidena je modernizacija ceste Brežice-Bizeljsko in Arja vas—

Paka. Asfalt bi potegnili tudi do Logarske doline, in sicer od Ljubnega do Solčave. Na cesti Pesnica-Radgona-Lendava bodo uredili cestne odseke Hrastovec—Črni les in Gornja Radgona—Lendava, na cesti Ormož—Ljutomer—Slatina Radenci pa odsek med Pavlovci in Ivanjkovci ter med Križevci in Slatino Radenci. Asfaltirali bodo tudi cesto med Veržejem in mostom na Muri. Sentjur bodo povezali v dveh smereh, in sicer proti Velikemu Kamnu in Črnomlju. Razen tega je predvidena še rekonstrukcija ceste Ivančna Gorica—Krka.

To so le nekatera dela, predvidena za prihodnje leto, saj nismo omenili tistih na Primorskem, Gorenjskem in Koroškem. Vsega skupaj je predvidenih za vsa dela dobrih 7 milijard starih dinarjev. V. J.

Živinorejci niso kos dodatnim carinam

Hude ovire evropskega skupnega trga pri našem izvozu goveje živine in mesa je moči premostiti le z meddržavnimi trgovinskimi pogodbami

Živinorejci iz vse Slovenije, ki so v začetku novembra na posvetovanju v Rodici menili, da se bodo z meddržavnimi pogodbami izvozni pogoji goveje živine in mesa izboljšali, so bili pred dnevi hudo razočarani. Uvedba superprelevmana v Italiji je skoraj po polnoma preprečila izvoz v to državo. Uvoz je sicer dovoljen — toda kdo bo izvažal z izgubo? V Italijo pa smo doslej prodali štiri petine vse izvožene živine in mesa, iz Slovenije.

Naši živinorejci se tolažijo z izjavo zveznega sekretarja za zunanjo trgovino, da naša in italijanska vlada želita izboljšati medsebojno trgovinsko menjavo in želita prebroditi vse občasne motnje. Podobno velja tudi za izvoz naših govejih živine in mesa, saj je Jugoslavija eden glavnih preskrbovalcev Italije s kakovostnim mesom. Nekoliko zaskrbljujoč pa je tisti del izjave, ki pravi, da bo v obojestransko korist, če Italija stori potrebne ukrepe na evropskem skupnem trgu, da bi uredili to vprašanje med našima državama.

Italija mora spoštovati obveznosti, ki jih je sprejela kot članica evropskega skupnega trga, v katerem je šest zahodnoevropskih držav. Te države pa vzdržujejo cene goveje živine na določenih višinih z enotnimi predpisi. V posameznih državah je uspelo cene že tako uskladiti, da v pro-

metu med seboj uporabljajo le nizke carine. Pred zunanji vplivi in konkurenčnimi cenami pri uvozu iz tretjih držav pa so se zavarovale s prelevmani. To je neka vrsta dodatne carine, ki se avtomatično zvišuje, kadar tuji ponudniki znižujejo svoje cene živine in mesa.

Države evropskega skupnega trga sporazumno določijo orientacijske cene živine, ki veljajo eno leto. V posameznih državah se take cene nekoliko razlikujejo, a so letos že zelo blizu druga drugi. Kadar prodajna cena živine v posamezni državi pade pod 105 odstotkov orientacijske cene, začne v tisti državi avtomatično delovati predpis o prelevmanih. S prelevmani želijo zavreti konkurenco iz držav, ki niso članice evropskega skupnega trga, in nadaljnje zniževanje cen v svoji državi. Nadaljnja konkurenca namreč skokovito zvišuje davke pri uvozu živine in mesa. Kadar je dejanska cena živine med 100 in 105 odstotki jo polprelevman, kar pomeni, da je pri uvozu treba plačati poleg carine vsaj razliko do 105 odstotkov. To imenujejo prelevman. Če se dejanska ce-

na zniža pod 95 odstotki orientacijske cene, pa uporabljajo superprelevman, kar pomeni, da so davke od uvožene živine in mesa poleg carine še večje kot razlika do 105 odstotkov orientacijske cene.

Preprost živinorejec je vprašal: »Zakaj pa znižujemo izvozno ceno, če nam potem zaračunajo višjo carino?«

Izvozna cena ni odvisna le od nas, ampak od vseh tistih držav, ki izvažajo govejo živino in meso v Italijo. Če oni ponujajo po nižji ceni, italijanski trgovci nam ne bodo plačali višje. Izvozniki iz nekaterih držav pa lahko konkurirajo našim živinorejcem zato, ker njihove cene ne temeljijo na gospodarskem računu kot pri nas.

»Zakaj pa ne izvažamo v druge države, je še vprašal, če nam Italijani tako slabo plačajo?«

V vseh državah evropskega skupnega trga je podobni uvozi režim kot v Italiji. V Angliji, kamor smo pred leti veliko izvažali, pa so cene še nižje. Zato se naša država trudi, da bi uredila trgovinske odnose z Italijo. Živinorejci sami namreč niso kos

prelevmanom in ne konkurenci iz tistih držav, kjer gospodarski račun ne igra take vloge kot pri nas.

J. PETEK

Velik uvoz kmetijskih strojev

V zadnjih dveh letih so kmetje v naši državi kupili v tujini za 10 milijard in 600 milijonov raznih strojev. Največ so uvozili kosilnice (nad 22.000 samo iz Avstrije, Italije in Nemčije — za 4,5 milijarde Sdin!), nato pa traktorje, okopalnike, mlatilnice, škropilnice in drugih kmetijskih strojev. Spoznanje, da z motiko in srpom ne bomo kos ameriškim in drugim farmarjem po svetu, je že zmagalo.

Večji dohodki v proračunu SRS

Proračunska sredstva v naši republiki se bodo do konca 1967 predvidoma povečala za 8,4 milijona Ndin. Od tega naj bi 5 milijonov Ndin namenili za obratna sredstva (obvezni rezervni sklad), brez katerih ni mogoče zagotoviti normalnega poslovanja v proračunu.

RADENCE na SILVESTROVANJE
 kavarna-bar, vikend, jež, restavracija

LUDVIK REBEUŠEK:

Naravna zdravilišča in zdraviliško zdravljenje v socialističnih državah

Zapis s konference v Vzhodni Nemčiji

Tako se naj v bodoče obravnava tudi ekonomska plat ob vseh novih investicijah v zdraviliških krajih, dalje ob uspehih medicinske rehabilitacije v okviru zdraviliškega zdravljenja in posebej še ekonomske posledice prihoda inozemskih gostov v zdraviliške kraje.

Vsi referenti in diskutanti so stalno uporabljali izraz »kurortologija« (Kurortwissenschaft). Ta izraz se nam je zdel od začetka precej čuden. Potem pa so nam pojasnili, da obsega pojem »kurortologija« vse, kar je v

zvezi z obstojem in poslovanjem naravnih zdravilišč in zdraviliških krajev in kar je potrebno strokovno in znanstveno proučevati. To je najobsega »kurortologija«: balneologija, klimatologija, fizioterapija, ekonomika zdraviliških krajev itd.

Tudi v okviru te konference je bil eden izmed glavnih referatov namenjen problemom medicinske rehabilitacije v naravnem zdravilišču. Vodilni balneološki strokovnjak prof. dr. Obrosova iz Moskve je obravnaval mesto in uspehe zdraviliškega

zdravljenja v borbi proti arteriosklerozi. Skupina strokovnjakov iz Sovjetske zveze, Poljske in Madžarske pa je referirala o konceptih raziskav slatin, zdravilnega blata in klime. Po vseh referatih je bilo mnogo razprav. Dr. Danilov je še posebej poudaril o nedavnem sestanku, ki so ga imeli v Moskvi z ameriški zdravilniki o vprašanju medicinske rehabilitacije.

Na posebnem sestanku vseh delegacij je bil sprejet predlog, naj se v okviru te konference osnuje še poseben

(3)

pododbor za pravno-ekonomsko vprašanja. V prvi fazi si bodo posamezne države izmenjale dosedanj predpise o zaščiti in uporabi naravnih zdravilnih sredstev ter o statusu naravnih zdravilišč in zdraviliških krajev. V Nemški demokratični republiki so pravkar sprejeli nov zakon o naravnih zdravilnih sredstvih, zdraviliških krajih in »krevališčih«, ki na osem straneh posebej številke njihovega uradnega lista podrobneje določa vse potrebno za nemoteno poslovanje naravnih zdravilišč, zdraviliških krajev in za zaščito naravnih zdravilnih sredstev. (Tudi v Sloveniji imamo zelo moderen zakon o naravnih zdravilnih sredstvih in naravnih zdraviliščih, ki pa ga v glavnem skoraj nihče ne uporablja in upošteva...)

Ne samo v Nemški demokratični republiki, temveč tudi v drugih socialističnih državah, udeleženkah te konference, je zdraviliško zdravljenje

enakopraven del in pravica zavarovancev v okviru celotnega zdravstvenega varstva. V NDR so nam pokazali tudi sanatorije, ki se bavijo samo s »knajpanjem«, vendar pod nadzorstvom in vodstvom zdravstvenega osebja. Tudi te kure plačuje socialno zavarovanje. Glede na trenutni polnoma drugačni položaj v zdraviliškem zdravljenju pri nas smo morali poslušati marsikatero pikro in odgovoriti — ali pa vsaj poskušati odgovoriti — na mnoga vprašanja. Res pa je, da jemljejo zdraviliško zdravljenje tudi pacienti precej resno. Tako smo v Bad Elstru lahko ugotovili, da je bila mnogo bolj zasedana tista kavarna, v kateri je bilo prepovedano kaditi, ker so glavne indikacije tega zdravilišča za srčne bolnike. Sicer pa smo tudi doživeli, da v njihovih hotelih — sanatorijih sploh ni bilo pepelnika. Delitev javnih lokalov na kadilce in nekadilce nas je v tem zdraviliškem kraju navdušilo. Sicer smo

pa opazili takšno delitev tudi še v marsikaterem drugem kraju. Preden se lahko uvrsti naravno zdravilišče v kategorijo tistih zdravilišč, ki so uradno priznana, mora izpolniti precej pogojev, predvsem s področja zdravstvene in splošne higijenske ureditve. V Bad Elstru je določenih tudi nekaj hotelov — sanatorijev in kopališč za goste iz Sovjetske zveze, predvsem za pripadnike Rdeče armade.

Na kratko smo si ogledali še bližnji Bad Brambach, od koder je samo 80 km do znamenitih Karlovih Varov v CSSR. Obsejne formalnosti med Nemško demokratično republiko in Čehoslovaško so sprostili šele v letošnjem letu. Sedaj pa je mnogo izletnikov iz Čehoslovaške, ki obiskujejo Bad Elster in Bad Brambach ter klimatski zdraviliški kraj Klingenthal. Ta kraj pa je še bolj znan kot zimsko-sportni center. Tako je na tem področju bilo kar precej izletniškega turizma.

Tudi na cesti smo ljudje...

2. decembra okrog 21. ure zvečer smo se peljali po avtomobilski cesti pod Belo cerkvijo proti Brežicam. Navzlic temu da smo vozili 100 km na uro, nas je dokaj naglo dohitel avto, ki niti tik za našimi hrbti ni skrajšal dvojnih dolgih žarometov. Ker je bila cesta dokaj ravna, vidljivost pa normalna, smo skušali pobegniti zopreemu osvetljevanju s hitrostjo 120 km na uro! Vse zaman, rohneči pošasti za nami, polni ponikov, ni zmanjkalo sape...

Ta trenutek je zapri pogled na cesto gost val megle. Videli smo komaj pet metrov pred nosovi. Zmanjšali smo hitrost in plin je popustil tudi šofer avtobusa, tako da ga je prehitel neki osebni avtomobil z zagrebško registracijo, ki se je zdaj vrnil med nas in avto bus. Pa šofer avtobusa ni dolgo zdržal — najprej je malo zaostal, najbrž da je vzel zalet, nato pa nas je v najgostejši megli prehitel ne počasneje kot 100 km na uro! Najezili so se nam lasje, in preden so se nam polegli, je švignil naproti drug avto, ki je bil manjšo hitrostjo! Kako sta se ognila drug drugemu, nam še zdaj ni jasno! Če bi treščila, tudi ne bi imeli kaj več ugrabiti... Avto bus pred nami je bil last prevzoškega podjetja iz Otočca v Liki (Hrvaška) z registrsko številko GS 23-82. Šoferju tega avtobusa se zahvaljujemo, da je rešil toliko življenj...

JUTRI: proračun, zdravstvo, kultura

Občinska skupščina v Novem mestu bo na jutrišnji seji, ki se bo pričela ob 8. uri v Domu kulture, obravnavala med drugim kulturno in telesnovzgojno dejavnost v občini, cigansko problematiko in uvedbo prispevka za uporabo mestnih zemljišč, ustanovila regionalni zdravstveni center v Novem mestu in imenovala njegove organe. Gradivo so priložena zajetna poročila o dejavnostih, izčrpana pa so zlasti poročila o kulturi, telesni vzgoji in organizaciji zdravstvene službe.

ODDELEK ZA UPRAVNOPRAVNE ZADEVE NOVO MESTO

obvešča

lastnike in uporabnike motornih in priklopnih vozil

na območju občine Novo mesto, da bo

podaljšanje prometnih dovoljenj za leto 1968

od 11. do 31. decembra 1967, vsak dan od 7. do 14. ure in o ponedeljkih od 7. do 15. ure, razen ob sobotah, v prostorih UJV — Novo mesto, Jerebova ulica 1.

Prijavi za podaljšanje letne registracije priložite čitljivo izpolnjen odrezek o plačani cestni pristojbini in državni kolek za 7,00 Ndin. Obvezno zavarovanje poravnajte pred podaljšanjem pri Medobčinski zavarovalnici Novo mesto.

Vse potrebne tiskovine dobite v Novem mestu, Jerebova ul. 1., ali v sprejemni pisarni občinske skupščine, Ljubljanska cesta 2.

Lastniki, ki ne nameravajo podaljšati veljavnosti prometnega dovoljenja za tekoče leto, morajo vrniti evidenčne tablice tuk. oddelku, prometno dovoljenje pa obdržijo v dokaz lastništva.

Oddelek za upravnopravne zadeve
Novo mesto

Za letošnji občinski praznik so v Metliki svečano odprli dograjeno in preurejeno vinsko klet, v kateri bo lahko domača kmetijska zadruga s povsem mehaniziranim postopkom predelovala 100 vagonov vina. Ob otvoritvi je zbranim gostom govoril direktor kmetijske zadruge Metlika inž. Janez Gačnik. (Foto: Mirko Vesel)

Kam s 100 delavci?

(Nadaljevanje s 1. str.)

rešiti stvari, ki so se nabirale več let in privedle podjetje do likvidacije.

Pred udeležence posveta je bilo postavljeno vprašanje, kje zaposliti okrog sto delavcev in uslužbencev GRADBENIKOVA. V prvi polovici decembra bodo vsi GRADBENIKOVCI dobili odpoved delovnega razmerja. Težave so toliko večje, ker bodo odpovedi pred nastopom zime, ko se gradbena sezona neha.

Stanovanjsko komunalno podjetje Ribnica bi bilo pravilno prevzeti do 90 odst. vseh zaposlenih. Takoj bi zaposlili strokovno delovno silo, če bodo uspešno končani dogovori o gradnji ob morju.

Ostale bi zaposlili spomlad. Predhodno pa želi imeti podjetje jasno sliko o aktivnih in pasivnih podjetjih v likvidaciji. Stanovanjsko-komunalno podjetje, je poudaril direktor tega podjetja Stane Goršič, ne želi, da bi v eventualno priključitvijo GRADBENIKOVA samo zašlo v težave. Zato bodo o vseh teh stvareh temeljito razmislili.

Tako ostaja vprašanje zaposlitve Gradbenikovih ljudi zaenkrat še nerešeno. Vse kaže, da jih bo vsaj začasno večje število na spisku nezaposlenih pri zavodu za zaposlovanje in da bo moral zavod krepko poseči v žep za izplačilo 50-odst. nadomestila vsem, ki so do tega upravičeni.

Ustrelil je 190 kg težkega prašiča

Mrcina kocinasta je moral marsikaj obiskati kamnite njivice suhokranjskih kmetičev, da se je lahko zredila na 190 kilogramov! Verjetno prepričana, da ji nihče nič ne more, si je tistega tragičnega nedeljskega dne, 26. novembra, privoščila nedeljski odmor kar v grmovju blizu njive pri vasi Vrtače, ne meneč se za po naše prirejeni pregovor: tudi dan ima svojo moč. Lovca Anton Zupančič iz Loga pri Selih-Sumbrku se bo pač rad spomnil spodrsilja starega samotarja, veliki čekani pa mu bodo še dolgo pričala tega lepega lovskega uspeha.

V »KEMOOPREMI« SMO ZVEDELI

Rešitev je v boljših kadrih in kooperaciji!

Kvalificirani delavec, tehnik in visoki ali višji strokovnjak se izobražujejo do 4 leta — Mar zato tako odlašamo s kadrovskimi izboljšavami, ker je cilj oddaljen? — V KEMOOPREMI niso odlašali: pogovorili so se in takoj začeli — Razumno sodelovanje zlahka odpravi težave

Trebanjska KEMOOPREMA je bila do konca lanskega leta v prisilni upravi. Hudi časi so zdaj za njo in vse se že krepko obrača na boljše. Prav zdaj potekajo montažna dela investicijske opreme na 11 gradbiščih po Jugoslaviji, in ko bo vse opravljeno, se bo na račun podjetja steklo precej denarja. Se vedno imajo nekaj težav z reklamacijami izdelkov iz 1965, ko je podjetje jadralo v viharne vode, toda tudi to bo kmalu za njimi.

Tržišče zahteva kvalitetne izdelke in takšne lahko naredi samo strokovno podkovan kovinarski delavec. Tradicije se ni, v podjetju pa kvalifikacijski sestav zaposlenih ni najboljši. Preveč je priučenih delavcev, ki posamezne delovne operacije sicer obvladajo, ne ločujejo pa raznih vrst surovin in premalo vedo o njihovih lastnostih. Kadrovske vprašanje je vselej in povsod dolgoročno in morda ga prav zato nikjer ne rešujemo. Človeka, ki bo nekaj znal, je treba učiti več let, prav zato s tem tako radi odlašamo.

Upravni odbor v KEMOOPREMI je večkrat razprav-

ljal o tem. Ugotovili so, da je treba začeti, ker odlašanje ne pomaga. Sklenili so, da bodo vsako leto jemali v uk po 15 vajencev. Iz letošnjih 12 vajencev bo v treh letih postalo 12 kvalificiranih delavcev, ki bodo ves čas rasli s podjetjem in dobili poznali njegovo proizvodnjo. Z vajenci, ki jih bodo vzeli v uk prihodnje leto in morda še v bodoče, bo enako. Kot vse kaže, bodo v kratkem dobili tudi dva inženirja, in kar se kadrov tiče, bodo na zeleni veji. Samo za vajence bodo dali letos več kot 1 milijon S din, toda izplačalo se bo!

S pametnim sodelovanjem se da marsikaj rešiti. V KEMOOPREMI jim primanjkuje varilcev, pa tudi stroja za krivljenje debele pločevine nimajo. V neposredni bližini je obrat LITOSTROJA, ki dela v glavnem enake izdelke kot KEMOOPREMA. Oni imajo stroj za krivljenje, pa jim skrivijo vse, kar je treba. Tudi varilce jim posodijo, kadar ima KEMOOPREMA premalo svojih in v obojestransko zadovoljstvo se kljub konkurenco lepo odvijata poslovno sodelovanje.

Veterinar LOJZE ZUPANČIČ

Pričakovali smo že nekaj časa in se bali najhujšega, ko smo videli, kako mu najbolj neizprosna in zahrbtna bolezen razjeda telo, sicer polno energije, vendar ne še tako zgodaj. Zato je vest o njegovi smrti toliko bolj boleče udarila med nas.

Pred 60 leti je v kmečki družini na Velikem Lipoglavu pri Ljubljani steklo življenje veterinarja in upravnika veterinarske postaje v Trebnjem Lojzetu Zupančiču. Po končani klasični gimnaziji se je odločil za težaven poklic veterinarja in njegova poznejša življenjska pot je pokazala, da je skrbno in pretehtano prisluhnil svojim prvim nagnjenjem, saj je v tem poklicu potem postavil čelaga človeka, pravega ljudskega inteligenta, ki je do kraja razdal vse bogate strokovne in človeške zaklade svoje močne osebnosti.

Leta 1934 je diplomiral na veterinarski fakulteti univerze v Zagrebu. Po odsluženju vojaščini je dobil mesto okrajnega veterinarja v Bajini Bašti v Srbiji, od tam pa je 1936 prišel v Ljubljano kot mestni veterinar. Razviharjeni čas ob koncu zadnje vojne ga je vrgel v tujino, toda njegova patriotska zavest je bila toliko živa in vez pripadnosti svojemu ljudstvu tako močna, da se je vrnil v domovino tedaj, ko so mu glasovi v tistem okolju prišepetavali o njej le najslabše.

Po enoletnem službovanju v veterinarski bolnišnici v Ljubljani je 1. septembra 1948 prišel med nas v Trebnje kot okrajni veterinar. In sedaj lahko rečemo, da je bila to naša sreča. Našel je polje, dovolj neobdelano in zamejano, potrebno več delavcev. Pa je poprijel na njem z močjo velkana, z žarom in vnemo, ki smo jo pri njem vedno občudovali. Kmalu so se začeli vidno kazati plodovi njegovega dela, ki ga nikdar ni pojmoval kot borbo za kruh, kot delo zase, temveč kot svoj dolg človeku, skupnosti in ljudstvu, iz katerega je izšel. Kdo bi preštel, kolikokrat je prestopil

njegov prag zaskrbljen kmetovalec, ki mu je skrb padla z ramena že, ko ga je zagledal, ker je vedel, da bo Zupančič vse uredil. In je vstal iz gorke postelje, od večerje, od prijetne družbe in brez oklevanja šel v noč, v mraz, v sneg, v hrib, v majhen ali velik hlev reševal premoženje, mislil pa na človeka, kateremu njegova strokovnost, neprecenljiva vestnost, delovna vnema in človečnost nikdar ni izneverila upanja. Občudujoče je bilo videti,

kako ga ni zaustavila niti težka bolezen, ki ga je pred dvema letoma napadla. V nedeljo, 26. novembra, pa je za vselej zaustavila njegov korak.

Prezgodaj, vse prezgodaj je bilo to. Prekratko je živel. Izgubili smo velikega veterinarja, dobrega človeka in plemenitega prijatelja. Da, pok. Lojze Zupančič ni bil le odlični strokovnjak, tisti, ki smo ga dobro poznali, vemo, kako nesebičen in zvest prijatelj je znal biti.

Množica ljudi od blizu in daleč, ki ga je prišla spremit na njegovi zadnji poti, je to v polni meri potrdila. Ni ga bilo med nami, ki ne bi še rad slišal njegove besede, včasih šegavo zasukane, vedno pa izžarevajoče razdajanje iz prepornega srca. To srce sedaj miruje. Beseda je nema, nam pa ostaja le spomin na pravega ljudskega veterinarja in dobrega človeka.

STANE PRIJATELJ

Za sodoben okus...

Izključni proizvajalec v Jugoslaviji

Destilacija »DANA«
MIRNA na Dol.

25 let Zveze pionirjev

V Brežicah bo 27. decembra, na obletnico ustanovitve Zveze pionirjev Jugoslavije, občinska pionirska konferenca. Pionirski odredi bodo dobili knjižne nagrade iz zbirke knjig za tekmovanje za Kajuhovo bralno značko. Pionirske delegacije z vseh šol bosta na dan konference sprejela predsednik občinske skupščine in komandant garnizije Cerklje.

Veliko slavlje na novem mostu

Nadaljevanje s 1. strani

tresel našo družbo in bo imel pomembne posledice. Velikina trenutka, v katerem živimo, je v tem, da v vsakem dnevu in v vsaki odločitvi odkrivamo zares in predvsem revolucionarno in napredno misel, hkrati pa opuščamo preživelo. Tudi pri tem je potrebna hrabrost, nič manjša od tistih zgodovinskih dni, ko je začela nastajati naša republika. Potrebna je odgovornost, da bomo ohranili in izboljšali vse tisto, kar pomeni njeno dragoceno materialno in duhovno bogastvo.

Predsednik občinske skupščine je nato na kratko ugotovil, da smo na doslej prehojeni poti premagali že vrsto težav in dosegli v prizadevanjih za višjo življenjsko raven in večjo demokracijo pomembne uspehe. Hkrati pa je spomnil navzoče tudi na zgodovino starega krškega mostu.

STOLETNI MOST JE ŽE DAVNO ODSLUŽIL

Leseni most v Krškem je bil zgrajen v letih 1865/1870. Od takrat pa vse do danes je bila na njem opravljena le ena večja rekonstrukcija. Pokrajina je seveda potrebovala že davno nov, soliden most čez Savo. Prva razmislijanja o novem mostu so se rodila pred I. svetovno vojno. Leta 1939 so začeli izdelovati projekte in pripravljati prva dela za novi most, vendar je vse to preprečila II. svetovna vojna.

Po 1945 zaradi pomanjkanja denarja in zaradi drugih večjih investicij, ki jih je takrat terjalo gospodarstvo, spet ni bilo mogoče misliti na gradnjo novega mostu. Ker v prvih povojnih letih tudi ni bilo večjega prometa, s starim lesenim mostom v Krškem ni bilo večjih težav. Promet pa se je začel naglo razvijati in že 1960 je znašala obremenitev starega mostu več kot 4000 ton, kasneje pa je narasla celo na 6000 ton. Zato je 1958 spet oživila misel na gradnjo novega mostu.

OBSEŽNE PRIPRAVE IN VELIKI STROŠKI ZA NOVI MOST

Leta 1962 je bila nosilnost starega mostu omejena na 2 toni in pol. Most v tem času dejansko tudi ni imel lastnika, ker ga je reпублиka z novo kategorizacijo cest izločila kot objekt republiškega značaja, takratni novomeški okraj pa ga ni razvrstil med svoje objekte III. reda, s katerimi je gošpodaril in upravljal. Več kot leto dni je bil krški most brez lastnika, ves težji promet pa se je odvijal čez brežiški most.

Občinska skupščina v Krškem je zato 1963 sklicala posvet s predstavniki delovnih organizacij in se z njimi dogovorila, da bo občina prevzela skrb za delno obnovo starega mostu, hkrati pa začela s pripravami za novi most čez Savo. Stekla so obsežna pripravljala dela: določitev lokacije, naročilo investicijskega programa in tehnične dokumentacije. Pobudnica vseh priprav in dela je bila domača občinska skupščina, pomagali pa so ji tudi zunanji strokovnjaki.

Julija 1965 je bila sklenjena s SGP PIONIR iz Novega mesta pogodba za gradnjo mostu — v dobrih dveh letih pa je most tudi že zgrajen. Seveda je bilo treba v tem času premagati velike težave. Precej jih je prinesla uveljavitev gospodarske reforme, kar je terjalo predvsem nove in obsežne večje gradbene stroške. Med gradnjo je bilo treba popolnoma spremeniti način utrditve temeljev na dnu Save in rešiti še vrsto drugih pomembnih vprašanj.

NOVI MOST JE VREDEN MILIJARDO SDINARJEV!

Vsa dela so ves čas spremljale tudi finančne težave, saj brez tega pri nas skoraj nikjer ne gre. Pa tudi to so občina in delovne organizacije uspešno premagali, pomagali pa je tudi republiški cestni sklad. Novi most, je dejal predsednik tov. Nunčič, bo stal nekaj nad milijardo 300 milijonov starih dinarjev. Tako močna obremenitev je seveda finančno oslabilila domače delovne organizacije, ki bi morale prav v tem času vlagati vsa svoja sredstva za modernizacijo proizvodnje.

V novi most je vgradilo SGP PIONIR 6500 kubikov betona, od tega 1200 kubikov v vodi. Za most so porabili 2000 ton cementa ali 200 vagonov. V njem je vzdanih 600 ton železa, od tega 150 ton varjenega; za opaže in odre so porabili 1100 kub. m lesa, izkopov pa je bilo nad 4000 kub. m, od tega 1200 kub. m v vodi. Ob novem mostu je tudi za 6400 kub. m nasipov.

Novi most pa seveda ni samo največji gospodarsko-komunalni objekt krške občine, temveč pomembna pridobitev za celotno Posavje. Zbliževal bo širša območja Kozjanskega z avtomobilsko cesto Ljubljana—Zagreb, povezoval bo tudi vso Dolenjsko s Stajersko. Velik je pomen novega mostu za hitrejši promet, za ugodnejši gospodarski razvoj področja in za nadaljnji procvit turizma na tem območju.

DELA

PA SE NISO KONČANA!

Ko je predsednik Stane Nunčič v imenu vseh občanov izrazil veselje in zadovoljstvo, ki nas navdaja ob pogledu na velikana čez Savo, je med drugim tudi podčrtal, da novi most povezuje kraj v čvrsto celoto in si danes brez njega nadaljnega razvoja mesta in občine sploh ne bi več mogli predstavljati. Čeprav je gradnja prve faze novega mostu pomemben uspeh, pa naloga s tem še ni končana. Čaka nas še veliko dela pri dokončni izgradnji mostu, saj ga je treba zgraditi še prek železniške proge do križišča pri Škerbcu (njegov desni krak na levem bregu Save teče zdaj do stare ceste pred tovarno papirja). Šele takrat bo novi most v celoti opravil svoj namen. Nadaljnja gradnja pa ne bo več samo naloga občinske skupščine, temveč tudi železniškega podjetja in republiškega cestnega sklada.

Novi most pa hkrati opozarja tudi na odprta vprašanja v povezavi Spodnjega Posavja in Dolenjske s Stajersko. Predsednik Nunčič je pri tem opozoril na nujno potrebno modernizacijo ceste Krško—Zidani most. Za gospodarstvo in turizem je ta cesta izrednega pomena, saj povezuje širša območja Stajerske z notranjostjo Slovenije. Ze dolgo so utemeljena dejstva, ki govorijo za modernizacijo te ceste, zdaj pa bo prav gotovo ta dela treba kmalu začeti.

Predsednik občinske skupščine je s tem v zvezi opisal tudi modernizacijo ceste Senovo—Kostanjevica. Del te ceste — od Brestanice do Krškega — so letos že asfaltirali, prihodnje leto pa jih čaka odsek Senovo—Brestanica ter Veliki Podlog—Kostanjevica. V imenu vseh občanov je tov. Nunčič izrazil upanje, da bodo tako kot doslej delovni kolektivi in republiški cestni sklad razumeli načrte občinske skupščine in jih glede nadaljnjih del tudi finančno podprli.

NOVO PRIZNANJE ZA DELOVNI KOLEKTIV...

Z zahvalo vsem delovnim kolektivom v občini in republiškem cestnemu skladu je

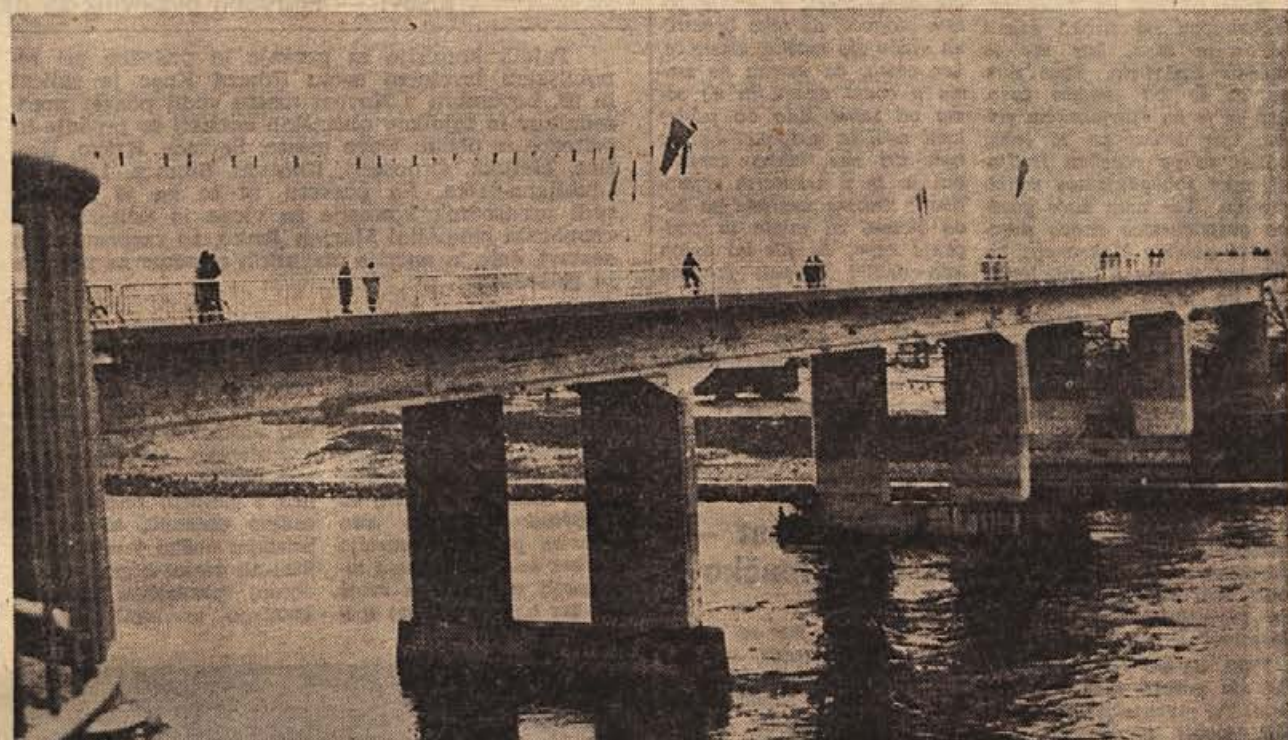
predsednik občinske skupščine zaključil svoj govor. Posebej se je zahvalil gradbenemu podjetju PIONIR iz Novega mesta kot izvajalcu del, saj je pri gradnji tega

podjetja PIONIR znova poudaril svojo visoko tehnično sposobnost in kvaliteto. Zahvalil se je tudi podjetju »Projekt — nizke zgradbe« iz Ljubljane kot projektantu hkrati pa tudi vsem, ki so kakorkoli sodelovali in prispevali, da je bil novi most v Krškem zgrajen tako kvaliteto in v tako kratkem

času.

Poslanec dr. Jože Brilej, podpredsednik skupščine SR Slovenije, je nato prerezal trak čez novi most in prisrčno čestital navzočim predstavnikom občine, projektantom in graditeljem novega mostu. Ob zvokih godbe se je množica ljudstva prvokrat podala čez novi most, z vi-

demške strani pa so v istem hipu pripeljali na novi most prvi avtomobili in kamioni domačega AMD. Z desnega brega Save so se oglasili moznarji, rakete so švigale v zrak, sodobno razsvetljeni most pa je povezal Videm in Krško v podobo, kakršne doslej to mesto ob Savi ni poznalo. Tg

MOST ČEZ SAVO V KRŠKEM — 270 metrov betona in železa, trdne moči in volje, da bo kljuboval vsem vremenskim »težkim uram« in predvsem tudi »zobu časa«. Projektiralo ga je podjetje »Projekt — nizke zgradbe« iz Ljubljane, zgradilo pa SGP PIONIR iz Novega mesta, pri čemer pa so sodelovali tudi številni drugi kolektivi in posamezniki. Da so ga veseli najbolj prebivalci Krškega, ni treba posebej praviti — posebej še spričo dejstva, da se staro ljudsko »prerokovanje« o tretji svetovni vojni, ki naj bi se bila začela ob izgradnji novega mostu, vendarle ni uresničilo! Prva in druga svetovna morija sta namreč res zavrli vse takratne načrte o novem mostu čez Savo v Krškem (Foto: Tone Gošnik)

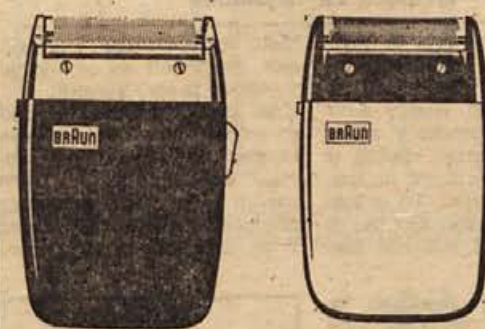
prosim, pokažite mi oba električna brivnika braun-iskra!

Če se še vedno brijete z miljenjem, ali če niste zadovoljni s svojim dosedanjim brivnikom, stopite v trgovino in zahtevajte, naj vam pokažejo oba brivnika Braun-iskra.

Poizkusite se obriti z enim ali drugim Braun-iskra brivnikom in prepričani smo, da ne boste prvi, ki se je odločil že po prvem preizkusu za nakup, ker Braun-iskra brivniki brijejo res čudovito.

BRAUN-ISKRA SIXTANT

z vgrajenimi škarnjami za striženje zalizkov in brk, 110/220 V izmen. napetosti, stikalo za vklop in izklop, v elegantnem etuiju z zrcalom za ceno 299,50 novih dinarjev.

BRAUN-ISKRA SPECIAL

z vgrajenimi škarnjami za striženje zalizkov in brk, 110/220 V izmen. napetosti, za ceno 185,00 novih dinarjev.

Brivnika sta tako dobra, da Braun-iskra daje 3-letno mednarodno garancijo. Izpolnite spodnji vprašalni odrezek. Nesite ga k svojem trgovcu in mu ga dajte potrditi z besedami: »PROSIM, POKAZITE MI OBA ELEKTRIČNA BRIVNIKA BRAUN-ISKRA!«. Potrjen odrezek pošljite nalepljen na dopisnici na naš naslov. Lahko boste dobitnik ene izmed 30 praktičnih nagrad. Po hitite, kajti pri žrebanju bomo upoštevali samo dopisnice, ki bodo prispele na naš naslov do 15. januarja 1968.

Danes sem se zanimal za brivnika Sixtant in Special z besedami: »Prosim, pokažite mi oba električna brivnika Braun-iskra.«

Ime in priimek:

Starost:

Naslov:

S tem potrjujemo, da se je stranka oglašila pri nas z besedami: »Prosim, pokažite mi oba električna brivnika Braun-iskra.«

Potrdi prodajalca:

2lg:

POSLATI NALEPLJENO NA DOPISNICI NA NASLOV: ISKRA, PSO, LJUBLJANA, KOTNIKOVA ULICA 6.

Gozdovi so naše skupno bogastvo

Tovariš urednik!

Nedavno sta na Priči pri Mokronogu na široko zapeli sekira in žaga, kar me je močno zaskrbelo. Zbal sem se, da se bo zgodilo tako, kot se je na Florjanskem griču, kjer lahko po 25 letih, odkar so ga posekali Italijani, spet »občudujemo« veliko poseko. Mar nam hoče gozdno gospodarstvo znova postaviti okolico Mokronoga tako, kot je bila v tistih letih? Ne bo imelo sekanje tudi trajnejših, hujših posledic?

Komaj je zrasel sedanji gozd, že ga hočejo posekati. Če bo šlo tako naprej, kmalu ne bodo več veljale besede, da je »stvarnik naredil nebesa pod Triglavom«. Gotovo je, da ne bo nihče pazil na naravne lepote, če mi sami ne bomo, zato se čudim, da ni nikogar, ki bi se tem krutim posegom v naravo odločno uprl. Mar nam je vseeno, kako gospodarijo z družbeno lastnino?

Vem, da bo kdo ugovarjal, češ da poseke tudi pogozdujejo. To mnenje pa se mi ne zdi dovolj utemeljeno, ker ne upošteva varstva gozdov in gozdne zemlje. Zakaj uničujejo komaj zrasto gozdno odedo samo zato, ker ne vsebuje trenutno zaselenih vrste gozdnega drevesja. Zdi se, kot da sploh ne znamo ceniti naravnega bogastva, ki se nam ponuja. Evropske kapitalistične dežele znajo drugače ceniti naravo in jo na vse načine ščititi.

Vedno več je skladovnic pred človeškimi bivaljši in vedno večje so, zato se človeku kar srce stisne, ko pomisli, kolikšne vrzeli nastajajo zaradi tega vsako leto v naših gozdovih. Kar naredi narava v teku desetletij, lahko človek uniči v mnogo krajšem času. Lep primer so opustošeni predeli v Dalmaciji, ki jih ljudje le s težavo pogozdujejo in kolonejo barbarško početje Benečanov. Varujmo se, da ne bodo naši zanamci prav tako mislili o nas. Za to smo odgovorni vsi, ne samo gozdno gospodarstvo, ki mu je zaupano gospodarjenje z gozdovi.

FRANC ZAJC,
MOKRONOG 64

»Junaki« z mačji-mi repi

Tovariš urednik!

V naši vasi se je pred časom udomačila grda navada, da streljajo mačke. Pred kratkim sta pri nas izginili dve in pri sosedovih dve; tako se pritožujejo skoro pri vsaki hiši. Beremo v pismu, ki so ga nam poslali in podpisali »prizadeti iz Prečne«.

»Mačke najdemo ustreljene in brez repa, čeprav je prepovedano mučiti živali. Neki kmet je našel mačko s prestreljenimi nogami in odrezanim repom, in da bi jo odrešil muk,« pišejo prizadeti, »jo je pokončal z motiko. Ni mogel gledati, kako se je premetavala.«

»Komu je to v korist?« se sprašujejo v pismu iz Prečne. Se morda ob tem vzgajajo otroci, ko vidijo to nečloveško početje z živalmi? Najbrž se, toda ne tako, kot si zamisljajo mučitelji mačk; otroci se še v šoli naučijo, da je prepovedano mučiti živali, mačka pa je poleg tega

se koristna domača žival. Morda pa se okorišajo posamezni lovci na mačje repe? Kaj je tista borna nagrada za mačji rep res več vredna kot sama žival? Kako je potem mogoče, da tako brezsrčno uničujejo mačke, zlasti še, ker vemo, da mačka ne zra- ste v enem dnevu in ne sama od sebe! Kdo bo poslej lovil miši in podgane? Saj se tudi pri nas lahko zarede, kot so se v nekaterih republikah! Kakšne nagrade pa bodo potem za miše in podgane repe, če jih bo sploh kdo delil? Kajpak je lažje ustreliti mačko na njivi, v sadovnjaku, ob cesti ali kje drugje, kot dobiti rep divje svinje, ki dela kmetu škodo na njivi.

Na koncu pisma je rečeno: »Menimo, da zasluži lovec na mačje repe kazen, ne pa nagrado!«

Kakšna čast — strel na mačko?!

Tov. urednik!

Ni še dolgo, kar so videmski lovci privedli lov na divjad v Soleškem. Tam je dovolj jazanov, zajcev in tudi srne se pojavljajo. Razumljivo je, če počti strel na zajca, še bolj, če pada lisica. Ne vem pa, v kakšno čast si šteje lovec, če ustrelji mačko, ki beži pred psom? Morda je ravnal po zakonski določbi, da je vsaka žival, ki je 200 m od stavbišča, njegova? Radovedna sem, če imajo lovci svoje mačke naučene, da se držijo doma in s tem ravnajo po lovskem zakonu. Povem, da imam mačke zaradi živilske tovarne v bližini, da v tovarni lovijo miši in podgane, ker teh ne smejo zastrupljati.

Javno kritiziram tako ravnanje, zlasti ker je bil v »kakšni« lovec, ki sem mu že pred leti povedala, da mačke ne ogrožajo divjadi in da jih imamo zato, da preganjajo miši in podgane pri tovarni. Če gre lovecu za trofejo, naj ustrelji jazana ali kaj drugega, samo moje živali naj pusti pri miru! Opozorilo naj velja tudi drugim lovcem, da bodo v prihodnje lovili divjad, in ne domačih živali.

Marija Fabjančič
Krško

Za praznike — razočarani upokojenci

Tov. urednik!

Znano je, da imajo nekateri upokojenci tako majhne pokojnine, da kljub skromnosti komaj živijo. Proti koncu tedna je treba redno slišati pas, ker zmanjkuje cvenka.

Mnogi so zato komaj čakali 28. novembra, da bodo dobili tiste tisočake, hkrati pa so se veselili, da si bodo za praznike lahko privoščili majhen priboljšek. Toda kolikšno je bilo razočaranje, ko so prišli tega dne na pošto, kjer so jim upravniki poštomolili pod nos okrožno republikanskega zavoda za socialno zavarovanje, v kateri je bilo zapisano, da pošte ne smejo pokojnin izplačevati pred prvim decembrom. Doslej je bil namreč vedno običaj, da so pošte izplačevale pokojnine pred prazniki, da so si tudi upokojenci lahko kaj privoščili v prazničnih dneh.

Tokrat so se morali mnogi zadovoljiti z zelnjem in fižolom, ker za kaj več ni bilo denarja. Nekateri so se jezili, drugi pa so bili žalostni. saj niso mogli niti obiskati svojce ali prijatelje.

Mar je to odnos do upokojencev, ki so že tako in tako prizadeti?

J. Šketa
Podbočje

najprej v roke občinskim komisijam!

Ali občani ne zaupajo občinskim komisijam? — Veliko prošelj in pritožb neutemeljenih in zavrnjenih — Komisije naj predlagajo spremembe predpisov! — Potreben poslovnik za delo komisij

Tajnik komisije za prošnje in pritožbe pri republiknem izvršnem svetu Rihard Knez je sklical in 22. novembra v Novem mestu vodil posvet predsednikov in tajnikov občinskih komisij za prošnje in pritožbe iz občin: Novo mesto, Sevnica, Krško, Brežice, Metlika, Črnomelj, Kočevje, Ribnica, Litija in Ljubljana-Siška. Na posvetu, ki se ga je udeležil tudi predsednik komisije za vloge in pritožbe pri republikni skupščini Marjan Jenko, so razpravljali o sestavi, delu in načrtih občinskih organov za prošnje in pritožbe.

Rihard Knez je uvodoma rekel, da se občinske komisije še marsikje niso uveljavile kot organi, ki morajo biti najbližji občanom in katerim bi morali ti predvsem pošiljati prošnje in pritožbe. Tovariš Knez je ugotovil, da se občinske komisije niso uveljavile predvsem zavoljo tega, ker se člani komisij niso dovolj zanimali za svoje delo, ker niso bili vselej spo-

sobni odločati in ker so v imenu komisij sprejemali in reševali prošnje in pritožbe občanov odgovorni predstavniki občinskih skupščin.

Udeleženci posveta so zatem ugotovili, da so v občinah v glavnem reševali tiste zadeve občanov, ki so jih pristojni občini vrnila republikni ali zvezni organi. Da so občani »preskočili« občinsko komisijo in iskali zaščito,

pravico ali pomoč pri republiknih in zveznih organih, je razlog v tem, ker so se bali, da bi bila občinska komisija pristranska in nespodobna, da bi razumela njihov problem. Zadeve pa so mahinile mimo pristojnih občinskih organov tudi zato, ker občani niso vedeli ali za redno pot ali za občinske komisije.

V razpravi so sodelovali udeleženci iz vseh sklicanih občin. Poudarili so, da ob občane treba navaditi na to, da je njihova prva pritožbena stopnja občinska komisija. Dodali pa so, naj bi občinske komisije dobile poslovnik, po katerem bi v prihodnje delale.

Več udeležencev je opozorilo na primere, ko občinske komisije zaradi takih in drugačnih predpisov ne mo-

rejo odločati. Marjan Jenko je pripomnil, da bodo morale sčasoma tudi občinske komisije predlagati spremembe predpisov, zlasti tistih, ki jih pri delu ovirajo.

Od denarne pomoči do denacionalizacije

Število prošelj in pritožb, ki so jih obravnavale občinske komisije, se od lani ni bistveno spremenilo. Velja opozoriti le na to, da se je spremenila vsebina zadev in da so občani letos poslali občinskim organom neposredno več prošelj in pritožb kot lani.

V novomeški občini so prevladovala prošnje za zmanjšanje oziroma odpis družbenih dajatev in zadeve gospodarsko pravne, stanovanjske in socialne narave. V sevnjski občini so reševali predvsem prošnje in pritožbe v zvezi s proizvodnimi okolišči, davčnimi olajšavami in delovnimi razmerji. V krški občini je komisija reševala davčne zadeve in prošnje za denarno pomoč, podobno pa tudi komisija v brežiški občini. Občani črnomaljske občine so pisali prošnje in pritožbe predvsem zaradi priznavanja, v metliški občini pa zaradi socialnih podpor. V trebanjski občini je komisija reševala prošnje za odpis bolniških stroškov, socialne podpore in denacionalizacijo družbene lastnine in neka zadev v zvezi s priznavljanji. Kot je bilo slišati v razpravi, je reševala še najmanj prošelj in pritožb komisija v kočevski občini, kar pa pripisujejo pravni službi, kjer dobe ljudje pravni pouk in nasvete.

Na posvetu so sklenili, da bodo občinske komisije poslej sproti obveščale republikne komisije o reševanju raznih zadev občanov, republikne komisije pa bodo občinske komisije seznanjale o vsem, kar bodo prejele in rešile oziroma poslale za reševanje pristojnim občinam.

Slemen na Gregorju pri Ortneku so zasnežena in mladina se v prostem času doobra nasmuča in nasana po snežnih strminah. Lepa smučišča so le dobre 3 kilometre oddaljena od avtobusne postaje Ortnek (Foto: France Modic)

ZLOBUDRA IN GOSTINSTVO NE GREŠTA VKUP

Kaj pijemo v Beli krajini?

Vivodinsko vino se je v belokranjskih gostilnah izkazalo za najslabše

»Bela krajina nas je razočarala kot že dolgo ne,« so dejali inspektorji, ko so končali pregled vina v belokranjskih gostilnah. V nekaj dnehli so namreč izločili iz prometa 1.400 litrov in uničili 500 litrov vina. To je bila najslabša bilanca, kar so jo v Beli krajini doživeli zadnja leta.

Inspekcija je ugotovila tudi, da so bila vsa slaba vina izključno s področja Vivodine, kjer je cena najnižja, gostilničarji pa iščejo le čim večji zaslužek. V Beli krajini so tudi pogostne vrtnice veseli in zabave, ki jih prirejajo organizacije ali društva. Na teh prireditvah točijo še slabše vino, toda inspekcije službe so obveščene navadno šele nekaj dni potem, ko so z veselicega prostora že pospravili stole in mize.

Letos dobivajo inspekcije službe veliko anonimnih pism, v katerih se potrošniki pritožujejo nad slabo kva-

liteto in postrežbo v gostilnah. Prepričali so se, da je v pisnih precej resnice.

Se med turistično sezono so inspekcije službe zaprele tri gostilne v črnomaljski občini, ker jih lastniki niso uredili tako, kot zahtevajo predpisi. Kaže, da bo treba v tej občini še pred koncem

leta zapreti nadaljnji dve gostišči.

Čeprav so bili pred začetkom turistične sezone vsi gostinci opozorjeni na naloge in napake, pa je inspekcija letos ugotovila še več nepravilnosti kot prejšnja leta. Če bo šlo tako naprej, bomo zaman govorili o napredku turizma, saj s slabo pijačo razočarano še tiste, ki so doslej radi obiskovali Belo krajino.

J. Š.

Razbij čašo, še preden si jo izpil!

Poznal sem človeka, ki je trdil, da se za nič na svetu ne bi napil. Potem je doživel razočaranje in postal kroničen pijanec. Človek z rdečim nosom. Alkoholik. Družbeni problem.

V novomeški občini so letos do 30. oktobra evidentirali 101 alkoholika, od teh 12 žensk. Med temi je deklet, ki še ni izpolnilo 18 let.

Po tej evidenci so najbolj podvrženi alkoholu ljudje srednjih let. Kar 54 je takih, ki so stari 31 do 40 let. V najslabših letih. Nadaljnja evidenca pa pravi, da je med alkoholiki 80 poročenih (od

tega 8 žensk), ki imajo 201 otroka, da je med njimi 13 razvezanih, pet samcev in trije vdovci. Vsi skupaj imajo 243 otrok.

Največ alkoholikov živi na vasi.

Kaj naredi iz človeka alkohol?

Skoraj preveč preprosto vprašanje za tistega, ki to pozna, boleče za tistega, ki ima alkoholika v družini.

Analize pravijo, da so ljubosumni izpadi, potepanje, zmerjanje in grožnje z ubojem najznačilnejše lastnosti alkoholikov.

Zaradi alkohola pišejo

v delovnih organizacijah »plave« dneve, zaradi alkohola ostane prenekateri družina brez denarja za preživljanje.

Skrbstveni organi v novomeški občini so poslali na zdravljenje 23 alkoholikov. Samo trije so nehali piti. Drugi so se vrnili k polni čaši.

Zakaj?

»Često srečamo usodo na poti, po kateri nikoli nismo hoteli iti,« je zapisal francoski basnopisec La Fontaine.

Kaže, da ne moreš odločiti čase, v kateri iščeš pozabo, dokler iščeš resnico v vinu. Zakaj pozabo, zakaj resnico? Išči svoj obraz, in ko ga boš našel in spoznal...

Pomislil na otroke! Misli na jutri! Razbij naslednjo čašo, še preden si jo izpil.

Kam?

IVAN ZORAN

MALI OGLAS,

Ki ga objavite v Dolenjskem listu — zanesljiv uspeh! Prejete ga 130 tisoč gospodinj, vdovcev, kmetovalcev, dijakov, uslužbenk in vojakov doma in po svetu! — Poskusite!

„Nismo Belokranjci krivi, da imamo prav tukaj toliko borcev!“

V petek, 24. 11. popoldne, so člani občinskega komiteja Zveze komunistov, člani občinskega odbora ZZB, spomeničarji ter predstavniki krajevnih organizacij ZZB razpravljali o položaju borcev in skrbi družbe, da bi nerešena vprašanja s tega področja čimprej uredili

Razširjena seja občinskega komiteja ZKS, ki jo je začel sekretar Franc Vrvišar, je imela tokrat eno samo točko

**Kdor zdravje ljubi,
ne pije veliko.
Če pa pije,
pije Hermeliko!**

TOVARNA RASTLINSKIH SPECIALITET

dnevnega reda, zato je bila obravnavana temeljita.

V uvodnem poročilu je predsednik občinskega odbora ZZB Franc Jakljevič navedel nekaj podatkov, ki kažejo, da je bilo doslej za reševanje borčevskih zadev precej razumevanja, vendar pa do pred štirimi leti teh zadev ni bilo mogoče naglo reševati, ker ni bilo na razpolago večjih sredstev.

V borčevski organizaciji je zdaj zajetih še 1810 članov, od tega je živih še 10 nosilcev spomenice iz leta 1941. Posebna delovna doba je priznana 475 članom. Podatki kažejo, da je 171 borcev zaposlenih, 263 pa je upokojenih. Občinsko priznavalnino dobiva 254 članov ZZB, posebni borčevski dodatek ima 47 borcev, republiških priznavalnin pa je na področju metliške občine samo 9.

Da se zadnja leta življenjske razmere borcev izboljšujejo, je razvidno tudi iz dejstva, da so borci v novih blokih že dobili 12 stanovanj, 116 pa jih je dobilo posojilo za popravila in dograditev stanovanjskih hiš. Navzlic temu stanovanjska vprašanja še niso urejena, saj bi bilo potrebno zagotoviti še vsaj 10 stanovanj in odobriti prošnje za posojilo 29 proslcem, ki so že vložili dokumentacijo.

Tudi zdravstveno stanje borcev se iz leta v leto slabša. Malokateri med njimi je še zdrav. Večina ima revmatična obolenja, veliko pa se jih zdravi zaradi razrahljanj živcev, obolenj srca, ožilja ali želodca, kar vse so posledice napov, prestatih med

NOV. Marsikomu bi koristilo zdravljenje v termalnih kopalnicah ali klimatskih zdraviliščih, zato so težave tem večje, odkar te možnosti ni več.

V razpravi, ki je sledila,

so poudarili, da bi morali med borci doseči malo več strpnosti pri reševanju nerešenih vprašanj, saj obstajajo možnosti, da bi v prihodnjih nekaj letih prišli na vrsto tudi tisti, ki jim doslej niso mogli pomagati.

Belokranjski borci pa se čutijo prizadete, ker znašajo priznavalnino v metliški občini 6000 Sdin, medtem ko v razvitejših občinah doseže povprečje priznavalnin tudi 20.000 Sdin.

»Nismo Belokranjci krivi, če je prav na našem področju toliko ljudi, ki so med vojno sodelovali v NOV. Ne zdi se nam pravično, da imamo zdaj zaradi tega težave,« je bilo v razpravi večkrat rečeno.

Posamezni nosilci spomenice in drugi diskutanti iz vrst borcev so bili mnenja, da so taki sestanki, kot je bil sklican tokrat, nujno potrebni. Čeprav kaže sestav vodstev družbeno-političnih organiza-

cij in samoupravnih organov, da v njih še vedno prevladujejo člani ZZB, pa se je posameznikom, posebno starejšim, včasih le zazdelo, da teče življenje mimo njih. Prav razgovori z vodstvom občinskega komiteja in predstavniki drugih družbeno-političnih organizacij pa jim vlivajo znova zavest, da so družbi še zmeraj potrebni in da ta tudi računa na njihovo nadaljnjo pomoč pri uresničevanju današnjih nalog.

VODILNI SE ZMERAJ TRDIJO, DA JE PRAKSA ODLOČILNA

So Gorjanci neprehodni za strokovnjake?

V podjetjih imajo kup prekrškov, v vsej Beli krajini pa sta na vodilnih mestih v industriji le dva s končano fakulteto

Inspekcijske službe so letos bolj ko kdaj prej nadzorovale delo proizvajalnih delovnih organizacij v Beli krajini. Rezultati skoraj vseh pregledov pa so dokaj zaskrbljujoči. Med vsemi pregledanimi gospodarskimi organizacijami ni bilo niti ene, da ne bi imela vsaj nekaj prestopkov, prekrškov ali hudih kršitev poslovne morale.

Poglejmo nekaj najpogostejših: največkrat smo ugotovili, da delovnim organizacijam sploh ni mar predpisov, ki urejajo obseg poslovanja. Velika večina pregledanih podjetij je tudi kršila osnovna načela reforme s tem, da je kršila cene, ni zadostila temeljnemu določilom predpisov za izvajanje gospodarske reforme, medtem ko več podjetij za nekatere predpise sploh ni vedelo.

NEKAJ VEČ O VODILNIH

Tako so se v treh kolektivih vodilni izgovarjali, da

niso vedeli za predpis, ki uravnava režim cen za obrtne storitve. Delavski sveti včasih sprejemajo sklepe, ki niso zakoniti ali vsebujejo celo vrsto elementov gospodarskih prestopkov in prekrškov. Kaj bodo take gospodarske organizacije ukrenile drugo leto, ko bo inspekcija še postrčila nadzor?

Zakaj je v belokranjskih podjetjih tako stanje, nam bo jasno, če povemo, da v vseh belokranjskih delovnih organizacijah ni niti enega diplomiranega pravnika. Posle pravnikov opravljajo le taki, ki jim to delo ni po klicu. Glavno orožje, s katerim opetajo nekateri vodilni delavci v podjetjih, so približno take izjave:

»To je le čista formalnost. Inspektorji so neživljenjski, pikolovci! To je stvar delovnega kolektiva in samoupravnih organov...«

Kvalifikacijski sestav vodilnih in za proizvodnjo odgovornih ljudi pa je prav tako

zaskrbljujoč. V Beli krajini sta v industriji na vodilnih delovnih mestih le dva s fakultetno izobrazbo. Dokazani so celo primeri, da dajejo nestrokovne osebe inženirjem pečat nestrokovnosti, čeprav jim zakon tega izrecno ne dopušča.

NI ANALITSKE OCENE

Niti ena od delovnih organizacij v Beli krajini nima potrebne analitske ocene delovnih mest, ki je osnovna spodbuda za večjo strokovnost in povečanje proizvodnje. Temu se upirajo najbolj v tistih delovnih organizacijah, kjer zasedajo vodilna delovna mesta nestrokovnjaki. Tudi glasovi o reelekciji še niso prodrli čez Gorjanke.

Vodilni še zmeraj trdijo, da je praksa odločilna in da izobrazba ni tako pomembna. Pod krinko prakse pa se običajno skriva nestrokovnjak in včasih tudi nesposoben človek.

Prakse nikakor ne gre podcenjevati, toda ne pozabljajmo, da gre za prakso strokovnjakov! Ne bom delal krivice političnim organizacijam, če povem, da na področju kadrovske politike niso odigrale svoje vloge. Taka politika kadrovanja, kakršno so imeli doslej, ima nedvomno trhlja tla, ki se bodo prej ali slej sesula pod koraki gospodarske in družbene reforme.

Glede na vse, kar je bilo že povedanega, še vprašanje, če so Gorjanci in Kolpa res neprehodni za strokovnjake? Vabimo jih, govorimo o odprtih rokah, in vendar smo srečni, če jih ni! Prav zaradi pomanjkanja strokovnjakov z visokošolsko izobrazbo na odgovornih delovnih mestih v proizvodnji pa je zob gospodarske reforme že načel marsikatero delovno organizacijo in tudi tiste, o katerih smo vajeni govoriti vse najlepše.

JOŽE ŠKOF

Ob vsaki spremembi naslova nam sporočite svoj stari in novi naslov!

NAJNOVEJŠE

modele pohištva

pralne stroje, hladilnike in štedilnike znamke NAONIS

okna, vrata, rezan les, polizdelke, salonitne plošče

iglane najlonske preproge **tapisom** SOMMER

prodaja v številnih poslovalnicah po vsej Jugoslaviji

LESNINA

CENTRALA LJUBLJANA
Titova 51 in 97

ekon. prop. lesnina

Na vratih pa je visel listek: „ZAPRTO“

Vse trgovske prodajalne v Novem mestu ustvarijo okoli 7 milijard Sdin prometa na leto. Pri tem je dosegla NOVOTEHNA letos količnik obračanja 4,20, DOLENJKA 4,21, MERCATOR pa 7,72. Količnik obračanja je merilo trgovčeve spretnosti: pokaže, kolikokrat na leto je obrnil trgovec svoja obratna sredstva. Sorazmerno majhen količnik obračanja opozarja, da leži našim trgovcem precej denarja v zalogah. MERCATORJEVA enota v Metliki na primer je dosegla letos količnik obračanja 11,12! Naša trgovina v celem torej prepočasi obrača denar, to pa pomeni, da ne vsrkuje dovolj hitro narodnega dohodka. Družba je na prometu trgovine zelo zainteresirana. 320 milijonov Sdin prometnega davka od prodaje na drobno bi se moralo steči letos iz trgovine v občinski proračun. V tričetrtletju 1967 pa je bila realizacija prometnega davka za 3 odst. manjša kot lani. Osebni dohodki so se povečali, to pa spet pomeni: ker nam naša trgovina ne nudi vedno tega, kar bi radi, kupujemo drugod in nosimo prometni davek, pa tudi zaslužek drugam!

Krepko je treba stiskati z denarjem, to ve vsak potrošnik. Nič čudnega torej, če ste jezni, da bi se razpočili, ko ste zbrali denar za nakup, pa pridete pred trgovino in je ta zaprta...

Zamera gor ali dol: naštel bom nekaj napak, ki rajburjajo potrošnika in škodujejo trgovini ter preskrbi. Samo o Novem mestu bo tekla beseda, čeprav je najbrž tudi marsikje drugod enako, ponekod pa gotovo tudi boljše. V interesu preskrbovalnih podjetij in potrošnika pa, če bo ta zapis naletel pri prizadetih na razumevanje.

Ko smo letos že pisali o tem, nam je neki prodajalec prinesel odgovor, ki se je končal z globokoumno ugotovitvijo: »Le čevlje sodi najkopiatar, za trgovino pa poskrbel bo trgovec! Upajmo, da tokrat ne bo tako...«

Potrošnik, tri podjetja, modernizacija in...

Napačno bi bilo, če bi rekli, da v novomeški trgovini ni napredka! Razprave o integraciji, načete pred leti, resda niso obrodile sadu. Se vedno imamo tri trgovska podjetja, pa še pekarijo, mesarijo in več tujih ter industrijskih prodajal.

Večina prodajal je že obnovenih in moderniziranih, le prodajni prostor se je premalo povečal. Zaposlenih je dvajsetkrat več kot pred

vojno, prodajnega prostora pa je v Novem mestu le za 30 odst. več kot pred vojno.

Obrobna naselja mesta so še vedno brez sodobnih prodajal (naselje Majde Silc, naselje na Grmu, naselje Nad mlino). Le trgovsko podjetje DOLENJKA kaže zanimanje za težave potrošnikov v novih obrobni naseljih: zgradilo je sodoben preskrbovalni center v Bršlinu, za naselje Mestne njive pa gradi sodobno prodajalno na Cesti herojev. Sicer pa glede preskrbe za obrobna nova mesta naselja še vedno velja načelo, da mora potrošnik sorazmerno daleč po nakupih.

Če se polž zalize v hišico...

Kar slišim, kako trgovci odgovarjajo: »Denarja za investicije ni, ker trgovina sama premalo ustvarja! Vprašanje trgovine je sistemsko nereseno!« To dvojje je sicer res, toda kot protitež takšnim izgovorom naj služi ugotovitev: pametni se združujejo in tako ustvarjajo večjo materialno osnovo, nekateri pa so se kakor polž zalizali v svojo hišico in vpijejo o sistemskih napakah ter le stežka odplačujejo kredite!

Za konec hudobije poleg precejšnjega dela resnice) je v trditvi: v Novem mestu imamo stanovanjsko podjetje v veliki meri tudi zato, da obnavlja poslovne prostore trgovine z investicijskimi naložbami! Trgovci so, kot kaže, med seboj tako skregani, da se sami o združevanju ne morejo pogovoriti. Sicer pa je znano, da sta dve podjetji za eno samo medsebojno pravdo porabili blizu 4 milijone Sdin!

Vrste pred mesnicami in slabo meso

Gospodinje mi bodo pritrile, da je v novomeških mesnicah napredaj bolj malo resnega mesa — pa čeprav ni več izvoza mesa in čeprav je goveje živine preveč. Drobovino je na primer zelo težko dobiti.

Meso kupujemo sproti, toda glej zlomka: ob 14. uri, ko se največ zaposlenih gospodinj vrača z dela, je v mestu odprta samo mesnica na tržnici. Ta so zapre ob 15.30. V zadnjih 30 minutah (torej v času, ko kupuje največ zaposlenih gospodinj), preden se zapre, nima več najboljših izbire mesa. Preostane samo dvojje: ali se postaviti v vrsto in čakati, da ti bo mesar odšel to kar pač ima, ali pa oditi na Glavni trg in se tam pod arkadami pridružiti kopici žena, ki čakajo, da se bo tamkajšnja mesnica odprla ob 15.30. Kaj bodo doma mož in otroci, ki čakajo na kosilo, to ostaja samo bridka skrb za-

poslene gospodinje. Kot je videti, mesarjev to ne briga.

Daj nam danes naš vsakdanji...

Tudi s kruhom so težave. Tudi tam je vrsta. Največkrat moraš vzeti to, kar ti odri-

Šampanjec po raznih cenah

V DOLENJKINIH in MERKATORJEVIH prodajalnih v Novem mestu je ruski šampanjec napredaj po 4100 in 4140 Sdin buteljke, enak šampanjec pa dobite v Ljubljani po 2740 Sdin buteljke. Šampanjec sicer ni izdelek najširše potrošnje, toda po izbiri v naših trgovinah sodeč in upoštevaje bližajoče se Novo leto, se ga nekaj le proda. Razlika v ceni med Novim mestom in Ljubljano pa je 1400 Sdin pri buteljki. Mar torej ni novomeški trg najdražji?

nejo, ker kruha ni na izbiro. Pečejo ga res ve vrst, toda tistega, ki bi ga rada, pa res ne dobiš. Pred večjimi prazniki ga rado zmanjka. Enako se dogaja ob sobotah. Čakati je treba, da ga napečejo.

Zlata resnica je, da kruha v Novem mestu ne preosta ja nikomur: ne potrošnikom (ker ga v pekariji rado zmanjka) in ne pekcom (ki zato prodajo tuje drobtine, saj jim starega kruha ni treba predelovati v drobtine)...

Pomenek o vijakih in žeblih, ki jih ni dobiti

Direktorja NOVOTEHNE sem letos opozoril na prodajalno Železnina v Kandiji. Omenil sem, da je delovni čas od 7. do 15. ure zelo neprimeren za potrošnika (najpoudarim, da je ta prodajalna s 1. decembrom le uvedla nov delavnik od 7. do 17. ure). Če se človeku primeri, da potrebuje žebelj pri hiši ali pa preprost železen vijak, mora počakati do drugega dne, da bo prodajalna spet odprta.

Tov. direktor mi je takrat razložil, da lahko dobim žebelje, vijake in podobne drobnarije za vsakdanjo rabo tudi v prodajalni NOVOTEHNA na Glavnem trgu. Bil sem potolažen, pa ne za dolgo.

V prodajalni pa je bilo drugače

Kmalu nato se mi je popoldne pri zapiranju garaže pokvarila ključavnica — obešanka. Mirne duše sem odhitel v prodajalno na Glavni trg in povprašal zanjo ter za nekaj žebeljev, ker mi je tudi

teh zmanjkalo. Prodajalec mi je pojasnil, da tega »ne držijo«, ker prodaja to Železnina v Kandiji.

Povedal sem mu, kaj mi je rekel o tem direktor. Dejal je: »Res je, po preureditvi prodajalne smo imeli nekaj te robe na zalogi še od prej, nato pa smo rekli, da je ne bomo več držali.« Moja garaža pa je ostala tisto popoln, čez noč in drugi dan, dokler nisem ob povratku z dela kupil nove ključavnice — odprta!

Da pa ne bo zamera prevelika, naj dodam, da v NOVOTEHNI na Glavnem trgu morda res ne boste dobili vložka ali žarnice za baterijo, žeblija ali vijaka, zato pa imajo tam čudovito izbiro copat in plastičnih izdelkov, zadnje čase pa lahko kupite tam celo posteljo ali omaro...

Maratonski tek od dveh do pol treh in še čakanje za nameček

Zaposlene žene mi bodo pritrile, da nakupi niso majhna stvar. Ko si se nadelala na delovnem mestu, te čaka na poti domov kup drobnih stvari. Treba je kupiti mleko in kruh, sadje in zelenjavo, nato pa te čakajo doma kuha in vsakdanje gospodinsko delo.

Gospodinja z veččlansko družino si težko odtrga čas za povratek v mesto. Kar prav ji pride, če lahko domov grede nakupi kakšno drobnarijo: elastiko, ki je je zmanjkalo, kakšen gumb, svilen trak, ki ga nosi hčerka v laseh, čevlje za otroka, nogavice, ki jih potrebuje mož, leseno kuhališče, obešalnik za v omaro, lonec, ki ga nujno potrebuje, itd. itd.

Toda s tem so v Novem mestu težave: živila in kakšno tekstilno drobnarijo še kupiš, ko se vračaš iz službe, ker so v tej branži non-stop prodajalne. Prodajalne ASTRA, ALPINA, SUHA ROBA, DROGERIJA, USNJE, OKRAS, obe prodajalni pohištva in stanovanjske opreme, klobukov, NOVOTEHNA in ELEKTROTEHNA pa so od 14. do 15. ure zaprte. Celotno kupcev puščaj, da jim uhačajo ali še bolje: s svojim delovnim časom jih sili, da se vračajo nazaj z doma, če hočejo kaj kupiti.

Tradicionalni ponedeljek

Tradicija izpred vojne je ponedeljkov delovnik trgovin v Novem mestu. Zaradi ponedeljkovega živinskega sejma, ki je nekdanji pomenil velik vir kupne moči za novomeško gostinstvo in trgovino, imamo še vedno ob ponedeljkih v novomeški trgovini neprekinjen delovni čas. Zaradi kupcev s podeželja se je ob ponedeljkih popolnoma odpovedala stalnemu, zaposlenemu potrošniku (temu, ki v Novem mestu dela) ALPINA, ki je odprta samo do 14. ure, pol ure pa mu dajejo na voljo za nakupe BOROVO, Barve-laki, PEKO, ASTRA in ELEKTROTEHNA, ki so ob ponedeljkih odprte do 14.30. Druge trgovine so ob ponedeljkih odprte do 15. ure, nonstop prodajalne pa tudi dlje.

Kdo da več — to naj bo merilo!

Nihče ne nasprotuje temu, da se je trgovina z delovnim časom ob ponedeljkih prilagodila kupcu s podeželja, vendar na svojega glavnega potrošnika, zaposlenega delavca, ne bi smela pozabiti. Ne bi mu smela zapirati vrat!

Na ponedeljkovih živinskih sejmih se v Novem mestu kupi in proda čez vse leto za 600 milijonov Sdin živine.

Če tretjino tega izkupička zakupijo kmetovalci v trgovini, je to zanjo 200 milijonov Sdin prometa na leto. Vsa novomeška trgovina pa ustvari v Novem mestu na leto za blizu 7 milijard in pol Sdin prometa. Je torej izključna usmeritev nekaterih trgovin na podeželske kupce ob ponedeljkih razumna, gospodar-

se s skrbjo vprašujemo, kako se bo trgovina prilagodila temu.

Brez dvoma pa bo deljen delovni čas zahteval od trgovin precej več prilagodljivosti, kot je je pokazala do zdaj.

V napisanem je veliko resnice, ki je bridka. Bridka je zlasti za zaposlene gospodinje, ki morajo po delu v tovarni ali pisarni s cekarji hiteti od prodajalne do prodajalne. Prve pol ure »prostega« časa jim mineva v večnem strahu, da bo zmanjkalo mesa, mleka, kruha in zelenjave, preden ga bodo lahko kupile, v strahu, da se bo neka prodajalna zaprla, preden bodo upehane pri tekle do njenih vrat. In če se jim njihov maratonski tek od trgovine do trgovine posreči, se vračajo domov obložene s cekarji, novemu delu naproti!

Znižane cene

Letos poleti smo opozorili, da bi morali v trgovini ob znižanju cen, če to znižanje še reklamirajo, navajati ob novih cenah tudi stare cene. To bi potrošnika privabilo, razen tega pa razpršilo vse dvome o tem, da gre za reklamni trik. V prodajalni TEKSTIL na Glavnem trgu pa so v izložitvi ob blagu še vedno listki z napisom »Znižano« brez navedbe stare cene. Kaj je vmes: nevednost ali trma?

Tisoči drobnih korakov in vpludnih vprašanj

Bridke besede, izrečene na rovaš trgovcev, pa seveda ne zanikajo prizadevnosti prodajalcev. Vsak dan morajo narediti pri strežbi tisoče drobnih korakov, odpreti na stotine predalov, sto in sto krat vprašati z nasmehom na licu: »Želite, prosim? in reči »Najlepša hvala!« Kljub očitnemu napredku trgovine v zadnjih letih pa bo treba marsikaj izpremeniti v miselnosti trgovcev: v trgovini je še vse preveč distribucijske zavesti, vse preveč čakanja na kupca, ki je včasih sam od sebe prihajal v trgovino.

Družba je zaupala trgovcem veliko in odgovorno nalogo: preskrbo občanov. To zaupanje temelji v prepričanju v njihovo samoupravno zavest in njihove samoupravne sposobnosti. Zavest, da je tudi trgovina zelo pomemben sestavni del naše samouprave.

Zmanjkalo je kruha in kvasa

28. novembra, na dan pred praznikom republike, je v novomeški pekariji ob 17. uri zmanjkalo vsega kruha in peciva, ob istem času pa je v vseh spekerijskih trgovinah v mestu zmanjkalo tudi kvasa. Marsikak potrošnik je ostal čez praznik brez kruha, pa tudi brez možnosti, da si ga v hudi sili speče sam!

ne družbe, ki se trudi za nenehni napredek, naj jim bo glavna opora pri odpravljanju napak in pri tem, ko se bodo trudili narediti trgovino takšno, kakršno vsi želimo: odprto za potrošnika!

MILOŠ JAKOPEC

Objektivnosti na ljubo?

V zadnji številki smo objavili odgovor direktorja trg. pod. DOLENJKA tov. Ljovca Urbanca na naš sestavek »Novo mesto — najdražje v Sloveniji?«. Ko je pisal odgovor, je očitno prezrl, da je v našem sestavku govor o cenah jabolk na novomeški in ljubljanski tržnici, ne pa na trgu, kot trdi on. Med tržnico in trgom pa je velika pojmovna razlika! Razen tega je v svojem razmišljanju o raznih kvalitetah sadja tov. direktor očitno pozabil, da je v novomeških trgovinah vselej na voljo ena sama kvaliteta sadja, čeprav je res, da obstaja na tržnici več kvalitete! Resnici na ljubo naj dodamo še: nihče ni očitno novomeškimi trgovcem za služkarstva, naštel smo le dejstva! Glede razlike v ceni pa samo to: DOLENJKA ne ustvarja 12,2 odst. razlike v ceni, pač pa 17,3 odst., ker je od razlike v ceni treba odšteti prometni davek, ki ni dajatev trgovine, pač pa dajatev potrošnika!

INSTALATERSTVO

za vodovod, kanalizacijo in plinske naprave

„BOJOVIĆ JELENKO“

BEOGRAD — Treća Nova 31 — Jajinci

Opravljam dela pri gradnji novih greznic (septičnih jam) iz specialnega materiala. Naše storitve so za 30 odst. cenejše od klasične gradnje.

Z garancijo in z minimalnimi materialnimi stroški popravljamo greznice (septične jame).

Z vrtanjem mehaničnih vodnjakov (arteški vodnjaki itd.) vam najdemo in zagotovimo zdravo ali industrijsko vodo ter zajamčimo zahtevano količino!

Zdaj pa zares 30 000 (trideset tisoč)!

»Zrno do zrna pogača« – naročnik do naročnika pa taka redna naklada domačega pokrajinskega tednika, da bo z njo uresničeno naše dolgoletno geslo: V VSAKO HIŠO DOLENJSKI LIST! – Kdo bo letos in januarja 1968 dohitel ali prehitel lanske zmagovalce: Rudija Amerška, Cveta Kri-

ža, Štefko Breznikar, Jožeta Muhiča, Jožeta Auerspergerja, Romana Gorenc, Justina Kranjčiča, Nado Žabčič, Ivana Roberja in številne druge požrtvovalne sodelavce našega domačega tednika? – Povečane denarne nagrade za sodelavce in zbiralce novih naročnikov

»DIPLOMATSKI STIKI NA NAJVIŠJI RAVNI« bi lahko zapisal hudomušnež, če bi pred kratkim poslušal pogovor tovarišice Dragice Rometove, direktorice PTT podjetja v Novem mestu, z glavnim urednikom našega tednika (na sliki). Prav ta hip, ko ju je na pol nasmejana ujel naš sodelavec na zaključni proslavi republiškega tekmovanja usmerjevalcev pisemskih pošilk, sta namreč reševala vsakodnevno vprašanje: »Ali bodo letos sodelovali pri zbiranju novih naročnikov tudi pismonoše vseh pošt na našem področju?« – »Verjetno ne, dokler ne bo Dolenjski list uvedel lastne dostave svojega časnika vsaj v večjih mestih naše pokrajine...« – Dolenjski list trdi tudi letos, da dostava časopisov ni njegovo področje, hkrati pa upa, da pri naskoku naklade s 30.000 izvodov »Dolenjca« na teden ne bodo manjkali dosednji najzaslužnejši sodelavci – naši pismonoše!

Spet fotografija tedna!

Najbrž se še spominjate lanskega nagradnega razpisa za najboljše fotografije tedna, ki smo jih redno objavljali v našem tedniku. Sodelavce smo lepo nagradili, saj smo razdelili med 23 avtorjev več kot 200.000 Sdin in 38 zavrtkov fotografskega papirja 13 krat 18 cm. Med 134 poslanimi fotografijami sta bili najboljše »Martinov piknik« (Polde Mikič) in »Most smrti« (Drago Mohar).

Tudi letos hočemo spodbuditi k sodelovanju v DOLENJSKEM LISTU lastnike fotoaparata na vsem našem področju: ne skrivajte ljubosumno svojih posnetkov na zaprašenih filmih, ki kmalu utonejo v pozabo! Privoščite nekaj svoje umetniške ustvarjalnosti in duhovitosti tudi drugim. V tem razpisu lahko sodeluje vsakdo, razen članov žirije, ki bodo med poslanimi posnetki izbrali »fotografijo tedna«. Žirijo sestavljajo člani uredniškega odbora DOLENJSKEGA LISTA.

Kakšne naj bodo poslane fotografije, če hočete, da bodo prišle v poštev za naslov »Fotografija tedna«? Predvsem morajo biti trenutno zanimive (aktualne), se pravi, da morajo pokazati nekaj, kar se je pri nas zgodilo pretekli teden. Da morajo biti izvirne in tehnično zadovoljive, menda ni treba ponavljati, saj že med našimi lanskimi tekmovalci zaradi tega (razen redkih izjem) ni bilo težav.

Fotografije morajo biti narejene vsaj na formatu 13 krat 18 cm (ali 230 kvadratnih centimetrov površine za druge formate), lahko so pa tudi večje. V izboru za tekočo številko DL bodo upoštevane, če bodo prišle v naše uredništvo do popoldna v ponedeljek pred izidom četrtkovih številke. Pošiljke, ki bodo zamudile ta rok, bomo upoštevali v izboru za prihodnji teden. S fotografijo je treba poslati primeren podpis (saj veste, da duhovito besedilo lahko tudi pri slabši fotografiji precej prispeva k vrednosti in vsebini) ter podatke:

- ☐ kdaj je bila posneta,
- ☐ kje je bila posneta,
- ☐ kdo ali kaj je na sliki,
- ☐ kako je bila posneta: film (Ferrania P 30, ORWO NP 18 ipd.); osvetlitveni čas (stotinka, minuta ipd.; zaslonka (8, 11, 1, 1/4 ipd.))

Nagrade so letos malce drugačne:

- za fotografijo tedna 10.000 Sdin
- drugemu najboljšemu avtorju 5000 Sdin
- tretjemu avtorju 3000 Sdin.

V tej nagradi je upoštevan tudi honorar za objavo; vse ostale fotografije, ki jih bomo objavili, pa bomo honorirali kot običajno. Za nagradni razpis poslanih fotografij ne bomo vračali.

Od danes do prvega roka imate komaj 4 dni časa! Pohitite: rok, ko morajo biti vaši posnetki v uredništvu DL, je ponedeljek, 11. decembra, do 12. ure! Želimo vam mnogo sreče in ostro oko!

UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

FOTOGRAFIJA TEDNA

30.000 Dolenjskih listov

Tokrat smo se odločili prav hitro in na lahko: samo v zadnjih 14 dneh se je na Dolenjski list na novo naročilo 335 naročnikov! Brez posebne akcije nam je zvesti sodelavec C.eto Križ ob razumevanju podjetja LIT v Kočevju sam pridobil kar 223 novih naročnikov! Zato smo sklenili:

pripravimo še eno akcijo za zbiranje novih naročnikov! V njo vabimo vse nekdane, lanske in nove sodelavce v različnih delovnih organizacijah, podjetjih in ustanovah. Spomnite se, da smo lani v dobrih treh mesecih prav na tak način pridobili nič manj kot 3698 novih naročnikov in dvignili naklado domačega pokrajinskega tednika na 27.770 izvodov.

- Danes smo tiskali 29.010 izvodov Dolenjskega lista,
- od tega že 28.590 za stalne naročnike in za kolportaje.
- Vse pogoje imamo, da v decembru in prihodnjem januarju dosežemo redno tedensko naklado 30.000 Dolenjskih listov.

Ali se še spomnite, kakšne uspehe so lani dosegli naši zvesti sodelavci: Rudij Ameršek v Sevnici – zbral je 405 novih naročnikov, pa Cveto Križ v Kočevju (166 naročnikov), Štefko Breznikar v Crnomlju, Jože Muhič in Jože Auersperger v Novem mestu, Roman Gorenc v Sentrupertu, Peter Jančan v Crnomlju, Justin Kranjčič v Novem mestu, Ivan Robert v Ribnici, Nada Žabčič v Metliki, pa Anton Omerza v Dolenji vasi, Ivan Merhar v Kočevju, kakor tudi številni drugi pismonoše, sodelavci in zbiralci novih naročnikov!

Rudij Ameršek je dobil letos februarja našo prvo nagrado: moped, Cveto Križ iz Kočevja kolo, vsi pa tudi lepe denarne nagrade. Z njih-

vo pomočjo je Dolenjski list povečal svojo naklado in jo dvignil nad 27.700 izvodov na teden, s čimer je dosegel najvišjo naklado med vsemi pokrajinskimi (lokalnimi) tedniki v državi.

Povečali smo denarne nagrade!

Za vsakega novega naročnika smo vam, dragi sodelavci, iz srca hvaležni! Več ko nas bo naročnikov in bralcev, boljši in obsežnejši bo lahko naš domači pokrajinski glasnik SZDL. Zato vas vabimo, da tudi letos pomagate pridobivati nove naročnike! Sporočite nam svoj naslov in takoj vam bomo poslali vsa potrebna navodila. Da pa vaš trud ne bi bil zaman, smo za novo akcijo povečali denarne nagrade. K zbiranju novih naročnikov vabimo tudi pismonoše iz vseh krajev, ki jih redno pokriva Dolenjski list.

- Za zbiralce smo pripravili denarne nagrade, posebej pa še sedem posebnih nagrad za tiste sodelavce, ki bodo zbrali več kot 100 novih naročnikov:

Moped, dve kolesi in 5 denarnih nagrad!

Razdelili jih bomo konec januarja 1968 po vrstnem redu največjega števila novo pridobljenih naročnikov.

Sodelavci, ki bodo pridobivali nove naročnike, bodo tudi letos vsak četrtek dobivali na svoj naslov brezplačne izvide Dolenjskega lista, da jih bodo delili v družinah in pri posameznikih, ki jih še nameravajo povabiti v vrste stalnih naročnikov našega lista.

Sodelavce prosimo, da bi pridobili kar največ novih naročnikov že ta mesec, da bodo novi bralci lahko deležni brezplačnih števil do konca decembra 1967, in da bodo lahko začeli čimprej brati zanimive sestavke in druge novice v domačem listu. Vsi stari in novi naročniki bodo dobili tudi naše novoletno darilce: lep stenski koledar za 1968!

Knjižne nagrade

Kakor lani tako bomo tudi letos iz vrst novih naročnikov vsak teden izžrebali 5–10 novih prijateljev našega tednika: žreb jim bo vsakloli naklonil lepo knjižno darilo! Imena 10 izžrebancev za pretekli teden bomo objavili prihodnji četrtek.

SODELAVCE prosimo: pošljite nam kuverte z naročilnicami novih naročnikov vsak petek ali soboto, da bodo novi bralci prihodnji četrtek že dobili domači list na svoj naslov!

Lepo vas pozdravlja vaš DOLENJSKI LIST

Morda želite,

da bi vaši prijatelji, znanci, sorodniki doma in na tujem ali pa vaši sosede prejeli odslej

DOLENJSKI LIST

BREZPLAČNO?

- Do konca decembra 1967 ga lahko – če nam takoj sporočite njihov točen naslov! Potem se bodo na naš list prav gotovo sami naročili za stalno, saj ne bodo mogli živeti brez novic in vesti iz znanih domačih krajev.

- DOLENJSKI LIST pošljamo zdaj že v 29 držav, kjer žive naši rojaki več kot vaše pismo jim lahko vsak teden pove naš časnik! Zato jim ga naročite, hvaležni vam bodo za naklonjenost!

- Imate sina, brata ali moža pri vojakih? – Pošiljajte mu DOLENJSKI LIST – prav tako ga bo vesel, kot je vašega pisma (ki pa ga, le priznajte, ne morete napisati vsak teden s toliko novicami in napolniti z zanimivostmi iz vseh dolenjskih krajev!).

- Ne jezite se več, če vam zdaj sosed še kuka v vaš DOLENJSKI LIST – pošljite nam njen naslov in že prihodnji četrtek bo dobila naš tednik na svoj dom!

- DO KONCA DECEMBRA 1967:

DOLENJSKI LIST brezplačno

za vse nove naročnike! Pomagajte nam pri širjenju socialističnega tiska in uresničevanje gesla:

v vsako hišo

vsak četrtek

DOLENJSKI LIST

Ves razred je poskakal skozi okno...

Letos je bil v Dolenjskem listu objavljen zanimiv prispevek tov. J. Zupanciča o partizanskem šolstvu v Beli krajini in o zaslugah, ki jih je imel pri tem pokojni pedagog in rodoljub Matko Ljubič. Omenjeni prispevek mi je dal idejo, da bi za bralce Dolenjskega lista zabeležil še nekaj podrobnosti o partizanskem šolstvu, ki so širšemu krogu slovenske javnosti neznane. Te podrobnosti iz vojnih časov naj bi skromno dopolnile sliko o šolstvu na osvobojenem ozemlju v Beli krajini, saj bo sicer kmalu vse pozabljeno.

Takoj po kapitulaciji Italije, ko je italijanska vojska zapustila Belo krajino, oziroma ko so partizani osvobodili in zasedli celo področje od Gorjancev do Kolpe, so se v Črnomlju, tedanji partizanski prestolnici, začele priprave za novo šolsko leto. To šolsko leto naj bi bilo prvo na osvobojenem ozemlju in prvo šolsko leto po novem učnem načrtu.

Razen osnovnih šol, katerih delovanje je pripravil Matko Ljubič, pri tem so mu pomagali nekateri črnomljski učitelji, npr. pok. upravitelj Štrubelj, šolski nadzornik Vončina, učiteljica R. Turnšek, učiteljski par Martelanc in mnogi drugi — je v Črnomlju začela s poukom tudi prva, splošno imenovana, partizanska gimnazija.

Ta prva partizanska gimnazija je bila, kolikor mi je znano, edina srednješolska ustanova ne samo v Sloveniji, temveč v celi Jugoslaviji, ki je razen kratkih prekinitev med dvema nemškima ofenzivama delovala vse do osvoboditve, nato pa prešla v sedanjo popolno gimnazijo v Črnomlju.

Partizanska gimnazija v Črnomlju je nastala iz bivše meščanske šole in je štela med leti 1943–1945 okrog 100 dijakov in dijakov, ki so obiskovali drugi, tretji, četrti in peti razred: iz I. razreda bivše meščanske šole so dijaki nadaljevali pouk v II. raz-

redu gimnazije, iz II. razreda meščanske šole v III. razredu gimnazije itd.

Redni pouk naj bi se začel nekje v drugi polovici oktobra 1943. Učila je gimnazija prevzela od bivše meščanske šole, ki je bila z njimi obilno založena, tako da v tem pogledu ni bilo nobenih težav.

Pred začetkom pouka je bil po tedanjih običajih organiziran zbor vseh dijakov in učencev osnovnih šol, in sicer pri cerkvi Sv. Sebastijana, v gozdu, dva kilometra od Črnomlja. To mesto so organizatorji izbrali zaradi nevarnosti nemškega zračnega napada.

Prireditvi, s katero naj bi se začel pouk na vseh šolah v črnomljskem okolišču, so prisostvovali tudi pok. M. Ljubič pok. upravitelj osnovne šole Štrubelj, pok. ravnatelj partizanske gimnazije profesor K. Štrbenk in desetine drugih učiteljev in profesorjev.

Na zboru sta govorila Ljubič in Štrubelj, in kolikor se še spominjam, poudarila pomen tistih dni, saj se je s tem začelo poleg vseh drugih vojaških in političnih napovedi tudi redno prosvetno delo na osvobojenem ozemlju.

Za konec prireditve je bila predvidena običajna šolska maša, ki naj bi jo braj tedanji edini preostali črnomljski župnik g. Zabkar. Toda še pred koncem prireditve so priletela

na Črnomelj in okolico nemška izvidniška letala, iz semiške strani pa je bilo slišati zamolklo grmenje topov. Že nekaj dni predtem se je slišalo, da se bliža nemška ofenziva. Zaradi varnosti in najbrž zato, da se množica dijakov in učencev osnovnih šol lahko pravočasno razide po okoliških vaseh, je bila prireditev na hitro končana.

In res, še isto popoldne so v Črnomelj vdrl Nemci v tako imenovani oktobrski ofenzivi in za nekaj časa zavrli začetek pouka. Prihod Nemcev je bil tako nenaden, čeprav je že cel dan pokalo iz semiške strani in so nemška letala obstreljevala s strojnimi in črnomljskimi in okolico, da so nemške motorizirane predhodnice na črnomljskih ulicah presenetile na stotine partizanov in prebivalcev.

Pri tem je bilo precej žrtev, saj Nemci, med katerimi je bilo veliko Kočevarjev iz bližnjih kočevskih vasi, niso hoteli ujetnikov, temveč so pobili vse, katere so našli na prostem.

Med žrtvami nenadnega napada je bil tudi nekdanji upravitelj osnovne šole Štrubelj, ki so ga nemški vojaki ubili pred Skubicevo gostilno skupaj z njegovim prijateljem J. Skubicem ravno v trenutku, ko sta se hotela z orožjem in v partizanski uniformi prebiti iz obkoljene hiše.

Kolikor mi je znano, je bila to edina žrtev med prosvetnimi delavci. Dokler so Nemci in pozneje belogardisti ostali v Črnomlju, ni bilo seveda s poukom nič, šele v začetku novembra, ko so se Nemci umaknili iz Bele krajine, se je na vseh šolah začel redni pouk.

Ker je skoraj nova zgradba bivše črnomljske meščanske šole predstavljala za eventualne zračne napadalece naravnost razkošen cilj, so bili posamezni razredi gimnazije in osnovne šole razmeščeni po črnomljskih hišah in gostilnah.

Gimnazija je začela redni pouk v bivši Badovinčevi gostilni pri Sokolskem domu, nato pa so bili razredi premeščeni v Miheličevo gostilno, ki leži ob cesti proti Gradcu, in nazadnje v orodno skladišče na novogradiški železniški

postaji v Črnomlju.

Na partizanski gimnaziji, ki se je lahko pohvalila z edinstvenim učnim sestavom, so poučevale z manjšimi prekinitvami tudi znane osebnosti iz slovenskega kulturnega in umetniškega življenja: slovenščino je nekaj časa poučeval pisatelj France Bevk, glasbeni pouk je vodil znani komponist Pahor, akademski slikar F. Mihelič je poučeval risanje itd. Ravnatelj gimnazije je bil profesor Karel Štrbenk, nekdanji graditelj in večletni ravnatelj meščanske šole v Črnomlju.

Od tujih jezikov smo se seveda učili ruščine, ki jo je poučeval prof. Šafar. Temu je uspelo celo, da je v partizanskih tehnikah tiskal pravi pravcati učbenik ruskega jezika, menda edini v celi Jugoslaviji.

Matematiko je poučeval pok. prof. Kolenc iz Črnomlja, kemijo in mineralogijo neki profesor iz Ljubljane, čigar imena, celo smešnega pridevka, se žal več ne spominjam. Prirodopis je poučevala prof. Hudalesova, zgodovino pa neki znani štajarski profesor, menda iz Ptuj ali okolice; imena ne pomnim več, pač pa smešni vzdevek, in sicer smo mu rekli Konjska zvezda, ker je imel na titovki neobičajno veliko, skoraj kot otroško dian razsežno peterokrako zvezdo...

Partizanska gimnazija je imela tudi harmonikarski zbor, ki ga je vodil znani skladatelj Janez Kuhar. Harmonikarski zbor je bil nepogrešljiv na številnih množičnih prireditvah, ki so jih prirejali partizani v Črnomlju in okolici.

Poleg harmonikarskega zbora, kjer je sodelovalo menda okrog 15 dijakov, je imela partizanska gimnazija tudi mogočen pevski zbor, ki ga je neutrudno vodil znani glasbeni pedagog Korošec, danes profesor na TSS v Ljubljani.

Razen na priložnostnih prireditvah smo dijaki gimnazije sodelovali v harmonikarskem in pevskem zboru tudi v rednih oddajah radia OF, kjer smo peli, igrali in recitali partizanske, narodne in druge pesmi.

Radio OF je imel takrat svoj »studio« v eni od takrat imenovanih »treh hiš« na črnomljski železniški

postaji, oddajnik pa je bil postavljen v novi zgradbi vodnega rezervoarja nad postajo. Radijski tehnik, ki je oskrboval in upravljal oddajno aparatur, zaplenjeno italijansko vojaško radijsko postajo, je bil nekdanji radiomehanik Ante Ribič.

Še dobro se spominjam, da sem dostikrat po po. uku pasel krave okrog skrivnostnega »oddajnika«, kjer me je tov. Ribič poučeval matematiko med kratkimi oddajnimi pavzami. Najbolj živo pomnim, kako je tov. Ribič s preprostim pripomočkom motil oddajo radia Ljubljane. V žično kletko, ki je na eni strani mejila na sprejemno membrano mikrofona, je zaprl pobesnega čmrlja, ki je tako s svojim brenčanjem ure in ure nadomeščal odgovarjajočo elektronsko napravo.

Električni tok so radijska postaja OF, gimnazija in druge partizanske ustanove dobivale iz generatorja in parnega stroja na bivši Jugoslovi žagi pri železniški postaji v Črnomlju. Paro pa je dajala upokojena lokomotiva serijske 17, ki so jo partizanski mehaniki, predvsem tovariš Skubic iz Črnomlja, preuredili za ta namen.

Pouk v partizanski gimnaziji se je v glavnem odvijal normalno kot na vsaki drugi šoli v mirnem času. Profesorji so bili strogi in pri spraševanju niso niti najmanj upoštevali, da vsepovsod divja druga svetovna vojna. Da profesorji res niso prizanašali, lahko potrdim osebno, saj sem imel iz kemije in mineralogije popravni izpit in ni dosti manjkalo, da nisem ostal še eno leto v tretjem razredu.

Partizanska gimnazija je bila dobro obiskovana, samo belogardistične družine in pa tisti, ki so se bali, da jim otrok ne bode v tej »komunistični« šoli pokvaril, niso pustili svojim obiskovati šolo. Večina takih opreznih tudi ni verjela, da bodo šolska leta, opravljena v partizanski gimnaziji, po vojni priznana. Pa so se hudo zmotili in svoje otroke s tem oškodovali za dve leti.

Poleg ostalih rednih predmetov je bil takrat obvezen še celo verouk, ki ga je poučeval nepozabni črnomljski župnik Zabkar, znani napredni duhov-

nik in rodoljub.

Pri verouku smo bili precej poredni, saj smo po otročje slutili, da so minili tisti časi, ko so nas bivši črnomljski kaplani in dekani za vsako malenkost cukali za »ta sladke«, vlekli za ušesa in pretepali s palicami. V primerjavi z njimi je bil g. župnik Zabkar poosebljena milost, toda kljub temu smo si ga tu in tam privoščili...

Dobro se še spominjam, kako ga je nekega dne sošolec Miloš Turnšek, sedaj že pokojni kapetan vojske letalstva, med temo o »vsemogočnosti boga« vprašal, če je bog tako vsemogočen, da lahko napravi tako velik kamen, da ga sam ne more dvigniti. Vprašanje sicer morda ni bilo originalno, vendar je župnika Zabkarja v naše splošno zadovoljstvo spravilo v zadrego, kajti odgovor je za boga v obeh primerih neugoden: če bi gospod Zabkar odgovoril, da bog takšnega kamna ne more napraviti, ni vsemogočen; če ga lahko napravi, ga ne more dvigniti, pa zopet ni vsemogočen...

V gimnaziji smo pouk v glavnem prekinjali samo, če je bilo od kod slišati brnenje letalskih motorjev, kar se je tu in tam dogajalo.

Nad osvobojeno Belo krajino so v tistih časih, posebno pa 1944, letale stotine zavezniških in nemških letal. Toda kmalu smo zlasti fantje postali izvedenci za identificiranje letal. Posebno sošolec, sedanjí strojni inženir Vlado Vardjan iz Črnomlja, ki je imel kompleten katalog vojnih letal, nam je precej pomagal, da smo nepogrešljivo ločili nemške štuke, Dornierje DO-17, Heinkela 111 (ki je bombardiral Črnomelj) in transporterje Junkers Ju-52 od zavezniških Douglasov DC-3, ki so se množično spuščali na partizansko letališče v Gribljah, ali pa Liberatorjev oziroma Wellingtonov, ki so nad Belo krajino odmetavali zavezniške pošiljke.

Kadar smo zaslišali zvok letalskih motorjev, smo, posebno če je bil na vrsti kakšen nepriljubljen predmet, poskakali kar skozi okna na prosto in se nato zunaj prerekali s predavateljem, kakšnega poretka je letalo in če seveda pri tej »nevarnosti« lahko na-

6 1/2

odstotne

LETNE OBRESTI

VAM DAJE ZA

navadne vloge

samo

DOLENJSKA BANKA

IN HRANILNICA!

Iskreno srečanje prijateljev

Komuni Brežice in Velika Plana sta ob lanskih občinskih praznikih navezali bratske odnose. Odborniki občinske skupščine Brežice so letos maja obiskali občino Velika Plana.

Občina Velika Plana leži v Šumadiji, približno 100 km jugovzhodno od Beograda. S pripojitvijo sosednje komune Sarazorci meri sedaj 364 kv. kilometrov in šteje 51.000 prebivalcev. Skozi to področje se vlieta Vel. Morava in moderna avtomobilska cesta Beograd—Djevdjelija. V Veliki Plani so predvsem v razdobju 1962–1966 dosegli vrsto vidnejših rezultatov; porasel je zlasti obseg proizvodnje v kmetijstvu in industriji, na kar so vplivali reformni procesi. Družbeni brutoprodukt je bil lani 340.000.000 Ndin, letos pa predvidevajo porast za nadaljnjih 15 odstotkov. Nacionalni dohodek je sorazmerno nizek, saj znaša na prebivalca le 270.000 Sdin. V občini imajo 5 KZ, ki se ukvarjajo s pridelovanjem koruze, pšenice in sladkorne pese, izredno močna pa je živinoreja, kjer se jim odpirajo velike možnosti nadaljnega razvoja.

Od industrije naj omenim mesni kombinat s 4 močnimi oddelki, razvijajo pa se tudi gradbeništvo, trgovina in gostinstvo. Odlične pogoje imajo za razvoj turizma. V občini imajo 8 kulturnih domov, amatersko gledališče, ki je med najboljšimi v Srbiji in je že

gostovalo v Brežicah. Mnogo dela pa jih čaka na področju zdravstva in socialnega varstva.

Krajneve skupnosti se pri njih razvijajo samostojno, brez občinske dotacije; s samopriskvki, ki ponekod znašajo tudi 10 odstotkov, so na primer lani zbrali 220 milijonov starih dinarjev. Občina ne prejema dopolnilnih sredstev od republike. V občinski upravi je zaposlenih 140 uslužbencev, vendar je čuti težnjo po zmanjšanju. Za celotno šolstvo odvajajo letno 40 odstotkov občinskega proračuna.

Nekatere od zgornjih podatkov smo poznali, ko smo se lepega sončnega jutra 7. maja z avtobusom odpeljali iz Brežic. Čakalo nas je nad 500 km asfaltna cesta, kljub temu dobre volje ni manjkalo. Do Zagreba je pot mimo grede minila, od tod dalje pa se je odprlo pred nami široko Turpoljsko in Lonsko polje. Zajtrkovali smo v Novski, kosili pa po nepredvidenem postanku v motelu Sid. V bližini smo ob cesti videli vrsto vencev: tu se je po novem letu ubil tov. Boris Kraigher. Po Cesti bratstva in enotnosti, ki so jo gradile mladinske brigade, smo kmalu zatem prispeli do naše pre-

stolnice. V Novem Beogradu smo si iz avtobusa ogledali palačo ZIS, OK ZKJ in se ustavili na Avall. Pred nami se je odprla bogata Šumadija.

Potovali smo dalje in okrog pol devete zvečer smo bili na cilju. Avtobus je ustavil, okrog njega se je zbrala množica prebivalcev Velike Plane, prižgali so reflektorje, zabrnele so televizijske kamere, osvetlili so nas bleski fotografskih aparatov in mladi v narodnih nošah so nam pripeli nageljčke; težko je opisati veličino toplje, iskrene sprejema v bratski občini. Potrdilo uspešnega sodelovanja med obema komunama so bile pozdravne besede podpredsednika občinske skupščine Velika Plana Budimira Tomića in sekretarja občinskega komiteja ZK Brežice tov. Franca Bukovinskega. Prenočili smo v bližnjem motelu Pokajnica, v bližini katerega je lesena cerkva, ki spominja na ubitega vodjo prvega srbskega upora, Črnega Jurija.

Z naslednjim jutrom nas je čakal delaven dan. V spremstvu številnih predstavnikov družbene - političnih organizacij Velike Plane, ki so nas povsod ljubeznivo sprejeli, je naš obisk najprej veljal veliki farmi prašičev, ki

daljujemo pouk. To je trajalo dostikrat tako dolgo, dokler letalo ni izginilo na obzorju ali pa je bila ura končana. Na splošno pa smo takrat dijaki v svojih otroških dušah obžalovali, da letalski promet nad Belo krajino ni bil bolj gost...

Pri pouku smo doživeli tudi letalski napad na Dragatuš in Dobljice. Dobro se še spominjam, da smo imeli pouk v Mihelčevi gostilni, ko so nemški Dornierji Do-217 v več letih napadli Dragatuš pri Črnomlju. Pri tem so letala, ki so prišla iz novomeške strani, letela naravnost čez Črnomelj, in ko smo iz bližnjega grmovja, kamor smo se poskrili, zaslišali prve eksplozije letalskih bomb, smo mislili, da je napaden Črnomelj, saj so se visoki stebri črnega dima dvigali točno iz smeri mesta.

Največ strahu pa nam je nagnal v kosti nekdanji črnomeljski pilot-lovec in današnji major JRV (ime sem pozabil), ki je s svojim Hurricaneom v višini nekaj deset metrov letel nad železniško postajo, kjer so bivali njegovi starši, in pri tem seveda tudi nad našo šolo. To letalo je priletelo tako iznenada, da smo komaj imeli čas poskakati iz razreda. Tudi predavatelj za kemijo, ki je ponavadi ob takih prilikah dostojanstveno zapustil razred skozi vrata, je sedaj skočil skupaj z nami skozi okno in se nato bliskovito zarinil v najbolj oddaljen kot grmovja!

Dijaki partizanske gimnazije smo, kot se to spodobi za »revolucionarni podmladek«, sodelovali tudi na vseh javnih prireditvah v Črnomlju in okolici.

Tako je bila skoraj cela šola, predvsem pa pevski in harmonikarski zbor, prisotna na velikem partizanskem slavlju v Draščih nad Metliko poleti 1944. Tam so bile zbrane skoraj vse slovenske partizanske brigade, med njimi Čankarjeva, Tomšičeva, Gubčeva itd.

Dopoldne istega dne je bila v Metliki prva partizanska vojaška parada. Dijaki smo bili pri tem zbrana publika in dobro se spominjam, kako se je meo parado pod generalom Avšičem vdrla na hitro narejena tribuna. Po paradi smo pred zbranimi partizani in domačini peeli partizanske pesmi in sodelovali tudi v raznih drugih točkah programa. Po programu smo smeli ogle-

dovati partizansko oborožitev in opremo in tu in tam nam je dal kakšen partizan v roke tudi svojo brozostrelko ali strojnico. Popoldne smo morali slavje na hitro zapustiti, ker se je iz hrvaške strani bližala večja skupina ustašev. Pri možnem napadu bi mi dijaki najbrž poskrbeli za temeljito paniko, zato so bili partizani veseli, ko smo se na hitro natožili na dva partizanska kamiona in jo pobrisali nazaj v Črnomelj.

Gimnazija je v celoti sodelovala tudi na pogrebu nesrečno preminulega komandanta glavnega štaba, generala Rozmana-Staneta.

V prostem času smo dijaki partizanske gimnazije sodelovali pri prvih prostovoljnih delovnih akcijah; med drugim smo pomagali pri pogozdovanju opustošenih gozdnih površin, ki so jih v črnomeljski okolici zapustili Italijani. Pogozdovne akcije je vodil tedanji gozdar, sedaj že pokojni Maks Pavlin iz Črnomlja.

Dijaki V. razreda, v katerem so bili že odrasli fantje, pa so v svojem prostem času služili kot kurirji pri posameznih zaletnih partizanskih službah. Med njimi so bili najbolj znani Vlado Vardjan, ki je bil kurir pri gospodarskem odseku, pa tudi drugi: Beno Ameršek, Feri Dušan Furlan in drugi so pomagali partizanom in so smeli celo javno nositi puške, kar je bilo za nas ostale dijake, ki smo sicer imeli doma skrite najmanj po dve puški in cele zaboje municije, ročnih bomb, min in granat iz »vojne plena«, nedosegljivo in je tudi ostalo neizpolnjena želja!

Celo v pionirskem odredu gimnazije smo se morali zadovoljiti z lesenimi puškami in blatnimi kepanji... Zato pa smo s tem, večjim veseljem streljali na paši v gozdovih, metalni ročne bombe in se na vse načine zabavali z orožjem. Pri tem naj omenim, da ni bilo med dijaki gimnazije nobene žrtve, medtem ko je v okolških vaseh na desetine otrok izgubilo življenje pri igri z orožjem. Edina »žrtva«, ki se je spomnim, je bil Miloš Turnšek, moj šolec, ki se mu je zahotelo streljati sredi belega dneva v neposredni bližini mesta; zato je pri nas doma zarinil puško v gnoj in pritisnil na pete. lina Pri tem je puško cev raztrgalo, pok. Milošu pa je odneslo zapirac med

nože, tako da smo ga morali nesti domov!

Ko je neposredno pred koncem vojne aprila 1945 grozila nevarnost, da bodo Črnomelj zasedli umikajoči se ustaši in Nemci, se je skoraj cela gimnazija umaknila v Stari trg ob Kolpi. Starejši dijaki iz četrtega in petega razreda med njimi tudi moja malenkost, smo smeli takrat celo opravljati patrolno službo.

Vsakemu starejšemu zaščitniku iz Črnomlja (spominjam se Štefana Weisa in Franca Stariha) sta bila dodeljena po dva dijaka. Pri tem smo smeli nositi tudi puške, toda brez municije! Starejši zaščitniki in partizanski »črnovojniki« so se najbrž bali, da se bomo ob vsej nerodnosti med seboj postrelili. Ko bi vedeli, koliko streliva smo že do tedaj postrelili na naših tajnih streliščih!

V Starem trgu smo preživeli tudi prvi maj 1945 in sodelovali na proslavah. Nekaj dni pozneje smo se vrnili v Črnomelj in nadaljevali pouk. Nekako ob koncu vojne, po 8. maju, smo starejši dijaki partizanske gimnazije sodelovali v prvi Titovi štafeti.

Dobro se spominjam, da so nas nemški vojni ujetniki na zaplenjenih (ovornih) avtomobilih pripeljali iz Črnomlja v okolico Novoga mesta, tam pa so nas partizani na cesti proti Kostanjevici razporedili na vsakih nekaj sto metrov. Pri tem smo se morali skrivati v grmovju in žitu, ker je v okolici še mrgolelo skrivačev, belogardistov in pobeglih nemških vojakov.

Na partizanski gimnaziji je bila dobro organizirana tudi tedanja Zveza mladih Slovenije, v nižjih razredih pa pionirska organizacija. Obe organizaciji sta vodili živopisno politično in vzgojno delo, organizirali prve prostovoljne delovne akcije, mitinge, proslave, zbiralne akcije itd. Nekateri dijaki iz petega razreda pa so bili že takrat sprejeti v SKOJ.

Po končani vojni je partizanska gimnazija, sedaj že redna gimnazija Črnomelj, delovala naprej do konca tekočega šolskega leta v zgradbi bivše meščanske šole, in sicer v ohranjenem delu zgradbe. Večji del zgradbe so namreč belogardisti domačini v novembru 1944 uničili, ko so med svojim nadnim napadom vdrli v Črnomelj in šolo zažgali. Pri tem je propadla tudi celotna šolska zbirka, del knjižnice in cprema.

Za boljše gospodarjenje v kmetijstvu, za vsako vaško gospodarstvo pomeni veliko pridobitev

novi ENOFAZNI MOTOR ELEKTROKOVINE

tip ESKS 112 S 4

za dve konjski moči (1,5 kilovata) in s 1430 vrtljaji v minuti.

Olajšajte si delo! Z enim motorjem lahko poganjate več gospodarskih strojev: mlatilnico, cirkularno žago, slamorezno, žrmlje, brus, sadni mlin itd.

Tip ESKS 112

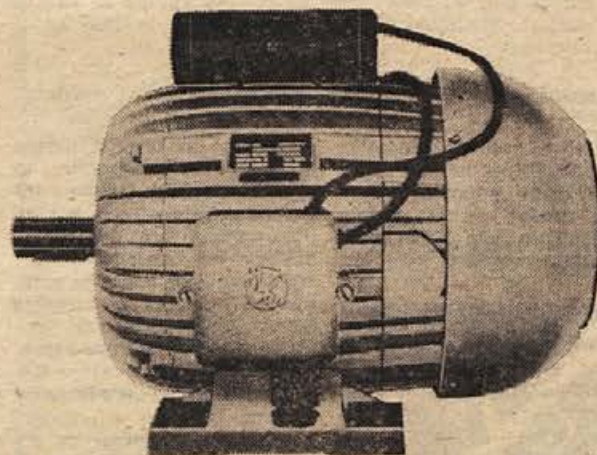
ELEKTROKOVINA

ENOFAZNI MOTOR ELEKTROKOVINE

je zgrajen za potrebe vaških gospodarstev, je enostaven in prenosljiv. Priključite ga na enofazno napeljavno za luč, kakor druge gospodinjstvene aparate. Stroški za pogon elektromotorja so nizki. Poraba elektrike se obračunava po števcu in tarifi za gospodinjstvo.

Zahtevajte ponudbe v najbližji trgovini s tehničkim blagom, pri našem predstavništvu v Ljubljani, Titova 28, tel. 315-824 ali v naši tovarni:

**ELEKTROKOVINA
MARIBOR, Tržaška 109
telefon: 31-120**

Po končani vojni se je večina učnega osebja razšla v vseh smereh, tako da je bil pouk že junija meseca zaključen.

Mi dijaki te edinstvene šolske ustanove, partizanske gimnazije, morda nismo bili za nadaljnje šolanje tako temeljito pripravljeni kot dijaki podobnih ustanov v večjih slovenskih mestih, ki so pod okupatorsko upravo končali posamezne razrede, toda bili smo in smo še danes ponosni na to, da smo hodili v prvo partizansko šolo, da smo utrjevali svoje znanje v neposredni bližini vojnih dogodkov in sredi, naj se tako izrazim, revolucije in nepozabnih ter najpomembnejših dni v slovenski zgodovini!

Franči Stariha

OSTANITE MLADI! VOZITE COLIBRI T-12!

Izrabite kreditne ugodnosti za nakup mopeda v zimski sezoni v naših prodajalnah v Beogradu, Sarajevu, Ljubljani in Kopru ter v prodajalnah naših večjih trgovskih zastopnikov!

Pohitite! Ne zamudite ugodne prilike!

Tovarna motornih vozil TOMOS, Koper

zaposluje 48 delavcev, od tega v neposredni proizvodnji 41. Upravnik farme Dobrovoje Pavlovič, ki poleg tega opravlja še vsa druga dela, nam je povedal, da 90 odstotkov šestipolmesečnih prašičev oddajo domačemu meso-kombinatu, ostalo pa izvažajo.

Zatem smo si ogledali živinorejsko-veterinarski center, ki deluje za področje ožje Srbije že od leta 1957. V tem času so umetno osemnili že 100 tisoč krav, v centru pa imajo za to na voljo 50 bikov moravsko-simentalske pasme. V kratkem nameravajo semne bikov vskladiščiti z zmrzovanjem.

Mesni kombinat Srbije 11. oktobra — import-export — je največji industrijski objekt komunne Velika Plana. Ima 4 obrate z moderno klavnico, ogromnimi hladilnimi prostori. Izdelujejo tudi konzerve, v posebnem oddelku pa predelujejo perje za blazine in okrasne izdelke: tudi do 10.000 najmodernejših ženskih klobukov izvažajo izključno na zahodno tržišče. Tu so nas po ogledu obratov obdarili in pripravili prigrizek.

Po kosilu na Pokajnici nam je folklorna skupina tamkajšnje gimnazije priredila svojevrsten kulturni užitek. Sledili smo temperamentnim šumadijskim plesom v razkošnih narodnih nošah, po krajšem počitku pa smo se odpeljali do gradbišča najmodernejšega in najpopolnejšega motela Hrast ob avtomobilski cesti; tu bo poskrbljeno tudi za najzahtevnejšega gosta; na voljo mu bodo priklupna prenočišča, parkirni prostori, snack bar, kavarne, zabavni prostori, lokali in servisi. Loče no bodo prenočevali vozniki tovarnih

in osebnih avtomobilov.

V večernih urah smo se zapeljali še do velike vinske kleti, obrata zemunskega Navipa. V starejših prostorih so ogromni sodi, v modernem delu kleti pa najmoderneje cisterne, obložene s steklom. Tu izdelujejo znani vinjak, ostale žgane pijače kot Racke whisky in priznana šumadijska vina. Dobro volje seveda ni manjkalo, a začudo, naslednje jutro nikogar ni bolela glava. Privoščili smo si torej pristno kapljico.

No, in že je bil tu zadnji dan našega obiska. Zjutraj smo zapustili prebivalce Velike Plane, vendar smo bili še naprej njihovi gostje. Naš obisk je namreč veljal Kragujevcu, mestu popularnega fička, vendar še bolj znanim po zločinu, ki ga je zagrešil nad prebivalstvom nemški okupator 21. oktobra 1941. Kustodinja muzeja nas je vodila okrog skoraj vseh skupinskih grobov, v katerih je pokopanih nad 7.000 meščanov. Nismo mogli skriti solza, ki so same polezele po naših obrazih. Vpisali smo se v spominsko knjigo, kupili spominke, prospetke in gramofonske plošče s posnetki recitalov naših priznanih dramskih umetnikov.

Zadnji naš obisk v Srbiji je veljal Oplencu, zadušnici in grobnici dinastije Karadjordjevičev. Izredno veličastna zgradba je to in ma tretji največji mozaik na svetu. Tu so kopije fresk iz vseh samostanov Makedonije, Srbije in Črne gore. V letih 1920 do 1930, ko so jo gradili, je stala preko 6 milijard dinarjev ali polovico letnega proračuna stare Jugoslavije. Dela je opravila neka tovarna iz Berlina, mozaik je na

steklenih ploščicah v preko 10.000 barvnih niansah in zlatu. V kletnih prostorih je pokopana večina članov dinastije Karadjordjevičev; sem so jih prinesli iz drugih cerkva in samostanov.

V rezidenci kraljev smo imeli še zadnje kosilo in slovo od predstavnikov bratske občine je bilo tu. Tovariš Franc Bukovinski se je gostiteljem zahvalil za vso toplino in prisrčnost nepozabnega bivanja pri novih znancih in prijateljih, čestital za dan znanje in povabil odbornike skupščine Velika Plana na obisk v Brežice. Ob tem je izrazil dvom, da nam bo mogoče tako neposredno in prisrčno organizirati obisk. Zatem je spregovoril še predsednik občinskega odbora SZDL tovariš Mirko Hadžić. Poudaril je, da moramo še naprej gojiti glavno pridobitev narodne revolucije, bratstvo in enotnost med vsemi jugoslovanskimi narodi. Slovo je izzvenelo resnično v manifestacijah med dvema narodoma, ki živita v veliki oddaljenosti, vendar sta si tako blizu.

Skupina gostiteljev nas je spremila vse do Beograda, kjer se združili predsednik njihove občinske skupščine. Poslali smo mu pozdrave, zahvalni telegram v Veliko Plano ter si ogledali še center našega glavnega mesta. Med potjo smo vprašali odbornike o vtisih z obiska v Veliki Plani. Odgovori so bili enotni: prisrčen sprejem, izredna gostoljubnost in nova poznanstva, vse to je preseglo pričakovanja.

Resnično, nemogoče je z besedami orisati neposrednost srečanja. Vse to je treba doživeti!

VLADO PODGORSEK

VLAK JE PRIPIISKAL DO KOPRA

Ko smo se zadnjič pogovarjali o rojstvu in rasti koprskih luke, smo že omenili tudi velike napore in prizadevanja za povezavo Kopra z jugoslovanskim in s tem evropskim železniškim omrežjem. Že splošno je bilo namreč jasno, da se bo moglo pristanišče ob kamionskem odvozu blaga po cesti do železnice v Kozini razviti le do določene meje, ki je bila sprva postavljena nekje okrog pol milijona ton blaga letno. Delovni kolektiv luke pa je posekal vse rekorde in letos dosegel številko 800 tisoč ton, česar še pred nekaj leti ne bi mogli verjeti tudi največji optimisti. Hkrati pa je kolektiv dosegel takšen rezultat samo na osnovi prepričanja, da bo letos speljal vlak, s čimer bo pri koncu leta odpravljena skrb o dosledni izpolnitvi prevzetih obveznosti. Škoda bi bilo namreč zavrniti ponujane ugodne možnosti, med katerimi je luka lahko izbirala in si že vnaprej zagotavljala najboljše poslovne partnerje. Do te razvojne stopnje in doseženih rezultatov pa je bila dolga in trnova pot, po kateri smo se deloma sprehodili že zadnjič. Poglejmo zdaj samo še, kako je bilo z železnico.

Misel o gradnji železniške proge do Kopra se je v obliki prvih študij pojavila že leta 1950, vendar pa je postala oprijemljiva šele z rojstvom in rastjo koprskih luke kot

njen industrijski tir. Misel so pestovali in delali različne načrte za njeno uresničenje do kaj dolgo in v tem času preštetali vrsto inčine — toda medtem ko so po Jugoslaviji gradili proge in luke z zveznimi sredstvi tudi na manj primernih lokacijah, je bilo treba za končno odločitev o gradnji koprskih železnice malone pričakati gospodarsko in družbeno reformo, da smo ob temeljiti oceni in tehtnem preudarku končno z združenimi sredstvi vsega slovenskega gospodarstva kreditirali izgradnjo proge in tako uspešno izpeljali zastavljeni načrt.

Delovni kolektiv »Luke Koper« je smelo vzel na svoja pleča hudo breme velikanse investicije, zavedajoč se, da je le v tem rešitev iz vedno hujše prometne zadrege v bodočnosti. Hkrati pa je investitorske posele in nadzorstvo nad gradnjo zaupal Združenemu železniškemu transportnemu podjetju Ljubljana.

Treba je seveda reči, da je bila »Luka Koper« kljub izredno ostrim kreditnim pogojem sprčo razmeroma visokih obrestih in kratkih vračilnih rokov deležna velikega razumevanja in pomoči — tako družbeno političnih skupnosti

od občine in bivšega okraja do republike s skupščino in njenim izvršnim svetom ter gospodarsko zbornico, kot tudi gospodarstva in posebej industrije ter bančnih zavodov Slovenije. Brez takšnega razumevanja, pomoči in skupnega dogovarjanja ne bi bilo mogoče uresničiti načrtov o zgraditvi železniške povezave Koper z zaledjem Seveda pa je k temu bistveno pripomoglo prepričanje, zasnovano na do sežnem razvoju in stvarnih analizah perspektivne rasti izdelanih v »Luki Koper« in v Združenem ZTP Ljubljana ob sodelovanju uglednih jugoslovanskih institutov in strokovnjakov, da bo železnica skupaj z lukso kmalu lahko povrnila vložena sredstva. V razmerah in pogojih reformnih gospodarskih posegov je seveda takšna odločitev še toliko tehtnejša in pomeni ustrezno večje priznanje delovnemu kolektivu »Luke Koper« za trmasto vztrajanje pri uresničevanju zastavljenih nalog in načrtov.

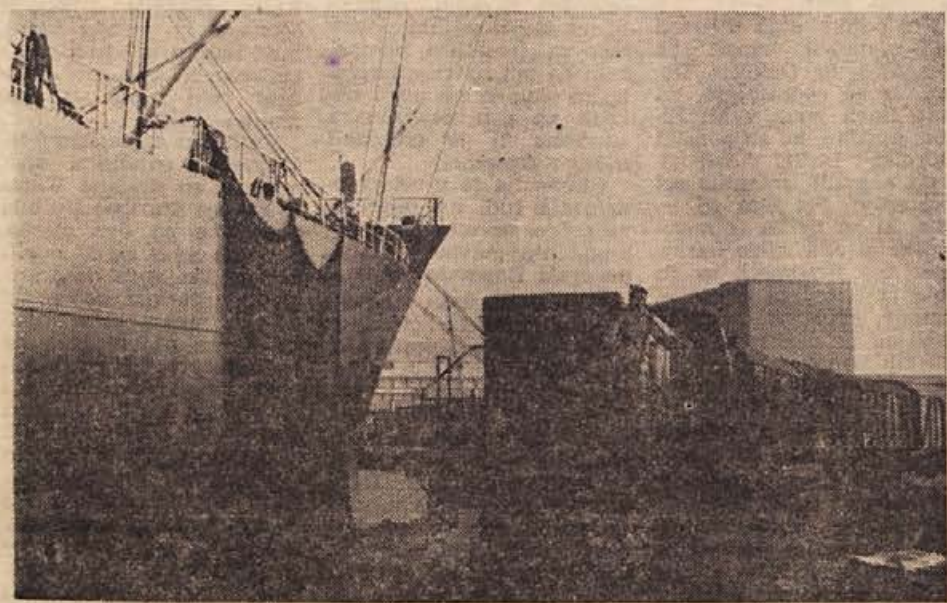
Za to ugotovitvijo pa leži še veliko več. Le s težavo bi lahko danes namreč ocenili in stehali vse žrtve, ki jih je kolektiv doprinesel za čimhitrejšo rast luke in zgraditev železnice. Moral se je odreči marsikateri ugodnosti ter za dolgo časa podrediti svoje želje in načrte o graditvi in razvoju družbenega in osebnega standarda zaposlenih uresničevanju gospodarskih razvojnih načrtov — se pravi, graditvi, razširjanju in opremljanju luke ter graditvi železniške proge. Za takšno odločitev je bila potrebna trdna volja in jasno hotenje, ki so ga vodstvo in samoupravni organi luke zagrizeno branili na vsakem koraku in proti vsem poskusom oviranja ali spreminjanja zasnovane poti. Pri tem so se morali spopadati z vrsto primerov nerazumevanja in odbijati napade — javne in prikritne — tudi s

strani, od koder jih ne bi nikoli pričakovali.

No, pa to je zdaj mimo — kdo bi ob velikem, dvojnem prazniku še pestoval zamero. V desetih letih obstoja je luka Koper iz neznatnega pristanišča za potniški promet prerasla v znano ime na oceanskim atlasih. In prav za deseti rojstni dan je Slovenija po železnici segla v roke Koperu in svoji morski obali. Uresničen je dolgoletni sen obalnega prebivalstva in še posebej luških delavcev, izpolnile so se želje in dolgotrajno hotenje vsega obalnega prebivalstva ter številnih ljudi, ki so se po svojih močeh v zaledju priključili boju za uresničitev načrtov o progi do Kopra.

Ti načrti pa so nastali na obsežnih geoloških, ekonomskih in eksploatacijskih raziskovanjih. Izdelal jih je Zavod za investicije Združenega ZTP Ljubljana, pri tem pa se je oprl na sodelovanje in pomoč posameznih profesorjev ljubljanske univerze, Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij SRS, Instituta za matematiko, fiziko in mehaniko pri ljubljanski univerzi ter raznih železniških organizacij in posameznih strokovnjakov iz sektorjev in podjetij Združenega ZTP Ljubljana. Projekte za progo je prav tako izdelalo železniško projektivno podjetje v sklopu Združenega ZTP Ljubljana, ki je nkrati projektiralo tudi večji no objektov ob progi. Pri tem so sodelovali še Projekt nizke gradnje Ljubljana, projektivni biroji Metalne Maribor, Gradisa Ljubljana in Vodne skupnosti Primorske Koper ter Biro za študij in raziskavo tehničnih sredstev pri Združenem ZTP Ljubljana.

Med številnimi načrti je bila končno izbrana najugodnejša smer iz Prešnice mimo Crnotičev, Zanimarja, Dola Hrastovelj in Rižane v Koper. Enotna proga je dolga 31,4 kilometra z višinsko razliko 493 m. Projektirana je za hitrost 70 km/h in ima vse elemente glavne proge drugega reda z dovoljenim osnim pritiskom 20 ton. Najmanjši polmer v ovinku je 250 m, najstrmejši nagib pa 25 tisočink. Na progi sta dva predora, dolga 602 in 621 metrov, tri izogibalšča — v Rižani, Hrastovljah in Crnotičih — šest mostov in kar 21 izven nivojskih križanj. Ob progi so telefon-

Poslej nič več kamionskih odvozov blaga z ladij v koprski luki — razen lahko pokvarljivih tovorov ...

ske govorilnice in je položen kabel za vpljučitev signalno varnostnih in telekomunikacijskih naprav Odcep Prešnica je opremljen s svetlobnimi signali in relejno napravo.

Tri kilometre pred lukso je tovorna postaja Koper, namenjena sprejemu, odpravi in razširjanju vlakov Tu je tudi upravno poslopje za opravljanje prometne, komercialne in vozovno tehnične službe. Tovorna postaja je opremljena s svetlobnim uvoznim signalom ter povezana z najnovejšimi telekomunikacijskimi zvezami v luki in z železniškim omrežjem.

V podaljšku tovarne postaje je glavna luška postaja, kjer opravljajo komercialno in tehnično primopredajo voz med železnico in lukso. Od to naprej opravlja vse manipulativne posle luka sama. V podaljšku luške postaje je rajonska skupina tirov za razvrščanje voz po grupah nakladalnih luških tirov. Med glav-

no luško in rajonsko postajo leži remiza za dizel premikalne lokomotive z opremliščem. Od rajonske postaje se preko zveznega tira odcepijo obalni in skladiščni manipulativni tir.

Gradnja proge je razdeljena na dve etapi, katerih prva za jema graditev in osposobitev proge za prevoz do poldrugega milijona ton blaga letno zgraditev tovarne postaje Koper do polovične končne zmogljivosti ter postavitev najnovejših varnostnih in komunikacijskih zvez, v luki pa

vgraditev potrebnih tirov v skladu z razvojnimi načrti, oziroma predvideni dinamiki v razvoju prometa v letošnjem in prihodnjem letu. Razen tega bodo v letu 1968 dokončana še gradbena dela na izogibalšču Hrastovlje, urejena pobočja in odvodnjavanje, proga pa opremljena z relejnimi signalno varnostnimi napravami.

V drugi etapi bo proga dograjena, elektrificirana in bo tako zmogla prepeljati letno dva in pol milijona ton blaga. V kolikor bodo potrebe zahtevale tudi uvedbo potniškega prometa, bo seveda treba v skladu z urbanističnim načrtom v Koprui zgraditi tudi potniško železniško postajo.

Od 16. novembra letos je železnica že vpeljala poskusno obratovanje na novi progi, v soboto, 2. decembra pa je bila proga Koper-Prešnica tudi uradno predana svojemu namenu.

RASTKO BRADASKJA

PRAZNIK SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA

Slavnostna otvoritev

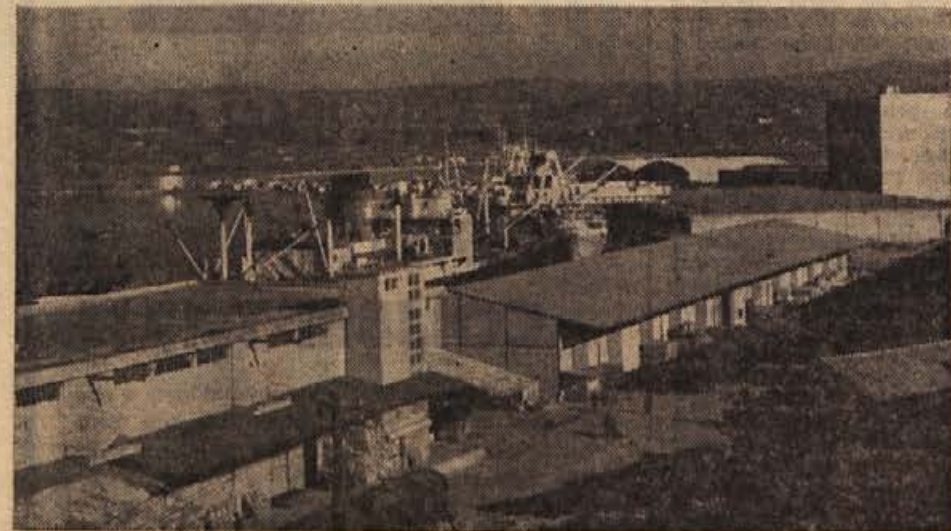
V soboto dopoldne, 2. decembra, je množica nekaj tisoč ljudi pozdravila v koprski luki prvi vlak, ki je pripeljal iz Ljubljane in Divače številne goste iz Slovenije, Jugoslavije in tujine. Slavje v Koprui je bilo prav na mestu, kjer se je pred desetimi leti bila začela izgradnja koprškega tovarnega pristanišča in kjer je pred devetimi leti po zgraditvi prvega naveza pristala prvič velika čez-oceanska ladja »Gorica«.

Slavje je začel in pozdravil vse udeležence slavnostnega zborovanja predsednik koprške občinske skupščine Miro Kocjan. Med njimi je posebej navedel predsednika predsedstva CK ZKS Alberta Jakopiča-Kajtimira, podpredsednika zvezne skupščine dr. Marijana Breclja, podpredsednika skupščine SR Slovenije Janka Rudolfa in dr. Jožeta Brileja, podpredsednika republiškega izvršnega sveta dr. Franceta Hočevarja, predsednika zvezne in republiške gospodarske zbornice Toneta Bojeta in Leopolda Kreseta, hkrati pa je sporočil zborovalcem pozdrave in graditeljem luke ter železnice iskrene čestitke predsednika izvršnega sveta SR Slovenije Staneta Kavčiča, ki zaradi nujne zadržanosti pri drugem delu ni mogel pri- ti na slavje v Koper.

Po kratkem uvodu je o pomenu nove železnice in o mestu luke v slovenskem gospodarstvu in Jugoslaviji govoril Albert Jakopič, ki je nato tudi prerezal trak in simbolično predal novo železniško progo svojemu namenu. Ko je prvi vlak odpeljal iz luke, so si gostje ogledali območje luke in njene naprave, nato pa jih je luški kolektiv povabil na kosilo.

Popoldne je luko obiskal tudi predsednik republike tovariš Tito. V Koper se je pripeljal po novi železnici v spremstvu tovarišev Edvarda Kardelja, Mihe Marinka, Sergeja Kraigherja in drugih. Po ogledu luke, kjer je visoke goste sprejel koprski predsednik občine Kocjan, luko in njene naprave pa razkazal glavni direktor Danilo Petrinja, se je predsednik Tito s spremstvom na poti na Brione dalj časa zadržal v pogovoru z domačini in gosti »Luke Koper« v restavraciji hotela Žusterna pri Koprui.

(RB)

Zdaj je pogled na koprsko luko popoln — Ob ladjah in skladiščih železniški tiri in tovarni vlaki ...

NEPOUČENA

Odmor. Zunaj tekaajo otroci, ženo hrup in vpijejo. Ta živi in veseli otroški življenjski sili skozi odprto okno v učiteljsko sobo hkrati z nežno in utrujeno svetlobo jesenskega sonca in jo dela živahno.

Mladi učitelj in učiteljice sede na raznih koncih sobe, vsak pri svojem delu. Upravitelj se sprehaja in kadi, poglavljen v globoke misli.

Nova učiteljica Pena Stojanova, ki je prišla pred kakimi desetimi dnevi, niti še ne ve, kaj bi počela. Zdaj sede za mizo, zdaj zopet vstane in odpre omarico, zdaj se zopet ustavi pred odprtim oknom in gleda vasico, ki se od tam skoraj vsa vidi.

Po ulicah leno hodijo ljudje, postarani, neobriti, dobrušeni, zagoreli obrazov in z rokami v žepih in ubogi kakor sužnji, potem pa se izgubljajo nekam za pordete ograje umazanih dvorišč. Iz dimnikov se mirno kadi in beli dim se dviguje v tankih oblakih proti nebu. Po dvorišču hodijo žene.

LJUDSKA MODROST

Zaradi ene muhe si pajek ne prede mreže.

Rahla beseda srd uto-laži.

Rajši dobrim služim, kakor slabim zapovedujem.

Rajši grem z mladim praprot čet, kakor s starim cekine štel.

Rana ura — zlata ura.

Razvaline — življenja novine.

Reci, kar hočeš, resnica se preklicati ne da.

Redka sreča brez ne sreče.

Redko ume gospodariti, kdor se ni učil služiti.

Lišpana deklica — umazana ženica.

Ljudstvo se po svoji mladini vedno ponavlja.

Lonec lončarja hvali.

Lovec mastan — dom razdejan.

Luč tako gori, kakor bi upanje pili.

Luknja v strehi krovca prosi.

ske s prezgodaj ostarelimi obrazi.

Penko Stojanovo zanima vse. Pred podobo te tuje vasice stoji kakor pred nečim neznanim in si vse pozorno ogleduje.

»V kakšnem kraju delam prve korake v samostojno življenje,« si misli in se smeji sama sebi. Zadovoljno se smeji, zato ker je sedaj zares brez skrbi, ker se je postavila na lastne noge po tolikem trpljenju, po tolikem učenju, po tolikih težavah, ki so sedaj v kraju.

Prvič je v službi. Ko je končala učiteljske, se je odločno zavzela in, hvala Bogu, tudi dobila službo. V vasi sicer, toda nič ne de, tudi v vasi žive ljudje. Preprosti, in čeprav so preprosti, ljudje so.

Penka Stojanova se je zopet nasmehnila, nasmehnila se je; potem pa se je namrščila. Njen lep mladi obraz se je zvišal, namrdnil. Stegnila je roko, vzela z mize ročno torbico, jo odprla in začela šteti denar. Dvesto levov, to je bilo vse, kar ji je ostalo. In bogve kdaj bo dobila plačo. Včeraj je dala predsedniku šolskega odbora, svojemu zagovorniku, dvesto levov, da jih zapije s svojimi tovariši. Toliko je hotel človek, ona pa je bila obljubila. Samo teh dvesto levov ji je še ostalo. Varčevala bo, pa bo že videla, doklepi ji bo zadostovalo.

Njen lep obraz se je z njo vspešno namrdnil in se namrščil.

Tisti trenutek je nekdo potrkal na vrata. Vstopil je otrok, zasopel in potan, ki ga ni poznala.

»Pismo za upravitelja.«

Upravitelj, ki je pisal za mizo, je vstal in vzel pismo.

»Od kod je?«

»Od upravitelja iz Čoperkove.«

Upravitelj je urno razreza kuverto, odprl, prebral in poskočil.

»Gospoda nadzornik priha,« se je ozrl po učiteljih.

Učitelji so se naglo abrali okrog listka, ki ga je upravitelj držal v rokah.

»V Čoperkovo je bil in se odpravil k nam. Bodite

pripravljeni, vsak trenutek nas lahko presenoti.«

»Slutil sem,« je dejal eden izmed starejših učiteljev. »Pred tremi, štirimi dnevi sem prejel zadnjo številko njegovega mladinskega lista. Iz tega sem sklepal, da bo šel pregledovat šole.«

»V resnici gre pobirat naročnino,« je spregovorila ena izmed učiteljic. »Moj bog, stežka se mi je posrečilo dva otroka naročiti na list. Kdaj bom dobila denar, pa sama ne vem.«

»Kaj pa vi, gospodična Stojanova, ste nabrali kaj naročnikov?«

»Na kaj?« vpraša Penka Stojanova.

»Na mladinski list 'Živ-zav', ki ga urejuje in izdaja šolski nadzornik.«

»Nisem. Saj nisem vedela!« je mirno odgovorila Penka.

»Prav bi bilo, če bi pridobili kakega otroka. Veste, ljudje gledajo na to. Nadzornik se prav posebno zanima. Na piko vas lahko vzame. Potem se boste morali pa opravičevati.«

»Saj sem tako rekoč včeraj prišla sem. Novega lista še nisem imela v rokah.«

Zunaj se je oglasil šolski zvonec in naznanil začetek pouka. Četrta ura. Upravitelj je stopil na hodnik in začel vpiti na otroke, naj bodo tiho. Vpitje je kmalu ponehalo, učitelji so odšli vsak v svoj razred in začeli s poukom.

Penka Stojanova je bila raztresena. Razmišljala je o nadzorniku in njegovem listu. Razlagala je novo berilo iz bolgarščine. Pa ni šlo. Stopila je izza katedra, se začela sprehajati med klopmi, potem je obstala pred tablo in vzela v roko kreda.

Takrat so se vrata široko odprla in upravitelj je prišel v sobo majhnega, zavaljenega gospoda z okroglim, rdečim obrazom in z malce na stran potisnjenim ovrtnikom in ovrtnico.

»Gospod nadzornik, dovolite, da vam predstavim gospodično Stojanovo. Novinka je, prvič je učiteljica.«

»Zelo me veseli,« je dejal nadzornik in spoštljivo stegnil roko.

Upravitelj je odšel.

Penka Stojanova je vsa

zbegana, zardela in preplazena rekla otrokom, naj sedijo, ponudila nadzorniku stol in poučevala naprej. Rada bi bila mirna, pa ni mogla najti moči v sebi. Čutila je, da se ji vse izmika in da ne more obvladati stvarine, o kateri govori, in da ne more zbuditi zanimanja niti pri otrocih, ki so se jim zaradi prisotnosti tuje osebe stiskala srca.

Od časa do časa se je učiteljica obrnila proti nadzorniku in takrat je opazila na njegovem obrazu nekaj posmehljivega.

Vstal je, se ji približal in ji šepetaje dejal:

»Gospodična, vi ste zmedeni ali pa se niste dobro pripravili. Ko ste pisali.«

Učiteljica se je še bolj zmedla. Nič ni slišala, v ušesih ji je brnelo. Zadnje besede pa je razumela popolnoma narobe. Zdelo se ji je, da nadzornik dejal nekaj o naročnini na list. Kakor stroj je hitro odgovorila:

»S n, sem. Nekaj sem jih dobila.«

»Kaj?« je spregovoril nadzornik nekam začudeno.

»Nekaj naročnikov sem nabrala,« je šepetaje in vsa zasopla spregovorila učiteljica.

»Tudi naročnino sem pobrala.« In s katedra je vzela svojo torbico, obrnila otrokom hrbet, stopila pred nadzornika in mu ponudila svojih zadnjih dvesto levov.

Ko je opazil denar, ga je naglo vzel in ga potisnil v žep hkrati s svojo roko.

»Hvala! ... Čeprav je vse nekam, pa vendar ... Hvala!« je dejal nadzornik in obraz mu je zasijal. »Vidim, da ste sposobna učiteljica. Mladi ste še, neizkušeni, toda slajno pripravljeni. Pozdravljam vas.«

Nadzornik je segel učiteljici v roko in odšel v drugi razred.

Penka Stojanova je zopet položila na katedro svojo

sedaj čisto prazno torbico, sedla na stol in rekla:

»Otroci, odprite zvezke in prepisite prvih pet stavkov iz čitanke.«

Otroci so se vznemirili, potem so zašumeli listi, zaškrpala peresa.

Penka Stojanova si je z roko podprla glavo in se zamislila.

Prevedel

TONE POTOKAR)

Misli o ljubezni

BATAILLE:

O lakota po drugih, čudna lakota, ki preži na nas kot volk na križpotju hrepenenja! Usodna lakota, lov ginjenega ali divjega ljudožerca, ki pase pogled po divjačini, srep in sestradan pogled, ki ga zapiči v žrtev, katero je izbral.

O hrepenje po spoznanju, ti si na dnu vse ljubezni — mračen obraz lakotel

BALZAC:

Ljubezen ni morda nič drugega kakor spoznanje ugodja.

TINAYRE:

Ljubezen je sladkost življenja.

CHAMFORT:

Ljubezen, kakor jo zapazaš v družbi, ni drugega kot izmena dveh domišljij in stik dveh kož-povrhnjic.

Sódniku se je začelo nekaj dozdevati: vendar ni nič rekel. Čakati je hotel, da se Nôsan sam izpove. Ali to ni šlo tako hitro; Nôsan naredi silno prebrisan obraz, pomežika s svojimi drobnimi mišji očmi ter začne:

»Vidiš, Sódnik, trdi časi so dandanašnji; preveč nas je na svetu; boriti se moramo za svoj živč. Kolikor nam ga je treba, da nam sapa ne uide, kakor se kateri more. Z rezanico v glavi se ne pride daleč; pameti je treba in prebrisanosti. Z velike ceste je treba včasih kreniti na bližnjico; po grmovju in trnju se je treba plaziti, četudi si človek malo razpraska roke ali obraz, da druge prehiti. Samo vedeti se mora za bližnjice. Zakaj pa ima človek pamet, da bi je ne rabil v svojo korist? Kdor si more zlahka služiti kruha, kaj bi se ubijal z veliko druhalo kakor črna žival! Glej, jaz jih nekaj poznam, lahko bi ti jih imenoval, pa zdaj ti jih še nečem, ki so, ni še dolgo tega, sline požirali; zdaj žive kakor vrabec v prosu. Svoje raztrgane koče so podrli in sezidali so si hiše kakor gradove. Poglej, da ti enega imenujem, Borovščakovega Martina, kako si je hitro opomogel. Ljudje ugibljejo in ugibljejo, nihče nič pravega ne ve, on se jim pa smeje. Pameten je bil, drugega nič; sreča mu je roko molila, on jo je prijel za roko, in zdaj je na trdnem. Vidiš, Sódnik, ti bi lahko ravno tako, samo da bi hotel. Vidim, da že težko čakaš, ne bom te predolgo prezal, torej naravnost: našel se je mlad človek, prebrisan glava, da malo takih; on je pravi dobrotnik vseh, ki so brez svoje krivice zagazili v siromaštvo. — Bil je že v sedmi latinski šoli, ali veselilo ga ni čepeti za prašnimi knjigami; popustil je šolske klopi in je šel k vojakom. Ali tudi tu ni našel miru, pregrdo tu ravna z ljudmi; molčati je treba in trpeti vsako krivico. Ko bi bil imel biti kaznovan zaradi neke nepremišljene, a resnične in pravične besede, je popustil vojaški stan in pobegnil; zdaj se potika po deželi in se skriva pri usmiljenih ljudeh. Večkrat so mu bili že na sledu, ali dobili ga niso in ga ne bodo. Srečen, pri komer potrkaj on na duri, da naj ga

vzame pod streho. Cesar ali kralj ne vem če plačuje tako kakor on vse, kar se mu da; bogastvo pušča povsod za sabo.

»To je,« seže mu Sódnik, ki mu je to besedovanje že predolgo trpelo, v besedo, »ta človek denar dela.«

»Ne tako glasno, saj ni treba, da bi vsak slišal, kar govoriš. Tako je, kakor praviš, Sódnik; bankovce dela.«

»In kaj to meni pripoveduješ?« reče Sódnik ter vstane nemiren.

»Ostani, nu, ostani, kam se ti tako mudi? Ravno tebi to pripovedujem in upam, da mi boš še kdaj hvaležen, da sem prišel ravno k tebi.«

»Kaj hočeš od mene?«

»Ne bodi kakor vihar, če hočeš, da se pogovoriva. Miren bodi in poslušaj, potem stori, kar se ti zdi.«

»Meni se zdi, da sem te že predolgo poslušal.«

»Kako? Saj ti nisem še povedal, po kaj sem prišel pravzaprav k tebi. Lahko si misliš, da tak človek ne more predolgo prebivati pod eno streho, ako noče, da ga zasleda. Zdaj se mora zopet preseliti in jaz sem ga pregovoril, da pride — k tebi.«

»Zakaj ravno k meni?« reče Sódnik kakor prestrašen.

Nato Nôsan nekoliko časa molči, kakor da bi prav ne vedel, kaj bi rekel; ali se pa morebiti ni upal povedati vsega, kar je mislil, da bi Sódnika ne oplašil. Reče mu torej:

»Zato, ker je ta kraj najbolj pripraven; pri Sódniku ga ne bo nihče iskal. Veš, tam v tvojem smrečju, tista koliba je kakor nalašč pripravljena za to. Tam ga naselimo, tja mu bomo nosili jedi in pijače in česar mu bo še treba. Ti samo molči in se delaj, kakor da bi nič ne vedel; za drugo bom že jaz skrbel.«

Zdaj je Sódnik molčal; na obrazu se mu je videlo, da se mu je vnel v prsih hud boj. Čez nekaj časa mu reče z resnim glasom:

»Nôsan, ali veš, kaj mi svetuješ? Star si, menim, dovolj; tebi ni treba praviti, da je to veliko hudodelstvo in ostro prepovedano.«

»Ostro prepovedano je res, in to tudi mora biti; kaj bi bilo, ko bi vsak smel kaj takega? Ali je pa to tudi hudodelstvo, pregreha, krivica, to je drugo vprašanje. Ako greš v hudi vročini lačen in žejen in spehan mimo velikega vinograda, kjer visi tisoč in tisoč lepih, zrelih grozdov; sline se ti cede, ako se ti niso že popolnoma posušile; žive duše ni videti blizu; prepovedano je res, ali če sežeš po grozdu, če ga odtrgaš in pozobješ, da si dušo privežeš — prepovedano je res, kakor pravim, ostro prepovedano; mož s puško v roki hodi po vinogradu — vendar te vprašam: Ali si storil kaj hudega? Ali se bo možu, ki ima toliko grozdja, kaj poznalo? In tebi je vendar pomagano. Država, lepa reč, ali pa država tudi skrbi zate? V državi ima vsak človek pravico, mirno, da ga nihče ne moti, umreti od glada! Koliko si storil ti zanj, dokler si mogel! Koliko si ji plačal davkov! Kaj je ona storila zate? Ali bi ne bila njena dolžnost pomagati ti zdaj, ko si oslabil; in če tega noče, kakor je dolžna, ali nimaš pravice vzeti si sam, kar je tako rekoč tvoje po božji in človeški pravici? Če si prisvojiš toliko, da si pomagaš zopet na noge, vprašam te, komu boš storil krivico? Ali bo to tvojega sosedu bolelo? Vem, kaj mi hočeš na to odvrniti: Kaj bi pa bilo, ko bi vsak to storil? Prijatelj, da se to ne zgodi, zato je že poskrbljeno, nič se ne boj. Vsak tega ne more; kdor pa more, ta je neumen, ako tega ne stori.

Franček Saje: ODMEVI OKTOBRSE REVOLUCIJE

Zavoljo surovega nastopa meščanske oblasti je v Sevnici in okolici zavlada silno razburjenje. Krajevni narodni svet se je zavzel za preganjano delavstvo in bil zato razpuščen, njegove članke pa je okrajno glavarstvo prav tako začelo preganjati. Ti so deželno vladu zaradi vsega tega opozorili, da je v Sevnici »vse zbegano« in »prav lahko se zgodi, da bi nadaljnja nasilstva pod zastavo SHS rodila obupen odpor preganjanih«.

Odpor se je kazal v širjenju revolucionarnega gibanja, ki se je razvijalo v okviru socialnodemokratske stranke. Ta razmah je hudo skrbel civilne in vojaške oblasti, ki so Sevnico razglasile za boljševiško gnezdo.

Vojna policija je maja 1919 po daljši preiskavi menila, »da je Sevnica odnosno Smarje središče boljševiške organizacije«.

Navedbe orožniške postaje v Dobovi je potrdilo okrajno orožniško poveljstvo v Brežicah in dodalo, da je zaradi težkih razmer orožniško postajo Dobovo že okrepilo. Šteje »7 samih vrlih mož, kateri pa vseeno ne zadostujejo«. V občinah Loče in Mihalovec bi bila potrebna srbska posadka po 40 mož, »da bi to prebivalstvo zopet na pravo pot spravili. Brez tega bi bili težki krvavi upor proti orožništvu in vladi pričakovati«.

Se podrobneje je razpoloženje okoli Dobove 28. aprila 1919 opisalo orožniško poveljstvo v Ptuj. Od januarja 1919 je bilo na področju orožniške postaje Dobova 47 vojnih beguncev, v Brežicah 6, Kapelah 4, Stari vasi 34 itd. Kljub »marljivemu delovanju orožnikov« jih ni bilo mogoče izslediti, ker »prebivalstvo ubežnike podpira«.

priliki v zaščito. Kdor pa ni z njimi, pa mora v strahu živeti in molčati«.

Tako so 18. februarja 1919 streljali pri Požarjevi gostilni v Mihalovcu, 6. marca je več fantov streljalo po vasi Loče. Ko jih je Jože Drugovč hotel pomiriti, so ga hudo ranili. 20. aprila so v Pavličevi gostilni ranili trgovskega pomočnika Antona Vučanjka, pred Drugovčevimi gostilni v Dobovi pa se je zbralo veliko fantov, ki so streljali. V nobenem primeru niso mogli orožniki odkriti storilcev, ker jih nihče ni hotel odkriti.

Zavoljo takih razmer je brežiško orožniško poveljstvo predlagalo, naj oblast zapre vse gostilne in gostilničarjem odvzame obrtno dovoljenje, razoroži ljudi s pomočjo srbske vojske, zamenja župane s gerenti, prepove hoditi v skupinah, orožniki pa naj dobe pooblastilo, da ljudi lahko aretirajo za najmanjšo nepokorščino.

3. maja zvečer je orožniška patrulja prišla v Loče in ujela vojnega ubežnika Jožeta Volovca. Ko so ga uklenili, se je vrgel na cesto in obležal. Okoli orožnikov so se začeli zbirati vaščani. Mimo je prišel tudi župan Drugovč, ki so ga orožniki prosili, naj da voz, da bodo aretiranca odpeljali. Ljudje pa so kričali nad županom, da Volovca ne sme pustiti odpeljati. Tedaj so se iz teme začuli pozivi, naj se vaščani umaknejo s ceste. Orožniki so se zbal napada in so Volovcu brž odklenili verige. Tedaj sta že padla na orožnike dva strela in patrulja se je brez uspeha hitro umaknila iz vasi.

Take razmere okoli Dobove so zaskrbele poverjeništvu za notranje zadeve, ki je 12. aprila poročalo predsedstvu deželne vlade, da »uporniško revolucionarno gibanje v teh, ob hrvatski meji ležečih občinah traja že dalj časa in se kljub tukajšnjim odredbam ni moglo iztebiti«. Zato je prosilo, naj izposluje oddelek 30 srbskih vojakov, ki bi jih dahi na razpolago brežiškemu okrajnemu glavarstvu.

Dravska divizijska oblast je na to prošnjo odgovorila, da nima dovolj srbskih vojakov in jih zato ne more poslati v Brežice. Ko je poverjeništvu za notranje zadeve 9. maja to sporočilo okrajnemu glavarstvu v Brežicah, je hkrati naročilo, naj okrajno glavarstvo poroča, če so se razmere že kaj spremenile. Če se niso spremenile, naj z lokalno koncentracijo orožništva skrbi za mir in red.

Medtem je bila v začetku maja razpisana nova delna mobilizacija za koroško fronto. Orožniška postaja v Dobovi je 9. maja poročala, da se na pozive na orožne vaje ne bo nihče odzval. »Ljudje govore, da imajo sedaj preveč dela na polju in da so za rabo orožja itak že dobro izurjeni«.

Da bi pomirili ljudi, je klerikalna stranka 9. maja sklicala shod v Dobovi. Na njem so razni govorniki, med njimi šolski

neposlušnost, ki jo je podpiralo celotno tamkajšnje prebivalstvo, se je spremenila v odkrit upor proti meščanski oblasti. Uporniško središče je postal Veliki Obrež.

Orožniška postaja v Dobovi je 11. maja 1919, leta takole poročala, kako se je začel ta upor.

Veliki Obrež postane središče upora

»V Velikem Obrežu so vaščani na 9. t. m. zvečer v vasi postavili mlaj, na višek obesili rdečo zastavo ter na vznožju nabili na roko napisan poziv na ljudstvo, da se kmet in proletariat morata združiti v internacionalnem demokratizmu«.

Po kasnejši preiskavi vojne policije so bili »stajni« in »nevarni hujšaki« Jožef Vučanjk, vodja železniških progovnih delavcev, in njegov sin iz Velikega Obreža št. 36. Oba sta bila po orožniških ugotovitvah člana socialnodemokratske organizacije.

Hkrati je bila za vojno policijo »zelo sumljiva oseba tudi Anton Kramar, krojačev sin iz Velikega Obreža, ki potuje čestokrat v Gradec in nazaj«. Kramar, rojen 12. januarja 1891, je bil kot krojač zaposlen v Gradcu in je domov prihajal na obisk. Tako je bil doma tudi pred uporom in zavoljo upora ostal kar doma. Bil je prav tako že dlje časa organiziran socialist.

Uporniško razpoloženje se je razširilo tudi na Kapele pri Brežicah. Tamkajšnja orožniška postaja je 14. maja poročala, da se vpoklicanci na vojaške pozive ne odzivajo, ker »prihajajo hujšaki iz okraja Dobova, Brežice in s Hrvatskega, ki med ljudstvom boljševiško, anarhijsko in republikansko idejo razširjajo in jih tudi nagovarjajo, da jim ni treba vojaških nalogov izpolniti«.

»Zvedelo se je tudi od zanesljivih oseb, da fantje iz okraja Dobove, Brežice, Bizeljsko in Kapele nikakor ne mislijo vojaških pozivov ubogati in kadar pride vojaštvo ponje, bodo eden drugemu tajne signale oddali in bodo vsi na hrvatsko pobegnili«.

Zaradi tega so orožniki prosili okrajno glavarstvo, naj izda ljudem osebne izkaznice in prepove vsako gibanje iz občine v občino. Izjemoma pa bi to dovoljevala orožniška postaja.

Brežiški okraj – »boljševiško gnezdo«

Brežiški okrajni glavar Koropec je 17. maja ves zaskrbljen poročal deželni vladi, »da se je boljševiško gibanje v tem boljševiškem gnezdu izdatno razširilo in da se tudi zločini vsak dan množijo. Tudi

IZ ZGODOVINSKIH DNI OKTOBRSE REVOLUCIJE: Vladimir Iljič Lenin vodi nelegalni delavski krožek v Petrogradu (po delu slikarja A. Moravova) — Nenavadno temeljito poznavanje Marxa, sposobnost za uporabljanje marksizma v takratnih ekonomskih in političnih razmerah carske Rusije, hkrati pa goreča in nezlomljiva vera v zmago delavske pravične stvari, ob vsem tem pa še izreden organizacijski talent — vse to je napravilo Lenina za priznanega voditelja množic.

in da je prebivalstvo »naravnost protidrjavno in komunistično razpoloženo«. »Merodajni krogi v Sevnici se vsak dan boje plenjenja. Delavci in kmetje, ki imajo nekaj skritega orožja, računajo, da se jim bo pridružilo vojaštvo in Celju in delavci trboveljskih rudnikov«.

Za vojno policijo je razmere v Sevnici in okolici raziskovala celjska policija, ki je prav tako menila, da so krajevni socialnodemokratski voditelji širili boljševizem.

Po vsem tem je brežiški okrajni glavar Koropec ugotovil, da sicer vsestranske preiskave niso dale nikakih pozitivnih uspehov, ker so tamkajšnji agitatorji skrajno oprezni.

Kako je vrelo v vaseh okoli Dobove pri Brežicah

Se več preglastic so brežiškemu okrajnemu glavarju in deželni vladi v Ljubljani povzročali uporni kmetje in delavci v vaseh okoli Dobove pri Brežicah.

Brežiški okrajni glavar Koropec je 24. marca 1919 poslal dopis operativnemu odseku narodne obrambe v Zagrebu, v katerem je prosil, naj takoj pošlje vsaj 30 srbskih vojakov, ki bodo pomagali obnoviti red in mir. Svojo prošnjo je utemeljil takole:

»V občini Veliki Obrež, Sela, Gaberje, Mostec, Mihalovec, Loče in Rigonče v neposredni bližini Brežic se pojavljajo v zadnjih časih izgrede, ki imajo izrečno boljševiški značaj. Ljudstvo se ne zmeni več za uradne ukrepe in dela samovoljno popolnoma na lastno pest. Ne išče si več pravice pri kompetentnih oblasteh, splošno vlada samopomoč«.

Koropecovo prošnjo so iz Zagreba poslali deželni vladi v Ljubljano, ki je Koropecu ukorila, ker se je mimo nje neposredno obračal na vojaško poveljstvo za pomoč. Deželna vlada je še mislila, da razmere okoli Dobove niso tako hude, kot jih je ocenil okrajni glavar.

Zatem je orožniška postaja Dobova poročala, da je v Mihalovcu in Ločah veliko oboroženih vojaških beguncev. Proti njim so 16. in 17. februarja izvedli pogon, vendar je ostal brez uspeha, 20. marca 1919 pa so ustrelili ubežnika Franca Gerjeviča iz Mihalovca.

»V teh vaseh se čuti nekaj uporni duh ...«

»Na žalost ... ne pomaga ni poduk niti pogoni. Tako so dve vasi, Mihalovec in Loče, od koder še nobeden ubežanec prišel ni, čeprav jih je v Mihalovcih 10, v Ločah 16. Ko je v Mihalovcih v priliki zasledovanja en ubežnik od orožnika ustreljen bil, so mu pripravili ostenativno svečan pogreb — celo godba ni manjkala. V omenjenih dveh vaseh se čuti nekaj uporni duh, ki ne pripoznava državne avtoritete in nikakih oblasti, ter je tozadevno poročala postaja Dobova okrajnemu glavarstvu v Brežicah z dopisom, katerega koncept leži v prilogi. Orožništvo samo, v katerem velik del prebivalstva svoje zatiralce gleda, tega pasivnega upora zatreti ne more«.

Orožniško poveljstvo v Brežicah je 27. aprila poročalo, da so se v rajonu Dobove zelo pomnožili napadi, grožnje, streljanja itd. Ni pa mogoče dognati, kdo je storilec, ker nihče noče nič povedati. »Toti prebivalci kažejo s svojim obnašanjem, kakor da bi se hoteli sami med seboj soditi in s tem vsako oblast zanikati in sploh nobene oblasti ne več pripoznati«.

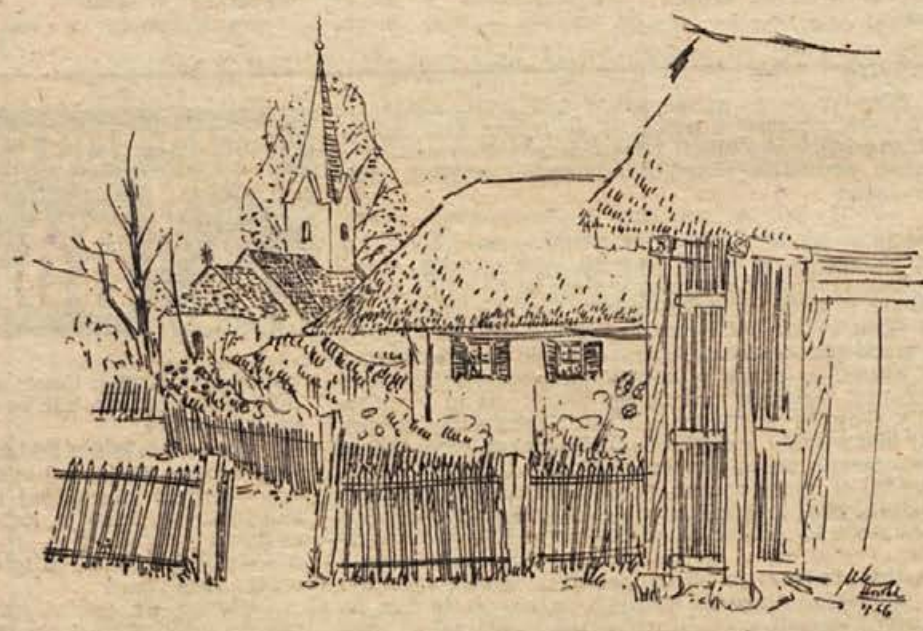
Tako so orožniki ostali brez moči. V občinah Mihalovec, Loče in Veliki Obrež, kjer je bilo največ vojnih ubežnikov, je imelo prebivalstvo »stražo proti orožnikom tako organizirano, da sploh ne more orožnik v kako vas ali sploh kam priti, da ne bi že bili ubežanci ali zločinci obveščeni ...«.

»Ako se kakšna patrula pokaže, vpije prebivalstvo takoj na vse pretege: Boljševizem je tukaj, auf biks in da bodo orožnike postrelili«. Nobeden pa ne izpove, kdo je to vpiil.

Od otroka do starčka: vsi so ščitili vojne ubežnike

To uporno razpoloženje so razširili vojni ubežniki, ki jih je v teh občinah 46. »So boljševiškega duha popolnoma okuženi, ki so se ga nalezli v ruskem ujetništvu in na Hrvaškem, kamor se pred orožniki umikajo«.

»Vse prebivalstvo, od otroka do starčka, obeh spolov, osobito pa ženske, vzamejo te ubežnike z vsemi sredstvi in pri vsaki

MIROSLAV KUGLER: Mostec pri Brežicah (1966)

upravitelj iz Brežic in domači župnik, govorili zelo patriotično in ljudem razlagali pomen narodne države in »narodne vojske«. Na koncu shoda pa je stopil na govorniški oder kmet Andrej Zupancič iz Loč, ki je »javno hujskal proti državi kakor: ne bodite neumni in ne hodite k vojakom, zakaj se pa hočete vojskovati«.

Vpoklicani iz okolice Dobove se niso odzvali pozivom na orožne vaje. Tako se je okoli 60 starih vojnih ubežnikov pridružilo na desetine novih. Ta množična

se je boljševizem že raztegnil na občino Kapele in se kažejo pravi znaki tudi že na mejah občine Bizeljsko. Orožništvo je popolnoma nezmožno ukrotiti te ljudi. Od koncentracije orožništva ne pričakujem nikakršnih uspehov, ker je orožništva povsod tako malo, da že itak ne more zmagovati svojih nalog. Pomagala bi samo koncentracija vojaštva, katero bi moralo ondi ostati najmanj nekaj tednov, da bi se ljudstvo na ta način zopet naučilo ubogati in da ne bi delal vsak, kar hoče«.

Profesorju Mihaelu Kambiču za osemdesetletnico

Obrnilo se je desetletje, odkar smo v našem tedniku pisali o življenjski poti Belokranjca, akademskega slikarja in profesorja Mihaela Kambiča. Ob njegovi sedemdesetletnici! Ko smo mu letos čilemu in prožnemu v imenu bralcev našega tednika zastavili nekaj vprašanj, je kot v nekakšni zadregi dvignil dlani, se nekam trpko nasmehnil in dejal:

»Ne, o meni pa ne boste pisali! Saj nimate kaj! Nič takega nisem naredil v življenju, kar bi bilo omembe vredno.«

Govoril je resno, sam v sebi skoraj prepričan, da je tiho res, kar pravi. Njegova prirojena skromnost, ki sodi že v pregovor in je postala sinonim zanj, mu narekuje take besede. Da, prislovična skromnost, gospod profesor! Ko da ne bi mnogi, premnogi vedeli za vaš risarski svinčnik in čopič, ki sta iz barv čarala zarje, sence in svetlobo. Ko da ne bi vedeli, da še v teh zrelih letih razkrivate pred nami lepoto svoje palete in svojega srca.

Zato nam oprostite, gospod profesor, da res ne moremo čisto tiho mimo vašega živ-

ljenjskega jubileja. Saj ne bomo pripovedovali o vseh podrobnostih vaše življenjske poti. To je bilo že zapisano v časopisnih stolpcih in leksikonih. Že to, če povemo, da vam je stekla zibel v Drago- vanji vasi v Beli krajini, da vas je od tam zanesla pot v svet in da ste postali umet-

Profesor Mihael Kambič (ob razstavi v Črnomlju leta 1964)

nik in učenik lepote, je dovolj. Novo mesto, Praga, Kufstein in Ljubljana so bile vaše glavne življenjske postaje, kjer ste v gimnazijskih in akademskih klopeh zajemali lepoto umetnosti in jo spet za katedrom vneto razdajali mladim ljudem. Vmes pa ste v srečnih urah nadihali in ustvarjanja lovili v barve cvetenja pomladi, žarenje visokega poletja, zrelost jeseni, otožnost in trpki hlad zimskih dni. Lovili na platno ob razne ljudi, njihovo notranjo uglajenost in raskavost, mir in vznemirjenost, materinsko srečo, predanost in zasajenost, bolečino in grenak nasmeh.

Lejte, use to in še mnogo več ste nam dali! Ustvarjali

ste v tišini, zaverovani v svoje delo. So namreč ljudje, ki so jim trenutni dvomljivi uspehi tuji, so ljudje, ki jim je komolčarstvo zoprno in so zadovoljni, če jim drugi ne hodijo na pot.

Skromni, vse preveč skromni ste bili, gospod profesor!

Prav zato smo morali tako dolgo čakati na vašo retrospektivno razstavo. Šele pred tremi leti ste se predstavili svojim Belokranjcem v Metliki in potem v Črnomlju, šele naslednje leto so vašo tiho, zrelo ustvarjalnost spoznali tudi Dolenjci v Novem mestu. Vsem drugim pa ste še zmerom skorajda tuje.

Pa veste, da smo vas tedaj malodane prisilili, da ste pred ljudmi razkrili bogastvo svojih platen? Poslavili smo vas pred »gotovo dejstvo«, kakor bi se temu reklo suhoparno, uradno. »Čemu naj bi razstavljal, ko pa skoraj nimam kaj pokazati,« ste rekli takrat. Pa so vendar vaša platna na razstavi navdušila Belokranjce, ki so bili ponosni na svojega rojaka, razgibala in prijetno začudila so ljudi onstran Gorjancev.

In kot vemo, še zmerom ustvarjate v svojem ateljeju v Ljubljani. Vemo, da še zmerom drsi vaš čopič po nape- tem platnu, privitem na slikarsko stojalo, in da še vedno vre lepota izpod vaših prstov...

Kaj naj vam potem rečemo, naj naj vam zaželimo ob vašem visokem jubileju, spoštovani mojster?

Samo to! Da bi se studenec ustvarjalne lepote še dolgo razlival čez vaša platna! Prav do konca, do zadnjih meja življenja! Prav zares, do zadnjih, gospod profesor.

JOZE DULAR

Mihael Kambič: LJUBLJANA (olje — 1928)

Kako določati dohodke v zavodih?

Ravnatelj šol z 10 oddelki oproščeni poučevanja v razredih?

Predstavniki izobraževalnih skupnosti iz Črnomlja, Metlike, Trebnjega in Novega mesta so se udeležili posvetovanja o enotnejših merilih za financiranje izobraževalnih zavodov. Teze za ta merila je izdelala republiška izobraževalna skupnost. Posvetovanje, ki je bilo 8. novembra v Novem mestu, sta vodila člana izvršnega odbora republiške izobraževalne skupnosti Milena Borovec in Šivic.

V razpravi so predstavniki dolenjskih izobraževalnih skupnosti predvsem pripomnili, da so teze premalo konkretne, na določenih mestih pa celo tako splošne, da dopuščajo nasprotujoče si razlage. Ocenili pa so, da je pravilno zamišljen razpon v osebnih dohodkih med učiteljem, predmetnim učiteljem in profesorjem (npr. 100, 115 in 130) in menili, naj bi bil učitelj pred upokojitvijo za polovico bolje nagraden kot začetnik, medtem ko je v te-

zah predviden precej manjši razpon. Glede obveznosti šolskih ravnateljev so udeleženci posveta predlagali, naj bi bili oproščeni poučevanja ravnatelj vseh šol, ki imajo več kot devet oddelkov.

Navzoči predstavniki izobraževalnih skupnosti so meni-

li, naj bi republiška izobraževalna skupnost pripravila boljše merila za delitev sredstev izobraževalnim zavodom. Predvsem so priporočili, naj bi v novih merilih popravili prevelike razlike v vrednotenju pedagoškega dela v raznih delih Slovenije.

Koncert pianistke Tatjane Bučar

24. novembra je bil II. abonmajski koncert v letošnji sezoni. Tokrat se je novomeški publiki predstavila pianistka Tatjana Bučar. Koncert za mladino je bil popoldan ob 17. uri v Domu kulture, za odrasle pa ob 20. uri v dvorani Dolenjske galerije. Koncert je bil za novomeško publiko pravo doživetje. Tatjana Bučar je s prefinjeno interpretacijo in strogostjo stila, združeno z izredno natančnostjo in virtuoznostjo izvajanih del, predstavila novomeškim poslušalcem Partito v B-duru št. 1 Johanna Sebastiana Bacha, Šest etud za levo roko op. 135 C. Saint Saënsa, Šest improvizacij Lucijana Marie Skerjancja in Sonato v h-mollu op. 58 Frédéric Chopina.

Ko se je pianistka pojavila pred poslušalci, je dvorana v hipu utonila v atmosfero velikega umetniškega doživetja, ki se je stopnjevalo z vsakim

izvajanim taktom skladb, ki so v ambientu Dolenjske galerije dobile še posebno umetniško vrednost. Njen samostojni koncert nam bo ostal v spominu predvsem zaradi čudovito izvajanih etud za levo roko in improvizacij L. M. Skerjancja. Umetnica je doživela tak aplavz, da je morala dodati še nekaj skladb.

Tudi mladina je na popoldanskem koncertu do zadnjega sedeža napolnila veliko dvorano Doma kulture. Koncert so prišli poslušati tudi učenci višjih razredov osnovne šole z Mirne, dijaki gimnazije, šolskega centra za gostinstvo, vajenske šole in osnovne šole iz Novega mesta. Mladina je navdušeno spremljala izvajanje pianistke, z aplavzom pa je tudi ona dosegla, da je umetnica dodala eno skladbo.

ERNEST JAZBEC

Na vrsti je „Švejk“

12. decembra bo v Novem mestu gostovalo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja z Brechtovim delom »Švejk« v drugi svetovni vojni, v katerem je skrajno osmešen, fantični militarizem. To bo tretja zaporedna abonmajska predstava v Domu kulture, kjer smo že videli Mikelnov satirični kabaret »2x2=5« in Pinžgarjevega »Divjega lovca«. Zanimanje za abonmajске predstave je v Novem mestu precejšnje, saj so že prodali 75 abonmajskih vstopnic. Omenimo, naj, da je dijaški dom iz Smihela kupil 10 abonmajskih sedežev za najboljše dijače. Okoli 100 abonmajskih sedežev je še na voljo, od tega za predstave ljubljanskega Mestnega gledališča. Abonmajske vstopnice prodajajo v zavodu za kulturno dejavnost v Novem

mestu vsak dan. Za devet abonmajskih predstav je ce na sedežu I. reda 54, sedežu II. reda 45 in sedežu III. reda 36 Ndin.

Igrali bodo »Razvalino življenja«

Delavsko prosvetno društvo bratov Milavcev (Brežice-okolica) se je v tej sezoni odločilo za uprizoritev Pinžgarjeve »Razvaline življenja«. Na odru se bodo igralci verjetno predstavili že februarja. Društvo je izredno delavno in je pripravilo zelo lepo proslavo za dan republike. Nič kaj prijazna dvorana gasilskega doma v Sentenartu je bila bogato okrašena in je pričarala veselo vzdušje. Ljudi je privabil nastop ženskega in moškega pevskega zbora pri glasbeni šoli v Brežicah.

DOLENJSKI MUZEJ

vabi na ogled
razstav in zbirk:

v stavbi Muzejska ulica 7:

- ☐ Prazgodovinska in rimska arheološka zbirka
- ☐ Iz zgodovine Novega mesta
- ☐ Kulturno zgodovinska zbirka
- ☐ Občasna razstava: Ožbojska revolucija 1917 in njeni odmevi pri nas

Dolenjska galerija:

- ☐ razstava slikarja, grafika in kiparja Jožeta Gorjupa
- ☐ Razstava o življenju in delu skladatelja Marjana Kozine

v stavbi Ulica Mej vrti 2:

- ☐ Stalna razstava osvobodilnega boja in revolucije

Vstopnina:

odrasli 1,00 Ndin
dijaki in vojniki 0,50 Ndin
skupinski šolski obiski 0,20 Ndin.

Odprto vsak dan razen ponedeljka od 9. do 13. ure.

ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure.

V popoldanskih urah je med tednom muzej odprt le za naprej najavljene skupinske obiske.

Dolenjski muzej
Muzejska 7
Telefon 21-169

Novo darilo Prešernove družbe

Pred dnevi je Prešernova družba poslala na knjižni trg nov zavo: knjig: šest knjižic; tri povsem praktičnega značaja ter tri, ki prinašajo leposlovje, so za bralca, pa tudi za založbo, velik zalogaj. V Prešernovi družbi so izšle naslednje knjige: Spletlik in kvadri (Vlada Maroon), Kmetijski stroji (inš. Rado Jencić), Sodčino kuhinje v družini (Andreja Grum) ter dela Na cesti prvega reda Miška Kranjca, Tisti iz zelene ulice Venceslava Winklerja ter Sedem nas je Ume Troy. Prve tri knjige so dodatne, izšle so poleg ostalih treh, ki so redne knjige za letošnje leto.

Ne da bi podrobneje poročali o posameznih knjigah, ki so prav zanimivo branje, saj prinašajo prve tri prav vsakdanje, bogato ilustrirano gradivo za praktičnega človeka, druge tri pa prinašajo telete, ki so se na slovenskem knjižnem trgu prvič pojavili, moramo ugotoviti, da se Prešernova družba nadvse trudi, da bi svojo knjižno zbirko približala slovenskemu bralcu tako, da bi jo cenil in predvsem potreboval. Pri svojem delu, kar se tiče izbora del, ki izidejo vsako leto, te založbi, ki priznava, da bi zajeli tudi tisto najzanimivejše in lepo iz svetovne književnosti. Miš, ki jih imajo te knjige, je preprosta vezava, lepa oprema in nizka cena. Le malokoli-

tera slovenska knjiga, ki pride na polico knjižarn, je tako poceni, kot so knjige Prešernove družbe. Naš kmečki bralec izdaje Prešernove družbe je prav dobro pozna, saj mu prinašajo vsakdanje napotke za delo, hkrati pa še veliko ostalega zanimivega branja, ki krajša zimске večere. Vse, kar bi lahko zapisali o šopku knjig, ki nam jih ob obilnici Prešernove smrti ponuja založba, ki nosi njegovo ime, je: toplo priporočamo! S knjigami Prešernove družbe si boste v letih ustvarili prijeten knjižni kotiček, kamor se boste lahko vsak hip zatekli po nasvet ali razvedrilo.

P. B.

3. decembra 1800 se je v majhni gorenjski vasi rodil dr. France Prešeren. Leta in desetletja minevajo, njegova beseda pa sega vse do nas, nas dram, opozarja, razveseljuje in nam svetuje. Listek, ki ga objavljamo, je izšel 1905 v zvezi z odkritjem Prešernovega spomenika v Ljubljani. Narisal ga je Maksim Gaspari, njegov izid pa je sprožil Sadnikar iz Kamnika. Predstavlja pesnika Slovenko, okoli njiju pa je magistralske Sonetne venca.

Kostanjevičani bodo uprizorili »Divjega lovca«

Tradicija je že, da Kostanjevičani v mrtni sezoni dolenjskega kulturnega festivala naštudirajo igro in z njo gostujejo po bližnji okolici, pa tudi celo onstran meje. Tako je bilo pred časom z uprizoritvijo Miklova Zale, s katero so gostovali celo na Koroškem, v bližnjem Novem mestu pa jih žal nismo videli. Tokrat zavzeti Kostanjevičani pripravljajo Pinžgarjevega »Divjega lovca«. Kulturno-prosvetno društvo Lojze Košak bo delo predstavilo v režiji Lada Smrekarja. P. B.

»Šviga-švaga čez...«

Oder mladih v Novem mestu je začel te dni pod vodstvom Alenke Bolé — Vrabec študirati besedilo satiričnega kabareta »Šviga-švaga čez...«. Računajo, da bo premiera 9. januarja prihodnje leto. »Šviga-švaga čez...« je skupek satir na družbene pojave jugoslovanskih in poljskih avtorjev. Uporabljena so dela naslednjih avtorjev: Slavica Belaka, Jureta Kisligerja, Zarka Petana, Kajetana Koviča, Vlada Bulatovića — Viša, Urha Trdočiča, Miloša Mikelnja, Jeremija Przybora, Jadvige Rutkowske, Joanne Willinske, Mariusza Kwiatkowskega, Krystyne Zywalske in drugih. Satirični kabaret bodo uprizorili v Domu kulture v Novem mestu.

»Kočevski tisk«: proslava in ure

25. novembra so v ČZP Kočevski tisk v Kočevju proslavljali dan republike in 50. letnico oktobrske revolucije. Na slavnosti so hkrati pregledali tudi svoje poslovne uspehe in nagradili z ročnimi urami 5 članov kolektiva, ki so zaposleni v podjetju nad 10 let. Nagradenci so: Darinka Medic, Marija Črnkovič, Lojzka Lesar, Milena Čoklec in Karel Koletar. Proslave se je udeležil tudi sekretar občinskega sindikalnega sveta Božo Resinovič.

Boljši učni pogoji

V Vasi-Fari bo v prostoru, ki jih je izpraznil »Trigopromet«, uredila šola en razred, kabinete in zbornico, v zgornjem delu stavbe, kjer so bili zdaj kabineti, pa družinsko stanovanje. Če bo šlo vse po načrtih, bodo prostori urejeni že do začetka drugega šolskega polletja. Preureditev bo financirana s kreditom in z lastnimi sredstvi šole. Po preureditvi bodo imeli vsi višji razredi osemletke pouk v Fari, zaradi česar se bodo izboljšali učni in delovni pogoji; nižji razredi pa bodo imeli še naprej pouk v Vasi.

O nalogah komunistov

Danes bo v Kočevju sestanek članov sekretariata organizacij in aktivov ZK iz področja gospodarstva, jutri pa bo enak sestanek članov sekretariata iz negospodarskih področij. Na obeh sestankih se bodo udeleženci pogovorili o neposrednih nalogah komunistov na področju gospodarstva in družbenih služb ter o izboljšanju svojega dela.

Nejasna usoda prevoza

Kakšna bo po Novem letu usoda avtobusne proge za šolarje Banja loka—Fara in Osilnica—Fara ter redne avtobusne proge Petrina—Kočevje, na kateri tudi vozi avtobus, ki ga plačuje šola v Vasi—Fari, se še ne ve. Pri SAP namreč dokazujejo, da zaslužijo na nje premalo oziroma imajo celo izgubo. Šola plačuje za prevoz otrok letno 10 milijonov Sdin, razen tega pa SAP zasluži še z avtobusnim prevozom od Petrino preko Vasi do Kočevja, čeprav na tej progi vozi avtobus, ki ga plačuje šola. SAP bo šoli do 15. decembra sporočil, če bo ceno za prevoze v prihodnjem letu spremenil.

Cene v Kočevju in Ribnici

Pretekli ponedeljek so voljale v trgovinah s sadjem in zelenjavo v Kočevju in Ribnici naslednje maloprodajne cene:

	Kočevje	Ribnica
krompir	0,84	0,80
svetle zelje	1,12	1,20
kisla zelje	1,72—1,95	1,80
kisla repa	1,72	1,80
fižol v zrnju	4,90	4
čebula	1,83	1,90
česen	13	14
solata	4,50	3
peperika	—	3
paradižnik	8,50	8,30
koronje	1,36	1,20
poteršij	2,68	3,60
ohrovt	1,60	1,20
radič	3,03	—
cvetača	—	3
špinat	—	3,60
jabolka	1,30—2,80	1
hruške	3,03	3,20
pomaranče	4,90	4,90
mandarine	5,40	—
limone	4,85	5,25
banane	5,50	5,10
grozdje	4,70	4,50
ribe	7,35	—
jabca (cena za kos)	0,80	0,81

Z DRUGE SEJE OBČINSKE KONFERENCE SZDL KOČEVJE

Prekinitev dela ni pravilna rešitev

Največ je bilo govora o težavah v šolstvu in zdravstvu — Privoščimo si lahko le toliko, kolikor imamo denarja — Novi predsednik je Janez Merhar, sekretar pa Nace Karničnik

Na drugi seji konference Socialistične zveze občine Kočevje, ki je bila v sredo, 22. novembra, so razpravljali o delovanju družbenih služb, predvsem šolstva in zdravstva. V razpravi so razen predstavnika republiške konference SZDL Nika Lukeža in ostalih članov konference sodelovali še štirje republiški poslanci. Na seji so izvolili za novega predsednika občinske konference SZDL Janeza Merharja, za sekretarja pa Naceta Karničnika.

V občini Kočevje gre okoli 20 odstotkov narodnega dohodka za šolstvo, pokojnine, zdravstvo, otroški dodatki in oskrbnine. Ta vsota predstavlja dobrih 47 odstotkov čistih osebnih dohodkov vseh zaposlenih v gospodarstvu. Razen tega so zaposleni v občini prispevali v zadnjih štirih letih v obliki samopriskpeva skoraj 600 milijonov starih dinarjev za gradnjo zdravstvenega doma in šole, kar pomeni, da je vsak zaposleni prispeval v tem obdobju več kot 90.000 Sdin. Iz občinskega proračuna gre nad polovico denarja samo za šolstvo.

Ključ temu sta se prav zdravstvo, posebno pa šolstvo, znašla v zelo težkem položaju. Zdravstveni delavci dobivajo že štiri mesece 90-odstotne osebne dohodka, pravejši delavci pa so prav v teh dneh zagrozili s prekinitvijo dela, če se materialni položaj šolstva ne bo izboljšal.

Te težave je nedvomno zakrivil dosedanj ekstenzivni razvoj teh služb, ki pa ni bil značilen le za kočevsko občino, ampak za vso državo. Na to nepravilnost je poka-

zala prav gospodarska in družbena reforma. Razen tega reforma zahteva še, da vse oblasti potrošnje racionalizirajo izdatke in da ne prehajajo iz okvirov materialnih možnosti.

V razpravi je bilo posebno poudarjeno, da bi morala imeti vsaka družbena služba (šolstvo, zdravstvo itd.) izdelan svoj delovni program za nekaj let naprej, v njem pa bi moralo biti prikazano, koliko denarja je potrebnega za njegovo izvedbo. O tem programu naj bi ne razpravljali le Socialistična zveza, občinska skupščina, razni republiški organi itd., ampak tudi občani. Ali bodo programi v celoti osvojeni ali bo morda treba nekatere postavke črtati, bodo odločali listi, ki bodo dajali denar za izvedbo programov. Privoščili si bomo lahko le toliko, kolikor bomo imeli denarja oziroma, kolikor smo pripravljeni prispevati.

Člani konference so ugotovili, da le tako reševanje težav lahko privede do uspehov (ne pa razne prekinitve dela).

Na seji konference so tudi

sklenili, da bodo o vseh težavah družbenih služb seznanili občane na javni tribuni, ki bo decembra. Tedaj bodo na vprašanja občanov odgovarjali tudi poslanci republiške skupščine.

Bo pozimi pošta?

Dostava pošte za Poljansko dolino (Predgrad in okolico) pozimi sploh ni urejena. Se Predgrad, ki dobiva v letnem obdobju pošto vsak dan, jo začne dobivati pozimi le vsake dva dneva. Ljudje okoliških vasi pa se boje, da pozimi sploh ne bodo dobivali pošte. Za vsa območja od Radence do Vrta in Nemške loke je namreč le en poštar, kar je po mnenju občanov premalo.

Včeraj se je začela šola za življenje

Pri kočevski delavski univerzi so se odločili, da bodo letos organizirali »šolo za življenje« in »šolo za starše«. Prva je namenjena mladini med 15. in 20. letom starosti, druga pa staršem, ki imajo otroke. Obe sta se pričeli včeraj, 6. decembra; šola za življenje ob 16. uri in šola za starše ob 19. uri. Obe bosta v prostorih gimnazije. Šola za življenje bo trajala tri mesece in bo vsak četrtek.

V »šoli za življenje« bodo

Zakaj v cirilici?

15. in 16. novembra so v kinu Jadran v Kočevju predvajali mehiški film »En dan življenja«, ki je bil podnaslovljen v cirilici. Vrh vsega je bil filmski trak zelo zdrsnil in obrabjen, predvajanje pa temu primerno. Neveščje branja cirilice, so se gledalci dodobra namučili, nekateri pa so iz protesta zapuščali dvorano. Zakaj ni uprava kina Jadran ob tej priložnosti znižala cene vstopnic, saj so bili gledalci prikrajšani? V vseh slovenskih kinematografih bi morali bolj paziti tudi na čistost jezika v podnaslovih, saj so prevodi navedno zelo slabi in tudi netočni. Zakaj v hlastanju za zaslužkom zapostavljamo svoj jezik in pisavo?

Sestanki in seje ob jubileju

V občini Kočevje bo v tem mesecu več sej in sestankov organizacij in aktivov ZK, delovnih organizacij in šol, ki bodo posvečene predvsem 30-letnici izvolitve Tita za generalnega sekretarja KPJ. Na njih bodo predvojni in medvojni revolucionarji in komunisti seznanjali poslušalce o takratni vlogi in delu partije; gospodarski in politični delavci pa bodo govorili o naših povojnih dosežkih. Sestanki bodo zaključeni predvidoma do 22. decembra. V tem mesecu bo še razširjena seja občinskega komiteja ZK, ki bo tudi posvečena 30-letnici izvolitve Tita za generalnega sekretarja KPJ.

Prevoz otrok urejen

Prevoz učencev iz Obkolpja pri Predgradu je zdaj na zadovoljstvo staršev in učencev urejen. Otroke vozi v šolo poseben avtobus. Skupaj se vozi 9 otrok v šolo v Stari trg, 9 pa v predgrajsko šolo. Razen slovenskih otrok se vozi zdaj v slovenske šole tudi 5 otrok s hrvaške strani Kolpe.

pripravi na samostojno življenje.

Šola za starše pa hoče pomagati staršem pri vzgoji otrok. Zelo pogosto slišimo, da starši premalo pomagajo otrokom pri vzgoji in izobraževanju. Zato so učni uspehi slabši in vedno več je vzgojnih težav z mladino. Dostikrat valimo krivdo na starše, premalokrat pa se vprašamo, ali nismo dolžni tudi staršem pomagati in jim dati več znanja o vzgoji mladine.

V šoli za starše bodo obiskovalce seznanili z značilnostmi telesnega in splošnega dozorevanja mladine, z vzgojo odnosov med spoloma, s tem, kako pomagamo otroku pri učenju itd. Šola bo trajala tri mesece in bo vsak drugi četrtek.

V obeh šolah bodo predavali in odgovarjali na vprašanja poslušalcev znani psihologi, pedagogi, zdravniki in drugi predavatelji iz Ljubljane.

Šoli sta brezplačni. V »šoli za starše« bodo pobirali simbolično vpisnino v znesku 10 Sdin in jo bodo starši plačevali šele na koncu, če jim bo šola všeč in če bodo od nje imeli korist.

Oglašujte v DL!

Urbanistični program občine

ObS Kočevje je zaprosila pristojne republiške organe za pomoč pri izdelavi urbanističnega programa celotnega občinskega območja. 7. novembra je republiški sekretariat za urbanizem sklical v Kočevju posvet. Ugotovili so, da bo treba upoštevati vodnogospodarske razmere na področju od Stare cerkve do Kočevja, ker so tam pogostne poplave. Glede cest so menili, da je potrebno rezervirati v Kočevju pas za obvozno cesto, ki bi potekala od naselja Breg, po delu Podgorske ulice proti Dolgi vasi. O tem, kdaj se bo začela gradnja te ceste, niso govorili, pač pa so sklenili rezervirati prostor zanjo.

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE V KOČEVJU

Pred združitvijo zdravstvenih domov

Potrebna je tudi reorganizacija socialnega zavarovanja — Večjih odpustov z dela ne bo — Zdravniki naj bi imeli več časa za pregledovanje bolnikov in za strokovno izpopolnjevanje

Občinska skupščina Kočevje je dala na zadnji seji, ki je bila 27. novembra, soglasje k nameravani združitvi zdravstvenih domov Kočevje in Ribnica. Posebni iniciativni odbor že pripravlja vse potrebno za združitve. Hkrati se bosta združili tudi lekarna Ribnica in lekarna Kočevje.

Poročilo o združitvi zdravstvenih služb na območju občin Kočevje in Ribnica je ugotavljalo, da zahteva nova, boljša organizacija zdravstvenih služb tudi spremembo osnov, na katerih je zgrajena, hkrati pa tudi reorgani-

zacijo zdravstvenega in socialnega zavarovanja. Dejstvo, da imamo zdaj kar šest različnih načinov uveljavljanja zdravstvenega zavarovanja, precej ovira smotnost v tej službi.

Zaradi združitve ne bo prišlo do večjega odpuščenja zaposlenih v obeh zdravstvenih domovih. Po predlogu komisije za pripravo organi-

zacijske sheme novega zdravstvenega doma bo združen dom potreboval 92 strokovnih delavcev, 12 naj bi jih ostalo v upravi, 4 pa na reševalni postaji. Po tem predlogu je sporna le nadaljnja zaposlitev treh administratorov in treh babic na terenu.

V razpravi na seji skupščine je sodeloval le republiški poslanec socialno-zdravstvenega zbora dr. Miha Petrovič, ki je med ostalim poudaril, da bi bilo v zdravstvu treba norme sprostiti, ker bi potem imeli zdravniki več časa za pregledovanje bolnikov in za strokovno izpopolnjevanje.

Ceste na Kočevskem protestirajo

Tudi sodelovanje med republikama je na področju cest slabo — Ceste kažejo rebra — Smešno urejeno pluzenje snega in barvanje mostov

Vse ceste na Kočevskem so slabe, potrebne temeljitega vzdrževanja ali celo modernizacije. Izjema je seveda le cesta Škofljica—Kočevje. Tega dejstva ne ugotavljajo samo občani, ampak tudi občinska skupščina.

Temeljni cest proti Brodu na Kolpi, Osilnici, Novemu mestu, Omrojni in Predgradu so načeti. Vozila uničujejo ceste — ceste uničujejo vozila.

Ob cesti Mozelj—Brezovica so sicer kupi gramoz, a ga morajo cestarji — kot smo zvedeli od občanov — varčevati. V Predgradu pa so nam zatrli, da menda ni slabše ceste, kot je od Brezovice proti Predgradu.

Če narasla Kolpa odnese del ceste od Vasi—Fare proti

Osilnici, včasih otroci kar tedne dni ne morejo v šolo, ker ne morejo voziti šolskih avtobusov; potem pa morajo učitelji imeti zanje pouk še med počitnicami.

Smešno in hkrati žalostno je urejeno pluzenje snega na tej cesti, ki teče nekaj po slovenski, nekaj po hrvaški strani Kolpe. Plug cestnega podjetja Novo mesto polži sneg proti Petrini, na položici mostu med Petrino in Brodom na Kolpi kamion plug dvigne in pelje po hr-

vatski strani po celem snegu do sredine mostu pri Gašparcih, tam plug spet spusti in pluzi naprej proti Osilnici.

Podobno je tudi pri barvanju mostov. Letos je bil na slovenski strani pobarvan, na hrvaški pa ne.

Naša država, naša republika, naša mesta se bratijo z drugimi državami in mesti, doma, v Jugoslaviji, pa si uredimo delo tako, kot da smo si sovražniki. Odprli smo državne meje, sodelujemo z vsemi državami, doma pa so meje med republikami zaradi slabega sodelovanja na nekaterih področjih kar preveč vidne. Pa vendar bi se dalo to urediti.

Največ so govorili o kmetijstvu

Razprava o težavah v kmetijstvu, ki se vrtili kot v začaranem krogu — Slišati je bilo tudi predloge, ki bi jih bilo vredno upoštevati — Dotaknili so se KOVINSKEGA PODJETJA, obrti in krajevnih skupnosti

V Ribnici je bilo 27. novembra prvo zasedanje občinske konference Zveze komunistov. Poleg članov konference — le-ta ima 37 članov — je prisostvoval zasedanju in sodeloval v razpravi tudi član CK ZKS Boris Mikoš. Prvo zasedanje je potekalo v znamenju živahne in plodne razprave o raznih gospodarskih vprašanjih v občini in vlogi ZK v reševanju družbenih protislovij. Izvolili so šest stalnih komisij ter 9-članski občinski komite ZKS. Za sekretarja je bil izvoljen Danilo Mohar iz Ribnice.

Referat o nalogah komunistov je dal dovolj snovi za razpravo. Ni naključje, da se je razprava začela s kmetijsko problematiko ali bolje s problematiko, s katero se ukvarja ribniška kmetijska zadruga. Le-ta stoji pred vprašanjem, kako gospodariti, da bodo kmetijski obrati rentabilni. Lastna cena za ki-

logram žive teže živine je 840 Sdin, prodajna cena pa 620 do 630 Sdin. Izguba je na dlani; letos bo znašala predvidoma 20 milijonov Sdin. Razmere so take, da bodo tudi za naprej delali izgubo kljub prizadevnosti zaposlenih, kljub razmeroma nizkim osebnim dohodkom v zadrugi (letosnje poprečje je okrog 67.000 Sdin). Ali bi zadevo rešili, če bi odprodali iz hlevov vso živino? Verjetno ne. Tu je tudi še vprašanje plačevanja amortizacije za hleve in ostale naprave, ki znaša 15 milijonov Sdin. Ali naj bi zadruga plačevala amortizacijo zato, da se bodo v praznih hlevih podile podgane. Začarani voz, ki ga tudi na konferenci niso mogli razvozlati, čeprav smo slišali precej misli, ki bi jih bilo vredno upoštevati pri reševanju kmetijske problematike nasploh.

Člani konference pa so govorili tudi o drugih vprašanjih. Seznanili so se s stanjem v kovinskem podjetju, kjer si organi delavskega samoupravljanja na vso moč prizadevajo, da bi kolektiv prebrodil trenutne težave. Prepričani so, da bodo pri-

hodnje leto težave odstranile. Slišali smo tudi problematiko v zvezi z zaposlovanjem nove delovne sile in odpiranju novih delovnih mest. Ugotovili so, da so še neizkoriščene možnosti za zaposlovanje v obrti. Odprto je bilo tudi vprašanje financiranja krajevnih skupnosti ter druga vprašanja. Zasedanje je osvetlilo niz vprašanj, ki čakajo na rešitev. Pri tem bodo morali močno sodelovati prav komunisti. Reorganizacija krajevnih organizacij v občini — sedaj je samo pet organizacij ZK — daje vse možnosti za čim večjo uveljavitev komunistov. —r

V nove prostore se je te dni preselila uprava obrata INLES »Smreka« v Loškem potoku. Gradnja upravne stavbe, v kateri je tudi gasilski dom tega obrata, je veljala 12 milijonov starih dinarjev. Stavbo je v približno letu dni zgradila gradbena skupnost INLES. (Foto: Vesel)

Vsak dinar za šolo pretehtati?

Izobraževalna skupnost Ribnica bo morala zelo skrbno gospodariti, ker je premalo denarja za šolstvo — Razprava o enotnih merilih za financiranje izobraževanja — Stroški za šolanje enega učenca so v ribniški občini nižji, kot znaša republiško poprečje

V Ribnici je bila 3. novembra seja izvršnega odbora izobraževalne skupnosti občine Ribnice. Ker je dal dosednji predsednik izobraževalne skupnosti tov.

Evgen Ivanc ostavko na ta položaj, je odbor imenoval za začasnega predsednika tov. Mileno Borovca, ravnateljico osnovne šole Ribnica, ki bo opravljala posle do izvolitve novega predsednika.

Poročilo o realizaciji proračunskih dohodkov in izdatkov za šolstvo v času od 1. januarja do konca septembra letos je pokazalo, da morajo šole v občini skrbno gospodariti, če hočejo shajati s sredstvi, ki jih prejema iz občinskega proračuna. V devetih mesecih letos so prejele vse tri šole, to je v Ribnici, Sodražici in Loškem potoku,

skupno 118.710.000 Sdin ter OS Ribnica še 450.000 Sdin za telovadnico.

Tov. Borovčeva je med drugim poročala o stanju šol v Sloveniji v primerjavi s šolami v ribniški občini. Tako znašajo stroški na enega učenca v naši občini nekaj nad 96.000 starih din republiško poprečje pa znaša 115.000 Sdin. Po številu učencev na tisoč prebivalcev je ribniška občina s 144 učenci med slovenskimi občinami na 13. mestu, po višini osebnih dohodkov učnega osebja pa je med 60 občinami na 46. mestu.

Občinska skupščina si prizadeva, da bi v mejah svojih možnosti zagotovila sredstva za šolstvo. Vendar so potrebe eno, dejanske možnosti pa drugo. Občina ima na skrbi tudi strokovno šolstvo, ki prav tako terja sredstva.

Nadalje so obravnavali teze za osnovna merila za financiranje dejavnosti vzgojno-izobraževalnih zavodov. Vendar bodo o tej važni novosti izobraževalnih zavodov konkretnije razpravljali še na prihodnji seji. —r

Zadrževalci nameščeni

Vse hiše v Ribnici imajo na strehah že nameščene zadrževalce snega. Nekateri lastniki hiš so jih namestili sami, drugim pa stanovanjsko podjetje. Tako so Ribničanje ugodili občinskemu odloku in ne bo treba nikomur pred sodnika za prekrške. Zadrževalci snega nameščajo tudi po vaseh, ker velja odlok o njihovi namestitvi za vsa naselja v občini oziroma za vse hiše ob javnih cestah in poteh.

8 zlatih in 5 srebrnih značk

V Stari cerkvi pri Kočevju je bila 12. novembra prisrčna slovesnost, ki jo je organizirala krajevna organizacija Rdečega križa Stara cerkev. Ob tej priložnosti so izročili najzaslužnejšim krvovalcem značke. Zlate značke so prejeli: Franciška Vodičar iz Koblarjev, Franciška Petek iz Mrtvic, Peter Gabrijan iz Slovenske vasi, Franc Kramžar in Zvonko Dragoš iz Mlake, Oslav Kosman in Ivan Novak iz Konca vasi ter Jože Vavtar iz Stare cerkve. Srebrne značke pa so prejeli: Ruža Škvorč in Jože Klun iz Mlake, Ana Črnkovič iz Slo-

Proslava o Bihaću

Solska mladina v Velikih Poljanah je imela pred dnevom republike proslavo, na kateri so se spominjali predvsem I. zasedanja AVNOJ pred 25 leti v Bihaću. Spominsko ploščo na šoli so obnovili in jo okrasili z zastavami. Proslave so se udeležili številni odrasli.

Lepo kulturno doživetje

V počastitev dneva republike so bile po vseh šolah priložnostne proslave z govori o pomenu 29. novembra, pevske točkami, recitacijami. Prireditve po šolah so ustvarile slavnostno vzdušje med šolsko mladino in ostalimi udeleženci.

V Ribnici je bil 25. novembra lep kulturni dogodek. V počastitev 50. obletnice oktorske revolucije in dneva republike je gostoval v domu Partizana v Ribnici Invalidski pevski zbor Ljubljana, ki je s svojim petjem navdušil vse udeležence koncerta.

KS predlaga: bliže ljudem

Krajevna skupnost Sušje bo predlagala veterinarski postaji, da bi bilo osemenje živine za vasi Gorenje Laze, Zlebič in Slatnik v Zlebiču, kjer bi bilo za tamkajšnje živinorejce bolj prikladno kot pa sedaj v Sušjah. Izvolili so tudi sadjarsko sekcijo, ki bo za sadjarje na področju KS nabavljala sadna drevesca. Člani sekcije so: Jože Rigler iz Gor. Lazov, Nande Silc iz Slatnika in Janez Prijatelj iz Vinice.

KS Sušje pred zimo

Na nedavni seji sveta krajevne skupnosti Sušje so razpravljali o komunalni problematiki in urejanju potov, zimskem pluzenju in drugem. Za ureditev poti v Gorenjih Lazih so namenili 100.000 starih din, poleg tega pa 20.000 Sdin za zimsko pluzenje poti. Ta vas leži na pobočju Slemen in je odmaknjena od ceste. Zato jim bo denar za popravilo poti zelo prav prišel. Seveda pa bodo tudi sami prispevali s prostovoljnimi delom. Svet KS je odobril tudi Zapotku in Vinicam sredstva za zimsko pluzenje snega in sicer Zapotčanom za oba dela vasi skupno 30.000 Sdin, Vinčanom pa 20.000 starih dinarjev.

Kaj je domača obrt?

Izdelovalci suhe robe in izdelkov domače obrti iz Ribniške doline ugotavljajo, da bi bilo treba čimprej z ustreznim predpisom določiti, katere dejavnosti so domača obrt. Takšnega predpisa zaenkrat ni, med izdelovalci suhe robe ozir. med tistimi, ki se ukvarjajo z domačo obrtjo, in davčnimi organi pa prihaja do sporov. Suhorobarjem namreč nemožnost oporekajo njihovo dejavnost v domači obrti.

Še naročajo spominke

Letos se je prvič zgodilo, da ima ribniška prodajalna turističnih spominkov tudi v pozni jeseni precej naročil. Kljub mrtvi (turistični) sezoni prihajajo naročila raznih trgovskih, gostinskih in turističnih delovnih organizacij. Razveseljivo je, da je povpraševanje po ribniških spominkih vedno večje, saj to dokazuje, da so kvalitetni in da si vedno bolj utirajo pot v svet.

Pred volilnimi konferencami

Nedavno je bil v Ribnici posvet predsednikov krajevnih organizacij SZDL. Na njem so razpravljali o dosežkih delu organizacij SZDL in o pripravah na letne konference. Te bodo predvidoma v januarju in februarju prihodnje leto in ne bodo volilne. Ob tej priložnosti bodo pregledali tudi delo članov občinske konference in imeli možnost, da nedelavnega člana zamenjajo z drugim.

V občini je okrog 8000 volilnih upravičencev, članov SZDL pa je okrog 5400. Zato bodo v teh dneh organizacije SZDL skušale vključiti še nove člane, predvsem iz vrst mladine.

Obširno so razpravljali o vlogi SZDL v odnosu do krajevnih skupnosti in ugotovili, naj bi bila Socialistična zveza koordinator dela na svojem območju, od krajevnih skupnosti do gasilskega društva.

Ugotovili so, da je potrebno čimprej ustanoviti društvo prijateljev mladine v Sodražici in Loškem potoku. V Ribnici tako društvo uspešno deluje.

Beseda je tekla tudi o kadrovskih pripravah na volitve novih članov svetov krajevnih skupnosti (polovico članov). Volitve bodo predvidoma v februarju in marcu.

Oglašujte v DL!

JAGER PA JAGA

Naši lovci so spet nekaj uplenili

Padla je le srna, ki jo je povozil avto

Ono nedeljo (5. novembra) so se člani lovske družine Loški potok odpravili na lov in sklenili, da bodo imeli po lovu skupno kosilo oziroma večerjo Jagali so vse dopolne, nekateri trdijo, da ves dan, a niso nič uplenili.

Na srečo pa jih je po lovu čakala v gostilni »Pri Tomu« v Travniku okusna jed, pripravljena iz srne mladice.

Ostali gostje, ki niso bili lovci, so z zavistjo gledali lovec pri jedi in ugotavljali:

— Lovci jedo, so spet nekaj uplenili.

V resnici pa so lovci jedli tisto srnico, ki jo je dan prej do smrti — povozil avto.

— Pa tega ne dajte v časopis, me je prosil neki lovec. Bodo ljudje mislili, da jemo

divjačino vsako nedeljo (v resnici pa jo menda le takrat, če karkšno srno povozil avto).

Ko so loški lovci dobre volje, razderejo še marsikatero bolj ali manj lovsko na svoj račun. Tako je neki lovec oni dan priznal:

— Saj ne moremo nič upleniti, ko na stojščih čakata le dva terjerja, ostali pa gremo po svojih poteh, jemo sadje, plezamo na jablane ali pa si kaj obrnemo.

Franciška Košir iz Retij v Loškem potoku je speljala letos s psom Medom in vozičkom iz gozda skoraj deset kubičnih metrov drv, ki jo bodo grela vso zimo. Medo, ki je star dve leti, z lahkoto pelje sto in tudi več kilogramov težak tovor. (Foto: Cveto Križ).

V Stari Lipi so se odrezali

V nasprotju s staro prakso na sestankih v Stari Lipi je bila nedavna krajevna konferenca SZDL tako uspešna kot še nikoli doslej. Največ zaslug za razmeroma dobro udeležbo in plodno razpravo ima novi odbor s predsednikom Matijo Kobetičem iz Dreznika. Razpravljali so o davčni politiki, o prometu z lesom v bodoče ter se dogovorili za popravilo poti, ki so bile poškodovane ob vojaških vajah. Zastavili so si lep delovni načrt, ki predvideva občutno pozitivitev dela v organizaciji, razen tega pa pridobivanje novih članov.

Razveseljivo: šolarji več berejo

Zadnja leta imajo šole na črnomaljskem področju nekaj več sredstev za nabavo knjig, potrebnih šolskim knjižnicam. Tako ima osnovna šola Adlešiči že 830 knjig, Črnomelj 5023, Dragatuš 810, Semič 800, Stari trg 886 in Vinica 1512 knjig. Vsak učenec si je v lanskem šolskem letu izposodil povprečno 9 knjig, kar pomeni, da šolarji več berejo, kot so pred leti.

Pridite na maturantski ples!

V soboto, 9. decembra, priredijo maturanti črnomaljske gimnazije v hotelu Lahinja tradicionalni maturantski ples s programom. Poleg staršev dijakov so vabljeni tudi drugi občani. Priporočamo jim, naj si pravočasno nabavijo vstopnice.

Lani 119 splavov?

Nezaželene nosečnosti so problem v vsej državi, zaskrbljuje pa postaja tudi na področju črnomaljske občine. V letu 1966 je bilo na območju celotne občine registriranih 119 splavov, v resnici pa jih je bilo najbrž dosti več, opravljenih v drugih bolnišnicah ali s pomočjo nestrokovnih oseb. Ugotovljeno je, da skoro polovica žena, ki umre zaradi materinstva, umre zaradi posledic splavov, ki so bili nestrokovno opravljeni. Spričo teh podatkov bi bilo nujno v bodoče več zdravstvenovzgojnega dela, vzgoje mladim, priprav na zakonsko življenje in načrtovanja družin.

Vest za Starotržce

V nedeljo, 10. decembra, dopoldne, bo ob 11. uri v prostorih osnovne šole v Starem trgu krajevna konferenca SZDL, na kateri bodo obravnavali predvsem kmetijsko politiko ter kulturno dejavnost kraja, prav tako pa bodo pretresali možnosti za aktivnejše delo mladinske organizacije.

Jože Kolenc ponovno izvoljen

V predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Črnomlju so bili izvoljeni: Vinko Babič, Vera Jukič, Janez Kramarič, Rade Vrličin, Marjan Polovič, Franc Kure, Tone Repolusk in Jože Kolenc. Za predsednika ObSS je bil ponovno izvoljen Jože Kolenc, za podpredsednika Rade Vrličin in za tajnika Marjan Polovič.

ZAKAJ KMETIJSTVO ŠE ZMERAJ NI RENTABILNO?

KZ Črnomelj: brez krivde krivi

Veliko več dela, dobri uspehi, a brez finančnega učinka — to so značilnosti, s katerimi je črnomaljska zadruga zaključila tričrtletje 1967 — že dva meseca je izvoz živine v Italijo ustavljen

Ko so v črnomaljski zadrugi po 9 mesecih letošnjega poslovanja ugotavljali uspehe, se je izkazalo, da je ta delovna organizacija dosegla okoli 1 milijardo 600 milijonov realizacije s 170 zaposlenimi, leta 1965 pa v enakem času z 230 ljudmi 880 milijonov. To pomeni, da si je kolektiv s 26 odst. manj zaposlenih ob 80 odst. povečanjem obsegu dela moral mnogo več prizadevati, a se to pri finančnem uspehu ni pokazalo.

Konec septembra lani je imela zadruga okoli 35 milijonov Sdin izgube. Letos je izguba v istem času znašala

samo 10 milijonov Sdin, vendar pa nanjo niso več računali. Racionalizacija poslovanja je očitna, in če bi se poslovanje odvijalo po lanskoletnih pokazovalcih, bi morali izkazovati rentabilnost, toda medtem se je marsikaj spremenilo.

Pri stroških, ki bremenijo dohodek, je močno porasel prometni davek, v pretežni meri pa je na slab finančni uspeh vplivala živinoreja. Če ne krmilom so mnogo višje, prodajna cena živine pa je ostala ista, včasih je celo nižja, kot je bila lani.

Zadnji, najhujši udarec je

zadrugo doletel v začetku oktobra in v novembru, ko je Italija uvedla dodatne carine na uvoz živine. S tem je bila našim izvoznikom pot na njihovo tržišče zaprta. Najboljšo živino, kakršne v zasebnih hlevih sploh ni, bi morali prodajati Italijanom po 600 Sdin kilogram, po tej ceni pa živine ne more vzrediti nobeno pitališče.

Če se položaj na zunanjem trgu v najkrajšem času ne bo uredil, kakor si prizadevajo vsi izvozniki živine, tudi ni nobenih možnosti, da bi do konca leta izpad nadoknadili.

Daleč od nevoščljivosti, vendar...

Ne da bi kdo zaposlenim v obrtnih delavnicah družbenega sektorja zavidal razmeroma visoke osebne dohodke, pa je vendarle treba o tem spregovoriti, dokler je še čas. V poročilu, ki so ga dobili odborniki na zadnji seji občinske skupščine Črnomelj, je

zapisano, da so v Obrtnem servisu Semčič za 22,1 odstotka povečali sredstva za osebne dohodke, v podjetju Marmor Gradac za 41,7, v Valjčnem mlinu v Črnomlju za 75,6, v Pekariji za 23,2 odstotka in v Mesnici in klavnici za 37,5 odstotka. Izstopajo pred-

vsem: Valjčni mlin s povprečnim osebnimi dohodki 110.900 Sdin, Pekarija s 108.100 Sdin in Mesarija s 94.700 Sdin.

Hkrati s tako dobrimi služki, neprimerno večjimi, kot jih izkazuje industrija, pa nastaja v nekaterih delovnih organizacijah obrtnega sektorja vprašanje, če bodo še lahko dve leti poslovale s tako zastarelimi stroji in sredstvi za delo. Če pa to ugotovitev upoštevamo, potem kratkovidna politika naraščanja osebnih dohodkov nima opravičila.

Televizor v Vranovičih

Pred kratkim so prebivalci Vranovičev dobili v dar nov televizijski sprejemnik, ki so ga namestili v gasilskem domu Pokloni ga je »boter« gasilskega doma Stanko Cuznar iz Ljubljane. V vsej vasi doslej ni bilo nobenega televizorja, zato se gasilci upravičeno nadejajo, da se bo ob zimskih večerih zbralo okoli televizorja dovolj gledalcev.

Nova gostilna v Semiču

Za novembrske praznike je v Semiču odprl gostilno Ivan Stricelj s Sel. Ker je njegova žena Marica znana kot dobra kuharica, verjetno gostje nad hrano ne bodo razočarani. Pričakujemo pa, da bodo Striceljevi točili tudi pristno domače vino. Četudi bo malo dražje, ne bomo godrnjali, samo da ne bo narejeno.

F. D.

Najprej idejno usmerjanje mladine

Predstavljamo novega sekretarja občinskega komiteja ZK v Črnomlju Jožeta Vajsa in njegove načrte za bodoče delo

35-letni Črnomaljščan, gozdarski tehnik, zaposlen na obratu gozdnega gospodarstva v Črnomlju, je na nedavni občinski konferenci Zveze komunistov postal sekretar novega občinskega komiteja. Tovariš Vajs je član ZK od leta 1957, bil je član komiteja že v prejšnji mandatni dobi, je predsednik delavskega sveta gozdnega gospodarstva v Novem mestu in vsa leta tudi v Črnomlju aktiven član vseh družbeno-političnih organizacij. Posle sekretarja občinskega komiteja bo od 1. decembra opravljal kot profesionalce.

O bodočem delu Zveze komunistov je povedal:

— Predlog kratkoročnega programa dela je bil sprejet na konferenci. Ravnali se bomo po njem in pa po nalogah, ki nam jih bo zastavil 9. plenarni OK ZKS. Naš komite se bo najprej lotil problemov mladine in organizacij ZMS. Moralo najti način, da bi kar največ mladine vključili v splošno družbeno-

RAZPIS NAGRAD

Na pobudo občinske konference SZDL Črnomelj, Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Črnomelj ter z namenom, da bi pospešili kulturno-prosvetne dejavnosti v občini Črnomelj, razpisuje občinska skupščina Črnomelj po sklepu seje z dne 20. novembra 1967

NATEČAJ ZA ŽUPANČIČEVO NAGRADO

- Natečaja se lahko udeležijo kulturno-prosvetne skupine iz območja občine Črnomelj, in sicer:
  - dramske skupine,
  - pevske zbori,
  - instrumentalni ansambli,
 ki bodo svojo udeležbo (dramske skupine prijavi tudi naslov dela) prijavile Zavodu za kulturno-prosvetno dejavnost Črnomelj do 20. decembra 1967.
- Poseben pogoj za udeležbo v natečaju so nastopi skupin, ki morajo biti opravljeni do 15. aprila 1968 samostojno, instrumentalni ansambli in pevske zbori lahko tudi v sodelovanju z drugimi skupinami. O vsakem nastopu je predhodno obvestiti Zavod za kulturno-prosvetno dejavnost Črnomelj.
- Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Črnomelj bo dala materialno priznanje za udeležbo v natečaju vsaki skupini, ki bo izvedla do 15. aprila 1968 najmanj dva nastopa na domačem ali tujem odru.

Materialno priznanje bo znašalo:

- ☐ za dramske skupine: 500 Ndin,
- ☐ za pevske zbori: 400 Ndin,
- ☐ za instrumentalne ansamble: 300 Ndin.

- Za občinsko revijo, ki bo v mesecu maju 1968, bo žirija izbrala po 5 najboljših dramskih skupin, 5 najboljših pevskih zborov in 5 najboljših instrumentalnih ansambllov

Skupine, ki bodo sodelovale na občinski reviji, bo ocenjevala posebna žirija. Glede na uspeh na občinski reviji bodo podeljene denarne nagrade, in sicer:

	dramske skupine:	pevske zbori:	instrumentalni ansambli:
— za prvo mesto	2.000	1.500	1.000 Ndin
— za drugo mesto	1.500	1.000	750 Ndin
— za tretje mesto	1.000	750	500 Ndin
— za četrto mesto	500	400	300 Ndin
— za peto mesto	500	400	300 Ndin

Predsednik občinske skupščine Črnomelj: Anton Dvojmoč, l. r.

V mesecu decembru nudimo pri nakupu vsega blaga 10-odstotni novoletni popust

„Veletekstil“ ČRNOMELJ

Še zdravila dajejo na kredit

Medtem ko je skoro vsem lekarnam, tudi črnomaljski, leta 1965 in v prvi polovici 1966 primanjkovalo zdravil, ker je bil uvoz močno zmanjšan, jih je bilo konec 1966 in letos spet dovolj. Zda so v lekarni založeni skoro z vsemi zdravili, ki so registrirana v naši državi, pojavila pa se je nova težava.

Črnomaljska lekarna ima stalno za okoli 10 milijonov Sdin dolžnikov, včasih pa tudi več. Zdravila, izdana na recepte za kmete borbe in iz pravic osnovnega kmečkega

zavarovanja, kreditirajo tudi po 8 mesecev, seveda brez obresti. Zadnje čase pa zaostajajo tudi plačila za zdravila, ki jih jemljejo delavci in uslužbenci. Čeprav dolžnike stalno terjajo — včasih celo tožijo — malo opraviijo.

Kljub omenjenim težavam in dejstvu, da pride na enega zdravstvenega delavca v tej lekarni 4.264 prebivalcev (12-krat manj, kot znaša medobčinsko povprečje), pa kolektiv dobro gospodari in je dosegel velik napredek tudi v strokovnem pogledu.

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ MESTNO GLEDALIŠČE iz Ljubljane je pred prazniki gostovalo v Črnomlju s parodijo »Veter v vejah Sasafraze«. 2. decembra pa je ljubljansko mladinsko gledališče uprizorilo »Pustolovščina Toma Sawyerja«. Obe kvalitetni prireditvi sta bili kljub dobri reklamni slabo obiskani. Spet stara pesem!

■ NAD 400 OBČANOV se je 27. novembra udeležilo svečane akademije, ki je obsegala dva dela. Najprej so pripadniki JLA in gimnazijci izvedli recital, otroci osnovne šole pa so lepo zapeli tri pesmi. Drugi del proslave sta izpolnila zabavni ansambel JLA in mladinski ansambel »Pusike«.

■ DVA DNI, 28. in 29. novembra, je gostinsko podjetje priredilo ples v restavraciji Grad Plesni ansambel pod vodstvom Silve Mi-

heliča je zadovoljil goste, ki so obiskali do zadnjega kotička napojni lokal.

■ PRED PRAZNIKI je bila odprta tudi obnovljena zasebna gostilna Janka Müllerja v Luki. Znana pod imenom »Albanija«. Občani želijo, da obnova lokala ne bi vplivala na cene, ki so bile doslej zelo solidne.

■ POKLICNI SOFERJI so v soboto, 2. decembra, organizirali veselico v »Gradu«, vendar jih ni bilo blizu, razen tistega, ki je pobiral vstopnino. Soferja skoroda ni bilo videti.

■ KLJUB VEKTRATNIM opozorilom še vedno ležijo posode za smeti odtrgane in prevrnjene po tleh. Po cestah, zlasti na avtobusni postaji pred Gradom, je včasih pravo smetišče. Najbolja to kot ponovno opozorilo, da se ne bi kak konduktor smotil in iz avtobusa tu odvrnil odtrgane liske.

■ JAGNEDI ob cestah v Črnomlju, ki jih je poseba tako prizadela, da so se posušile, te dni podirajo. Posebna komisija pri krajevni skupnosti je določila, katere drevesa je treba podrti, ker predstavljajo nevarnost za mimoidoče.

NOVICE
črnomaljske komune

Dogodek v metliškem kinu

V nedeljo, 12. novembra popoldne, so v metliškem kinu predvajali ameriški zgodovinski film »Spartaka«, katerega si je nameraval ogledati moj mlajši brat, učenec 5. razreda osnovne šole. Fant se je nekaj pred 17. uro napotil od doma, toda ni minilo pol ure, ko je prišel ves razburjen in objo-kan nazaj.

Nekaj minut je hlipal, preden nam je lahko povedal, kaj se mu je zgodilo:

»V vrsti, kjer sem sedel jaz, so se fantje smejali in šalili. Moj sosed me je vprašal, koliko je ura, jaz pa sem mu res malo glasneje odgovoril. Tisti trenutek pa je k meni prišel kinooperater in me začel tepsti po glavi, misleč, da sem se tudi jaz smejal in kalil ti-

sino. Nato me je napodil ven...«

Prišel sem otroka za roko in ga peljal k tov. Mi-helčiču, da bi dogodek pojasnil. On pa je dejal: »Med vzpostavljanjem mi-ru v dvorani se mi je fant smejal v obraz!«

— In zato ste ga tepli po glavi? sem vprašal.

— Da — je mirno od-govoril.

Verjemite, hudo me je pogrelo! Zagrozil sem mu s sodnikom za prekrške, pa se mi je začel celo rogati: »Kaj misliš, da me zaradi tega obesijo?« — je dejal.

Otroka sem odpeljal nazaj v kino dvorano in odšel domov, trdno odlo-čen, da bom zadevo pri-javil sodniku za prekrške. Mislim, da tak izpad od-raslega moža nad otro-kom zasluži kazen.

BOGDAN KONČAR

Metličani so lepo praznovali

Za občinski praznik slavnostna seja občinske skupščine, nato pa otvoritev vinske kleti — Ob 25-letnici uničenja sovražne postojanke na Suhorju so na tamkajšnjem prosvetnem domu odkrili tudi spominsko ploščo

Na praznični dan, 26. novembra, so se v sejni sobi občinske skupščine Metlika zbrali poleg odbornikov, predstavnikov občinskega od-bora ZZB in družbeno-politi-čnih organizacij še številni gostje: generalpolkovnik Ra-de Bulat, republiški poslanci Niko Belopavlovič, dr. Albin Pečaver in Ivan Zele ter predsedniki občinskih skup-ščin Novo mesto, Črnomelj, Samobor in Ozalj.

O dogodkih na Suhorju le-ta 1942, ki so ostali nepozabni ob vsakoletnem občinskem prazniku, kakor tudi o vse-stranskem napredku metliške občine je govoril predsednik Obs Peter Vujčić.

Na seji sta bili izvoljeni dve delegaciji, ki sta odnesli venoc k spomeniku v Metliki ter pred suhorski spomenik, nato pa so se gostje in od-

borniki odpravili na slavnost v vinsko klet.

Velika množica domačinov je bila pred kletjo že zbra-na, ko je začela igrati doma-ča godba na pihala. V pro-storih predelovalnice vina je bila nato otvoritev dograjene vinske kleti. O pomembnosti tega objekta za vso Belo kra-jino, prav tako pa za širše področje je govoril direktor kmetijske zadruge Metlika inž. Janez Gačnik. Sledil je ogled celotne kleti, nato pa so za pokušnjo točili metliško črnino kar iz majhnih sodčkov. Vsi so jo hvalili.

Popoldne istega dne je bila slovesnost še na Suhorju, kjer so ob 25-letnici uničenja belogardistične postojanke odkrili na prosvetnem domu spominsko ploščo. Ob tej priložnosti je zbrani množici govoril generalpolkovnik in

narodni heroj Rade Bulat, komandant 13. proletarske brigade, ki je tedaj pregnala in uničila mnogo močnejšega sovražnika.

Del Vinogradniške asfaltiran

Zadnje dni pred prazniki je bil v Metliki asfaltiran odsek Vinogradniške ceste do Stez-narjeve hiše. Seveda so obča-ni tega zelo veseli, upajo pa, da bo prihodnje leto mogoče nadaljevati z modernizacijo cestišča vsaj do vrha klanca. Pot na veselico je že zdaj precej pridobila, če pa bi bil asfalt vse do odcepa, bi gost-je gotovo še raje zahajali v

Narodni heroj in general-polkovnik Rade Bulat, nekdanji komandant 13. proletarske brigade

2. seja občinske konference SZDL

V torek, 12. decembra, bo ob 8.30 v sejni sobi občinske skupščine Črnomelj 2. seja občinske konference SZDL. Obravnavali bodo poročilo o delu izvršnega odbora ter krajevnih organizacij SZDL, razpravljali bodo o zaposlo-vanju v pogojih gospodarske reforme, o finančnem načrtu ter programu dela občinske konference in njenih sekcij.

Le kje je čut za knjižni jezik?

Pred kratkim je pod-jetje »Kokra« odprlo no-vo trgovino v Bračkovl hiši na Majerju v Metliki. Ljudje, ki hodijo tam mimo, se sprašujejo, kaj pomeni spakedranka KRANJC nad vhodom v trgovino. Pa menda ne bodo v prihodnje zrasle v Metliki še trgovine BE-LOKRANJC, DOLENJC, KITAJC, JAPONC, BRA-ZILC itd., kjer boš lah-ko za papirnat in kovan novc dobil sukanc, lonc, kravji zvonc in druge po-dobne predmete.

Le kje imajo ljudje kaj jezikovnega čuta in odgovornosti? Če so nam-reč lastniki trgovine mi-slihi na prebivalca bivše Kranjske, je to edino KRANJEC, če pa jim je bil v mislih prebivalec Kranja, od koder je to podjetje, potem naj bi nad vrati trgovine zapi-sali KRANJCAN.

Tako pa niso napisali ne enega ne drugega, le sramoto in posmeh sa-mim sebi.

Valjar je zdrsel pod cesto

V torek, 28. novembra do-poldne, je cestni valjar, ki je utrjeval cestišče nad novo-asfaltirano Vinogradniško ce-sto, zdrsil pod bregu proti Navratilovi poti. Ko se je va-ljar že vračal, mu je na asfaltirani nagnjeni cesti, ki je bila pokrita s sveže zapadlim mokrim snegom, začelo drseti in ga zanašati. Voznik valjarja P.C. je še utegnil skočiti z vozila, valjar sam pa se je prevrnil kakih 20 metrov daleč po bregu in se na majhni ravni zari v zemljo. Vsa sreča, da se ni zaletel v malo nižje ležečo hi-šo, ker bi ji lahko prizadejal dokajšnjo škodo.

Veselica v Gradcu

Pred novembrskimi prazni-ki so v Gradcu, okoliških va-seh in v Metliki številni le-paki vabili na veselico, ki jo je v Gradcu organizirala tam-kajšnja mladinska organiza-cija. V dvorani prosvetnega doma je bilo bojda veselo, k-čemu je precej pripomogla glasba.

Že priprava na silvestrovanje

Gostinsko podjetje hotel »Bela krajina« v Metliki je že sredi priprave na silvestro-vanje. Sprejemajo rezervacije tako v hotelu kot za zabave na Veselici, Vinomeru in v gostišču »Kolpas«. Podjetje bo skušalo z nizkimi cenami pri-dobiti kar največ gostov, obe-nem pa obljublja, da jim bo nudilo take specialitete, da bodo z njimi zadovoljni ljudje raznih okusov. Pa še to: pravijo, da ne bodo niko-gar pustili domov nerazpelo-ženega...

Zmeraj več pro-šenj za zaposlitev

Metliška tovarna BETI je z obrati vred vedno bolj privla-čna za ljudi, ki iščejo zaposli-tev. V metliškem obratu ima-jo že 371 prošenj, v obratih Črnomelj, Mirna peč in Do-bova pa nadaljnjih 79 vlog. Ščasoma bo tovarna ustvarila pogoje za nove zaposlitve, vendar je jasno, da toliko de-lovnih mest, kolikor je pro-šenj, ne bo. Ob tem pa je tre-ba povedati še, da niso vsi prosilci za službo v tovarni BETI brezposelni, ki so nuj-no potrebni dela, pač pa si poizkušajo zagotoviti delo tam, kjer jim najbolj uga-ja, medtem ko druge zaposlitve odklanjajo.

Po 25 letih spet na Suhorju

Razgovor s partizanskim komandantom, ki je vodil slavno suhorsko bitko

Generalpolkovnik in nardo-ni heroj Rade Bulat, ki je vodil v noči od 26. na 27. no-vember 1942 partizanske eno-te k slavni suhorski zmagi, je po 25 letih obiskal Suhor ter govoril na odkritju spominske plošče.

Ima izreden spomin. Če-prav je kot komandant 13. proletarske brigade med NOV vodil mnoge bitke in da je danes na odgovornem položaju komandanta zagreb-skega vojnega področja, se še prav natanko spominja tiste, noči, ko so slovenski in hr-vaški partizani v skupni ak-

ciji napadli in pregnali be-logardiste s Suhorja.

— Akojla, ki smo jo izvedli na Suhorju, mi je tako do-bro ostala v spominu zato, ker je bila zelo pomembna. Številni belogardisti in okoli 30 Italijanov so bili dobro utrjeni v župnišču. Ker tedaj še nismo imeli težkega oro-žja, je bilo težko napasti mnogo močnejšega sovražni-ka. Minirali pa smo stavbo, nanесли vanjo slame in sena ter zažgali. Sovražnika smo uničili! Spominjam se, da sta se v tisti borbi posebno iz-kazala Josip Čuljat, ki je

župnišče miniral, ter Bogdan Mamula, komandant III. ba-talijona, ter današnji general-majorski in narodni heroj. So-vražnik je nato še enkrat po-skušal priti na Suhor, a smo ga pričakali že pri Bušnji vasi in krepko nagnali.

Akcija je bila pomembna zlasti zaradi sodelovanja slo-venskih in hrvaških partiza-nov, pa tudi zato, ker smo za vselej uničili belo gardo v Beli krajini. Tedaj se je za-čel tudi proces likvidacije bele garde v vsej Sloveniji. Po napadu na Suhor se so-vražnik tod ni nikdar več na-selil. Opustili so celo postoj-anjko v Radatovičih. Tako je nastalo večje osvobojeno ozemlje na področju Zum-berka in Bele krajine.

— Omenili ste, da ste po vojni prvič namenjeni na Su-hor. Ali vas ni nikoli mikalo obiskati teh krajev?

— Velikokrat sem namera-val priti, a je vselej prišlo kaj vmes. Restično sem ve-sel, da sem danes vendarle tu, med belokranjskimi so-borci! R. B.

SPREJEMA
IN ODDAJA
VAŠE ŽELJE

SPREHOD PO METLIKI

■ **TEKMOVANJE V ZADNJIH DVEH** športnih panogah, ki je bilo izvedeno v počastitev občinskega praznika, je dalo kar lepe rezul-tate. V streljanju z zračno puško je tekmovalo 8 ekip, od katerih je obsegla najboljši rezultat ekipa osnovne šole, druga je bila kmetijska zadruga, tretje mesto pa sta si razdelili ekipi ljudske milice in občinske skupščine. Pri tekmovalju posameznikov so zasedli prva tri mesta Ivan Straus, Franc Struclj in Gabrijel Bogdanovič.

■ **V NAMIZNEM TENISU**, v ka-terem je tekmovalo pet skupin, se je najbolje odrezala ekipa občinske skupščine, drugo mesto je zasedla BETI, tretje pa trgovina PEKO. Pri posameznikih je obveljal na-slednji vrstni red: Murjan Jakša, Slavko Prevalšek in Zvonc Haupt-man.

■ **PO KONČANEM TEKMOVA-NJU** v proslavo občinskega praz-nika so bile prvim trem v posa-menih panogah podeljene diplo-me. Zmagovalci so prejeli še po-kal, drugoplasirani pa plakete. Ekipni zmagovalec je postala os-novna šola, ki je prejela prehodni pokal občinske skupščine.

Izgubila in našla celo plačo

Čistilka Filomena Per-moser, zaposlena v metliški tovarni BETI, sicer pa doma iz Gradca, je septembra letos izgubila kuverto s celotnimi oseb-nimi dohodki. Bila je vsa obupana, kako bosta z materjo živeli do konca meseca, kar se je žalost sprevrgla v veselje: dol-goletna snovalka v tem obratu, Zora Ladika iz Kamanja, je v sanitarnih prostorih našla kuverto in takoj sporočila pred-stojnikom, da je našla denar. Permoserjeva je dobila nazaj nedotaknje-no kuverto, in ko je ho-tela pošteno kolegice na-graditi, je ta nagrado od-klonila z besedami: »Sto-čila sem le svojo dolž-nost!«. Vsekakor se je Ladikova s poštenostjo iz-kazala in zaslužila javno pohvalo.

NAJPREJ SI PRIZADEVAJO ZA MODERNIZACIJO PROIZVODNJE

MARMOR ob koncu največje sezone

Pred 1. novembrom so morali pri gradaškem podjetju MARMOR zavihati rokave — Na pokopališčih po vsej Beli krajini, pa tudi na Hrvaškem so postavljali nagrobnike. Naredili so tudi nekaj večjih spomenikov po naročilu Zveze borcev

Letošnja delovna sezona je bila za kolektiv gradaškega podjetja MARMOR precej us-pešna, vsekakor pa bistveno drugačna kot takrat, ko je šlo podjetju za nohte. Naredili so 67 zasebnih nagrobnikov, največ na pokopališčih v Sta-rem trgu, Vidmu, Semiču Gradcu, Metliki, Črnomlju Adlešičih, na Preloki pa tudi v hrvaškem Lipniku in v Vi-vodini.

Razen tega so po naročilu ZZB izdelali nekaj večjih spo-menikov, ki so jih odkrili na Vrhpolju, v Bušnji vasi in na Brezovi rebri. Kolektiv šteje 10 ljudi: 2 teracerja, 3 kam-noseke, 2 priučena kamnose-ka, imajo tudi kovača vajen-ca ter direktorja. Računovod-

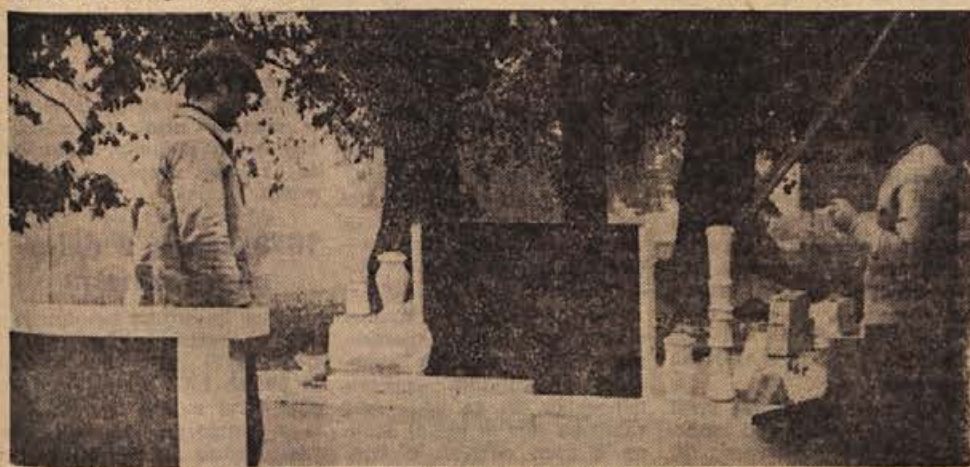
ja je honorarni uslužbenec, ki opravlja tudi vse administra-tivne posle. Zadnje čase se uveljavlja tudi teracerska sku-pina, ki ima vse več naročil za postavljanje teraco tlaka pri zasebnikih, trenutno pa dela v metliški vinski kleti.

Ob tridesetletju 1967 so ust-varili za dobrih 13 milijonov S din plačane realizacije, od tega okoli 1 milijon čistega dohodka. Osebnih dohodkov v podjetju niso stalni, pozni-mi so dosti manjši kot v lo-tnem času, vendar je letoš-nje letno povprečje zado-vo-ljivo: 85.000 S din. Z lastni-mi sredstvi, ki jih je kolek-tiv vlagal na sklade, so letos kupili stroj za obžagovanje kamna; zanj so odšteli 3,5

lilijona S din. Ker pa stroj potrebuje precej vode, so sa-mi zgradili še vodovod in ku-pili hidrofor.

Direktor podjetja Rudi Dim je letošnje poslovno leto oce-nil za približno enako, kot je bilo lansko, in je z uspehi zadovoljen. Omenil pa je te-žave pri nabavi kamna, ker je material vedno dražji. Za večje spomenike nabavljajo material v Sežani, za nagrob-ne spomenike pa dobivajo kamen iz Bosne, Makedoni-je in Srbije.

S solidnim delom se je pod-jetje v zadnjem času posta-vilo na noge in z lastnimi sredstvi skrbi za moderniza-cijo proizvodnje, kar pa lah-ko štejemo za uspeh.

Delavnica gradaškega Marmora je tesna, zato poteka večina del na prostem. Na sliki: sestavili so nov nagrobnik, direktor in delavec pa ugotavljata, če je vse v redu.

metliški tednik

Amaterji razstavljajo

Na predvečer dneva republike so v mali dvorani prosvetnega doma v Brežicah odprli likovno razstavo slikarjev amaterjev iz Posavja. Pobudo zanjo je dal domači likovni klub. Deset likovnikov razstavlja 21 del. Zastopani so tov. Jesenkova, Lenart Polšak, Josip Tavčar, Krešo Tomlin, Bojan Horvatič, Anton Miklavžin, Viktor Zemljak, Rudi Stopar, Anton Valant, ter Raiko Stupar. Obiskovalce najbolj navdušujejo krajine Lenarta Polšaka iz Sromelj, ki slika motive iz bližnje okolice.

Gostinsko podjetje ponuja storitve

Pričakovati je, da bo z novim letom tudi v brežiški občini obveljal predlog zveznega izvršnega sveta za spremenjen delovni čas. Vzporedno z uveljavitvijo tega predloga se bodo pojavila različna vprašanja, med njimi zlasti skrb za prehrano zaposlenih. Gostinsko podjetje iz Brežic je nekaterim delovnim organizacijam že ponudilo pripravo opoldanskega obroka. Gostinski prostori so dovolj veliki in kuhinja ima prav tako vse možnosti, da zagotovi tovrstne storitve. Podjetje je pripravljeno dostavljati hrano na delovna mesta.

Ogenj v Tovarni pohoštva

Gasilska sirena je 5. decembra okoli 18. ure zaznala požar. Gorelo je v brežiški tovarni pohoštva. Ogenj je nastal v ventilacijskih ceveh in se ni razširil. Gasilci so prispeli takoj in so dežurali vso noč. Škode ni, pač pa so morali delo za nekaj časa prekiniti.

Tricetrletje brez izgube

Z dnem, ko so v jeseniški železnici zaradi velikih zalog zmanjšali obratovanje, so tudi v rudniku Globoko občutili težave. Železarna omejuje naročila za gline; namesto 11.000 ton je bodo v rudniku prodali le 8.000 ton. Izpad je precejšen. Kljub temu so v kolektivu zadovoljni. Da vsaj ni izgube! Tricetrletje se je kar dobro izteklo.

Matični urad Artiće

Novembra ni bilo rojstev izven poročnišnice. Umri je: Anton Valenčak, kmetovalec iz Arnovih sil, 84 let. Poročili so se: Karel Švajger, pismonoša iz Zg. Obrežja, in Renata Volčanec, poljedelka iz Zg. Obrežja; Ivan Umek, rudar iz Brežja, in Marija Hervol, delavka iz Artiće; Mihael Vrstošek, delavec iz Biatnega, in Mira Moškon, poljedelka iz Pečice.

Radio Brežice

PETEK, 8. DECEMBRA: 18.00—19.30 — Obvestila — Nove plošče RTB — Pravljična za najmlajše: Fran Levstik — Kdo je napravil Vidku strajčico — Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

NEDELJA, 10. DECEMBRA: 11.00 — Poročila — Mimica Avsec: Gibanje gospodarstva v tem letu — Ta teden v Delavski enotnosti — Odlok o javnem redu in miru — kazenske določbe — Danilo Koritnik: Iz dela delavske univerze Brežice — Za naše kmetovalce: inž. Anton Lipelj — Topolove kulture na Krškem polju v Vrblini pri Brežicah — Dve melodiji v različnih izvedbah — Magnetofonski zapis: Občni zbor brežiških sindikatov — Pozor, nimaš prednosti! — Obvestila, reklame in spored kinematografov, 12.45 — Občni čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 12. DECEMBRA: 18.00—19.00 — Svetujemo vam — Nove plošče Jugotona — Tedenski športni pregled — Iz naše glasbene šole — Obvestila in filmski pregled, 19.00—19.30 — Mladinska oddaja.

Takole dolga vrsta je pred Slivnikovo pekarno v Brežicah malone vsako sobotno dopoldne. V mesto pride tudi veliko okoličanov in ker je Slivnikov kruh zelo dober, vsak rad zavije sem, četudi se mora postaviti v vrsto. (Foto: Mirko Vesel).

OBČINSKI KOMITE ZK O REELEKCIJI DIREKTORJEV

Odgovornost na ramah kolektivov

Za vse delovne organizacije, ki pridejo v poštev za reelekcijo, bo občinska skupščina pripravila oceno gospodarjenja, oceno dosedanjega napredka

Pred vrati je druga reelekcija direktorjev delovnih organizacij. V uveljavljanju samoupravljanja pomeni to korak naprej, pomeni neposredno odgovornost delovnih ljudi pri usmerjanju kadrovske politike, pri vrednotenju človeka po opravljenem delu. Reelekcija je del gospodarske in družbene reforme. O družbenem vplivu na njen potek je razpravljala občinska komite ZKS na zadnji seji. Izrečenih je bilo več mnenj o tem, kdo naj da oceno dosedanjega dela, da bo ta najbolj nepristranska, najbolj realna. V prvi vrsti je to gotovo kolektiv, veliko pa mu lahko pomaga tudi občinska skupščina s širšo oceno gospodarjenja.

Takšna ocena bo vsebovala podatke o poslovnem uspehu, napredku proizvodnje, načrte za nadaljnji razvoj delovne organizacije, razvitost samoupravljanja in urejenost notranjih odnosov, nagajevanje, delitev razmerja ipd. Ob merilih, kot sta izobrazba in praksa, bo vsekakor v ospredju program razvoja in napredka delovne organizacije.

Občinski komite Zveze komunistov je sklenil, da se bodo člani ZK zavzemali zlasti za javnost in demokratičnost reelekcije. Občinski skupščini je predlagal, naj čimprej pripravi oceno gospodarjenja v tistih delovnih organizacijah, ki so v letu 1968 na vrsti, da zamenjajo oz. ponovno izvolijo direktorja.

Ta ocena bo pomagala kolektivom, da se bodo lažje odločili za tak ali drugačen korak v kadrovski politiki podjetja.

Komunisti so sprejeli tudi dolžnost za pravilno pojasnjevanje namena reelekcije. To je preverjanje dela vodilnih ljudi s čimbolj objektivnimi merili, preverjanje na demokratičen, human in pravičen način. Zavest proizvajalcev naj bi odprla pot dolgoročnim interesom delovnih kolektivov.

V brežiški občini pridejo v

poštev za reelekcijo te delovne organizacije: OPEKARNA Brežice, Podjetje za pravljanje voz Dobova, AG-ROSERVIS Brežice, Splošno livarstvo Dobova, Obrtno kovinarsko podjetje Dobova, KRKA Brežice, Restavracija na Griču, Gostišče pri gradu, Kmetijska zadruga Biželsko in Kmetijska zadruga Brežice, PREVOZ Brežice, Osnovna šola Cerklje, Posavski muzej, Zdravstveni dom Brežice in Center za blagovni promet Brežice.

J.T.

DECEMBER, MESEC OBČNIH ZBOROV PRIJATELJEV MLADINE

V Pišecah hočejo imeti malo šolo

Enako željo so izrazili tudi v Globokem — Upajo, da bo občinska skupščina prisluhnila njihovim načrtom in jih pomagala izpeljati — Na Čatežu in v Skopcih bodo ustanovili dvoje novih društev prijateljev mladine

V nedeljo, 26. novembra, so zborovali člani društva prijateljev mladine v Pišecah. Obisk je bil dober in domačini so z veseljem pozdravili v svoji sredi sekretarke republiške zveze prijateljev mladine Marto Vizjakovo in predsednika občinske zveze Ludvika Metelka.

V razpravi so Pišecani izrazili željo po ustanovitvi male šole. Tovarišica Vizjakova je bila zelo presenečena nad bogato zalogo v šolski kuhinji. Lani je bilo v

šrambi polovico manj, pa še vedno toliko, kolikor na vseh drugih šolah skupaj. Prizadevanja za boljšo prehrano učencev v Pišecah vsako leto znova zanjejo pohvale z vseh strani.

V Globokem je bil občni zbor 27. novembra. Povabilu se je odzvalo okrog 80 članov. Sprejeli so poročilo in delovni program in se prav tako kot v Pišecah priporočili za pomoč pri ustanovitvi male šole. Tudi varstveno ustanovo bi radi imeli.

V decembru bodo sklicala občne zbornice vsa društva iz brežiške občine. Za sedaj jih je deset, na ustanovitve novih društev pa se trenutno pripravljajo na Čatežu in

Otvoritev vodovoda na Žejnem

V vasi Žejno na obronkih Gorjancev je bila 18. novembra prijetna svečanost: dokončali so prvo fazo pri izgradnji vodovoda. To akcijo so opravili vaščani iz izredno enotnosti, prizadevnosti in premagovanjem številnih težav. Položili so 1200 metrov cevi in napravili tri javne pipe: dve na Žejnem in eno v Sobenji vasi. Ljudem se je uresničila 50-letna želja. Znam in dekletom ne bo treba

več nositi vode na glavah in možem ne v brenthah.

Z otvoritvijo vodovoda so opravili vaščani šele težji del akcije. V drugi fazi bodo napravili zbirnik nad Žejnim in speljali vodo v hiše. Slovesnosti v soboto so se udeležili tudi predstavniki občinske skupščine Brežice, ki jih je prisrčno pozdravil predsednik gradbenega odbora in najbolj prizadevni vaščan Ivan Baškovič.

Na vrsti vsak mesec enkrat

V osnovnih šolah veliko govorimo o negi zob in nevarnostih, ki so jim izpostavljeni. In kaj, če moramo kljub pozornosti, ki jo posvečamo zobem, le k zobozdravniku? Popravil nam jih bodo, čimprej, tem bolje.

Kdo je kriv? Spet tisto vprašanje, ki se pojavlja povsod, kjer je kaj narobe?

M.M. BREŽICE

Obračun po dveh letih

V soboto, 9. decembra, bo v dvorani doma JLA občni zbor občinskega sindikalnega sveta Brežice. Poročilo, ki so ga prejeli delegati, vsebuje pregled dela za dve leti nazaj. Obravnava torej obdobje, ko so se povsod čutili vplivi gospodarske reforme in je sindikalna organizacija podpirala predvsem napore delovnih kolektivov za smotnejše gospodarjenje. Občni zbor bo v soboto ocenil uspešnost teh prizadevanj in sprejel delovni program za naprej.

V Brežicah pa so očitno drugačnega mnenja. Če v zobni ambulanti vprašajo, ali te lahko naroče za redno pravljanje zob, te bo že pri vratih prestregla ženska v beli halji in ti prijazno povedala, da boš prišel na vrsto vsak mesec enkrat. Seveda je najbolje, da čimprej kloneš prijaznemu smehljaju in zapustiš ambulanto. Čas je dragocen ali pa tudi ne, mislijo nekateri. Kolekšen odstotek zob propade v enem mesecu!

Široko cestišče iz kolovoza

Prebivalci majhne kraške vasi Kamence so počastili praznik republike s pomembno delovno zmago, z udržitvijo cestišča od Izvira do Kamence. Odbornik Ivan Gramc je na slovesni otvoritvi omenil, da so štiri gospodarstva, kolikor jih je na Kamencah, izredno veliko prispevala za ureditev te ceste. Njihovi člani so opravili 2750 prostovoljnih delovnih ur in razen tega še 121 voženj. Iz kolovozne poti je ta-

ko nastalo široko cestišče, ki bo omogočilo tudi vožnjo s tovornjaki. Do vasi bo lahko pripeljal rešilni avtomobil, če bo potrebno. Nova cesta je dolga več kot dva kilometra.

Pred dvema letoma so na Kamencah dobili elektriko, letos cesto in zdaj jih čaka še napeljava vodovoda. Prepričani so, da jim bo tudi ta akcija uspela, ker ljudem ne manjka dobre volje.

Zakaj ni asfalta do konca vasi?

TOVARIŠ UREDNIK!

V eni prejšnjih števil Dolenjskega lista je pisec članke »Nepozaben praznik v Skopcih« opisal, kako so se Skopčani veselili ceste skozi vas Vendar ne vsi. Cesto so res asfaltirali, za kar so lani zbrali prostovoljne prispevke vaščanov. Vsakdo je prispeval po svojih možnostih, še več pa je dodala zaven občinska skupščina.

Obižubo so letos res izpolnili, vendar ne tako, kot je bilo rečeno. Premislili so se in ceste niso asfaltirali do konca vasi. Dve hiši na začetku sta jim bili odveč.

Ko smo se pozanimali, zakaj so ju izpustili, je pristojni izjavil, da za 5000 Sdin prispevka ne bi mogli napraviti asfalta do kraja. Vprašujemo se, če je občina dala denar za vso vas ali samo za del ceste od postavljenega slavoloka naprej. Zanima nas, če ti dve hiši ne spadata k Skopcih. Verjetno se bosta sedaj pridružili novemu naselju, po domače »Johanovi jama«.

Ali je bil asfalt res bolj potreben šolskemu dvorišču? Če tega ne bi asfaltirali, bi lahko prišli do konca vasi.

Prizadeti so sicer dobili denar nazaj, ker so ga zahtevali, vendar niso zadovoljni, ker se po njihovih domovih še vedno dvigajo oblaki prahu.

D.P.

1670 žensk v delovnem razmerju

Konec letošnjega oktobra je bilo v brežiški občini zaposlenih 5.710 ljudi. Med njimi so našle 1.670 žensk. Prevladuje torej moška delovna sila v razmerju 71 proti 29 odst. Večina je zaposlenih v družbenem sektorju, pri zasebnikih pa jih dela 283.

J.T.

Nova trgovina v Starem gradu

V Starem gradu je kmetijsko podjetje AGROKOMBINAT iz Krškega odprlo novo prodajalno z mešanim blagom. Poslojše traktorske posaje je preuredilo v lep lokal s skladiščem. Prebivalci so bili tega zelo veseli in si želijo, da bi v tej trgovini lahko kupovali tudi kruh in mesne izdelke. Solarjem pa bi zelo ustregli, če bi v tej prodajalni imeli na zalogi šolske potrebščine.

Prevoznitvo cvete

Kovaštvo, sodarstvo, kolarstvo in čevljarstvo so odmirajoče obrti, zelo pa se je v krški občini razmahnilo gostinstvo in prevoznitvo. Družbenih obrtnih podjetij je šest; skupaj zaposlujejo 349 ljudi. Rednih zasebnih obrtnikov je 278, od tega 59 avtoprevoznikov in gostincev. Obrtno dejavnost kot postranski poklic opravlja 69 občanov. Zasebni obrtniki imajo zaposlenih 72 ljudi in povprečno 122 vajencev v uku.

Do novega leta imajo dovolj dela

Nasadi hrušk in jabolk so na začetku rodnosti — Že zdaj obetajo bogate pridelke — Prazna mesta zasajajo z novimi sadikami

V nezasajenih nasadih sadjarskega posestva AGROKOMBINATA v Stari vasi so pospravili koruzo in posejali pšenico na 39 hektarih. Koruze so pridelali okoli 55 centov na hektar. Pričakovali so več, a ker je zemljišče peščeno, ga je suša toliko bolj prizadela.

V sadovnjakih končujejo

škropljenje proti voluharju in opravljajo razna druga tekoča opravila. Prazna mesta izpolnjujejo z novimi sadikami. Na vrsti je tudi zimski kop in jesensko gnojenje z osnovnimi gnojili.

V nasadu hrušk je dela do novega leta, če bo le vreme tako dolgo lepo. Namesto žicne armature bodo v nasadih s hruškami postavili kmeljeve kot oporo etažnih vej. Ko bodo vsi nasadi v rodnosti, bodo delavci zaposleni v njih tudi čez zimo.

Zdaj pogrešajo večjo centralno delavnico, da bi v dneh, ko zunaj ni dela, v njej zaposlili ljudi. Marsikaj je treba do spomladi popraviti, saj tedaj, ko se začne spet lepo vreme, za takšna opravila zmanjka časa.

Nasadi v Stari vasi so zelo lepo negovani in so na začetku rodnosti. Prvi pridelek je bil zelo razveseljiv, zato si od njih še veliko obetajo. Strokovnjaki, ki obiščejo to posestvo, ne skoparijo s pohvalami.

»KOVINARSKA« V KRŠKEM JE OBETAJOČA TOVARNA

Na pohodu za prostor na tržišču

Podnice za cisterne imajo prihodnost — Izdelujejo jih po najsodobnejšem postopku — Te dni so delavci KOVINARSKKE končali pomembno naročilo za domačo občino — Postavili so ograjo na mostu čez Savo — Letos imajo polne roke dela

Tovarna industrije opreme in konstrukcij KOVINARSKA iz Krškega je stooštoto izpolnila tričetrletni plan. Vrednost ustvarjenih izdelkov naj bi do konca leta dosegla dve milijardi in pol starih dinarjev ali 300.000 starih dinarjev več kot lani.

V podjetju so letos bolj kot kdaj prej prisluhnili potrebam tržišča. Razvojna služba postopoma obdeluje republiko za republiko, da bo proizvodnja v naslednjih letih pravilno usmerjala. V podjetju pravijo, da bi čim bolj modernizirali tehnološke procese, kajti samo s sodobno tehnologijo je možno zmagovati v konkurenčnem boju na tržišču. Nič manj pomembni niso roki, ki jih postavljajo naročniki. Dosledno jih morajo izpolnjevati, da si ne pokvarijo imena in ne škodujejo ugledu podjetja.

Dela imajo v tovarni dovolj. Vse zmogljivosti so v pogonu. Tovarna obratuje deloma v dveh in deloma v treh izmenah. V četrtek, 16. novembra se je iztekel rok za postavitev ograje na novem krškem mostu. To delo so z veseljem opravljali, saj si tudi ta kolektiv želi, da bi most čez Savo izročili prometu do dogovorjenega roka, to je do praznika republike.

Pred meseci smo že omenili proizvodnjo podnic za rezervoarje. To je veliko obetajoča specializacija, s katero si tovarna odpira vrata na celotno jugoslovansko tržišče. Bombirane podnice za cisterne izdelujejo v vseh dimenzijah od premera 500 milimetrov do 4000 milimetrov. Vgrajujejo jih v rezervoarje za pline in tekočine pod pritiskom ter v rezervoarje za tekočine brez pritiska. Naročnikom ustrezajo v kratkem roku in jim nudijo izdelke po ugodnih cenah. Podnice izdelujejo v treh de-

Le dvoje stanovanjskih podjetij?

Komisija občinske skupščine preučuje možnosti za združitve devetih stanovanjskih podjetij. Po sedanjem predlogu naj bi za področje Senovega ostala samostojna enota pri Rudniku, vse druge delovne organizacije, ki razpolagajo s svojimi stanovanjskimi zgradbami, pa naj bi sredstva za stanovanjsko izgradnjo in vzdrževanje stanovanj vložila v enotno stanovanjsko podjetje.

Svet za urbanizem in svet za gospodarstvo in finance sta že dala načelno soglasje, o združitvi pa bo razpravljala še občinska skupščina. Združeno podjetje naj bi pričelo poslovati 1. januarja 1968.

PAVK

Jutri srečanje na seji SZDL

Jutri, 8. decembra, se bodo na razširjeni seji občinske konference SZDL v Krškem sestali razen članov še predstavniki občinskega sindikalnega sveta, občinske skupščine, zastopniki delovnih kolektivov in službe za zaposlovanje. Na dnevnem redu so vprašanja zaposlovanja. Gradivo za konferenco vsebuje v zvezi s tem precej zanimivih podatkov in predloge za nadaljnjo politiko pri sprejemanju nove delovne sile in odpiranju prostih delovnih mest.

Ugoden nakup

V prodajalni ELEKTROTEHNE v Krškem prodajajo pralne stroje CASTOR — RADE KONCAR na dvanajstmesečno odplačevanje in brez pologa.

Te dni so dobili že dolgo pričakovane enofazne elektromotorje 2,2 KW (3 konjske moči), primerne za pogon kmetijskih strojev.

Sedaj je čas za nakup peč! V krški Elektrotehni lahko dobite italijansko peč na olje GIBO (6.000 in 8.000 cal.).

Začeli so se zbori volivcev

Od 9. novembra do 15. decembra se bodo po vsej občini zvrstili zbori volivcev. Tokrat bodo temeljito pretresali program občinske skupščine in nove njene delovne metode. Krajevne skupnosti bodo poročale o dosedanjem delu in nakazale naloge za prihodnje obdobje. Povsod tam, kjer se je iztekel mandat članom svetov krajevnih skupnosti, bodo v te organe izvolili nove ljudi.

»Za asfalt bomo radi prispevali!«

Prebivalci iz Dolenje vasi, Starega grada in Spodnjega Starega grada komaj čakajo na začetek modernizacije ceste Krško — Dolenja vas. Pripravljeni so odšteti nekaj denarja za asfalt in o tem se bodo pogovorili na zboru volivcev. Tudi vsi tisti, ki se po tej cesti vozijo v službo, bodo radi volje prispevali, delež za asfaltiranje tega cestnega odseka.

DROBNE S SENOVEGA

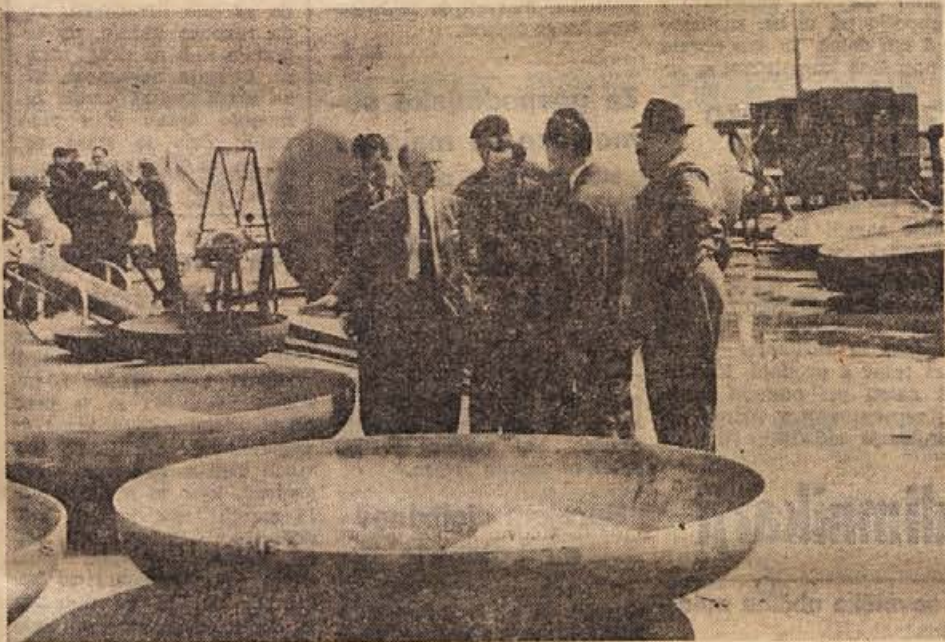
KRAJEVNA SKUPNOST SENOVNO bo začela graditi hišico za TV pretvornik na Senovem. Hišica bo veljala okoli 10.000 Ndin. Ker krajevna skupnost zanjo nima dovolj denarja, bo širala prostovoljne prispevke pri gospodarskih organizacijah in prebivalstvu. Upravni odbor rudnika je v ta namen na zadnji seji odobril 1.000 Ndin. Dobremu zgledu naj bi se pridružil tudi drugi.

STANOVANJSKI STOLPIC na Senovem so že dozdolali in pokrili. Sedaj opravljajo notranja dela in to bo trajalo vsaj zimo. Spomladi bo stolpic dograjen in pripravljen za vselitev.

BORCEM NOV, ki so zaposleni v senovskem rudniku, so dali za leto 1 dan dodatnega plačanega dopusta. To bo obveljalo tudi v prihodnje.

ZADNJI TEDEN pred prazniki so rudarji nakopali malo premoga. Kupci so čakali nanj. Kadar so prišli vagoni, so ustavili izdajo deputata domačinom. Že brez nekaj dni so odkope znova načeli in količina premoga je bila spet normalna. Rudarji hite, da bi čimprej nadomestili izgubo, saj je zima že tu.

V RUDNIKU so organizirali tečaj za prvo pomoč pomorskega čim. Obiskuje ga 65 rudarjev in tehnično osebje. Tečaj vodi dr. Anton Sikošek. Snov podaja zelo poljudno, da bi ga slušatelji lažje razumeli. Tečaj bo trajal tri tedne, nato pa ga bo obiskovala še druga skupina.

Kovinarsko je letos poleti obiskal poslanec republiškega zbora skupščine SRS dr. Jože Brilej in ob tej priložnosti pohvalil pobudo kolektiva za specializirano proizvodnjo, kot je na primer izdelava podnic za rezervoarje.

KOMUNALNI ZAVOD PROSI OBČANE ZA RAZUMEVANJE

Še enkrat: „Težave z vodo v Krškem“

Rekonstrukcija vodovoda bo veljala 1.145.500 Ndin — Glavni delež stroškov nosita tovarna celuloze in občinska skupščina — Previsok tlak v omrežju nastaja zaradi prečrpavanja vode na Vidmu

Piscu članka »Težave z vodo v Krškem«, ki je bil objavljen 16. novembra, bomo skušali pojasniti vzroke stalnih okvar na omrežju.

Vodovod Krško je bil na levem bregu Save dimenzioniran z različnimi profili. Investitor ni upošteval bodočega razvoja mesta in tako ima cevovod v Reso, ki v celoti napaja videmsko področje, profil 80 mm. V skladu z urbanističnim načrtom se je gradnja v družbenem sektorju močno razširila, zadnji dve leti pa tudi gradnja zasebnih stanovanjskih hiš.

Sele potem smo se začeli zavedati nezadostne komunalne opremljenosti zemljišč. Komunalni zavod je ob pomoči občinske skupščine in CELULOZE začel obnavljati vodovode. V prvi etapi je bil zgrajen vodnjak na Drnovem s priključkom na omrežje. Nerešena je ostala oskrba z vodo v višjih predelih Vidma. Ker zavod zaradi pomanjkanja denarja ni mogel nadaljevati rekonstrukcije vodovoda, je naročil le projekte.

Gradnja mostu je vso stvar pospešila. Lotili smo se povezave vodovoda od mostu do rezervoarja na Simičko-

vem hribu. S tem bo urejena oskrba Vidma, izognili pa se bomo tudi prečrpavanju v vodnjaku na Vidmu in si zmanjšali stroške za najmanj 12 milijonov Sdin letno. Vodovod povežemo s cevni profila 200, 150 in 125 ter računamo s 25-odstotno rezervo, ki bo napajala rezervoar pri minimalni uporabi vode. Ob konicah bomo torej uporabljali rezervoar, vendar je ta rešitev le začasna. Zaradi povečane gradnje bo poraba vode na Vidmu še večja in zgraditi bomo morali dodatni rezervoar z zmogljivostjo 90 kubikov.

Program letošnje rekonstrukcije vodovoda obsega povezavo na Vidmu, povezavo čez železniško progo, čez novi most in avtomatizacijo. To bo veljalo 415.500 Ndin. Kredita imamo zagotovljene za 290.000 Ndin, razliko pa bomo financirali sami. V rekonstrukcijo vodovoda bo skupaj vložili 1.145.500 ND. Glavni delež nosita CELULOZA in občinska skupščina.

V zadnji fazi predvidevamo poleg dodatnega rezervoarja na Vidmu še izgradnjo vodne celice na Trški gori z zmogljivostjo 250 kubikov.

Sele ko bo uresničen celot-

ni program rekonstrukcije, bomo prebivalcem lahko zagotovili stalno oskrbo z vodo. Motnje, ki jih je navajal piscu članka, priznavamo in se vsem porabnikom vode opravičujemo. Največ jih povzroča direktno črpanje v omrežje. Zaradi nestalnega tlaka prihaja večkrat do ozkih grl in okvar. V večini primerov je treba vođo takoj zapreti in okvare popraviti, tedaj pa ljudi ni mogoče obvestiti. Zadnje čase se pojavljajo okvare na desnem bregu Save zaradi povezave vodovoda preko mostu. Temu se nismo mogli izogniti.

Tlak v omrežju nastaja zaradi prečrpavanja vode na Vidmu. Če sta v videmskem črpališču v pogonu dva agregata, potem ostanejo brez vode stanovanjci v stolpih in drugih stanovanjskih blokih višje od drugega nadstropja. Tudi v višjih predelih Rese ne dobijo dovolj vode. Če pa vključimo še tretji agregat, se dvigne tlak na 9 atmosfer, to pa povzroča okvare na vodovodnih inštalacijah, kakršne navaja piscu članka. Vse porabnike vode prosimo za razumevanje vse dotlej, dokler rekonstrukcija vodovoda ne bo končana.

SRECKO LETONJA

KRŠKE NOVICE

RAZVESELJIV PODATEK. Letošnje investicije v negospodarske objekte (most, trgovine, ceste) so v Krškem presegle 1 milijardo 350 milijonov Sdin. Ta številka je razveseljiva, saj so bila dosedanja vlaganja namenjena predvsem za reprodukcijo, manj pa za neposredne potrebe občanov. Potreba je seveda še veliko večja v gospodarstvu kot v drugih dejavnostih.

UFUKOJENCE BORCE SO POCASTILI. V tovarni papirja so za dan republike povabili na tovariško srečanje nekdanje člane kolektiva in borce NOV. Predstavniki podjetja so jih seznanili z dosedanjimi dosežki podjetja in z načrti za prihodnost. Povabljeni so bili srečanja v tovarni zelo veseli in hvaležni za lepa knjižna darila.

NOVO GOSTISKE. Na odcepju z avtomobilske ceste proti Krškem

je bilo po praznikih odprto novo gostišče. Gostje, ki so ga obiskali v nedeljo, so bili povabljeni na brezplačno poskušajo kave. Gostišče Kovačič je zelo lepo urejeno.

POLNA DVORANA. Za gostovanje celjskega gledališča so pokazali Krčani izredno veliko zanimanje: vse vstopnice so bile razprodane. Predstavo je občinstvo ugodno sprejelo. Ljudje bi bili veseli, če bi v svoji sredini lahko večkrat pozdravili celjske gledališčneike.

J. V.

Prošnji LISCE je ugodeno

Konfekcija LISCE je zaprosila sevniško občinsko skupščino, naj ji dodeli v gospodarske poslovne prostore v kmetijskem gradu, s katerimi zdaj gospodari Komunalno stanovanjsko podjetje iz Sevnice. Prošnjo je utemeljevala s tem, da mora po pogodbi plačevati stanovanjskemu podjetju tako veliko najemnino, da to ogroža rentabilnost kmetijskega obrata, razen tega pa je pokazala še na dogovore pred stanovanjsko reformo. Skupščina je na zadnji seji pristala na prošnjo, ker meni, da je proizvodnja prva in ji je treba olajšati razširitev. Komunalno stanovanjskemu podjetju je bilo priporočeno, naj ne pogreva spora še pred sodiščem.

Imenovanje javnega pravobranilca

Sevniška občinska skupščina je na zadnji seji obeh zborov imenovala za medobčinskega javnega pravobranilca Draga Gregorina, za njegovo namestnico pa Tatjano Perčič. Isto so naredile že nekatere druge občinske skupščine. Sedež pravobranilstva je v Celju.

Na proslavi tudi pevski zbor

Na letošnji proslavi dneva republike se je na odru Sevnčanom prvič predstavil domači pevski zbor. Poslušalci so bili navdušeni nad pesmijo domačih pevcev, ki so po večletnem premoru znova začeli delovati. Zdaj bi bilo treba oživiti še godbo. Zanj pa bi bilo prav, če bi na glasbeni šoli ustanovili tudi oddelek za pihala.

Slabo vzdrževana cesta proti Sevnici

Ze nekajkrat smo pisali, v kako slabem stanju je cesta od Loke proti Sevnici. Videti je, da cestarji nimajo niti gramozja za popravila cest. Cestnišče je čedalje bolj razbito in kotanjasto. Ali se ne bo prišel plug in izravnal ceste, da bo potovanje varnejše in udobnejše?

Rok: vse za cesto proti Sevnici

Vaščani Roka pri Sevnici so se 26. novembra dogovorili, da bodo delno popravili, delno pa zgradili novo cesto proti Sevnici. Ze na tem sestanku, na katerem so izvolili gradbeni odbor, so se posamezniki obvezali, da bodo skupno prispevali v denarju, prevozi in gradivu dva milijona starih dinarjev. Nekateri so tudi pristali na to, da bodo brezplačno odstopili zemljišče, po katerem bo vodila nova cesta.

Novice iz Loke

■ **PD PRIMÓZ TRUBAR IZ LOKE** je zaprosilo Konfekcijo LISCE za denarno pomoč, ker se je lotilo obnove prosvetnega doma. Podjetje je prošnjo razumelo in poklonilo 30.000 Sdin, odbor društva pa se mu za to pomoč javno zahvaljuje.

■ **TUDI CEMENTARNA** iz Zidnega mostu je na prošnjo društva darovala 20 vreč cementa. Njen upravni odbor je treba javno pohvaliti, ker podpira prosvetno in športna društva v kraju in okolici.

■ **GASILSKO DRUŠTVO** je popravilo število pri prostornem domu, ki je bilo doslužno. Gasilci imajo v načrtu tudi zaizidavo sedanjih vhodnih vrat, ki jih bodo nadomestili s stranskimi, da vhod ne bo več naravnost s ceste.

■ **PROTI KONCU MESECA** je v kraju prenehala delovati mesnica kmetijskega kombinata Zasavje iz Sevnice. Mesnico in klavnico je sprejel zasebni mesar Franc Strajn iz Račice.

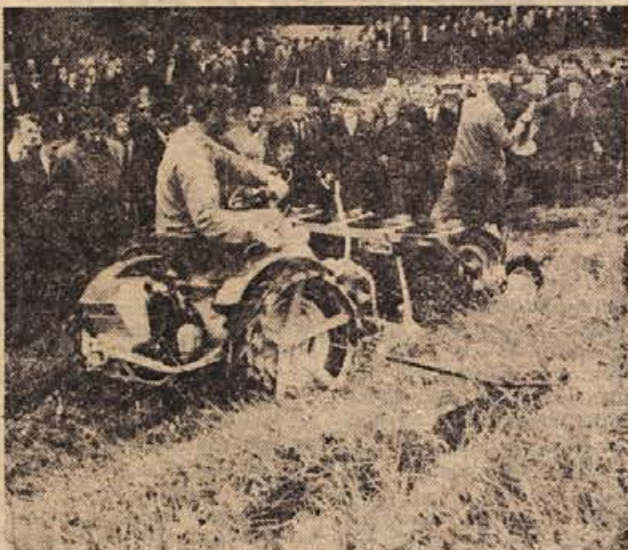
IZ RAZPRAVE O KMETIJSTVU NA SKUPŠČINSKI SEJI 27. NOV.

„Kar lahko, bomo morali sami ukreniti“

Treba je narediti perspektivni načrt razvoja in pospeševalnih ukrepov v kmetijstvu sevniške občine

Zdaj, ko iščemo vse mogoče rezerve v gospodarstvu, je pomembno spoznanje, da je le-teh največ v kmetijstvu. Znanе so razmere zasebnega kmetijstva, ki obdeluje 95 odstotkov zemlje, pa tudi trenutno stanje kmetijskega kombinata, ki se je specializiral za hmeljarstvo in sadjarstvo. Kaj je z združništvom, ki je malone zvođenelo, saj se velike kmetijske delovne organizacije ubadajo predvsem s svojimi težavami? Kaj menijo o vsem tem odborniki, kmetje, odgovorni člani kolektivov in občinske skupščine?

Karel Kolman: »Prizadev kombinat mora imeti take nejšim kmetom je treba obrate, da bodo rentabilni. omogočiti, da bodo zaokrožili in povečali kmetije. Tudi dajo?«

Velik obisk na prikazih delovanja kmetijskih strojev kaže, da se kmetovalci zelo zanimajo za stroje, ki bi jim olajšali delo na kmetijah. — Na sliki je kosilnica z obračalnikom in zgrabljajnikom znamke »reform«, ki se je obnesla v hribovitem svetu. (Foto: Legan)

Druga plat pritožb nad dimnikarji

Po višini zavarovanja ter številu zavarovanih stavb je sevniška občina med zadnjimi

Čiščenje dimnikov in dimnih naprav je potrebno, dimnikarski poklic pa je neupravičeno podcenjevan. Kako bi drugače mogli razumeti, da se kljub velikemu pomanjkanju učnih mest v sevniški občini v treh letih ni pojavil noben mlad človek z željo, da bi se šel učiti za dimnikarja!

Pred meseci smo pisali o številnih pritožbah lastnikov hiš v sevniški občini nad domačimi dimnikarji. Največ so se pritoževali zaradi preopogostega čiščenja, zaradi plačevanja storitev, ki jih dimnikarji niso opravili, zaradi neurejenega časa prihoda dimnikarjev ter zaradi njihove nevljudnosti.

Vendar je prav, če prisluznemo tudi glasu dimnikarjev. »Naše delo je podcenjevano, zato mladih ne moremo pritegniti v uk. Kdo bo cele dneve hodil odet v saje, izpostavljen prehladu in poklicnim boleznim, za 50 do 60 tisočakov na mesec, zraven pa se še bori s strankami, ali naj čisti ali ne, čeravno zakon in občinski odlok te stvari jasno urejata?«

Občinska uprava je skupaj z dimnikarji ugotovila, da 258 lastnikov odklanja dimnikarsko službo. Ugotovljeno je bilo tudi, da precej več kot polovica dimnih naprav ne ustreza gradbenim zahtevam. Sevniška občina je na repu slovenskih občin po številu zavarovanih poslopj. Na to že dolgo opozarjajo domači gasilci.

Na podlagi teh ugotovitev je sevniška občinska skupščina

na 27. novembra menila, da je treba odlok dosledno izvajati, ker je to zaradi požarne varnosti nujno potrebno.

Nov izvir bo zadostoval za 15 let

toda, kako vzdrževati in počasi zamenjavati dosluženo vodovodno omrežje Sevnice, ki je zaradi večjega pritiska že začelo pokati?

25. novembra so poskusno priključili novo črpalko, ki je iz zajetja pri železniški postaji začela poganjati vodo v novi vodohram. Meritve so pokazale, da je izvir zelo močan in da zato v bližnji prihodnosti v Sevnici ne bo stiske z vodo, če se bo mesto razvijalo po predvidenem urbanističnem programu. Bakteriološka raziskava vode je pokazala, da je izvir neoporečen.

Gradili bi dvorano, če bo pomoč

Novembra je bil v Sentjanju posvet predstavnikov društva in organizacij iz Sentjanja ter predstavnikov iz Sevnice. Kot gostje so bili navzoči predsednik ObS Franc Molan, predsednik občinske konference SZDL Jelko Stojs in predsednik občinske gasilske zveze Jože Smodej. Razpravljali so o tem, da je v Sentjanju zelo potrebna dvorana, ki bi se morda dala zgraditi v novem gasilskem domu. Gasilski dom pa je nujno potrebno dograditi. Do stvarnega dogovora na posvetu ni prišlo, Sentjanci pa upamo, da bodo občinski predstavniki pomagali in nam s tem povečali veselje za gradnjo v skupno korist.

Inž. Dobršek, referent za kmetijstvo pri ObS: »Temeljni zakon še naprej dopušča arondacijo, vendar gre v Kopolju in v Loki le za kooperacijsko proizvodnjo, kjer bi kmetje ostali lastniki zemlje.«

Odbornik Zalašček: »Zakaj sili kombinat v hmelj, čeprav so že ustanovitelji hmeljarstva trdili, da je hmelj loterija?«

Maks Zemljak, sekretar kombinata: »Vsako gospodarstvo je v določeni meri loterija, tveganje. Resnica pa je, da je prodaja hmelja zagotovljena za nekaj let naprej, svetovne cene pa ustaljene.«

Inž. Albin Ješelnik, agronom, vodja obrata v Loki: »Postavljene imamo tolikšne zmogljivosti sušenja in skladiščenja, proizvodnja pa je premajhna in naprave niso dovolj izkoriščene. V Loki imamo zmogljivosti za 50 ha; trenutno imamo 32 ha nasadov, v Kopolju pa 19 ha, sušilnico pa 5 km daleč. Ta dva obrata je potrebno kompletirati.«

ZAKAJ JE TOLIKO NEJEVOLJE MED KMETI?

Več kmetov odbornikov negoduje zaradi letošnjega stanja na tržišču sadja.

Maks Zemljak: »Prva zahteva za odkup je resnična kakovost in sortnost. Poglejte Slapšaka iz Boštanj! Ta ni imel težav s prodajo. Kombinatu naleti pri odkupu sadja na nepremostljive ovire: pomanjkanje skladišč. Ni pa

res, da smo kogarkoli ovirali, če je prišel na vas odkupovat sadje.«

Franc Molan, predsednik skupščine: »V kmetijstvu so največje rezerve. Ne smemo se zanašati na koga zunaj nas, da bo reševal naše probleme. Velik del rešitve je v naših rokah. Drobno lastniško miselnost je treba odpravljati, zakaj samopreskrbovalno kmetijstvo nima prihodnosti. V najkrajšem času moramo narediti načrt razvoja kmetijstva. Podpirati je treba tržnega proizvajalca. Rešitev ni v zmanjševanju davkov, marveč v povečanju pridelkov in dohodkov kmetov.«

Franc Puhner: »Ugotovljeno je, da se je zadruga odmaknila od kmeta. Ali ne bi bilo mogoče, da bi se kmetovalci sami združevali in si v vaški skupnosti posojali kmetijske stroje?«

Se so govorili možje, zavzeto, prizadeto, z vero, da se je mogoče izklopiti iz zaostalosti na vasi. To pa je zdaj pomembna naloga ne samo sevniške, marveč še marsikatero druge občine.

M. L.

Za gospodinske pomočnice se malo ve

Medtem ko so delovne pogodbe delavcev, ki so zaposleni pri zasebnikih, povečini urejene, za gospodinske pomočnice nima nihče v pogleda, kako je z njimi. Komunalni zavod za socialno zavarovanje je zato pisмено obvestil delodajalce, naj sklenejo pismene pogodbe s pomočnicami. Nič bolje ni z delavci, ki so zaposleni pri zasebnih kmetih, saj njihov položaj sploh ni pravno urejen.

Sprejem cicibanov med pionirje

V torek popoldne, 28. novembra, je bil v domu TVD Partizan v Sevnici sprejem 150 cicibanov v pionirsko organizacijo. Na slovesnosti so mladi izvedli bogat kulturni program, zatem pa so imeli v gasilskem domu pogostitev. Vsako leto pogosti novospregate pionirje eno izmed sevnških podjetij. Letos je bil na vrsti kmetijski kombinat Zasavje.

Krvodajalska proslava v Loki

V prisotnosti zastopnikov društev in družbeno-političnih organizacij iz Loke ter drugih domačinov je bila v nedeljo, 19. novembra, v Loki krvodajalska proslava, na kateri so bile najboljše krvodajalce razdeljene diplome in značke. Ivan Dokler je dobil diplomu, srebrne značke pa so dobili: Janez Baumgartner, Slavka Jenčič, Anton Koritnik, Ana Kranjčević, Marija Kolarič, Kristina Kovč, Amalija Kukec, Dušan Kuleto, Vlado Simončič, Jožefa Seško, Karl Tomažin, Tereziya Urgl, Ela Zemljak, Ivanka Zelič in Danijel Zupancič.

Mokronog: šolski hodnik kot rudarski rov

Če niste še nikoli stopili v vlažen in zatohel rov kakega premogovnika, da bi videli, kako se rudarji zavarujejo pred zasutjem, si oglejte spodnji hodnik v mokronoški osnovni šoli. Resnica je pravzaprav žalostna in zbuja skrb. S podporniki so hodnik resda za silo zavarovali, toda razpoke kažejo, da se podaja tudi na drugi strani. Obstaja nevarnost, da se zruši, zakaj otrok ni mogoče držati le v razredih šola je stara 60 let in je bila pred kratkim delno preurejena.

Na Primožu tudi vodovod

Hkrati z novo šolo so vaščani Primoža zgradili tudi vodovod, ki je vreden 4,5 milijona Sdin. Ko se je pred dnevi sestel odbor krajevne organizacije SZDL, so govorili tudi o vodovodu v Rogaticah, kjer je gradnja stala zaradi tega, ker ni bilo dokončno odločeno, od kod bo črpalka dobivala električni tok. Domačini so zahtevali, naj bi ga dobivala iz 150 m oddaljene vasi, elektricarji pa so menili, naj bi črpalko priključili na 600 m oddaljeno električno omrežje na Primožu. O vodovodu razmišljajo tudi v drugih krajih; v Znojilih in v Hubajnici, prebivalci Gor. in Dol. Impolja pa so že naredili zajetje.

Veliko prijavljenih, malo kaznovanih

V letošnji gradbeni sezoni je bilo v sevnški občini prijavljenih sodniku za prekrške 17 izdelovalcev opeke, češ da so brez dovoljenja delali po naročilu drugim graditeljem. Pri raziskavi pa se je pokazalo, da je prestopel zelo težko dokazati, ker je težko dobiti priče, zato večjega kaznovanja ni bilo.

Obrotno podjetje, ki izdeluje opeko, meni, da je prizadeto, ker mora ono izdelovati opeko po strogih tehničnih zahtevah in izdelke redno pošiljati na trdnostne preiskave. To pa opeko precej podraži.

Šole morajo razpise ponavljati

Inšpekcija za delo poroča, da je v sevnški občini še precej delovnih mest na osnovnih šolah, ki so zasedena z ljudmi brez ustrezne izobrazbe. Po zakonu bi morale šole ta mesta vsako leto ponovno razpisati, to pa delati tako dolgo, dokler se ne javijo učitelji z ustrežno izobrazbo. Precej šol namreč tega ni naredilo. Inšpekcija je ugotovila še vrsto vsebinskih pomanjkljivosti splošnih aktov osnovnih šol, izvršni odbor temeljne izobraževalne skupnosti pa je sklenil sklicati ravnatelje osnovnih šol, da bi jih opozoril na to.

Na katero kljuko je treba pritisniti?

Ob materialni stiski šolstva v občini je treba iskati resnične vzroke

V uvodnem predavanju o vlogi prosvetnega delavca v družbi je na zboru direktor republiškega zavoda za šolstvo prof. Miro Lužnik posebej poudaril, da je delo učiteljev več odvisno od ljudi samih kot običajno mislimo. Noben tehnični pripomoček ne more nadomestiti živega človeka, njegovega moralnega vpliva in človeškega odnosa do učencev. Za učiteljski poklic ni dovolj le znanje, treba je precej več.

Vladimir Silvester je z mnogimi številkami prikazal materialni položaj šol v občini. Podatki sicer kažejo ugodnejšo podobo kot pred nekaj leti, vendar gre to izboljšanje na račun nove šole v Trebnjem, na drugih šolah pa so se razmere poslabšale. Delež, ki gre za materialne izdatke šol, je v nekaj letih padel za polovico.

Adolf Grum, tajnik izvršnega odbora temeljne izobraževalne skupnosti, je pripomnil, da je dotok dohodkov tako slab, da je temeljna izobraževalna skupnost že morala najeti posojilo, nič bolj spodbudno pa ne kaže za naprej. Dodal je, da bo za

prihodnje leto nujno potrebno k deležu za prispevke dati še kakšne vire dohodkov. Po prispevku Jožeta Zupana, ki je primerjal osebne dohodke prosvetnih delavcev z osebnimi dohodki delavcev na občinski upravi in sodišču, se je ves tok razprave obrnil v to smer.

RES ZAPOSTAVLJANJE PROSVETNIH DELAVCEV?

Kdorkoli je spremljal delo občinske skupščine, mora pritrčiti, da je vseskozi smatrala šolstvo za najpomembnejšega porabnika proračunskega denarja. Delež za šol-

stvo je v proračunu stalno naraščal in letos dosegel 43 odstotkov, to pa pomeni, da se je zmanjševal delež za druge družbene službe. Za službi upravnih delavcev so se resda povečali, toda skoraj izključno na račun zmanjšane števila zaposlenih, čeprav se pristojnosti občinske uprave niso zmanjšale. Trenutna stiska, ki je nastala tudi zaradi slabega dotoka dohodkov temeljne izobraževalne skupnosti, je pokazala, da bi občinska skupščina naredila prav, če bi tako stanje vnaprej predvidela in že prej sprejela sklep, da bi slab dotok dohodkov vseh družbenih skupnosti.

To pa je tudi vse, kar bi lahko naredila. Gole primerjave in protest, naperjen proti neki drugi družbeni službi znotraj občine, lahko pripelje kvečjemu do medsebojnega nerazpoloženja, ne more pa pripeljati do bistvenega izboljšanja. Globlji vzrok je pač v tem, da je občina gospodarsko manj razvita in da ni dovolj denarja. Priznati je treba, da se razen prosvetnih delavcev tudi delavci drugih družbenih služb s prejemki ne morejo kosati z zaslužki v bogatejših občinah.

Zato je zadel Franc Režun, ki je pokazal na enotnejše urejanje šolstva v slovenskem merilu. Ker pa ne moremo živeti in upati od stalnih reorganizacij, je v danem trenutku verjetno najprimer-

neje pokazati na pomembnost izravnalnih skladov v merilu republike, torej na vlogo republiške izobraževalne skupnosti.

Kot je v razpravi dejal Slavko Vute, direktor medobčinskega zavoda za prosvetno-pedagoško službo, morajo zdaj pristojni reči, kaj je minimum, in tega zagotoviti tudi revnejšim. Protest v tej smeri bo prej prinesel čas, ko prosvetnim delavcem na stanovskih shodih ne bo treba govoriti zgolj o plačah in zelo slabih materialnih razmerah v šolah.

M. LEGAN

Mirna pričakuje več tisoč gostov

Kot je že znano, bo drugo srečanje dolenskih izseljencev 13. in 14. julija prihodnjega leta na Mirni. Pred dnevi se je odbor, ki ga vodi Tone Žibert, zbral na prvo sejo, da bi določil okvirni program praznovanja. Ker bo potrebno poseben prospekt, ki bo hkrati dobra turistična propaganda za to področje Dolenske, izdelati precej prej, je bilo dogovorjeno, naj posebna skupina preuči možnosti in načine zbiranja potrebnega gradiva. Odbor ima namen v sodelovanju s Slovensko izseljensko matico povabiti na prireditve Slovenski ali Koroški oktet, folklorno skupino »Tine Rožanec«, amatersko gledališče iz Kostanjevici in mogoče celo slovenski pevski zbor iz Clevelanda, ki se bo prihodnje leto mudil na Mirni.

Premišljenost pri reelekciji direktorjev

Člani občinskega komiteja ZK v Trebnjem so sklenili, da se bodo sestajali vsak ponedeljek popoldne in tako sproti obravnavali najvažnejše probleme. Tak način delovanja narekuje tudi organizacijska sprememba v delovanju ZK.

25. novembra je bila na dnevnem redu reelekcija direktorjev. Ob tej priložnosti so člani komiteja sklenili priporočiti organom samoupravljanja v podjetjih in ustanovah, naj dobro preučijo uspešnost delovanja direktorjev. Kot je znano, je predlagano, naj se čas reelekcije potegne na vse leto, da bodo stvari temeljito pripravljene in dobro izpeljane.

Vse bi bile rade frizerke in pletilje

Zasebni obrtniki v trebanjski občini so v zadnjih treh letih sklenili učne pogodbe s 45 vajenci; podatki po letih pa kažejo, da se število vsako leto povečuje. Čeravno je zadnje leto opazen napredek, je število še vedno prenizko, nič manj pa ni zaskrbljujoča usmeritev v nekatere modne poklice. Kar 25 pogodb, ali več kot polovica se nanaša na frizersko ali pletilsko obrt, ni pa zanimanja za celo vrsto obrti: kolarstvo, čevljarstvo, sodarstvo, soboslikarstvo, mizarstvo in kovaštvo. V času pomanjkanja vajenskih mest bi bilo umesno razmišljati o uvedbi olajšav za tiste obrtnike, ki imajo vajence.

Da ne bo tako kot lani!

Te dni je Društvo prijateljev mladine razposlalo po delovnih organizacijah prošnje za prispevke za novoletno obdaritev otrok. Prijatelji mladine želijo, da se letos ne bi ponovil lanski primer, ko so delovne organizacije kar po vrsti odklanjale prispevke, češ da bodo za svoje otroke že same poskrbele. Takrat je šele odločnejši poseg vodstev družbeno-političnih organizacij pripomogel, da so se stvari na koncu vendarle uredile.

Mokronog: popraviti staro ali čakati na novo

Po predračunu bi stala preureditev nekdanjega sokolskega doma v Mokronogu, kjer želi tamkajšnja osnovna šola pridobiti telovadnico, skupno 24 milijonov Sdin. Prva etapa, v kateri bi uredili najnujnejše, bi veljala 14 milijonov, druga pa 10. Trenutno je na voljo šest milijonov in šola stoji pred odločitvijo, ali ne bi kazalo še malo dlje časa počakati na gradnjo nove telovadnice, ki bi stala dvakrat toliko kot preureditev, vendar bi popolnoma ustrezala sodobnim zahtevam.

Veseli planšarji v Mirenski dolini

V drugi polovici novembra je v Krmelju, Mokronogu, Sentrupertu in na Mirni gostoval 9-članski ansambel »Veseli planšarji«. Zelo velika udeležba je pokazala, da se ljudje živo zanimajo za narodno glasbo in imajo radi vmesne humoristične točke. Nastopi podobnih skupin so sorazmerno redki, zato jih ljudje želijo več.

Za mlade moramo najti zaposlitev!

Na trebanjski izpostavi zavoda za zaposlovanje je trenutno prijavljenih 70 mladih ljudi, ki nimajo zaposlitve — Občinski komite ZMS je sklenil sklicati širše posvetovanje

Na nedavni prvi seji novega občinskega komiteja ZM, ki je ponovno izvolil za predsednico Ljubo Renko, za sekretarja pa Petra Podobnika, so sprejeli sklepe občinske konference ter delovni program za prihodnje leto. Znova so člani komiteja potrdili, da je skrb za zaposlovanje mladih ljudi ena najvažnejših sedanjih nalog.

Mladina se zaveda, da nezaposlenosti ne more sama odpraviti, meni pa, da mora na te probleme nenehno opozarjati tiste, ki lahko pomagajo. Ugotovljeno je, da je velik odstotek nezaposlenih mladih ljudi, ki so naj-

večkrat brez strokovnih kvalifikacij in ki jim je treba pomagati tudi po tej plati. S pomočjo delavske univerze in gospodarskih organizacij bi jih morali strokovno usposobiti in zaposliti.

Komite je sklenil, da bo pripravil natančnejši pregled nezaposlenosti ter skušal preučiti tudi možnosti zaposlovanja in dodatnega izobraževanja v zimskem času. Na bližnjem širšem posvetu z vodstvi družbenopolitičnih organizacij in delovnih organizacij pa želi pristojne seznaniti s svojimi pogledi in predlogi.

Na prvi seji je bilo tudi sklenjeno, da bo trebanjska mladina enkrat na teden sodelovala v mladinskih oddajah brežiškega radia in s tem bolje seznanila starejše s problemi mladih. Novi komite išče tudi možnosti, da bi navezal tesnejše stike z mladino sosednjih občin, z mladino iz Brežic, Samobora,

Obrenovca ter celo z mladimi komunisti iz Rima.

A. KOMAR

Odprta razstava dokumentov NOB

V soboto popoldne, 2. decembra, je podpredsednik glavnega odbora ZB Slovenije Franc Krese-Čoban odprl v domu družbenih organizacij v Trebnjem stalno razstavo dokumentov narodnoosvobodilnega boja na področju trebanjske občine

Sobotne slovesnosti so se razen domačih predstavnikov družbeno-političnih organizacij in skupščine udeležili tudi nekateri poslanci s področja trebanjske občine ter mnogi borci. Pavle Miklič, ki je veliko pripomogel, da je bila razstava odprta, je v nekaj besedah nakazal, kako je nastajalo zahtevno delo. Franc Krese pa je govoril o pomenu razstave, ki bo prispevala k

temu, da bodo pomembni dokumenti dostopni sedanjim in prihodnjim rodovom.

Zgodovinar dr. Tone Ferenc, sodelavec Muzeja ljudske revolucije v Ljubljani, je zbranim razložil vrsto zgodovinskih nadrobnosti narodnoosvobodilnega boja na področju sedanje občine, kar zbirka prikazuje po kronološkem redu. Del fotografskega gradiva, ki ni bil še nikjer

objavljen, je prispeval tudi Vane Juvanc iz Trebnjega.

Stalna zbirka, ki domuje v sicer skromnem prostoru, je lepo urejena in zelo bogata, saj premore vrsto zelo redkih fotografij in dokumentov narodnoosvobodilnega gibanja. Učencem osnovnih šol bo lahko veliko pomagala pri spoznavanju bližnje zgodovine, vredna pa je, da si jo ogleda tudi vsak drug občan.

OBČINSKO SODIŠČE V TREBNJEM

Letos je več tožb kot lani

Z nepotrebnimi tožbami si mnogi občani povzročajo odvečna pota in stroške ter obremenjujejo sodišče

Na občinskem sodišču v Trebnjem ugotavljajo letos precejšen porast sporov, ki jih rešuje sodišče. Do konca septembra so reševali toliko sporov kot lani vse leto. Tudi poravnave pred sodiščem in pred poravnalnimi sveti je v

primerih, ko so poravnave možne, manj. Prejšnja leta so dosegli tudi do 80 odst. poravnave, letos pa jih je manj kot 50 odst.

Nemalokrat prihajajo občani pred sodišče z nepomembnimi zadevami, ki so njim

Razdeljena dotacija obč. zveze

Občinski zvezi za telesno kulturo je za letos trebanjska skupščina dodelila milijon starih dinarjev. Pred nekaj dnevi se je sestel odbor zveze, da bi dokončno odločil, koliko naj posamezna društva dobijo, pri tem pa je upošteval kot najvažnejše merilo dejavnost v tem letu. TVD Partizan Trebnje je dobilo 580.000 Sdin, za TVD Partizan Mirna je razen 140.000 Sdin še iz lanske dotacije letos do-

deljeno še 150.000 Sdin, za šolska športna društva je določeno 200.000 Sdin, 70.000 Sdin pa je zvezi ostalo za razne druge nujne izdatke. V novem finančnem programu, ki ga zveza pripravlja te dni, bo treba upoštevati tudi nogoletno sekcijo na Mirni, ki je že letos sodelovala v ligi, uresničiti pa bi bilo treba tudi zamisel ligaškega tekmovanja med osnovnimi šolami.

ČE ŽELITE

odgovor ali naslov iz malih oglasov, priložite vaše mu vprašanje dopisnico ali znakom za 30 din.

UPRAVA LISTA

Oddelek za skupne in družbene službe občinske skupščine Trebnje

obvešča vse lastnike motornih in priklopnih vozil, da bo

podaljševal veljavnosti prometnih dovoljenj za leto 1968

decembra 1967 in januarja 1968 v Trebnjem po naslednjem vrstnem redu:

Za lastnike motornih in priklopnih vozil iz območij krajevnih uradov:

Trebnje	od 15. 12. do 20. 12. 1967
Mirna	od 21. 12. do 26. 12. 1967
Mokronog	od 27. 12. do 30. 12. 1967
Sentrupert	od 3. 1. do 6. 1. 1968
Velika Loka	od 8. 1. do 11. 1. 1968
Veliki Gaber	od 12. 1. do 16. 1. 1968
Dobrnič	od 17. 1. do 20. 1. 1968
Trebelno	od 22. 1. do 25. 1. 1968

Za zamudnike, ki iz upravičenih razlogov ne bodo mogli podaljšati prometnih dovoljenj v določenih dneh, bo podaljšanje dne 26., 27., 29. in 30. 1. 1968.

TREBANJSKE NOVICE

Šola pripravila občanom proslavo

Na Dvoru so imeli 26. novembra proslavo v čast dnevu republike. Po slavnostnem govoru je bil kulturni spored, ki ga je pripravila osnovna šola. Učenci so nastopili z recitacijami, petjem, dramskimi prizori in simboličnimi vajami.

Opremili so 3 učilnice

Osnovna šola na Prevolah je dobila pred kratkim opremo za tri učilnice. Šolske klopi in stole ji je podaril ljubljanski vzgojni zavod Janeza Levca. Oprema ni nova, vendar boljše od tiste, ki jo je imela šola do zdaj.

V kratkem razprava o reelekciji

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu je 22. novembra obravnavalo gradivo za plenarno sejo, ki bo v prvi polovici decembra. Na tej seji se bodo pogovarjali o reelekciji direktorjev in interni zakonodaji v delovnih organizacijah. Predsedstvo je sprejelo tudi predlog za komisije, ki bodo delale pri občinskem sindikalnem svetu. Novi bosta komisija za gospodarstvo in komisija za samoupravljanje. Sklenjeno je bilo tudi, da bodo v januarju seminarji vodstva sindikalnih podružnic, od januarja do marca pa bodo delovne konference sindikalnih podružnic.

Kmalu živo srebro?

Pred kratkim so se začeli predstavniki krajevnih skupnosti v Straži resneje dogovarjati z uporabo novomeške poslovne enote ELEKTRO o razširitvi javne razsvetljave v Straži. Postavili bodo več novih drogov z živosrebrnimi lučmi. Kaže, da se bo dolgotrajna želja Stražanov po primerni javni razsvetljavi kmalu uresničila.

Cesta opekarna-Zalog

Lepo cesto so naredili prebivalci Zaloga od opekarnice do konca vasi. Gradbeno delo sta vodila Viktor Staniša in Franc Plut. Pomagala je tudi krajevna skupnost.

Iz cicibanov pionirji

V počastitev dneva republike so imeli mnogi pionirski odredi v osnovnih šolah v novomeški občini prireditve. Ob tej priložnosti je bilo v pionirsko organizacijo sprejetih tudi precej cicibanov.

Hinje: samo enkrat pred sodišče

Poravnalni svet v Hinjah je do zdaj obravnaval okoli 100 zadev. Največkrat so bile poravnave sklicane zaradi obkroževanja in spornega lastništva. Samo v enem primeru se ljudje niso poravnali in so iskali pravico pred sodiščem.

Jelen uničil borov nasad

V Goricah pri Hinjah je jelen uničil tretjino 5-letnega borovega nasada, ki se razprostira na površini 1 ha. Ker nasad ni bil zavarovan, škoda ne bodo povrnili. Letos je divjad uničila tudi veliko poljskih pridelkov. V Hinjah so povedali, da se okoli vasi klatijo medvedi. Ker so se ljudje bali divjih prašičev, nekaterih njih blizu gozda ni so obdelali. Menijo, da bi morala občinska skupščina pri odmeri dajatev upoštevati škodo, ki jo povzročita divjad in suša.

Boljša preventiva, manj črnih točk

Prometnovzgojne akcije v novomeški občini se bodo nadaljevale tudi prihodnje leto — Bo za to dejavnost kaj več denarja?

Komisija za vzgojo in varnost v prometu pri občinski skupščini v Novem mestu je pred kratkim prvič zasedala z novoizvoljenimi člani in že na prvi seji razpravljala o vprašanjih prometa in varnosti občanov.

Do zdaj je (stara) komisija dobila premalo denarja, da bi uresničila vse naloge, ki jih je sprejela s programom. Čeprav je zaradi pomanjkanja denarja marsikaj ostalo na papirju kot suh sklep ali priporočilo, je bilo ob danih možnostih več narejenega. V poročilu je zapisano, da je komisija v vseh šolah organizirala o prometu predavanja s filmi, da je priredila kolesarsko tekmovanje, ki se ga je udeležilo 138 pionirjev, da je poskrbela za stalno razstavo fotografij o

nesrečah, da so v kino dvoranih predvajali filme s prometno problematiko itd. Vsekakor je to njeno preventivno delo vredno česa več kot omembe. Omeniti velja še, da se je po spodbudah komisije marsikaj izboljšalo v prometu, da je izginilo precej »črnih točk«, med drugim tudi največja med njimi — karteljevska »mišlovka«.

Da bi nova komisija stala na finančno trdnjših tleh, je že splošno vložila pri občinski skupščini zahtevek za večje denarje in predlagala, naj bi za prometno vzgojo porabili tudi sredstva, ki se dobijo za preizkusne tačlice, za ukandidatov z motornim vozilom in druga. Več denarja je komisija zahtevala predvsem za uresničitev programa v letu 1968. Prihodnje leto namerava komisija pomagati pri prometni vzgoji tudi predšolskim ustanovam, pomagati organizirati družne prometnikov — pionirjev, prirediti seminarje za vzgojitelje in sodelovati pri prometni vzgoji v srednjih in strokovnih šolah. Tudi prihodnje leto je predvideno pionirsko kolesarsko tekmovanje, oddaja »Kaj veš o varnosti v prometu?«, razen tega pa še razpis za pismene in likovne izdelke s področja prometa in področja.

Na seji so predlagali, naj bi uvedli natančen register prometnih znakov in sploh signalizacije pa tudi to, da bi odpravili ozko prometno grlo ob izteku Ceste komandanta Staneta na novomeški Glavni trg. Povedali so, naj bi arkadni hodnik od prodaj

alne ASTRA podaljšali do zelenice vzdolž Ceste komandanta Staneta in omogočili pešcem varnejšo hojo. Predlagali so še, naj bi zaradi prometne varnosti prenesli nekatera avtobusna postajališča, kakršno je npr. v Vavti vasi.

M. TRATAR

Samo eden ne dobiva malice

Štirirazrednico na Dvoru obiskuje letos 88 učencev in samo eden ne dobiva malice, ki jo pripravijo vsak dan v šolski kuhinji. Ta se je v jesenskih dneh dobro preskrbela s pridelki: v nabiralni akciji je kuhinja dobila 1305 kg krompirja, 251 zeljnatih glav, 100 kg suhega sadja, 80 l fižola in 200 jajc, razen tega pa pripravila 13 l vloženi gob in več kot 80 l kislih kumaric. Vse to je vredno več kot 250.000 Sdin. Učenci prinese

vsak mesec še po 650 Sdin za meso in druga živila, ki jih potrebuje kuhinja za pripravljanje malice. Učenci imajo štirikrat na teden enolončnice. Te so okusne in precej obilne ter potrebne predvsem oddaljenim učencem. Učenci iz Ljube, ki je od Dvora oddaljeno okoli 7 km, morajo včasih vstati že ob pol petih in pridejo v šolo uro in pol pred pričetkom pouka. Domov se odpeljejo z avtobusom in so skoraj devet ur in pol zdoma.

Malčki v žužemberškem otroškem vrtcu pred malico. Medtem ko negovalka Marija Pucelj polni krožnike z okusno enolončnico, ugotavlja vzgojiteljica Fani Longar, ali imajo vsi otroci pred seboj krožnik, žlico in kos kruha. Otrokom je to prvi obrok od zajtrka, ki ga imajo večinoma pred šesto uro zjutraj, preden gredo njihovi starši na delo. (Foto: Ivan Zoran)

Spomladi se bo začela mala šola

V žužemberškem vrtcu je en topli obrok premalo

Spomladi nameravajo v žužemberškem otroškem vrtcu odpreti malo šolo. To je pred kratkim povedala vzgojiteljica Fani Longar, ki skupaj z negovalko Marijo Pucelj nenehno skrbi za varstvo in dobro počutje štirinajstih malčkov, kolikor jih je trenutno v vrtcu. Večina so to otroci delavcev in uslužben-

cev iz ISKRINEGA obrata. Starši prinesejo otroke v vrtce že ob šestih zjutraj in jih pustijo v njem do 14. ure, ko se vračajo z dela. Tako je vsak dan, razen ob nedeljah in praznikih.

Mesečna oskrbina za otroke je 4000 Sdin. Za ta denar dobijo otroci primerno varstvo, vzgojo in po en topli obrok vsak dan. Malice so okusno pripravljene, vendar v vodstvu vrtca pripominjajo, da otroci premalo jedo. V varstvu imajo namreč tudi po dve leti in pol stare malčke, ki bi morali v osmih

urah vsaj dvakrat jesti. Vzgojiteljica Fani Longar je povedala, da bi vrtce potreboval vsaj še eno sobo, kamor bi dajali spat najmlajše.

V vrtcu je vsak dan zanimiv in poln pisanih igrice. Vsak dan imajo otroci kaj drugega, vedno se kaj novega naučijo, slišijo nove pravljice in spoznavajo nove igre. Vzgoja teče po urniku, ki velja za več mesecev. Precejšnjo pozornost posvečajo telovadbi, saj se otroci tako še bolj razvijajo in krepijo. Ko bodo uvedli še malo šolo, bo to velika priprava otrok na šoloobvezni čas mladosti.

V Prečni niso za združen razred

Predviden sestanek s starši iz Zaloga, katerih otroci obiskujejo osnovno šolo v Vavti vasi.

V prečenski štirirazrednici so ob začetku sedanjega šolskega leta združili prvi in drugi razred v en oddelek, ker sta imela vsak zase premalo učencev za samostojen pouk. Ljudje so sprva mislili, da je to začasen ukrep, ker pa je pri združitvi tudi ostalo, so začeli negodovati.

Pred dnevi je krajevna organizacija SZDL sklicala v šoli sestanek predstavnikov vseh krajevnih organizacij, na katerem so razpravljali samo o šolstvu. Predsednik SZDL Viktor Staniša je povedal, da starši niso zadovoljni s sedanjim organiziranjem pouka, zlasti še, ker menijo, da je združitvi 1. in 2. razreda nakazana pot k postopni ukinitvi prečenske šole. Dodal je, da so starši zaskrbljeni, ker otroci v združenem razredu prav gotovo nimajo dobrega pouka in dobrih uspehov.

Akademija za praznik

Mladina osnovne šole v Dolenjskih Toplicah je na dan republike priredila slavnostno akademijo. O pomenu praznika je govoril ravnatelj šole prof. Cinkski. Proslave so se udeležili številni Topličani in prebivalci okoljskih vasi.

V razpravi so povedali, da je prečenska šola, čeprav je stara sto let, dovolj prostorna in dobro opremljena. Predlagali so, naj bi pouk tako uredili, da bi se v razredu najprej izvrstil prvi (ali drugi) razred, takoj za njim pa drugi (ali prvi) razred. Oba razreda bi lahko poučeval učitelj, ki zdaj poučuje

v združenem razredu, če pa bi bilo to prenaporno, bi lahko nastavili še enega učitelja, ki ga je prebivalstvo pripravljeno plačevati s samoprispevki.

Navzoči so ugotavljali, da obiskuje vavtovaško šolo tudi 42 otrok iz Zaloga, čeprav spada ta kraj v prečenski šolski okoliš. Pripomnili so, da bi lahko vsaj nekaj teh otrok prešolali v Prečno.

Predstavniki družbeno-političnih organizacij iz Prečne so sklenili, da bodo podoben sestanek organizirali tudi s prizadetimi starši v Zalogu.

Študenti, člani kluba visokošolcev iz občin Novo mesto in Trebnje, so pred dnevi bili v Novem mestu. Ob tej priložnosti so obiskali Dolenjski muzej ter tovarno avtomobilov IMV in tovarno zdravil »Krka«. Z novomeškimi srednješolci pa so imeli športna srečanja. — Na sliki jih vidimo v novoodprtem obratu antibiotikov v Ločni, kjer so jim farmacevtski strokovnjaki razložili delovni postopek. (Foto: S. Dokl)

Dedek Mraz in škratje

Enajst dni na podeželju s filmom »Na ščukino zapoved«

Potujoči kino iz Novega mesta bo začel 19. decembra predvajati na podeželju za šolsko mladino sovjetski pravljicni film »Na ščukino zapoved«. S tem se bodo začele prednovoletne prireditve v novomeški občini. Film

bodo predvajali do 29. decembra, po možnosti tudi v nekaterih krajih v Beli krajini.

20. decembra bo v Domu kulture nastopil ljubljanski simfonični orkester s pevskim zborom. Predvideni sta dve prestavi: popoldne za mladino, zvečer za odrasle.

21. decembra bo Oder mladim gostoval v Ormožju s Tavčar-Marinčevim igr »Otrok in Struga«; prireditev bo v čast dnevu JLA.

Oder mladim pripravlja pod vodstvom Alenke Bole-Vrabc pravično igr »Dedek Mraz in škratje«. Uprizorjajo jo bodo od 24. do 29. decembra v Domu kulture, vsak dan ob 15. uri. Pri pripravi sodelujejo DPM, sindikati, zavod za kulturno dejavnost in šole. Predstave bodo za Novo mesto. Po dogovoru bodo »Dedek Mraz in škratje« uprizorili tudi v Novega mesta.

Zavod za kulturno dejavnost bo tudi letos organiziral silvestrovanje v Domu kulture. Ob tej priložnosti bo srečolov, odprt bife in spored zabavnih filmov. Rezervacije za silvestrovanje bodo začeli sprejemati 20. decembra.

NOVOMEŠKA KOMUNA

Večjo skrb krvodajalstvu!

Zaskrbljivo je zmanjševanje števila članov v organizacijah RK

V nedeljo, 26. novembra, je bila v Novem mestu druga letošnja konferenca predsednikov in tajnikov krajevnih odborov RK iz novomeške občine. Pogovarjali so se predvsem o organizaciji šole za zdravje, krvodajalstvu, letovanju otrok, šolskih kuhinj in o razmerjih med RK in drugimi družbeno-političnimi organizacijami. Na konferenci so izmenjali izkušnje o delu in se pogovorili o uresničevanju načrtov RK.

Sola za zdravje bo pozimi, in kot je bilo na konferenci spet poudarjeno, bo to ožek zdravstvenovzgojnih predavanj za občane. Krajevni odbori RK bodo morali s primernim obveščanjem pri-

tegniti čimveč poslušalcev za predavanja v šoli za zdravje.

Na konferenci so poudarili, da so organizacije RK soodgovorne za krvodajalske akcije. Letos bo krvodajalski načrt v novomeški občini izpolnjen, prihodnje leto pa bo treba dobiti krvodajalce za 100 litrov krvi več. Predstavnik krajevnih odborov RK so obljubili, da bodo v akciji pomagali. Menili pa so, da bo težje dobiti krvodajalce iz proizvodnje, ker da je »vredilne težko prepričati« o tem, da mora krvodajalec takrat, ko da kri, »izgubiti« tudi kakšno uro delovnega časa.

Predstavnik krajevnih organizacij RK so povedali, da so podmladki RK preveč zaprti v okvire šol. Rekli so, da bo treba podmladke vključiti v dejavnost krajevnih skupnosti, ker bi lahko otroci veliko naredili (npr. pri organiziranju pomoči ostarelim ljudem, pri urejanju krajev itd.). Podmladki RK bi morali marsikje resneje obravnavati nabiralne akcije za šolske kuhinje, vpli-

vati pa bi bilo treba tudi na ljudi, da bi z večjim razumevanjem pomagali tem kuhinjam in tako omogočili otrokom, da bi dobili bogate malice.

Na konferenci so ugodno ocenili nabiralno akcijo za počitniško okrevanje otrok v letu 1967. Sklenili so, da bodo za prihodnje leto še vestneje nabirali sredstva, pravice pa naj se prično takoj.

Udeležence konferenca je najbolj skrbelo zmanjševanje števila članov RK. Povedali so, da se je število članov povečalo le v nekaterih organizacijah. Zaskrbljivo pa je podatek, da je članstvo plačalo šole 50 odstotkov članarine za leto 1967. Pripomnili so, da je to odvisno predvsem od marljivosti poravnanih RK.

Prvi sneg jih je našel nepripravljene. Malo po blatu, malo po snegu, pa je šlo... Takole smo zalotili prve »uporabnike« belega elementa pri delu, kmalu ko je padla zadnja snežinka. — Na sliki mladi sankarji z Zagrebške ceste. (Foto: S. Dokl)

Honorarne ure po izobrazbi!

Izobraževalna skupnost bo plačala le toliko honorarnih ur in nadur, kolikor jih dovoljujejo predpisi

Izvršni odbor temeljne izobraževalne skupnosti v Novem mestu je pred dnevi pod predsedstvom prof. Veljka Trohe razpravljal o nekaterih merilih za financiranje srednjih šol in dijaških domov v novomeški občini.

Izvršni odbor je tokrat predvsem pretresal podatke o opravljenih honorarnih urah in nadurah v novomeških srednjih šolah in na podlagi tega odločil način plačevanja za opravljeno pedagoško delo stalnih in honorarnih predavateljev. Povedano je bilo, da je preveč pedagoških ur (pri praktičnem pouku) v šoli za zdravstvene delavce in na gostinski šoli,

ki jih izvršni odbor ne bo priznal. Temeljna izobraževalna skupnost bo namreč plačala samo toliko ur, kolikor jih je dovoljeno opraviti po predpisih.

Po predlogu izvršnega odbora bo temeljna izobraževalna skupnost plačala honorarno uro (ali naduro) učitelju z visoko izobrazbo po 1.300, z višjo izobrazbo po

1.150 in s srednjo izobrazbo po 1.000 S din.

Izvršni odbor je določil tudi vsoto, ki jo bo dala temeljna izobraževalna skupnost posameznim srednjim šolam za materialne stroške. Za te potrebe bodo dobile šole do konca leta 1967 okoli 1,8 milijona S din.

Merila, po katerih je izvršni odbor v omenjenih primerih določil delitev sredstev, bodo upoštevana tudi v pogodbah o financiranju srednjih šol. Take pogodbe še vedno pripravljajo.

Tehtnice in televizorji

V novomeški prodajalni ELEKTROTEHNE si lahko nabavite lično tehtnico za osebno tehtanje, za gospodinske namene pa imajo tehtnice: LIBELA de lux, luxus in prima.

Pri ELEKTROTEHNI imajo tudi veliko izbiro televizorjev: OTELO, DIPLOMAT, ATLAS z UHF in brez njih, CAJAVEC 471 z malim ekranom, CAJAVEC 522 in novi Cajavec AVTOMATIK. Slednji imajo dveletno garancijo. Prodajalna je dobro založena z radijskimi sprejemniki, gramofoni, magnetofoni in tranzistorji.

Novomeška kronika

■ IGRO »SVEJE V DRUGI SVETOVNI VOJNI«, v kateri se plesec B. Brecht norčuje iz fanatičnega militarizma, bo v torek, 12. decembra, uprizorilo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja v dvorani Doma kulture na Prešernovem trgu. Popoldne ob 16. uri bo predstava za šolsko mladino, zvečer ob 19.30 pa abonmajska predstava za odrasle. Vstopnice za večerno predstavo bodo tudi v prosti prodaji.

■ ZA DAN REPUBLIKE SO MNOGI spet spozabili izobesni zastave in okrasiti izložbena okna trgovin. Na Rotovžu tokrat nismo videli zastav na drogovi, pa tudi mnogi zavodi, ustanove, delovne organizacije in drugi niso izkazali posebne časti rojstnemu dnevu nove države. Se nam je tudi tokrat spet bolj mudilo v gostilne in kavarne?

■ SE SODOBNE NAPISE BOSTA DOBILI, potem pa bosta urarska delavnica Matije Wahterja in Foto-tehnika res dokončno obnovljeni. Odprli so ju že pred dnevi. Na Glavnem trgu je še nekaj lokalov, ki čakajo na obnovo.

■ NA GLAVNEM TRGU IN DRUGIH parkiriščih je tu in tam še videti avto brez parkirne ure, sicer pa so se vozniki že privadili na novi red. Kaže, da so zalegle tudi prve kazni.

■ PRED »NOVOTEHNO« PRI KANDIJSKEM mostu na pločniku je skoraj vedno parkiran kakšen avto: včasih osebno vozilo, včasih kombi. Ker je na tem kraju že tako in tako nepregleden prehod, je res čudno, da je na tem pločniku dovoljeno parkirati. Včasih je tam stal prometni znak.

■ POLEG TRAFIKE NA GLAVNEM TRGU so novembra odprli nove prostore podružnice časopisnega podjetja DELO. V njem delajo tudi dopisniki osrednjega slovenskega dnevnika. Prejšnje prostore DELO je najel odvetnik Slavko Sitar.

■ NA TRZNICI NI BILO v ponedeljek nobenih posebnih sprememb. Prodajali so kislo repo in zelje po 200 Sdin kg, česen po 1.200 Sdin, grozdje po 450 Sdin, paradižnike po 650 Sdin kg, čebulo po 190 Sdin, fižol po 500 Sdin, solato po 450 Sdin kg ter špinačo, motovilce in radijo po 100 Sdin merico.

■ GIBANJE PREBIVALSTVA — rodilo so: Amalija Robek iz Volčičev 32 — Renato, Darinka Foršek iz Ljubljanske 17 — deklica, Marinka Zgajnar iz Kastelčeve 1 — Janca, Milena Berus s Trdinove 43 — deklica, Klara Znidaršič iz Jenkove 1 — Emilia, Marija Kočvar s Kandijske 13 — Alenka in Ana Kobe iz Koštalove 14 — dečka.

Stalna konferenca KS je zasedala

V torek dopoldne se je v Novem mestu sestala stalna konferenca krajevnih skupnosti občine Novo mesto. Na konferenci so razpravljali o bližnji akciji »leto krajevnih skupnosti«, pogramiranju dejavnosti za leto 1968 in financiranju dejavnosti v prihodnjem letu.

Razprava je bila zelo plodna, sklepi pa obetajo še bolj razgibano dejavnost krajevnih skupnosti. O delu konference bomo nekoliko obširneje poročali v prihodnji številki. Sd

Področno posvetovanje SZDL

V teku so področna posvetovanja krajevnih konferenc SZDL v dvanajstih občinskih središčih. Na ta posvetovanja je vodstvo občinske konference SZDL Novo mesto povabilo predsednike oziroma tajnike organizacij in vse člane občinske konference SZDL.

Na teh posvetovanjih imajo takšen dnevni red: 1. realizacije delovnega programa v letu 1967 in priprave programa za prihodnje leto, 2. razprava o programu izobraževanja občanov, 3. priprava programa proslav v čast 22. decembra — dneva JLA, 4. organizacijska vprašanja (članstva, sprejem v organizacijo, sodelovanje z drugimi organizacijami itd.).

Kulturni večer z volitvami

V torek, 21. novembra zvečer, so v Novem mestu izvolili nov odbor DPD Svoboda »Dušan Jereb«. Predsednik je postal Peter Breščak. V odbor je bilo izvoljenih precej mlajših kulturno-prosvetnih delavcev. Volitve so izvedli v odmoru med kulturnim sporedom ob navzočnosti (spet maloštevilnih) obiskovalcev. V kulturnem večeru, ki so ga pripravile društvene skupine, so nastopili: moški pevski zbor pod vodstvom Tonea Marklja, salonski orkester pod taktirko Draga Sproca, dramska skupina s prizorom iz »Desetega brata« ter Oder mladih z recitalom iz Menartovih »Časopisnih stihov«. Vezni tekst v verzih je napisal Severin Šali, brala pa ga je Alenka Bole-Vrabc.

Nagrade za urejene hiše

Glede na priprave za prihodnjo turistično sezono je turistično društvo v Dolenjskih Toplicah na nedavni seji sprejelo več važnih sklepov. Med drugim so sklenili, da bodo bolj skrbeli za čistočo kraja, okoličnice in posameznih hiš. Lastnike, ki oddajajo sobe gostom, bodo poklicali na posvet, na katerem jih bodo seznanili s tem, kako morajo urediti sobe in kakšen red morajo imeti. Turistično društvo je sklenilo tudi, da bo nagradilo lastnike, ki bodo najlepše uredili svoje domove. V kraju je še več reči, ki jih bo treba po mnenju turističnega društva izboljšati: slej ko prej bo treba regulirati potok Sušico, v katerem se zdaj nabira sama nesnaga, popraviti in posuti s peskom poti v parku, postaviti še nekaj klopi itd. Poskušali bodo tudi izboljšati pot ob Sušici proti Krki do gostišča, ki ga gostje radi obiskujejo. D. G.

Prvi »Vršček«

Literarni krožek v osnovni šoli na Prevolah se je odločil, da bo izdal glasilo. Vanj bodo pisali učenci o svojih doživljajih in delu. List bo dobil ime po bližnjem hribu, ki mu pravijo Vršček. Te dni pripravljajo prvo številko »Vrščeka«.

13 nedelj na delu

Po 15 do 20 ljudi je prostovoljno delalo zapovrstjo tri najst nedelj pri urejanju kulturne dvorane, prizidane gasilskemu domu v Hinjah, popravilu pokopališča, poti in urejanju šolskega igrišča na Prevolah. Na poti so nasuli okoli 1000 kubič. metrov gramoza in plačili za drobilec 680.000 Sdin. Krajevna skupnost je za ta dela porabila vsa sredstva iz krajevnega samoprispevka. Menijo, da so občani opravili delo, vredno okoli 6 milijonov Sdin. Delovne akcije je organizirala krajevna skupnost s pomočjo družbeno-političnih organizacij. Rezultate akcije je 14. novembra obravnaval tudi svet krajevnih skupnosti.

Sklepi ne smejo v koš

Dogovor družbeno-političnih organizacij iz dveh ISKRINIH obratov s skupnim upraviteljem o naslednem izvajanju sklepov in ukrepov

2. decembra je bil v novomeški sindikalni dvorani sešatek predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in uprav županijskega in šentjernejskega obrata ISKRE z njihovim začasnim skupnim upraviteljem inž. Prežljem. Dogovorili so se, da bodo poskrbeli za dosledno izvajanje sklepov in ukrepov, sprejetih za izboljšanje stanja v obeh ISKRINIH obratih.

V pogovoru, ki so se ga udeležili tudi člani občinskega sindikalnega sveta, so ugotovili, da so v šentjernejskem obratu premalo kritično obravnavali letošnje odpušče delavcev. Navedli so, da je bilo delovno razmerje prekinjeno tudi večjemu številu delavcev, ki so potem ostali brez vsakršnih dohod-

kov in sredstev za preživljanje. Tovarna elementov je obljubila, da bo prispevala nekaj sredstev za prekvalifikacijo teh delavcev, če bodo zanje lahko našli nova delovna mesta. Dogovorili so se, da bodo nova delovna mesta iskali predvsem za tiste odpuščene delavce, ki se, odkar so bili odpuščeni, nimajo s čim preživljati. Socialno manj ogroženim, zlasti tistim, ki imajo kaj zemlje ali bi se lahko preživljali z obdelovanjem zemlje, pa bodo priporočili, naj začno obdelovati zemljo.

Z dosežanimi ukrepi in tistimi, ki jih bo potrebno še sprejeti, s sklepi in priporočili, predvsem pa s številnimi razpravami na vseh ravneh, z iskanjem najboljših rešitev in s podobnim želijo obrata predvsem zagotoviti nadaljnji obstoj, urediti proizvodnjo in prodajo izdelkov na domačih in tujih tržiščih. Na kratko: zagotoviti hočejo stanovitno proizvodnjo in stanovitno prodajo.

Proslava na Malem Slatniku

25. novembra zvečer je prebivalstvo Malega Slatnika in okoliških vasi počastilo oktobrsko revolucijo in dan republike s proslavo, ki so jo priredile krajevne organizacije. Predsednik KO SZDL Franc Avseč je govoril o pomenu oktobrsko revolucije in ustanovnem dnevu nove Jugoslavije — 29. novembra; mladinci so nastopili s recitacijami pesmi o revoluciji, učenci osnovne šole pa so uprizorili lutkovno igro. Prireditve je bila dobro obiskana. Večer se je nadaljeval s plesom.

Spomladi rekonstrukcija ceste Brusnice—Gabrje

Pripravljalna dela za rekonstrukcijo ceste Brusnice—Gabrje so se nekoliko zavlekla. Odgovorni činitelji so mnenja, da bi delo izvedli spomladi, ker sedanje vremenske razmere niso zanesljive. Delo v sedanjem času bi terjalo večje stroške. Sd

Akademija za dan republike

V torek, 28. novembra, je bila v Domu kulture akademija, posvečena dnevu republike. Udeležilo se je nekaj šestdeset Novomeščanov, med njimi zastopnik občinske skupščine (tov. Kuhar, Dokl in Zupane). Po govoru tov. Romiha je gledališka skupina Oder mladih predstavila recital Šel je popotnik skozi atomski vek. To delo so mladi gledališniki pripravljali z veliko zavzetostjo. Poskrbeli so tudi za odlično sceno. To so pripravili iz odpadlega železja, tako da so že vnaprej opozorili na nevarnost atomske vojne in na njeno grozotno uničenje. Borove pesmi so prav učinkovite in pretresljive. Vizija govori o pesnikovem popotovanju skozi atomski vek in o grozi, ki jo doživlja na poti v uničenje, v smrt. Delo je protest proti

vsakršni vojni, ne samo atomski.

Oder mladih je pripravil tokrat že drugi recital, pred dnevi je nastopil v Dolenjski galeriji s Portugiškimi soneti. Recital Šel je popotnik skozi atomski vek namerava jo ponoviti za posamezne šole, saj se bodo dijaki lahko na ta način spoznali z umetniško interpretacijo teksta, ki ga v šolah obravnavajo.

Naslednjega dne smo zvečer v televizijskem obzorniku videli posnetek s proslave v Idriji. Ob nabito polni dvorani ter zavzetim spremljanju programa smo se zamislili. Postaja Novo mesto res nekaj izjemnega? Bo treba najti nov način kulturnega dela?

Kakorkoli že, približati ga bo treba, našemu človeku. Na ta ali oni način. P. B.

VESTI

Košarka: Gimnazija - Student 114:168

V telovadnici novomeške gimnazije sta se pred kratkim pomerili košarkarski ekipi gimnazije in študentov. Tekma je bila zelo zanimiva. Gimnazija je s študentom upirali samo v prvem delu tekme, nato so popustili. Tako visok rezultat je bil dosežen zaradi posebnih pogojev gimnazijske telovadnice.

Za gimnazijo so nastopili: Kopač 44, Verbič 26, Kovačič 32, Uhan 16; za študente: Splival 48, Pirč 40, Počrvina 16, Gunde 38 in Setina 36.

Strelci za dan republike

V počastitev dneva republike je občinski strelski odbor Novo mesto izvedel pod pokroviteljstvom tovarne zdravil »Kriša« tekmovanje v streljanju z zračno puško. Na tekmovanje je prišlo kar 13 štiričlanskih strelskih ekip, ki so dosegle sledeče rezultate: Ekipno tekmovanje — člani: 1. Pionir, 1.953 krogov; članice: 1. Pionir, 830 krogov; pionirji: 1. Janes Trdina I., 388 krogov. Člani posamezno: 1. M. Krog (Pionir), 2. Z. Lčina (Kriša), 3. M. Okroglič (Novoles). Članice posamezno: 1. M. Bračko (Pionir), 2. J. Bratoš (Pionir), 3. M. Florjancič (Pionir). Pionirji posamezno: 1. S. Damijanovič (J. Trdina III.), 2. M. Okroglič (J. Trdina I.), 3. Tilka Golob (J. Trdina pionirke).

Zmagovita ekipa je prejela prehodni pokal, posamezniki pa diplome.

Šahovska dejavnost v razmahu

V zadnjem času opažamo na Dolenjskem izredno razgibano šahovsko dejavnost. V preteklem tednu smo imeli na našem območju pomembno srečanje najboljših šahistov Jugoslavije. V Čateških Toplicah so se namreč srečali jugoslovanski mojstri »lesenih figur« in s tem potrdili sodelovanje tudi na posamičnem šahovskem prvenstvu Jugoslavije.

Najmlajši šahisti so tekmovali v Kočevju. Domačini so bili le nekoliko prekratki, da bi segli po najvišjem naslovu. Tudi v Zasavju je šahovska dejavnost živahna, posebno v Krmelju in Sevnici. Kot, so tudi Belokranjci postali delavni in vzgajajo mlad rod šahistov.

Šah v Kočevju

Šahovski klub Kočevje je priredil za dan republike prvo neuradno ekipno šahovsko prvenstvo pionirjev Jugoslavije. Vsaka ekipa je bila sestavljena iz 4 pionirjev, dveh pionir in dveh mlajših pionirjev.

NOGOMET

CELULOZAR zaslužen prvi

Nogometaši Celulozarja iz Krškega so zaslužen osvojili prvo mesto v celjski nogometni podvezi. S svojo igro so opravili vsa pričakovanja. V zadnje srečanje s simpatično nogometno ekipo s Senovega so vložili ves trud, da so izbojevali še zadnje potrebno zmago. Srečanje, ki smo ga ocenili kot tekmo zamujenih priložnosti, je opravilo igro pravkar. Ravno tako smo bili presenečeni nad lepo in borbeno igro nogometašev s Senovega, ki imajo vse možnosti, da v drugem delu tekmovalnega marškomu pripravijo grenke trenutke. Ekipi iz Krškega želimo tudi v drugem delu tekmovalnega enake uspehe. S tem bi si priborila mesto v višjem tekmovalju, kar tudi zasluži.

Celulozar : Senovo 3:1

Zadnja tekma jesenskega dela nogometnega prvenstva celjske nogometne podveze med Celulozarjem in Senovcem je končno odločila prava. Nekateri klubi, ki sodelujejo v tej skupini, imajo še maostale tekme, vendar Celulozarja nobeno možnost ne more dohiti, ter so tako prvaki jesenskega dela. Svojo premoč so pokazali s tem, da so 11-krat zmagali, eno tekmo izgubili in eno igrali neodločeno.

Srečanje z nogometaši s Senovega je potekalo v znaku prave prvenstvene tekme, ki je bila za številne gledalce pravi užitek. V prvem delu tekme sta bili obe enajsterici izenačeni, v drugem pa so nekoliko iznajdljivejši domačini trikrat premagali vratarja gostov. Vsi igralci obeh enajsteric zasluži vso pohvalo za lepo in borbeno igro.

L. H.

Boč : Brežice 3:3

Zadnje nedelje so brežiški nogometaši gostovali v Polčanih. Tekmo s tamkajšnjim Bočem so igrali 3:3. Brežičani so igrali oslabljeni, vendar bi tudi pomajšana sestava lahko s nekoliko več srečo dosegla boljši rezultat. V nedeljo, 3. decembra, bi morali Brežičani igrati doma s ekipo Vranskega. Gostje niso prispeli in so tekmo izgubili s 3:0.

To nedeljo bodo Brežičani igrali v Laškem.

V. P.

Polzela : Senovo 3:3

V zaostali prvenstveni nogometni tekmi sta nogometni ekipi Polzele in Senovega igrali neodločeno. Rezultat 3:3 je presenečenje, kajti Senovčani so bili favoriti. Prvi del tekme je pripadal v celoti gostom, saj se je končal s rezultatom 2:0 za Senovo. V nadaljevanju so bili gostje očitno zadovoljni z rezultatom in se niso več trudili. To so s pridom uporabili domačini in znižali na 3:2, v zadnji minuti pa so enajstermetrovko pretvorili v gol in tako dosegli rezultat 3:3. Za Senovo sta bila uspešna Gaser 2 in Jevšnik 1.

J. KODELJA

Srednjeolci najboljši

29. novembra je bil na rokometnem igrišču pred gimnazijo v Crnomlju odigran turnir v malem nogometu. Zaslužen osvojili srednjeolci. Njihova ekipa je bila sestavljena iz učencev gimnazije in polklicne kovinarske šole. Rezultati: srednjeolci — Kančarica 4:1, Crnomelj — Kančarica 2:2 in srednjeolci — Crnomelj 4:3. Vrstni red: 1. srednjeolci (4 točke), 2. Crnomelj (1) in 3. Kančarica (1).

Bloudkovi plaketi za Kovačiča in Bižala

Priznana telesnovzgojila delavca, profesor Saša Bižal iz Kočevja in Danilo Kovačič iz Novega mesta, sta prejela visoki priznanji za svoje delo. Podeljeni sta jima bili Bloudkovi plaketi za njuno nesebično in požrtvovalno delo in udejstvovanje na tem družbenem področju.

Danilo Kovačič

Partizan Slovenije je predlagal za Bloudkovo plaketo znanega telesnovzgojnega delavca DANILA

KOVAČIČA iz Novega mesta. Visoko priznanje je pred dnevi dobil v Ljubljani. To je prejel za plodno delo na področju temeljne te-

lesne vzgoje v gimnastiki in rekreativnem športu. S soprogo Ružo sta namreč precejšnji del svojega življenja in prostega časa posvetila telesni vzgoji in mladim. Čestitkam, ki jih je prejel Danilo Kovačič, se pridružujemo tudi mi.

Saša Bižal

Saša Bižal je bil kot dijak aktivni športnik in tajnik društva »Elana« v Novega mesta. Po študiju se je vrnil v rojstni kraj in se takoj vključil v TVD Partizan Kočevje. Bil je vodnik, trener in tekmovalci. Ni bilo atletskega nastopa, v katerem ne bi sodeloval in dosegal dobrih rezultatov. Od 1954 do danes se vedno aktivno dela. Pod njegovim vodstvom je imel kočevski Partizan najboljše rezultate v republiškem in državnem merilu. Trenutno vodi odbojkarje (tudi on je član ekipe), ki tekmujejo v II. republiški ligi. V letih 1962-1963 je bil predsednik občinske zveze za telesno kulturo, od 1963 pa je predsednik TVD Partizan Kočevje. Leta 1956 je bil deležen posebnega priznanja: mar-

Šalu Titu je kot predstavnik Slovenije izročil v Beogradu štafeto palico.

Sodeloval je tudi pri izgradnji športnih objektov v Kočevju, posebno pri izgradnji novega doma telesne kulture. S požrtvovalnostjo in skromnostjo ter z nesebičnim delom z mladino je dokazal, da je bila Bloudkova plaketa podeljena pravemu športniku in organizatorju.

A. ARKO

ŠPORTNA TRIKUNA

Za prioriteto športov ali proti

zasluži vso pozornost.

Namen tega sestavka je, ustaviti se pri izredno težkem problemu, to je problemu nadaljnega financiranja telesnovzgojne dejavnosti in določiti prioritete športov v občini. Moje mnenje je, da v športni dejavnosti toliko časa ne bomo zabeležili napredka, dokler se zavestno ne odločimo za krepkejšo financiranje nekaterih športnih panog. Ni važno, katera panoga je to, važno je le, da na osno-

vi analize ugotovimo, v katero športno panogo se splošna investira. Za tisto, ki bi dobila mesto na prioriteten listici, bi se našla finančna sredstva, ki so, kot trdim, eden osnovnih vzrokov, da ni dejavnosti!

Mislím, da imamo v občini take športne panoge, ki bi lahko vključile v dejavnost večje število mladine, razen tega imamo za to dejavnost tudi objekte, strokovnih kadrov pa tudi ne manjka. Torej se odločimo in razčistimo med seboj to vprašanje! Če bomo to storili, se upam trditi, da bo šport v občini dosegel mesto, kot bi ga dejansko lahko imel glede na dana pogoje.

Namen tega sestavka je začetni javno razpravo o tem vprašanju, da bi na ta način športu v novomeški občini začrtali jasnejšo pot. Vsak prispevek in dobrodošel napotek bo dobrodošel. Vabimo vse, ki želijo prispevati svoje misli k rešitvi tega vprašanja, da javno spregovorijo.

SLAVKO DOKL

Občinsko hitropotezno prvenstvo

Na hitropoteznem šahovskem prvenstvu za prvenstvo trebanjske občine so nastopile štiri ekipe. Zmagala je z minimalno razliko ekipa osnovne šole Mokronog (Hočev, Zutič, Videčnik) in prejela prehodni pokal občinskega sindikalnega sveta Trebnje. Drugo mesto je zasedla ekipa občinske skupščine Trebnje, tretje Mercator in četrto EMI — Mima.

B. D.

Tomič zaslužen prvi

Novembrskega šahovskega hitropoteznega turnirja za mladince v Crnomlju se je udeležilo 12 šahistov. Zmagal je Tomič pred Lazičem in P. Skrbinskom. Vrstni red: 1. Tomič 9,5, 2. Lazič in P. Skrbinske 9 točk, 4. Šimec 8 točk, 5.—6. Bedič in Vračaj 7 točk, 7. Laterner 5 točk, 8. Kure 4 točke, 9. Kočevar 3 točke itd.

—Lan—

Šahisti KOPITARNE uspešni!

V mesecu novembru so šahisti »Kopitarne« iz Sevnice sodelovali na javljenem hitropoteznem šahovskem turnirju v čast dneva republike in 60-letnice hrastniške steklarne. Med dvanajstimi sodelujočimi ekipami so sevnški šahisti zasedli 4. mesto s 35 točkami. Za Kopitarno so igrali: Janko Blas, Franc Drstvenšek, inž. Martin Novak, Martin Pfeifer in Jože Timer.

J. B.

Delavni Krmeljčani

Šahisti »Svobode« iz Krmelja so med prazniki imeli več šahovskih prireditelj. Dvoboj s šahisti Metalne so odločili v svojo korist s rezultatom 4:2. Rezultati dvoboja: Debelak : Stribar remi; Zvar : Prosenik 1:0; Zilnik : Vilman 1:0; Perhaj : Zaman remi; Koprive : Kaše 0:1; Hočevar : Okoren 1:0. Po dvoboju je bil odigran hitropotezni turnir. Zmagal je Stribar pred Perhajem, Zvarom, Debelakom, Prosenikom itd.

Šahovski dvoboj s sindikalno podružnico Kopitarne iz Sevnice so šahisti Krmelja izgubili z rezultatom 6 in pol : 3 in pol. Rezultati: Blas : Stribar 1:0; Timer : Debelak remi; Novak : Zvar 1:0; Pfeifer : Papež 1:0; Drstvenšek : Stangl 0:1; Kozamernik : Perhaj 1:0; Horvat : Zilnik 0:1; Strukelj : Zaman 0:1; Stern : Kos 1:0; Robek : Prosenik 1:0. Na hitropoteznem turnirju pokončnem dvoboju pa je zmagal Blas pred Debelakom, Stribarjem, Timerjem in drugimi.

B. D.

Priznanje zaslužnim športnikom

Znanim športnikom, državnim prvakom iz Krške občine, Francu Babiču, Tonetu Bizjaku, Francu Čargu, Dušanu Zlatiču in Ljubu Potočniku so v Kostanjevici podelili priznanja. Sprejem, ki sta ga pripravila občinska skupščina Krško in AMD Krško, je bil navse prisrčen. Na sprejemu je bila prisotna vrsta marljivih telesnovzgojnih delavcev in vidnejših družbenih delavcev. Na tej slovesni prireditvi smo videli: Alojza Zokalja, predsednika AMZ Slovenije; Staneta Nuncića, predsednika ObS Krško; Petra Markoviča, sekretarja občinske konference SZDL; Vlada Zagarja, predsednika AMD Krško; Staneta Krapeša, predsednika športne komisije AMZ Slovenije; Marjana Preškarja, predsednika plavalnega kluba »Celulozar«; Branka Saterja, predsednika AMZ Hrvatske; Francija Novaka, predsednika tekmovalne komisije za Speedway Jugoslavije, in druge.

Na tej slovesni prireditvi, s katero so se oddolžili športnikom za pomembne dosežke v pretekli

sezon, je najprej spregovoril Staneta Nuncić, predsednik občinske skupščine Krško. Iz njegovih izjav naj povzamemo, da vodilni ljudje v občini cenijo dosežke svojih športnikov, ravno tako pa tudi vsa

prizadevanja marljivih vaditeljev in sodelavcev. Zato nas ni presenetil prisrčen in svačen sprejem, ki so ga pripravili štirikratnemu državnemu prvaku v speedwayu Francu Babiču, štirim mladim obetajočim plavalcem, državnim prvakom Tonetu Bizjaku, Francu Čargu, Ljubu Potočniku in Dušanu Zlatiču, ter plavalnemu trenerju Niku Zibretu. Vsi so prejeli od predsednika Nuncića praktična darila.

Predsednik AMD Krško Vlado Zagar je izročil svojemu tekmovalcu Babiču lep pokal za štirikrat osvojeno državno prvenstvo. Priznanja je prejel popularni tekmovalci tudi od predstavnikov iz sosednje Hrvatske in Francija Novaka, predsednika zveznega odbora za speedway Jugoslavije, ter čestitke vseh prisotnih.

Ne moremo mimo tega, ne da bi pohvalili organizatorje, ki so se na takšen način oddolžili svojim športnikom za njihovo priznanje.

S. DOKL

Jesenski kros v Sodražici

V počastitev dneva republike je občinski komite ZMS Ribnica priredil tekmovanje v krosu za učence osnovnih šol. Na tekmovanje je prišlo 60 tekmovalcev iz ribniške, sodraške in loškopotoške osnovne šole. Za tekmovanja niso udeležili učenci iz Kočevja in Velikih Lašč.

Mladinci so tekali na 1500 m in zasedli naslednja mesta: 1. Franc Vidverol (Ribnica), 2. Alojz Mihačič (Sodražica), 3. Janes Krže (Loški potok). Dekleta so se pomerila na 1000 m in so se razvrstila takole: 1. Anica Gregorič (Sodražica), 2. Olga Henigman (Ribnica) 3. Albin Gornik (Sodražica).

V ekipnem tekmovalstvu so pri mladincih bili najboljši tekmovalci iz Ribnice, pri dekletih pa učenke iz Sodražice.

Na koncu tekmovalja se je predsednik občinskega komiteja ZMS Ribnica BOŽO BREGAR zahvalil vsem nastopajočim. Za uspešno tekmovalstvo gre zasluža domačim mladincem in mladinki Andreji Mikulic.

MATE

Izberimo športnika!

Pred koncem leta bomo objavili tradicionalno anketo za izbor »športnika Dolenjske« v letu 1967. Dragi bralci, vsak teden vas bomo v našem listu spomnili na najpomembnejše dosežke naših športnikov, da se boste lažje odločili, ko boste izpolnjevali anketo. Tako vam želimo pomagati, nikakor pa nimamo namena vplivati na vašo odločitev.

STONE BIZJAK

Med mlade talentirane plavalce iz Krškega sodi gotovo tudi dijak STS iz Krškega Tone Bizjak. Kot otrok, star pet let, je že našel svojega »konjickasa«. Marljivo delo in vadba pod strokovnim vodstvom trenerja Nika Zibrela sta se Tonetu letos bogata

obrestovala. Uspelo mu je zasedeti mesto v samem vrhu slovenskega plavanja. Pomembne dosežke je zabeležil tudi na državnem prvenstvu v Dubrovniku, kjer je postal državni prvak na 200 prostu, bil drugi na 1500 m prostu, in tretji v disciplini 400 m prostu.

FRANC ČARGO

Petnajletni dijak brežiške gimnazije Franc Čargo ima v »smokrem elementu« že pet let svojo zabavo. Od prvih začetkov pred leti pa do danes je tekmovalna pot tega mladca strma. Kot pionir je s svojimi nastopi vzbudil pri strokovnjakih zanimanje. Od večkratnega pionirskega prvaka se je razvil v mladinskega in celo državne ga članskega prvaka. Na državnem članskem prvenstvu je zmagal na 1500 m prostu, med mladinci pa ima v posesti dva državna naslova, in to na 400 m in 1500 m prostu. Njegovi do-

sežki so vsega spoštovanja vredni in kažejo, da njegova zvezda komaj vzhaja.

LJUBO POTOČNIK

Dijak I. letnika TSŠ v Krškem petnajletni Ljubo Potočnik plava komaj tri leta. V relativno kratki športni karieri je zabeležil že nekatere pomembne uspehe. Med take moramo šteti dve drugi mesti na državnem mladinskem in repu-

bliškem članskem prvenstvu na 100 m prostu. Ravno tako kot so tekmovalci Dušan Zlatič, Franc Čargo in Tone Bizjak je prispeval svoj delež, da je bila štafeta 4 x 100 m mešana prva v državi.

STANE NUNCIĆ, predsednik občinske skupščine Krško, je na slovesnem sprejemu za športnike v Kostanjevici podelil najzaslužnejšim lepa praktična darila. Na sliki izroča priznanje plavalcu TONETU BIZJAKU. (Foto: S. Dokl)

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Zadnje tri tedne so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Marija Dule, Majda Janežič, Franc Petelin, Dušan Mežnarič, Marija Bon, Ljuba Piro, Vida Redek, Jožica Tomše, Zdenka Logar, Irena Novak, Ismetka Alijevič, Janez Pavlin, Izlok Peroci, Bojan Bele, Ignac Sila, Stanislav Hribar, Boris Pelko, Marija Matekovič, Vojko Oklešen, Boris Petančič, Jože Novine, Milena Dular, Fani Vidmar, Senja Barbo in Vera Hrovatič, dijaki novomeške gimnazije; Ana Bartolj, Nada Kosič, Marija Slak, Albina Irt, Rozi Sitar, Marija Draginc in Jože Ferbežar, člani kolektiva Novoteks, Novo mesto; Ana Pezdirc, dijakinja ekonomske srednje šole, Novo mesto; Ana Plut, gospodinja iz Črnomlja; Veljko Troha in Janez Kolenc, člana kolektiva gimnazije Novo mesto; Avgust Bobič, član kolektiva Krka — tovarna zdravil, Novo mesto; Stefka Šimič, članica kolektiva Dolenjka, Novo mesto; Mihaela Smolič, članica kolektiva KZSZ Novo mesto; Janez Judež, član kolektiva Remont, Strazja; Franc Zorc, član kolektiva osnovna šola Dolž; Marija Hočevar, gospodinja z Vrha; Florjan Kastelic, član kolektiva Gozdni obrat Novo mesto; Anica Kobe, gospodinja z Dolže; Marija Sašek, gospodinja z Dolže; Terezija Ovniček, gospodinja z Dolže; Marija Berkopec, gospodinja z Vrha; Franc Saksida, kmečki delavec z Dolže; Franc Gredenc, kmet z Dolže; Stane Kotar, kmet iz Igljence.

Anica Zupavec, Draga Kamenarič, Viktor Avsec, Joža Slak, Marija Pucelj, Alojz Zoran, Marija Slak, Jožeta Turk, Vida Senica, Anton Cesar, Marjana Kosirc, Jože Bratkovič in Alojz Zupančič, člani kolektiva Novoteks, Novo mesto; Majda Sulc, članica kolektiva osnovne šole Novo mesto; Antonija Dvorčak, Marija Tisovec, Tončka Gorjanc in Martin Cerne, člani kolektiva Krka — tovarna zdravil, Novo mesto; Martina Kapušin in Anton Nemanjč, člana kolektiva Komunalno podjetje Metlika; Jože Kapušin, član kolektiva S O Črnomelj; Pavla Bajuk, članica kolektiva KZ Metlika; Jurij Malešič, član kolektiva S O Metlika; Jože Bizjak, delavec iz Drašičev; Jurij Nemanjč, upokojenec iz Metlike; Karolina Skrinjar, gospodinja iz Drašičev; Jože Videtič, delavec iz Berce vasi; Jože Kraševac, delavec iz Drašičev; Anton Nemanjč, kmet iz Zelenbeja; Jožica Nemanjč, Marija Nemanjč, članici kolektiva Beti, Metlika; Martin Nemanjč, kmet iz Zelenbeja; Anton Kočevar, kmet iz Božakovega; Jakob Stariha, kmet iz Sela pri Jugorju; Marija Nemanjč, delavka iz Božakovega; Karolina Matkovič, gospodinja z Radovce; Karolina Kraševac, gospodinja iz Drašičev; Zofka Matkovič, gospodinja iz Geršičev; Franc Zepaher, kmet iz Sela pri Jugorju; Franciška Petrovič, gospodinja iz Berce vasi; Bara Rajk, gospodinja iz Bojanje vasi; Ivana Bučar, gospodinja iz Drašičev; Jože Leščanec, kmet iz Božakovega; Ivana Režek, gospodinja iz Bojanje vasi; Anton Črnogelj, kmet iz Božakovega; Jože Vovk, kmet z Radovce; Nada Nemanjč, gospodinja iz Božakovega; Anton Kozjan, kmet iz Božakovega; Jože Režek, delavec z Radovce; Marija Matjašič, gospodinja iz Božakovega; Anton Klemenčič, kmet iz Sela pri Jugorju; Julijana Lovšin, gospodinja iz Križevske vasi; Franci Macelj, mesar iz Novega mesta; Rozalija Marinič, gospodinja iz Skemljeva; Marija Plut, šivilja z Jugorja; Ivana Krštinč, gospodinja z Božič vrha; Anica Mohar, gospodinja z Jugorja; Danica Belopavlovič, gospodinja iz Skemljeva; Angela Nemanjč, gospodinja iz Božakovega; Ana Simončič, gospodinja iz Drašičev; Karolina Mavretič, gospodinja iz Svržakov; Angela Pečarič, gospodinja iz Čurbi; Ivan Dragovan, delavec iz Gornje Lokvice; Zofija Suklje, gospodinja iz Berce vasi; Ana Suklje, gospodinja iz Dolnje Lokvice; Ana Plut, gospodinja iz Gornje Lokvice; Nada Muc, gospodinja iz Dolnje Lokvice; Vida Krizan, gospodinja iz Primostka.

Marija Gorše, Julijana Movern, Marija Kocjan, Zvonka Frankovič, Erna Kavšek, Tatjana Osterlč, Spela Pister, Mira Kmetič, Reli Bevc, Olga Jakelj in Jelka Jarni, dijakinje šole za zdravstvene delavce Novo mesto; Jože Progar in Alojz Zupančič, člana kolektiva Krka — tovarna zdravil, Novo mesto; Angela Tisu in Olga Golob, članici kolektiva osnovne šole Katja Rupena, Novo mesto; Marija Slak, gospodinja iz Prečne; Jože Pečjak, član kolektiva Novoles, Strazja; Neža Rodič, gospodinja iz Plana; Stefka Grum, Marija Koželj, Janez Suhadolnik, Leopold Suhorepec in Anton Spec, člani kolektiva Iskra, Žužembek; Jože Rifelj, član kolektiva Ribogojnica, Dvor; Jože Kastelic, kmet iz Brezove rebi; Miha Semrak, kmet s Kala; Bogdan Zupančič, član kolektiva G G Novo mesto; Martin Zupančič, kmet iz Gornjega Ajdovca; Edvard Gnidovec, kmet iz Velikega Lipovca; Feliks Rogelj, delavec iz Velikega Lipovca; Terezija Zaletelj, gospodinja iz Boršta; Marjan Mirvar, kmet iz Brezove rebi; Jože Gnidovec, kmet z Gornjega Ajdovca; Marija Zaletelj, gospodinja iz Boršta; Terezija Pečjak, gospodinja iz Malega Lipovca; Jože Kastelic, kmet iz Brezove rebi; Marija Jare, gospodinja iz Brezove rebi; Jože Primc, kmet iz Podipe; Janez Stupar, kmet iz Velikega Lipovca; Ana Rižnar, gospodinja iz Srednjega Lipovca; Marija Lavrič, gospodinja iz Podipe; Zofija Vidmar, članica kolektiva G O Strazja; Marija Zaletelj, gospodinja iz Velikega Lipovca; Franc Zupančič, član kolektiva Bor, Dolenjske Toplice; Ana Iskra, gospodinja iz Dolnjega Ajdovca; Franc Zupančič, član kolektiva komunalno podjetje Novo mesto; Ana Zupančič, gospodinja iz Stavce vasi; Janez Lovše, Jože Legan in Franc Kmet, člani kolektiva splošno mizarstvo Dvor.

mercator

Poslovno sodelovanje
veletrgovine

MERCATOR

in perutninarstva

»KRAS« — Pivka,

vam odslej omogoča

sveže piščance po

9 Ndin KILOGRAM

v prodajalnah

Kuharske bukvice

HRANA ZA TEŽKE DELAVCE

Ljudje, ki težko delajo, morajo imeti izdatno hrano, da lahko vzdržijo napore. Zato naj bo hrana dobro zabeljena, da bo imela dovolj kalorij, ki jih potrebuje telo. Razen mesa naj bodo še stročnice (fižol, grah, bob, leča) in testenine v mešani hrani. Zelo hranilni so orehi, sir in suho sadje. Tudi sladke močnate jedi dajejo neprimerno več kalorij kakor nesladkane (saharin nima hranilne snovi).

Poleti so zelo primerne osvežujoče solate iz paprike, paradižnikov, kumar in bele čebule, ker imajo precej vitaminov. Za žejo je dobra sladkana žitna kava in krljevka. Hranilno in osvežujoče je tudi kislo mleko, ki ga je treba dobro premešati.

Pozimi, ko ni svežega sadja in sveže zelenjave, je dobro tudi surovo kislo zelje, zabeljeno z oljem, z dodatkom česna in kumine. Tako dobiš tudi pozimi s hrano vitamine, ki jih nujno potrebuješ.

Združeno podjetje ISKRA, Kranj, organizacija: Tovarna elementov za elektroniko — odbor za začasno upravo Ljubljana, Linhartova 35

razglaš

prosto delovno mesto

v tovarni — obratu Upori — Šentjernej:

1. VODJE SERVISNE SLUŽBE

Pogoji: strojni inženir II. stopnje s 4-letno prakso v proizvodnji ali strojni inženir I. stopnje z najmanj 7-letno prakso v proizvodnji ali tehnik strojne stroke z najmanj 10-letno prakso v proizvodnji.

Za razglašeno delovno mesto je stanovanje na razpolago.

Razglas velja do zasedbe delovnega mesta. Osební dohodek je zagotovljen po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov tovarne.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema Kadrovska socialni oddelček tovarne, Ljubljana, do 31. 12. 1967.

Pogovor z zdravnikom

Ali je kakšna nevarnost od dodatkov v hrani?

V sodobnem življenju uporabljamo vedno več konzervirane hrane, bodisi da je namen konzerviranja kratkotrajni ali pa je določen za dalj časa. Da bi konzerviranje dosegli, dodajamo hrani različne dodatke, ki naj bi preprečili, da bi se hrana pokvarila. Prav to pa marsikoga skrbi ali pa mu vzbuja dvome o vrednosti take hrane. Nekateri jo kar odklanjajo in zahtevajo v vsakem primeru svežo hrano. To pa v sodobnem življenju ni mogoče vedno uresničiti, posebno pa ne v mestih oziroma tam, kjer je na sorazmerno majhni površini zbrano veliko prebivalstva.

Najprej si pogledajmo tabeli dodatkov in onesnaženj hrane. V obeh opazimo, da je mogoče raznih dodatkov sicer precej, da pa je vendar med njimi tudi veliko takih, ki so koristni že sami po sebi (vitamini), nenevarni (maščobe). Med njimi pa so seveda tudi taki, ki bi seveda lahko škodovali našemu zdravju, posebno če bi jih uživali v večjih količinah in kar naprej.

Zato je prav, če se zavedamo še tega, da je tudi sama hrana sestavljena iz kemičnih sestavin, ki so lahko v posebnih pogojih nevarne, npr. kuhinjska sol, povrtina, ki je prebogata z oksalati, nekatere aminokisline in celo vitamini. Zaradi tega hrano preiskujemo in ugotavljajo obstoječe nevarnosti. Kontrola je celo strožja kot kontrola zdravil, ker zdravila uporablja le malo ljudi, in še to za krajši čas, medtem ko hrano uživajo vsi in stalno. Temu primeri so tudi predpisi, ki so v teh stvareh izredno strogi.

Razumljivo pa je, da pride zaradi hrane lahko do preobčutljivostnih reakcij in podobnih pojavov, kar se ne da preprečiti. Ti pojavi pa so vezani le na posamezne osebe. V kolikšni meri vplivajo živila na nastajanje raka, še ni znano.

PREGLED I: PRED ŽETVIJO ALI KLANJEM

Dodatki:	umetna gnojila
hormoni	goveja živina
antibiotiki	perutnina
antitiroidna sredstva	ribe
pomirjevalna	rastline
Onesnaženja:	
razkužila	antiencimi
insekticidi	sredstva za sterilizacijo
encimi	razna sevanja

PREGLED II: PO ŽETVI ALI KLANJU

Dodatki:	
a) sredstva za konzerviranje:	
oksidativna sredstva	antioksidativna sredstva
antibiotiki	protiglivična sredstva
razkužila	sredstva proti fermentaciji
b) sredstva za spremembo videza, trdnosti in okusa:	
barvila	emulgatorji
površinska sredstva	kislina in baze
zasičila	sredstva za dozorevanje
sredstva za shranjevanje	
sredstva za povečanje prostornine	
c) dodatki hrani:	
vitamini	
ručninske soli	
maščobe	

Onesnaženja:
z dodatki (npr. arzenom, svincem, itd.),
v času izdelave (umazana voda, strojno olje, saje),
v času pakiranja,
zaradi predolge dobe v nekaterih posodah,
s pripravo v kuhinji.

Najbrž pa ta vpliv ni večji kot vplivi vsega drugega okolja, v katerem živi sodobni človek.

Iz vsega tega bi lahko izluščili, da konzervirana hrana, ki smo jo prisiljeni uživati, v splošnem ni nevarna in je celo zaradi nekaterih varnostnih in hranilnih dodatkov tudi priporočljiva. Brez dvoma pa je za sodobnega zaposlenega in v pomanjkanju časa živečega človeka celo potrebna.

DR. BOŽO OBLAK

Docent dr. Herbert Zaveršnik:

Želodčna obolenja

Želodčna obolenja sicer ne predstavljajo neposredne nevarnosti za življenje, če niso rakasta, vendar prizadenejo človeka v njegovih najboljših letih, takrat, ko je najproduktivnejši in ko bi družbi lahko največ koristil, to je med 20. in 50. letom starosti. Dandanes ni nikakoli redkost, da zbolevali ljudje za težjimi želodčnimi boleznimi tudi že pred 20. letom. Stevilo ljudi z želodčnimi težavami se nenehno veča in tudi pri nas lahko računamo, da je vsak šesti odrasli moški že imel ali pa da ima razjedo na dvanajsterniku ozir. želodcu. Sicer pa menda ni odraslega človeka, ki ne bi imel v teku svojega življenja motenj s prebavo ozir. želodcem. Obolenja želodca in dvanajsternika so raznotera, prevladujejo pa funkcionalne motnje, to so tiste, ki imajo svojo osnovo v prenapetosti ali neuravnovešenosti našega živčevja. Tem slede prave razjede ali čir na želodcu in

dvanajstniku; na srečo je od vseh želodčnih obolenj najmanj rakastih, čeprav so tudi ta nenehno v porastu. Svoje čase je bila prava redkost, če je kdo oboel na raku želodca pred 40. letom, danes se ne čudimo, če dobimo rakaste bolnike mlajše od 30 let.

Slovenci pravimo, da nam gre ta ali oni »na jetra«. Pravilneje bi bilo, če bi rekli, da nam gre »na želodec«. Ta organ, ki pravzaprav sprejema našo hrano in jo pripravlja za prebavo, zelo čisto odraža dogajanja v naši duševnosti oz. možganih. Dolgotrajna ali ponovna jeza, strah, živčna napetost, čezmerno delo, spori na delovnem mestu ali v družini, sovražna okolica, nepremostljive težave, borba za obstanek — vse to nam ne uničuje samo živcev, ampak lahko povzroča tudi funkcionalne motnje našega želodca. Kakšne so pravzaprav te motnje, ki zavzemajo največji del želodčnih bolnikov?

Niti rentgenolog niti zdravnik, ki je oborožen z napravami, s katerimi lahko pogleda v želodec in s katerimi lahko tudi brez nevarnosti za bolnika odšepne košček želodčne sluznice, ne bosta našla bolezenskih sprememb na želodcu. Bolnik pa vsekakor ima težave, in to še precejšnje. Zelo čisto čuje mo nekako takole: »Tovariš doktor, zadnje čase imam neprijetne, tope bolečine v zgornjem delu trebuha, niso strogo vezane za uživanje hrane, včasih me začne boleti kar iznada. drugič, če sem lačen, potem pa spet, ko se najem. Enkrat me boli po tej, drugič po oni hrani in prav res ne vem, kaj mi škoduje in kakšne diete naj bi se držal.« Ti ljudje imajo navadno dober tek, imajo pa težave z odvajanjem, občutek, da se jim zapirajo vetrovi, čez dan jih včasih neznošno tišči, medtem ko ponoči kar dobro spi. Take bolnike čisto močno nadleguje spahovanje, ki ni

(1) kakor ne olajša stanja, pa čeprav imajo bolniki občutek, da jim bo, če pošteno spahnejo, bolje.

Kaj je »požiranje zraka«?

Ena najčeščih funkcionalnih motenj je požiranje zraka ali kakor temu strokovno pravimo — aerofagija. Te motnje zelo čisto najdemo združene s prebavnimi motnjami, nerednim odvajanjem, oziroma nervoznim črevesom. Seveda spremljajo požiranje zraka tudi težja obolenja, kakor so razjede, žolčni kamni, naduha in celo srčna obolenja. Plini našega črevesja so sestavljeni iz 70 odst. plinov, ki ga pogoltamo, 20 odst. plinov, ki pridejo v črevo iz krvotoka, in le 7—10 odst. plinov, ki nastajajo kot posledica dejavnosti bakterij v našem črevesju. Ti plini gredo skozi črevo zelo hitro. V 10 minutah lahko dosežejo široko črevo, v 30 minutah pa že lahko pridejo do zaključnega črevesa. Če teh plinov ne izločimo, nam lahko povzročijo precejšnje težave. Tudi popolnoma zdrav človek golta med jedjo zrak, ki se nabere na vrhu želodca in celo pomaga pri prebavi. Požiranje zraka pa je čezmerno, kadar se močno slini

mo, npr. pri kajenju in uporabi žvečilnega gumija.

Veliko vlogo igrajo pri čezmernem goltanju zraka živčne motnje. Zelo nervozni ljudje pogoltnejo trikrat večje količine zraka. Neverjetno veliko zraka se nabere na ta način v našem želodcu, kadar smo prenapeti, razdraženi, kadar živimo v bojazni, če smo žalostni, kadar pri jedi hitimo, med jedjo pijemo večje količine tekočine, zlasti mineralnih vod, sifona, piva in seveda če prekomerno kadimo, neprestano žvečimo gumo ali če imamo slabo sedečo zobno protezo. Taki ljudje tožijo, da jih začne neposredno po jedi ali pa že med jedjo močno tiščati v zgornjem delu trebuha. Te bolečine se proti večeru še povečajo, ker je pač količina pogoltnjenega zraka proti večeru vse večja. Nekaj zraka se nam posreči spahnuti, večji del pa le potuje skozi črevo in povzroča lahko v višini levega rebrnega loka precej močne tiščajoče bolečine.

O pirozi ali zgagi

Druga želodčna motnja, ki lahko človeku zagreni življenje, je piroza ali zgaga; to je neprijeten občutek vročine ali pekoče bolečine za prsnico. Do ne-

NE POZABITE!

9. GOSTOVANJE DUNAJSKE REVIJE NA LEDU
Z NASTUDIRANIMI EPIZODAMI OD 8. DO 18. FEBRUARJA 1967
SAMO V SEJEMSKI DVORANI V CELOVCU (KLAGENFURTU)
DUNAJSKI ŠARM — DUNAJSKA GLASBA!

EPISODEN

STE V ZADREGI ZA DARILO?

Sopek nageljčkov je primerno darilo za vsako priložnost! Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. Zahtevajte v vaši najbližji cvetličarni

nageljčke iz vrtnarije

Čatež

KMETIJSKO IN TRGOVSKO PODJETJE
Agraria
BREŽICE

OBVESTILO

Cenjene potrošnike obveščamo, da posluje

prodajalna »NOVOTEHNA« št. 1

na Partizanski cesti 2 (pri kandijskem mostu)
od 1. 12. 1967 dalje

neprekinjeno:

- ob ponedeljkih od 7. do 14. ure,
- ob sobotah od 7. do 15. ure,
- druge dni v tednu od 7. do 17. ure.

Za obisk se priporočamo!

Kmetijsko in trgovsko podjetje
»AGRARIA« — Brežice

razpisuje

**LICITACIJO za prodajo naslednjih
rabljenih osnovnih sredstev:**

- 1 traktor Zetor
- 1 traktor Ferguson 65
- 6 traktorjev Ferguson 35
- 1 traktor Steyer
- 1 prikolica, 2-osna
- 2 priklopi 1-osni
- 1 prikolica za hlodovino
- 1 PP 5 s priključki
- 1 plug, 3-brazdni
- 1 plug, 2-brazdni
- 1 razsipalnik za umetni gnoj
- 1 ogrodnik
- 2 grablje — konjska vprega
- 1 kosilnica — traktorska
- 1 puhalnik z elektromotorjem
- 4 valilnike
- 1 škropilnica »Biserka«
- 1 škropilnica »Morana«
- 1 škropilnica »Rosenbauera«
- 1 škropilnica, nahrbtna
- 1 elektromotor 16 KS
- 1 elektromotor 5 KS
- 1 nagibna tehnica (1.000 kg)
- 3 pisalne mize

Ogled osnovnih sredstev je mogoč vsak dan od 4. decembra dalje od 8. do 12. ure na dvorišču podjetja Brežice, Sentenart 72 — kolodvor.

Licitacija bo v petek, 8. decembra 1967, na dvorišču podjetja v Brežicah — Sentenart 72 — kolodvor

- za družbeni sektor ob 8. uri
- za druge interese ob 9. uri.

Interesenti morajo predložiti licitacijski komisiji pooblastilo in garancijo o razpoložljivih sredstvih, zasebnemu sektorju pa bomo prodali osnovna sredstva za gotovino.

DOLENJCI!

kadar
pridete
v Ljubljano
obiščite
obrate

HOTELA SLON:

hotel — restavracijo —
kavarno — slaščičarno
— bar — bife

V narodni restavraciji boste postreženi tudi z dolenjskimi specialitetami.

Prepričajte se o naših prvovrstnih specialitetah in solidni postrežbi!

NE HODI DOMOV BREZ

- AUDI — vozilo leta
- AUDI — 100.000 zapustil tovarno AUTO UNIONA
- AUDI — proizvod kooperacije AUTO UNIONA in DAIMLER-BENZA; štiritaktni motor MERCEDES-BENZA
- AUDI — v svoji kategoriji najcenejše in najekonomičnejše vozilo

Informacije:

AUTOCOMMERCE, Ljubljana — Trdinova 4

OBVESTILO

**ZDRUŽENJE ŠOFERJEV
IN AVTOMEHNIKOV,
podružnica KOČEVJE**

obvešča vse voznike motornih vozil, ki še nimajo izpita za poklicnega voznika, da bo organizirala

**TEČAJ
za pridobitev
strokovnega izpita**

Prijave sprejemajo vsak delavnik od 10. do 16. ure v pisarni gasilskega doma v Kočevju do vključno 14. decembra 1967.

Prijavi je potrebno priložiti:

1. potrdilo o dokončani osemletki ali vajenski šoli,
2. potrdilo o dvoletnem delovnem stažu voznika motornih vozil
3. vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil »B«, »C« in »F« kategorije.

metalka

TRGOVSKO IZVOZNO IN UVOZNO PODJETJE,
LJUBLJANA, Dalmatinova 2

oglašja prosto delovno mesto

DIREKTORJA
SEKTORJA DETAJLNIH TRGOVIN
V LJUBLJANI

POGOJI: Visoka ali višja šolska izobrazba in najmanj 5 let komercialne prakse ali popolna srednja šola in 10 let komercialne prakse. Prednost imajo kandidati, ki so že delali v železninarsko-tehnični stroki.

POSEBEN POGOJ: 3-mesečno poskusno delo.

Osební dohodek po dogovoru.

Obstaja možnost, da kandidatom izven Ljubljane preskrbimo družinsko stanovanje.

Prošnje s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega dela je treba dostaviti kadrovske službi METALKE, Ljubljana, Dalmatinova 2, do 12. decem. 1967.

SVET ZA DRUŽBENI PLAN IN FINANCE OBČINSKE SKUPŠČINE TREBNJE

razpisuje na podlagi sklepa seje z dne 14. 9. 1967 in določil zakona o prometu z zemljišči in stavbami ponovno

JAVNO DRAŽBO

za prodajo družinske stanovanjske hiše št. 5 v Sentlovrencu (bivša Bregarjeva hiša) z dvoriščem z izključno ceno 50.320 Ndin.

Javna dražba bo 25. 12. 1967 ob 9. uri v Sentlovrencu. Vsak dražitelj mora pred pričetkom dražbe položiti 10-odstotno varščino v gotovini.

Obširnejši podatki o javni dražbi so razvidni na oglasni deski občine in KU Velika Loka, podrobnejši podatki o nepremičnini pa so na razpolago pri oddelku za gospodarstvo in finance.

Ob nenadni in nenadomestljivi, nadvse boleči izgubi

JOŽETA FORTUNA

zidarskega mojstra z Zužemberka

se iz srca zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, govorniku, delovnim kolektivom osnovne šole Zužemberk, Prevole, obratu ISKRE Zužemberk, kmetijski zadrugi Zužemberk, zdravstvenemu domu Novo mesto, zdravstveni postaji Zužemberk in krajevni organizaciji SZDL Zužemberk za izraze sožalja, poklonjene vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Vsem naša topla zahvala!

Zalujoči: žena, sin, mati, bratje in sestre ter drugo sorodstvo

ELEKTROTEHNA

LJUBLJANA

Nudimo vam bogato izbiro: ☐ gospodinjskih aparatov
☐ akustičnih aparatov
☐ elektroinstalacijskega materiala

Kupujte v naših trgovinah v Krškem in Novem mestu!

odprt vsako noč,
razen ponedeljka,
od 22. do 4. ure.
Vstopnina 2500 Sdin,
od tega 1000 Sdin
konzumacija

mednarodni program
STRIP-TEASE

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

Umor v Dallasu je razburil ves svet, resnica o njem pa je še vedno zavita v meglo.

Znani ameriški publicist in osebni prijatelj tragično preminulega Johna F. Kennedyja

WILLIAM MANCHESTER

je dve leti proučeval gradivo Warrenove komisije in ameriške nacionalne arhive, zbiral pričevanja najrazličnejših ljudi ter na podlagi svojih ugotovitev napisal knjigo

PREDSEDNIKOVA SMRT

Knjiga obsega 800 strani, slovenski prevod bo izšel v enakem obsegu. Bralec se bo v knjigi lahko podrobneje seznanil s potekom tragičnih dogodkov. V ZDA, kjer je knjiga pred kratkim izšla, je bila razprodana v 600.000 izvodih. Slovenski prevod (oskrbela ga je Seta Oblak) bo izšel v februarju 1968. Cena knjigi bo 70 Ndin.

Vabimo vas, da si knjigo, ki bo nedvomno zbudila tudi pri nas veliko pozornost, zagotovite s prednaročilom, kajti naklada bo omejena.

Prednaročila sprejemajo vse knjigarne, knjigo pa lahko naročite tudi pri prodajnem oddelku založbe Mladinska knjiga v Ljubljani, Titova 3, ali s priloženo naročilnico.

NAROČILNICA VDC

Podpisani(a)

natančen naslov

nepreklicno naročam knjigo Williama Manchestra:

PREDSEDNIKOVA SMRT

Cena 70 Ndin bom poravnal(a) po prejemu računa — naenkrat — v 3 mesečnih obrokih (dva po 20 Ndin in enega po 30 Ndin).*

Prosimo, neustrezno prečrtajte!

Datum:

Podpis:

Nič krivega je mahnil

17. novembra sta se v gostilni Pugalj sprli skupini gostov. Zunaj se je spor spremenil v pretep, v katerem je bil poškodovan Alojz Stangelj. Stangelj je potem s ključem za nameščanje gum udaril po glavi Franca Ljubljana, ki je pravkar prišel iz gostilne, ne da bi sodeloval pri pretepu. Alojz Stangelj, Milan Teropčič iz Orešnice, Alojz Blažič iz Kota, Franc Bever iz Karteljevega in Alojz Zarabec iz Zdinje vasi so bili prijavljeni občinskemu javnemu tožilstvu.

Izdihnil v tovarnjaku

Janko Čulig iz Podbrežja pri Ozlju se je 25. novembra zjutraj peljal s tovornjakom karlovskega GG po avtomobilski cesti. Pri Družinski vasi je zapeljal na bankino, vozil nekaj metrov po njej, nakar se je tovornjak prevrnil po nasipu na četrtorazredno cesto. 37-letni voznik Čulig je umrl na kraju nesreče. Škodo so ocenili na 60.000 Ndin.

NOV VRHUNSKI DOSEŽEK

BONBONI, POLNJENI Z NARAVNIMI SADNIMI SOKOVI IN DODATKOM

VITAMINA C

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 10. 12.

9.25 POROČILA (Ljubljana)
9.30 KRATEK FILM (Ljubljana)
10.00 KMETIJSKA ODDAJA (Beograd)
10.45 POPEVKA, BEAT JAZZ — ponovitev (Ljubljana)
11.30 JUNAKI CIRKUSKE ARENE serijski film (Ljubljana)
NEDELJSKO POPOLDNE KARAVERA — reportaža — (Beograd)
18.25 CIKCAK (Ljubljana)
19.10 DOLGO VROČE POLETJE serijski film (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.45 CIKCAK (Ljubljana)
20.50 TV MAGAZIN (Zagreb)
21.50 TV DNEVNIK II (Beograd)

Drugi spored:

do 21.00 tudi na kanalu 9

21.00 SPORED ITALJANSKE TV

PONEDELJEK, 11. 12.

9.40 TV V SOLI — ponovitev ob 14.50 (Zagreb)
10.40 RUSČINA — ponovitev ob 15.50 (Zagreb)
11.00 OSNOVE SPLOSNE IZOBRAZBE (Beograd)
11.40 TV V SOLI — KULTURNI SPOMENIKI (Ljubljana)
16.10 ANGLESCINA — ponovitev (Beograd)
16.35 POROČILA (Zagreb)
17.00 MALI SVET (Zagreb)
17.25 RISANKE (Zagreb)
17.40 KJE JE, KAJ JE? (Beograd)
17.55 TV OBZORNIK (Ljubljana)
18.20 SLOVENSKA DIALEKTOLOGIA PO I. svetovni vojni (Ljubljana)
18.45 ZDRAVSTVENA ODDAJA — (Ljubljana)
19.00 ZIMSKO SPORTNI CENTRI PRED SEZONO (Ljubljana)
19.15 TEDENSKI SPORTNI PREGLED (Beograd)
19.40 DAN CLOVEČANSKIH PRAVIC (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.30 CIKCAK (Ljubljana)
20.40 TV DRAMA (Beograd)
21.40 TEMA Z VARIACIJAMI — (Beograd)
22.10 TV DNEVNIK II. (Beograd)

TOREK, 12. 12.

9.40 TV V SOLI — ponovitev ob 14.50 (Zagreb)
10.35 ANGLESCINA — ponovitev ob 15.45 (Zagreb)
11.00 OSNOVE SPLOSNE IZOBRAZBE — ponovitev ob 16.10 (Beograd)
18.35 FILM ZA OTROKE (Ljubljana)
18.50 SVET NA ZASLONU: Grčija — vest sloveštva (Ljubljana)
19.30 TV OBZORNIK (Ljubljana)
20.00 CIKCAK (Ljubljana)
20.10 SMRKLJA — poljski celovečerni film (Ljubljana)
21.40 KULTURNA PANORAMA — (Ljubljana)
22.20 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

SREDA, 13. 12.

17.00 POROČILA (Skopje)
17.05 LUTKOVA IGRA (Skopje)
17.25 POLJUDNO ZNANSTVENI FILM (Ljubljana)
17.55 TV OBZORNIK (Ljubljana)
18.15 NE ORNO, NE BELO — oddaja za otroke (Beograd)
19.00 REPORTAŽA (Ljubljana)
19.30 MOZAIK KRATEGA FILMA: MILJENKO STRBAC (Ljubljana)

20.00 TV DNEVNIK (Beograd)

20.30 CIKCAK (Ljubljana)
20.40 ANTON PINTEK »TEKMA« — TV igra (Ljubljana)
21.30 KONCERT TROBENTARJA D. GOJKOVICA z orkestrom (Ljubljana)
22.10 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

ČETRTEK, 14. 12.

9.40 TV V SOLI — ponovitev ob 14.50 (Zagreb)
10.35 ANGLESCINA — ponovitev ob 14.50 (Zagreb)
11.00 ANGLESCINA (Beograd)
16.10 TV V SOLI — KULTURNI SPOMENIKI — ponovitev — (Ljubljana)
17.05 POROČILA (Ljubljana)
17.10 TIKTAK: DEKLICA IN SONCEK (Ljubljana)
17.25 SLIKE SVETA (Beograd)
17.55 TV OBZORNIK (Ljubljana)
18.15 KALEJDOSKOP (Ljubljana)
18.35 GOST V STUDIU (Beograd)
19.00 DEZURNA ULICA (Beograd)
19.40 CIKCAK (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.30 AKTUALNI RAZGOVORI — (Beograd)
21.30 REFLEKSIJAN CAS (Ljubljana)
21.40 TV DRAMA (Beograd)
22.40 TV DNEVNIK II. (Beograd)

PETEK, 15. 12.

9.40 TV V SOLI — ponovitev ob 14.50 (Zagreb)
11.00 OSNOVE SPLOSNE IZOBRAZBE — ponovitev ob 16.10 (Beograd)
17.05 POROČILA (Skopje)
17.10 ODDAJA ZA OTROKE — (Skopje)
17.55 TV OBZORNIK (Ljubljana)
18.15 MLADINSKI KONCERT — (Beograd)
19.05 SVETLOBNOST ZAREK — veliki dosežek znanosti v JLA (Ljubljana)
19.35 CIKCAK (Ljubljana)
19.40 AKTUALNA TEMA: organizacija zdravstvene službe — (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.30 CIKCAK (Ljubljana)
20.40 DOTIK ZLA — ameriški celovečerni film (Ljubljana)
22.10 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

SOBOTA, 16. 12.

9.40 TV V SOLI — ponovitev ob 14.50 (Zagreb)
17.00 DEZURNA ULICA — ponovitev (Beograd)
17.40 VSAKO SOBOTO (Ljubljana)
17.55 TV OBZORNIK (Ljubljana)
18.15 MARIAN BELINA: UZALJENI MEDVEDEK — mladinska igra (Ljubljana)
19.15 OZIVLJENE FRESKE (Ljubljana)
19.40 CIKCAK (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Beograd)
20.30 CIKCAK (Ljubljana)
20.40 LJUBEZEN, OH LJUBEZEN! (Beograd)
21.30 JUNAKI CIRKUSKE ARENE — serijski film (Ljubljana)
22.00 GIDEON — serijski film — (Ljubljana)
22.50 ZADNJA POROČILA (Ljubljana)

Superavtomatske pralne stroje, hladilnike in peči na olje

dobite po konkurenčnih cenah pri

JUGOTEHNIKI, Ljubljana

Pod Trančo 2 — pri Čevljarskem mostu

telefon: 23-881 do 23-884

Zoppas

■ ZOPPAS pralni stroj model 570:	75.000 LIT	in	940 Ndin
■ ZOPPAS hladilnik 130 litrov:	30.500 LIT	in	460 Ndin
■ ZOPPAS hladilnik 160 litrov:	42.200 LIT	in	570 Ndin
■ ZOPPAS peči na olje 8000 Kcal.	29.500 LIT	in	354 Ndin
	5400 Kcal.		26.800 LIT in 326 Ndin

Skrbimo za servisno vzdrževanje v in po izteku garancijskega roka.

Servisne delavnice za Slovenijo v Ljubljani — JUGOTEHNIKA, Mačkova 5, telefon 23-329, Mariboru, Ajdovščini, Velenju in Portorožu.

Generalni zastopnik za Jugoslavijo »Merkur«, Zagreb, Martičeva 14, prodaja za Slovenijo:

Zahtevajte pojasnila!
Obiščite nas!

JUGOTEHNIKA

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30—8.00.

PETEK, 8. DECEMBRA: 8.00 Glasbena matineja. 9.25 Narodne v prireditel Tončke Maroltove. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inš. Aleksander Hrčič: Vzorčevanje in analiza zemlje glede na krompirjevo nematodo. 12.40 Na kmetijski peči. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Veliki valčki in uverture. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.25 Glasbeni intermezzo. 17.05 Človek in zdravje. 18.15 Zvočni razgledi po zabavni glasbi. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Glasbeni recital. 20.30 Dobimo se ob isti uri. 21.15 Oddaja o morju in pomorstvu. 22.15 ODDAJA: 8.00 Glasbena matineja. 9.45 Iz albuma skladb za mladino. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Kar po domače. 12.30 Kmetijski nasveti — inš. Zvonko Miklič: Najpogostejše okvare na poljedel-

skih strojih. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Od melodije do melodije. 15.45 Naš podlistek — B. Trojzig: Iz dnevnika. 17.05 Gremo v kino. 17.35 Igramo beat! 18.50 S knjižnega trga. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Marjano Deršaj. 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 10. DECEMBRA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Radijska igra za otroke — Ela Peroci-Mirša Šušteršič: »Tacek« 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Še pomnite, tovariši... a) Vid Jerič: Reševali smo ranjenca. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Pogovor s poslušalci. 13.40 Nedeljska reportaža. 15.05 Nedeljsko športno popoldne. 17.30 Radijska igra — Ciril Kosmač-Mitja Mejak: Smrt nedolžnega velšana. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 22.15 Serenadni večer.

PONEDELJEK, 11. DECEMBRA: 8.00 Glasbena matineja. 9.10 Iz

jugoslovanskih studiov. 9.45 Mladinski pevski festival 1967. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.10 Narodni motivi s raznimi instrumenti. 12.30 Kmetijski nasveti — inš. Dolfo Cizelj: Stroji za pridelovanje kreme in reje šivine. 12.40 Kvintet »Niko Stritof« ob spremljavi »štirih fantov«. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Glasbeni intermezzo. 17.05 Operni koncert slavnih solistov. 18.15 »Signal«. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije.

TOREK, 12. DECEMBRA: 8.06 Z našimi solisti v slovenskih operah. 9.40 »Cicibanov sveta«. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — dr. France Adamič: Organizacija sadjarjev in posvetovalne službe. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 V tričetrtinskem taktu. 15.40 V torku na svidenju! 17.05 Igra simfoničnega orkestra RTV Ljubljana. 18.15 Lepe slovenske narodne pesmi. 18.45 Družba in čas. 19.00 Lahko noč,

otroci! 20.00 Radijska igra — Felicien Marceau: Čast mi je. 21.15 Deset pevcev — deset melodij.

SREDA, 13. DECEMBRA: 8.00 Glasbena matineja. 9.10 Slovenski pevci in ansambli zabavne glasbe. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Slovenske narodne za sredo dopoldne. 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Franc Sunčič: Ocenjevanje kakovosti klavne živine. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Igramo za razvedrilo. 15.45 Naš podlistek — Stendhal: Prva doživetja — I. 17.05 Mladina sebi in vam... 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Vrhovi operne postaviteljnosti.

ČETRTEK, 14. DECEMBRA: 8.06 Iz oper italjanskih veristov. 9.25 LEK poje tri skladbe Vinka Vodopivca. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasne glasbe. 12.30 Kmetijski nasveti — dr. Andrej Hočvar: Agronomsko-teološka ocena vremena letošnje sezone. 13.30 Priporočajo vam... 14.50 Mali recitali. 17.05 Četrtekov simfonični koncert. 17.15 Turistični napotki za tuje goste. 18.45 Jezikovni pogovori. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtekov večer domačih pesmi in napevov. 21.40 Glasbeni intermezzo.

labod

NOVO MESTO

Najkvalitetnejše moške in otroške srajce v modernih desenh in krojih!

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

KRONIKA NESREČ

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 8. decembra — Marija
Sobota, 9. decembra — Valerija
Nedelja, 10. decembra — Smiljan
Ponedeljek, 11. decembra — Danijel
Torek, 12. decembra — Aljoša
Sreda, 13. decembra — Lucija
Četrtek, 14. decembra — Dušan

KINIO

Brezice: 8. in 9. 12. francoski barvni film »Zlati na Tahiti«. 10. in 11. 12. jugoslovanski barvni film »Zbiralci perja«. 12. in 13. 12. češki barvni film »Dama na kolesih«. Črnomelj: 8. in 10. 12. italijanski barvni film »Velikan s otoka Rodosa«. 10. 12. sovjetski barvni film »Dedek Mrza«. 12. in 13. 12. francoski film »Nevarne zvezde«. Kočevje — »Jadrana«: 7. in 8. 12. poljski barvni film »Kropica kio-

futas. 9. in 10. 12. nemški film »Morilci s Temze«. 11. in 12. 12. ameriški barvni film »Harlowe«. 13. in 14. 12. francoski »barvni film »Lukazova restavracija«.

Kostanjevica: 10. 12. ameriški barvni film »Robin Hood«. Od 1. 12. 1967 dalje se začne večerne predstave ob 18.30.

Metlika: 8. do 10. 12. francosko-italijanski barvni film »Fantome«. 9. in 10. 12. nemško-jugoslovanski barvni film »Labinot smrtni«. 13. in 14. 12. jugoslovanski film »Pogled v zenico sonca«.

Mokronog: 9. in 10. 12. ameriški film »Mačkovalet«.

Novo mesto — »Kriška«: 8. do 10. 12. ameriški barvni film »Tom in Jerry v vesolju«. 13. in 14. 12. češki barvni film »Hajduk Janošika«.

Ribnica: 9. in 10. 12. japonski film »Onibaba«. 13. in 14. 12. ameriški barvni film »Tolpa angelov«. Sevnica: 9. in 10. 12. nemški film »Razpoteje ljubavni«. 13. 12. italijanski film »Poročna postelja«.

Sedražica: 9. in 10. 12. italijanski film »Stirje neapeljski dnevi«. Sentjernej: 9. in 10. 12. jugoslovanski barvni film »Amandus«.

Trebnje: 9. in 10. 12. italijanski barvni zgodovinski film »Z ognjem in mečem«.

CESTNIKE

Nadse dobremu možu ter skrbnemu očetu ALOJZU TEKSTORJU čestitajo za rojstni dan žena Anica in sinovi, posebno pa mala Lilijanca.

Dragi mami in ata POTOCARJEVIMA iz Dol. Kamenice želijo za 21. obletnico skupnega življenja še veliko zdravja in zadovoljstva sinu Lojze, hčerke Ani, Justji, Joži in Erni.

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so našo ljubo mamo in bako ELZO HADL

spremlili do groba, ji darovali vence in cvetje ter nam pisмено ali ustno izrazili sožalje. Hvala tudi zdravnikom ZD Novo mesto ter zdravnikom in osebju internega oddelka bolnišnice.

Zaljubljeni družini Hadl in Bezenšek

Po dolgi in mučni bolezni nas je za vedno zapustil naš dragi mož in oče

FRANC GUŠTIN iz Trnovca

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, znancem in prijateljem, ki so ga obiskali v času bolezni, ob smrti pa nam izrekli sožalje in sočustvovali z nami, mu darovali vence in cvetje, ter vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti. Lepa hvala metliškemu gospodu kaplanu za trud in poslovljene besede. Posebna zahvala kolektivni pljušnege oddelka splošne bolnišnice Novo mesto za trud v času zdravljenja pokojnika.

Zaljubljeni: žena, trije sinovi in drugo sorodstvo

Ob prerani in bridki izgubi našega dobrega moža in očeta

AVGUSTA KOČMANA iz Družinske vasi

se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo kolektivni IMV iz Novega mesta, I. razredu osnovne šole iz Bele cerkve za podarjeni venec in tov. Pipanu za govor. Vsem še enkrat: iskrena hvala!

Zaljubljeni: žena Antonija, sinovi Avgust, Alojz in Andrej, mama, oče, sestre, brat in drugo sorodstvo

Ob nenadni izgubi naše drage žene, mame, stare mame, sestre in tete

URŠULE KAŠČEK

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nas ob tej hudi izgubi tolažili, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na zadnji poti. Posebej smo dolžni zahvalo podjetju GORJANCI, Zdravilišča Dol. Toplice, NOVOTEKSU, oddelku aperature, krajevni organizaciji Zveze borcev Straz, sosedom za nesebično pomoč, prav tako tudi gospodu župniku iz Vavte vasi. Vsem skupaj in vsa-

kemu posebej naša prisrčna zahvala!

Zaljubljeni mož Jakob, sin Ljubo in hčerki Martina in Nada z družinami

Ob prerani izgubi našega ljubljene- nega moža, očeta, starega očeta in brata

JANEZA ŠPELKA iz Vavte vasi 33

se prav lepo zahvaljujemo zdravstvenemu osebju, sosedom, vsem prijateljem in znancem, kolektivom in vsem darovalcem vencev in cvetja. Obenem se zahvaljujemo vsem za izrečena sožalja in tistim, ki so ga spremlili na zadnji poti.

Zaljubljeni domači

Ob prezgodnji izgubi ljubega moža in očeta

MARTINA JERINA iz Novega mesta

se zahvaljujemo vsem, ki so mu darovali vence in cvetje ter ga spremlili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in stremnemu osebju splošne bolnišnice — interni oddelku, kolektivu službe družbenega knjigovodstva iz Novega mesta za vso skrb in pomoč v času bolezni, organizaciji ZB iz Novega mesta in Smarjetu ter govornikom za poslovljene besede. Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Zaljubljeni: žena Marija, otroci Tine, Bernard, Srečko in Mirko

PREKLICI

JOZE TRATNIK, Irča vas 42, Novo mesto, prepovedujem vožnjo po svojem dvorišču in hojo po kosenicah v Smihelu. Kdor prepovedi ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

OBVESTILA

VSako NEDELJO ples v gostilni Romana Zorka v Družinski vasi. Igrajo Fantje treh vasi. Vabljeno!

Izdelujem vprežne gume vozove vseh velikosti. JANEZ RIHAR, strojno ključavničarstvo, Dobrova 109 pri Ljubljani.

CEMENTNO strojno opeko dobite najkasneje v 5 dneh po 1 Ndin dostavljeno na dom. Ljubljana, Milana Majcna 47.

SENOVCANI. POZOR! Dnevno sveža jajca lahko dobite vsako popoldne na zasebni kokoški farmi. Tonja Grle, Senovo.

PERILO opere, oblačila očisti — pralnica in kemična čistilnica, Novo mesto, Germova 5.

Na mostu sta trčila

Vlado Skamlec iz Maribora se je 1. decembra popoldne peljal s osebnim avtom iz Radeč proti Sernici. Ker ni upošteval prednostnega znaka za vozila, ki prihajajo iz nasprotni smeri, je na mostu trčil s osebnim avtom Oskarja Kozoroga iz Praprotnega. Pri tem sta se vozila lažje poškodovala in nista iskala zdravniške pomoči. Na avtomobilih je za okrog 3500 Ndin škoda.

Z avtomobilom v vogal hiše

24. novembra popoldne se je voznik osebnega avtomobila Niko Marn iz Brezovega peljal skozi Brestanico. Med vožnjo mu je postalo slabo in se je zalezel v vogal hiše št. 42. V avtomobilu sta se peljala še dva potnika, vendar ni bil nihče poškodovan. Na avtomobilu je za okrog 5000 Ndin škoda.

Tovornjak brez šoferja je trčil v bencinsko črpalko

24. novembra popoldne je voznik tovornega avtomobila s prikolico Džafir Hamidović iz Novega Pazarija pripeljal na parkirni prostor pri bencinski črpalki na Catežu. Tovornjak je parkirnil tako, da je bil motor v prostem teku, in odšel v restavracijo. Med tem časom je popustila ročna zavora, tovornjak pa se je pričel pomikati naprej ter trčil v bencinsko črpalko. Škoda je za okrog 1000 Ndin.

Nerazsvetljena vprega in žrebe na cesti

Jože Stokar iz Podloga je 25. novembra zvečer vozil steljjo proti domu. Na vozu ni imel luči, pred konji pa je prosto tekalo žrebe. V Grčici vasi mu je naproti pripeljal mopedist Jože Volgar iz Leskova pri Krškem, ki se je izogibal trčenju z žrebcom in se zalezel v oje nerazsvetljene- ga voza. Na mopedu je za okoli 40 Ndin škoda.

Z mopedom v avto

24. novembra popoldne je prišlo do prometne nesreče na križišču cesti pri mostu čez Krko v Brežicah. Voznik osebnega avtomobila Ernest Ferik iz Brežic je pripeljal iz Cerkev v križišče. Da bi dal prednost vozniku, ki je pripeljal z desne, je vozilo ustavil. Pri tem se je mopedist Franc Les iz Cateža zalezel v prednji del osebnega avtomobila. Mopedist se ni poškodoval, na vozilih pa je za okrog 150 Ndin škoda.

Mopedist ni nakazal spremembe smeri vožnje

Jože Stanič iz Zupeleca se je 29. novembra popoldne peljal z mopedom iz Brežic proti domu. Pri odstopu ceste v vasi Bojsno, je hotel zaviti na levo na omejeno cesto. Pri zavijanju ni nakazal spremembe smeri vožnje. Tedaj je za njim pripeljal voznik osebnega avtomobila Anton Pospiš iz Zagreba in ga zbil po cesti. Nato je voznik osebnega avtomobila zadel v občestni kamen; tam ga je odbilo v občestni ja-

rek, kjer se je avto prevrnil. Mopedist je dobil manjše poškodbe, prav tako tudi voznik osebnega avtomobila in njegovi trije sopotniki. Na vozilih je za okrog 4200 Ndin škoda. Voznika sta bila trezna.

Taurus obvisel nad Krko

30. novembra ponoči se je Ljubljancan Braniko Lukman peljal s taurinom od gradu Otočec po lesem mostu čez Krko. Na mostu ga je zaneslo v ograjo, do jo je podrl, vozilo pa je obviselo nad Krko. Potnikom ni bilo nič škoda pa so ocenili na 5000 Ndin.

SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI

vseh znamk in KMETIJSKI STROJI

CANDY 75 samo 68.000 lir!

VSE INFORMACIJE DOBITE:

NOVO MESTO: MOCNIK, Sokolska 3, št. telefona 068-21-639

SEVNICA: TOTER, Heroja Maroka 3

PEROTTI-EKSPORT

S. FRANCESCO 41, TRST

Obveščamo starše, da bomo

cepili proti ošpicam

vse otroke, ki ošpic še niso preboleli, in sicer otroke v starosti 8 mesecev do 5 let. Cepili bomo ob ponedeljkih in sredah od 7. do 18. ure v zdravstvenem domu Novo mesto, Jenkova 5.

ZDRAVSTVENI DOM NOVO MESTO OTROSKI DISPANZER

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ISCEN ZENSKO za varstvo otroka na domu. Olga Simić, Ljubljanska 15, Novo mesto.

PEKARNA HOČEVAR, Krmetelj, sprejme v službo priučenega delavca ali fanta, ki ima veselje do pekarskega poklica. Pogoji ugodni.

ISCEN VARSTVO dvema otrokoma na domu. Oglasite se pri: Omerzel, Majda Silc 6, Novo mesto, vsak dan od 18. ure naprej.

ISCEN gospodinjstvo pomočnico k štiriclanici družini. Lahko začne. Nastop službe takoj. Marija Puš, Ljubljana, Kočenska 9.

GOSTINSKI OBRAT na Dolenjskem sprejme pomočnico — priučenega kuharico, ki bi delno pomagala tudi pri strežbi. Naslov v upravi lista.

ISCEN KUCHARICO za gostilno. Hrana in stanovanje zagotovljena. Nastop možen takoj. Ciril Kavčič, Drenov grič 9, Vrhnika.

SLUŽBO IŠČE

OTROKE BI PAZILA tistemu, ki mi oskrbi opranjenno sobo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1737/67).

STANOVANJA

ODDAM opremljeno sobo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1743/67).

ISCEN neopremljeno sobo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1748/67).

OPREMLJENO stanovanje v Novem mestu, centralno ogrevano, oddam takoj. Naslov v upravi lista (1755/67).

SANSKI OSEBAM oddam sobo in kuhinjo v bližini Novega mesta in prodam kultivator za okopavanje vinogradov; ima tudi priključke — kosilnico, škroplilnico, plug za jarko in rezervna kolesa. Naslov v upravi lista (1759/67).

ODDAM dve prazni sobi najboljšemu ponudniku. Naslov v upravi lista (1762/67).

MOTORNA VOZILA

UGODNO PROdam prikolico za osebni avtomobil. Tone Korenčič, Gomila, Bela cerkev na Dolenjskem.

PRODAM

V NOVM MESTU prodam pralni stroj »astor-rex«, uvožen, in TV aparat satlas-RR. Naslov v upravi lista (1755/67).

DVE na novo protektirani gumi »Firellis« (6.00—12) prodam. Morala, Novo mesto, Prešernov trg 16.

PRODAM več garnitur za gumi vozove nosilnosti 1,5 t — 4 t. Jože Raščič, Gorica II, p. Leskovec pri Krškem.

PRODAM več garnitur za gumi vozove nosilnosti od 1,5 t do 3,5 t. Franc Glavan, Jama 27 pri Dvoru, p. Zuzemberk.

PRODAM nov električni šivalni stroj v kovčku, ki šiva in entila, in 2 pletilna stroja št. 7, dolž. 100 cm in št. 8, dolž. 60 cm. Ogled pri Mici Fabijan, Seško-va 18, Kočevje.

UGODNO PROdam skoraj novo spalnico in samsko sobo. Premk. Ragovska 7, Novo mesto.

PRODAM kompletno dnevno sobo s dvema kavčema. Naslov v upravi lista.

POCENI PROdam poč na dva filusa Zibert, Zagreb-ška 23, Novo mesto.

PRODAM zaprt motorni tricikel »agusta«, nosilnost 500 kg, ali

zamenjam tudi za vola. Anton Hutar, Rožni dol 8, Semeč.

PRODAM zazidljivo gradbeno parcelo v Smihelu. Vodovod in elektrika v bližini. Jakše, Cesta herojev 43, Novo mesto.

ZARADI SELITVE ugodno prodam štiridelno omaro tovarne »Meblos« iz Nove Gorice, aluminijasto akrinso 2 m, radijski sprejemnik — transistor za avtomobil s anteno in televizor- sko anteno. Naslov v upravi lista.

3-TONSKO HARMONIKO, navadno, skoraj novo, ugodno prodam. Kandijaka 2, Novo mesto.

POCENI PROdam celotno pos- sestvo. Janez Avbar, Dalnji vrh 8, Novo mesto.

SKORAJ NOV magnetofon sonet- B3 z rezervnim deli in 700 m magnetofonskega traku zelo ugodno prodam. Dragica Papež, Črnomelj, Pod gozdom 8.

PRODAM gumi voz (3 tone) in težke sanj. Cesar, Orkilevec 5, Mirna peč.

POCENI PROdam italijanski kombiniran kotel za centralno kurjavo. Stane Tutin, Slakova 1, Novo mesto.

PRODAM lahak gumi voz. Staniša, Smihel 19, Novo mesto.

PRODAM navaden vprežni voz v dobrem stanju. Lado Primo, Irča vas 41, Novo mesto.

PRODAM gumi voz, voz zaprav- ljivec in mlatičnica (tudi za čiščenje žita). Franc Kastelic, Vrh pri Pahi 5, Otočec.

PRODAM rabljene dele za fiat 750. Franc Cekuta, Bršlin 29, Novo mesto.

PRODAM dva obračalnika Sonce 4, po 300.000 Sdin. Franc Jordan, Kostanjevica na Krki, Orašnova 15.

DOBRO OHRANJEN KAVC s žim- nico in predalom ugodno prodam v Novem mestu. Naslov v upravi lista.

UGODNO PROdam pralni stroj candy, superavtomatik 75. Zora Kolar, Novo mesto, Kosova 4.

KUPIM

KUPIM štiridelni gumi električni kabel, dimenzije 2,5 do 3 mm², dolžina 30 do 40 m. Karel Trampuš, Zadovinec 18, Leskovec.

KUPIM elektromotor 3-5 KS. Bogdan Sitar, Smihel 69, Novo mesto.

MANJŠO ZIDANICO, lahko opu- ščeno, brez vinograda ali z ne- kaj trtami, kupim v Beli kraj- si za vikend. Pogoji: cesta in voda v bližini. Ponudbe s ceno na upravo Dol. lista.

RAZNO

2. decembra 1967 sem izgubil ključ od stanovanja. Najditega prosim, naj ga prinese na up- rovo Dolenjskega lista.

INSTRUIRAM angleščino in ma- tematiko za osemetko. Naslov v upravi lista (1740/67).

4. decembra 1967 sem od Košako- ve gostilne do Metropole izgub- il denarnico. Poštenega najdi- telja prosim, da jo vrne na naslov v dokumentih — proti nagradi.

PREJSNIJ TEDEN sem od Mač- kovca do Nove gore izgubil vrata od nove enodelne omare. Prosim poštenega najditelja, da jih proti nagradi vrne na na- slov: Viktor Medved, Mačkovec, Otočec.

PRI ZDRAVLJENJU hemoroidov (slate žile) je prvi pogoj redno istrebljanje. S tem ublažite bo- lečine in trpe. Prijetno učinko- vito sredstvo za to je rogatič DONAT vrec. Zahtevajte ga v svoji trgovini, ta pa ga dobi v Novem mestu pri HMELENIKU in STANDARDU (MERCATOR- JU).

POROČNE PRSTANE po najno- vejši modi izdeluje in vsa sla- tarska dela opravlja zlatar, Go- sposka 5, Ljubljana (poleg uni- verze).

Prav je, da zveste:

Še 335 novih naročnikov!

■ OD 22. NOVEMBRA DO 5. DECEMBRA smo povečali naše vrste za 335 novih naročnikov, v istem času pa se je listu odpovedalo 12 naročnikov; »čisti prirastek« znaša torej kar 323 novih prijateljev domačega pokrajinskega lista! Današnja naklada: 29.010 izvodov, od česar gre 420 izvodov za novo akcijo razširjanja naročniških vrst, kar 28.590 izvodov pa znaša zdaj redna tedenska naklada našega lista.

■ NAJLEPŠE USPEHE PRI ZBIranju novih naročnikov je imel od 6. novembra do 2. decembra naš zvesti sodelavec tov. Cvetko Križ iz Kočevja: po kočevski in ribniški občini je v tem mesecu nabral kar 283 novih naročnikov, seveda pa z delom še ni prenehal.

■ SPODBUJENI PO TAKO RAZVESELJI- VEM USPEHU smo se večeraj odločili za novo akcijo: radi bi dosegli 30.000 izv. redne teden- ske naklade! Vse naročnike in bralce lista va- bimo k sodelovanju: do konca decembra 1967 ima vsak novi naročnik Dol. list brezplačno, za vsakega novega naročnika pa bomo izplačali tudi lepo nagrado.

■ MNOGI NAROČNIKI želijo, da bi Do- lenjski list stalno tiskali na tako lepem papir- ju, kot smo ga 23. novembra. Tak papir je si- cer za 20 Sdin pri kilogramu dražji od navad- nega rotacijskega papirja (na kakršnem je ti- skana današnja številka), vendar bomo o ž- lji bralcev še razpravljali.

Reševalcem križanke!

V naglici pred prazniki nam jo je »stroje- pisni skratka tokrat žal malo zagodel: večina reševalcev je že sama ugotovila, da je vpraša- nje pod 93. NAVPICNO napačno: kratica za »Jugoslovanska loterija« seveda ni JT, temveč JL — vendar pa bi se pravilno vprašanje mo- ralo glasiti: 93. kratica imena in priimka zna- nega umrlega slovenskega pisatelja (rešitev: Janez Trdina). Rešitev »JT« daje namreč pravi- len odgovor na vprašanje 99. vodoravno: čir, karbunkel, zober = tur.

Da ne bo zmede, sporočamo vsem reševal- cem križanke: upoštevali smo oz. bomo posla- ne rešitve, ki so imele vpisano rešitev pod 99. vodoravno »tura« in vse tiste, ki so morali po naši krivdi vpisati »tura«.

Prosimo, opustite neljubi zamudi: žrebali bomo torej vse poslane rešitve, ki so imele pod 99. vodoravno vpisano bodisi pravilno, bo- disi napačno rešitev!

UREDNIŠTVO

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinske konferen- ce SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Rta Bačar, Miloš Ja- kopec, Marjan Legan, Jože Primo, Jožica Teppy in Ivan Zoran. Tehnični urednik: Marjan Moškon

IZHAJA: vsak četrtek — Posamezna številka 70 par (70 starih din) — Letna naročnina za 1967: 24,50 novih dinarjev (2450 starih din); plačljiva je vna- prej — Za inozemstvo 37,50 novih dinarjev (3750 starih din) oz. 3 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podružnici SDK v Novem mestu 521-8-9 — NA- SLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-237 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska: Časopisno podjetje »Delo« v Ljubljani.